

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Yeni Türk Tiyatrosu

ALİ PÜSKÜLLÜOĞLU • YENİ TÜRK TİYATROSU

Necati Cumalı

Vur Emri

Orhan Asena

Yurttaş A

Cahit Atay

Ormanda

Adalet Ağaoğlu

Tombala

Sedat Veyis Örnek

Pirinçler Yeşerecek

Turgut Özakman

Berberde

Güngör Dilmen Kalyoncu

Avcı Karkap

Gülten Akın

Batak

Başar Sabuncu

Şerefiye

Ali Püsküllüoğlu

Dağ Başı

YENİ TÜRK TİYATROSU

Kısa Oyunlar Antolojisi

I

Hazırlayan:
ALİ PÜSKÜLLÜOĞLU

NOKTA YAYINLARI
P. K. 246, YENİŞEHİR/ANKARA

ALİ PÜSKÜLLÜOĞLU'NUN ÖTEKİ KİTAPLARI

Şiir Kitapları:

Pembe Beyaz, İstanbul 1955. [Tükenmiştir.]
Aydınlık İçinde, İstanbul 1956. [Tükenmiştir.]
Karanfilli Saksı, İstanbul 1958. [Tükenmiştir.]
Uzun Atlar Denizi, Ankara 1962. [Tükenmiştir.]
Sırtımızda Kızgın Güneş, Ankara 1965.

Antolojiler:

Sevgi Şiirleri Antolojisi, İstanbul 1955. [Tükenmiştir.]
Şiirimizin Dört Ahmedi, İstanbul 1959. [Tükenmiştir.]
Yeni Türk Tiyatrosu, Nokta Yayınları, Ankara 1969.

Dil Üzerine:

Öz Dilimiz, Türk Dil Kurumu Yayını, Ankara 1966.
Konuşmalar, Türk Dil Kurumu Yayını, Ankara 1966.
Öz Türkçe Sözcükler ve Terimler Sözlüğü, Nokta Yayınları, Ankara 1966.

Çeviri:

Açlar (oyun, William Saroyan'dan), Ankara 1962. [Tükenmiştir.]

NOKTA YAYINLARI: 2

Tiyatro Dizisi: 1

BİLGİ

- ⊙ Bütün oyunlar buraya yazarlarının izinleriyle alınmış, ancak Avcı Karkap'ta ülkemizdeki antoloji geleneğine uyulmuştur.
- ⊙ Berberde oyunu bu antoloji için yazılmıştır. O ve Şerefiye ile Dağ Başı ilk kez bu antolojide yayımlanmaktadır.
- ⊙ Yurttaş A, yazarın "Sağırılar Söğüşmesi" genel adını verdiği birkaç oyundan biridir.
- ⊙ Şerefiye iki bölümlük bir oyundur. Buraya aldığımız ilk bölüm Ankara'da Oda Tiyatrosu'nda oynamış (1967-68), gördüğü ilgi üzerine 1968-1969 tiyatro mevsiminde yine aynı yerde bu kez iki bölümü birden sunulmuştur. Bu oyun ayrıca TRT'ce İngilizceye ve Fransızcaya çevirilmiş ve Avrupa radyolarında çağdaş Türk tiyatrosunun seçkin bir örneği olarak yayımlanmak üzere EBU (Avrupa Yayın Birliği)'ne gönderilmiştir.
- ⊙ Oyunlar burada yazarlarının doğum tarihleri göz önüne alınarak sıralanmış, ancak hazırlayıcının oyunu bunun dışında tutularak sona alınmıştır.
- ⊙ Oyunların amatör ya da sürekli oyunlar veren topluluklarca oynanabilmesi için yazarlarına baş vurulması gereklidir. Bu konuda yayınevimiz aracılık yapabilir. Değişmez yazışma adresimiz: "Nokta Yayınları, P.K. 246, Yenışehir — ANKARA"
- ⊙ Bütün oyunların oynanma, yayın, radyoya uygulama, çeviri vb. hakları yazarlarındandır.

İÇİNDEKİLER

VUR EMRİ	
<i>Necati Cumalı</i>	7
YURTTAŞ A	
<i>Orhan Asena</i>	31
ORMANDA	
<i>Cahit Atay</i>	59
TOMBALA	
<i>Adalet Ağaoğlu</i>	84
PİRİNÇLER YEŞERECEK	
<i>Sedat Veyis Örnek</i>	106
BERBERDE	
<i>Turgut Özakman</i>	138
AVCI KARKAP	
<i>Güngör Dilmen Kalyoncu</i>	142
BATAK	
<i>Gülten Akın</i>	154
ŞEREFİYE	
<i>Başar Sabuncu</i>	163
DAĞ BAŞI	
<i>Ali Püsküllüoğlu</i>	208

VUR EMRİ

(Dram, 1 Perde)

KİŞİLER

Sahneye giriş sırasıyla

ANA, Halil Sargın'ın annesi, 50'sini aşkın

BABA, Halil Sargın'ın babası, 50'sini aşkın

HALİL SARGIN, Kaçak bir hükümlü, 19 yaşında

ONBAŞI, Köyün jandarma onbaşı

BEKÇİ, Köy bekçisi

VELİ SARGIN, Halil Sargın'ın ağabeyi, 23 yaşında

HACER SARGIN, Halil'in ablası, 21 yaşında

Olay günümüzde, İzmir yakınlarında bir köyde geçer

DEKOR:

Küçük bir köy evinin avlusu.

Geride: Avlunun sokak duvarı, bu duvardan sokağa açılan, tahtadan, tek kanatlı avlu kapısı. Kapı, ipe dışardan çekilen bir mandalla kapatılmıştır. Yanda, kapının demir kolu sarkar.

Solda: Evin, kaba taştan örülmüş, sıvasız ön alnacı. Öne doğru, evin giriş kapısı, kapının yanında yetiştirilmiş bir asma, kapının üstünden başlayarak, geniş bir çardak halinde, boylu boyunca evin alnacım gölgeler.

Çardağın altında, duvara bitişik, boş şeker sandıklarından yapılmış bir peyke. Peykenin önünde ağaçtan, kaba bir masa.

Sağda: Ahır ile samanlığın kapısı. Öne doğru bir ev fırını. Fırının önünde kuru bağ çubukları yığını.

Ortada: Kuyu.

Yaz ortaları. Akşamüstü.

Perde açıldığında, Evde kaçak hükümlü HALİL SARGIN, ANA, evden

çıkarak. Fırına yaklaşıp. Fırını açarak. Bir kucak bağ çubuğunu fırına doldurur. Entarisinin ceplerini karıştırır. Kibrit almak için eve girer.

BABA, ahır kapısından çıkar. Kuyudan bir kova su çeker. Kova elinde ahıra döner.

Avlu kapısı, dışardan mandalının ipi çekilerek açılır. HALİL, sağ elinde bir tabanca, çevik bir hareketle avluya süzülür. Yavaşça kapıyı kapatır. Mandalın ipini içeri çeker. Avluya acele bir göz atar. Kuyuya yaklaşıp. Sağ ayağını içine sarkıtarak, kuyuya inmekle inmemek arasında kısa bir kararsızlık geçirir. Bakışları fırına takılır. Ayaklarının ucunda fırına yaklaşıp. Fırının kapağını açarak. Bağ çubuklarını yarı yarıya boşaltır. Fırına girer. İçerden, kalan bağ çubuklarını fırının ağzına iter.

ANA (İçerden): Veli!.. Veli sen misin?

BABA (Ahır kapısından görünür): Veli mi geldi?

ANA: Yok kimse!

BABA: Kimdi gelen?

ANA: Görmedim! İçerden şimdi çıktım...

BABA: Ben beygire su verirken kapı açıldı. (Kovayı kuyunun yanına bırakır.)

ANA: Gelen giden olsa uçmaz ya, burda olur!

BABA: Az önce Veli diye seslenen sen değil miydin?

ANA: Öyleme geldi. Veli geldi sandım...

BABA: Garip! Az önce avludan bir gölge geçti gibi gördüm...

ANA: Bana bakma sen! Benim beklemediğim gün, ya-nılmadığım saat mı var? Benim ömrüm beklemekle geçer. Hep beklerim. Hep kapı açılır, sen gelirsin, Veli gelir, Hacer gelir, Halil gelir sanırım...

BABA: Başlama gene şu akşam duasına...

ANA: Velim gelir, Hacerim her gün uğrar eksik olmasın, ama Halilim? Halilim ne zaman gelir kim bilir?

BABA: Anma bana konuları adını! www.kurancitey.org

ANA: Anmamak elimde mi? Garibim ne yer ne içer düşünmez miyim?

BABA: Adam olup da kendi düşünseydi!

ANA (*Göğüs geçirir*): Ah!.. Bir günü daha doldu işte. Çoğu gitti azı kaldı...

BABA: Yeter!

ANA: Böyle böyle üç yılın günlerini saya saya tüketemedim!

BABA: Ondan hayır yok sana bana!

ANA: Ne zararını gördün Halilin? Kime ne! Kendi çilesini kendi çekiyor. Halil hapse girdi de senin neyin eksildi?

BABA: Ne hayrını gördüm? Ben onu zamanında elimden geldiği kadar doğru yola ittim. Sözümü dinleseydi! (*Ceplerini karıştırır. Çıkardığı boş cigara paketini buruşturur, avlu duvarının üstünden fırlatır*) Cigaram kalmamış!

ANA: Üç yılını doldurmasına dört ay kaldı. Bu kadar zaman ne aradın ne sordun, ne de bıraktın ben arayıp sorayım...

BABA: Kes artık karı! Başlatma şimdi beni! (*Avlu kapısından çıkar. Kapıyı hızla çeker.*)

ANA (*Arkasından atılır*): Babasıysın, Allahtan kork! (*Söylenerek geri döner.*)

Kes! Kes! Dile kolay... Ciğerim yanık benim! Ağzımdan çıkan söz ne ki? Akşam olmaz mı? Akşam, bir görünmez düşman elinden bağıma sıkılan kurşun!

Tüfeğinden zalım avcının, pençesinden kapıcı kuşun,

Kurtulan yavru kuş dönmez mi yuvaya

Kuzusuna kavuşmaz mı kuzulu koyun

Yaramın acısından varıp köyün bayırına,

Aşağılara, tâ aşağılara

Halilim diye bağırmamak için zor tutuyorum

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org> kendimi!

(Avlu kapısı, dışardan hızla vurulur)

ONBAŞI *(Dışardan)*: Kapıyı açın! Kapıyı, çabuk!

ANA: Hayırdır inşallah!

(Entarisinin cebinden çıkardığı bir kutu kibritle fırına yaklaştırken, avlu kapısına döner.)

ONBAŞI: Çabuk!

ANA: Kimsin?

ONBAŞI: Kapıyı aç dedim kadın, duymadın mı? Çabuk aç, aç yoksa kırarım!

(ANA, kapıyı açar. CANDARMA ONBAŞISI, arkasından BEKÇİ girerler. ONBAŞI, elinde tabanca, avluyu hızla gözden geçirir.)

ONBAŞI: Nerde?

ANA: Kim?

ONBAŞI: Bilemedin mi kim olduğunu!?

ANA: Tövbe, tövbe! Aradığın kim? Niye geldin? Ben ne bilirim seni oğlum?

ONBAŞI: Niye açmadın hemen kapıyı?

ANA: Açtım ya!

ONBAŞI: Bırak oyalamayı da söyle! Nerde? Nereye sakladın?

ANA: Hele sen, bağırıp çağırmadan, öfkelenmeden, ne aradığını bir söyle de...

ONBAŞI: Erkeğin evde mi?

ANA: Değil!

ONBAŞI: Nerde?

ANA: Bakkala kadar gitti!

ONBAŞI: Evini arayacağız!

ANA: Neden? Ne oldu?

ONBAŞI: Bugün hep yalnız mıydın evde?

ANA: Bütün gün harmandaydım. Az önce döndüm...

ONBAŞI: Sen döndükten sonra gelen giden olmadı mı eve?

ANA: Kim ölsen? Herkes işinde gücünde, herkes yorgun.

Harman zamanı, kimin kimi arayacak hali var?

ONBAŞI: Şimdi görürüz!

ANA: Neyi görüyorsunuz?

ONBAŞI: Dediğin doğru mu yalan mı? (*EKÇİ'ye*) Ara!

ANA (*İkisinin önüne dikilir*): Sebep?

ONBAŞI: Sebebini bulur gösteririz sana!

ANA: Madem evi arayacaktınız, erkeğimi niye bulup gelmediniz? Kadını yalnızken bir erkeğin evine habersiz girildiği nerde görülmüş?

ONBAŞI: Aksilik etme kadın! Çekil önümden!

ANA: Erkeğim gelmeden evime kimseye adım attırmam, kimseye sebepsiz evimi aratmam ben! De hele, sebep ne?

ONBAŞI (*Artan bir kuşkuyla*): Aksilik etme, çekil dedim sana!

ANA: Çekilmiyorum! Gücün yeterse anan yaşında bir kadını çiğne de geç...

ONBAŞI: Sen devlete karşı mı geliyorsun?

ANA: Sen devlet misin? Hırsızlık etmedim, uğursuzluk etmedim! Adam öldürmedim, kaatil saklamadım! Anan yaşında bir kadını ite kaka, erkeği evde yokken evini aramana sebep ne?

ONBAŞI: Oğlun nerde!?

ANA: Harman dönüşü demirciye uğradı. Döğenin koşumuna halka taktıracak.

ONBAŞI: Veli değil, küçük oğlun!

BEKÇİ: Halil!

ANA: Halilimin yüzünü gören kim? Üç yıldır hapiste!

ONBAŞI: Hapiste demek!

ANA: Beş yıl oldu evden çıkalı. Üç yıldır hapis. Köyde bilmiyen yok! (*BEKÇİ'ye*) Sen bilmiyor musun? Desene, ne susuyorsun?

BEKÇİ: Kaçmış!

ANA: Ne!?!.. Allahım, başıma gelen!...

(*Peykeye çöker*) PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

ONBAŞI: Yaa! Kaçmış işte...

ANA (*Oturduğu yerde, acısından sallanır*): Allahım, nedir bu kimsesiz kuluna yazdığın çile!?

ONBAŞI: Arayacağız.

ANA (*Bitkin*): Arayın...

ONBAŞI (*BEKÇİ'ye*): İçeriye bak. (*BEKÇİ evin kapısına doğru ilerler*) Silâhını cline al... (*BEKÇİ, elinde tabanca, eve girer*) Her tarafı ara, dolapları, ocağı, bacanın içini... (*Kapının eşiğinde durur, avluyu kollar*) Yatakların ardını, arasını, küpü, boş çuvalların altını... (*ANA'ya.*) Ekmeği yeni mi yağurdun?

ANA: Az önce,

BEKÇİ (*İçerden*): Yok! Ne izi, ne de kendi!

ONBAŞI: Bacaya baktın mı?

BEKÇİ (*Çıkarken*): Baktım!

ONBAŞI: Yatakların arasına?

BEKÇİ: Baktım.

ONBAŞI: Her yanı iyice aradın mı?

BEKÇİ: Ne var ki neyi arayayım? Damın içi çırılçıplak! Baktın mı görülüyor...

ONBAŞI (*ANA'ya*): Karşısı ne? Samanlık mı?... Söylesene?

ANA: Bu yanı samanlık, beri yanı ahır...

ONBAŞI (*BEKÇİ'ye*): Sen kapıyı kolla, kapıdan gözünü ayırma! (*Ahıra girer.*)

BEKÇİ: Meraklanma! (*ANA'ya*) Ya ana, dünya böyle işte, evlâtlar kırar döker, analar çeker...

ANA: Çok çekti Halilim, çok çile doldurdu!

BEKÇİ: Üzülme, ne gelir senin elinden?

ANA: Ne gelir? Doğru! Gelse acaba Halilimden esirger miydim?

BEKÇİ: Anlaşılan senin Halil akıllanmadı daha! Eh, gün gelir o da akıllanır...

ANA: Aklının nesi vardı Halilimin? Talihi yaver gitmedikten sonra! Bir elinden tutan olmadı ki yüzü gülsün oğlumun

BEKÇİ: Anasısın, sen böyle dersin ya, benim bildiğim Halil, ne babasına benzer ne Veli'ye. Babası kendi halinde, Veli desen gölgesinden çekinir! Ama Halil daha bacakken taşkındı, aksiydi, düşüncesiz oğlandı kısaca!..

ANA: Düşüncesizliğine düşüncesiz değildi o' da...

BEKÇİ: Ya neydi?

ANA: Düşüncesi babasına, Veli'ye uymazdı... (ONBAŞI ahırdan çıkar.)

ONBAŞI: Ahırda, samanlıkta yok!

BEKÇİ: Benim tahminim karanlık iyice basmadan eve yanaşmaz o...

ONBAŞI: Aç bakalım şu kuyunun kapağını.. (BEKÇİ kuyunun kapağını açar. ONBAŞI, BEKÇİ kuyuya eğilirler. Fırında çubuklar kımıldar. ANA çubukların kumuldadığını görür, irkilir.)

BEKÇİ: Kuyuda yok!

ONBAŞI: Karanlık etme. Az geri çekil hele... (Kuyuya eğilir.) Derin değil ya, suya dalmıştır belki de...

BEKÇİ: Suyun yüzü durgun, ayna gibi...

ONBAŞI: Sen hele içinden bir yüze kadar say...

BEKÇİ: Dalacak olsa suyun yüzü halkalanır...

ONBAŞI (Gözlerini kuyudan ayırmadan): Yaz ayları kaçaklar hep kuyudan çıkar...

ANA (Kendini toplar. Elindeki kibrit kutusunu sallar): Bana müsaden var mı oğlum?

ONBAŞI: Ne yapacaksın?

ANA: İçeri girip hamurumu yoklayayım...

ONBAŞI: Yokla!

(ANA, kalkar, eve girer.)

BEKÇİ: Hava iyice sıcak, akşam oldu serinlemedi. Bir su çeksem, içer misin?

ONBAŞI: Sen iç... (Düşünceli) Kuyuda da yok...

BEKÇİ (Kuyuya kuyuya salarken) Bana sorarsan karanlık

basınca eve yaklaşır o!.. Şimdi bir hendeğe sinmiş, kalmıştır...

(*Kovayı çeker, su içer.*)

ONBAŞI: Fırın boş mu?

BEKÇİ (*Fırına baktıktan sonra*): Çubuk doldurmuşlar.

ONBAŞI: Sen bir bak hele...

(*BEKÇİ kovayı yere bırakırken, ANA evden çıkar, elinde kibrit, fırına yaklaşır.*)

(*BEKÇİ'ye*) Dur, az bekle...

(*ANA fırına yaklaşır. O çubukları ateşler, fırının açık kapağını kapatır.*)

(*BEKÇİ'ye*) Vazgeç... Lüzum kalmadı...

(*Eve doğru dönen ANA'ya*) Anlaşıldı, gene geleceğiz...

(*Fırının kapağından ince bir duman sızar. ONBAŞI bakışlarını fırının kapağından ayırdığı sırada duman kesilir...*)

(*BEKÇİ'ye*) Yürü...

ANA: Kapım her zaman hükümete açık oğlum.

ONBAŞI: Sözümü iyi dinle! Oğlun gelirse saklamaya kalkma! Başına iş açarsın, oğlunun da başını yakarsın! Kaçana kurtuluş yok! Ya teslim olur, girer içeri, gününü doldurur, ya da vurulur ölür! Ona göre davran... Anladın mı?

ANA: Anladım oğlum, anladım...

ONBAŞI: Haydi hoşça kal şimdi...

ANA: Hayra karşı oğlum...

(*ONBAŞI, BEKÇİ çıkarlar. ANA arkalarından kapıyı kapatır. Demirler. Telâşla fırına atılır.*)

ANA (*Yavaşça*): Halil, çık oğlum gittiler... Çık seni göreyim... (*Hareketlerine bir çabukluk gelmiştir. Fırının ağzından çubukları çeker alırken.*) Yüreğim yerinden oynadı. Çubukların kımıldadığını gördüm, anladım. (*HALİL fırından çıkar, sarılırlar.*) Oğlum, Halilim, yavrum.

HALİL: Anam, tatlı anam...

ANA: Sağ salımsın çok şükür, her zaman sağlam şükür...

HALİL: Beni bağışla ana...

ANA: Ter içinde kalmışsın, çamaşır getireyim sana..

HALİL: Kurudum ana, önce bir su ver...

ANA: Veririm, şimdi veririm, taze ayranım var. Şöyle kapıya yaklaş, ortada, rüzgârda durma. Çıkar gömleğini... *(Acele ile baş örtüsünü HALİL'e verir.)* Al bunu hemen silin, iyice silin... Kurulan. Ayran getireyim sana... *(HALİL gömleğini çıkarır, kurulanır, pantolonunun küllerini silker. ANA büyük bir tas ayran getirir.)* İç oğlum, kana kana iç... *(HALİL ayranını içerken eve girer çamaşır getirir)* Tâ ne zamandan sana iç çamaşırı, mintan aldım getiremedim... *(HALİL kuşkulu, etrafını gözden geçirir. Anasının uzatıldığı çamaşırları alır.)*

HALİL: Karanlık basmadan ortaya çıkmam ana, sakla beni...

ANA: Hele bir elini yüzünü yıka, serinle, nefes al... Gel, su dökeyim eline..

(Kuyunun başında anası su döker, HALİL yıkanır.)

HALİL: Komşu dam boş mu? Komşular bağdalar mı?

ANA: Boş, bağdalar.

HALİL: İyi...

ANA: Karnın da nasıl açtır kim bilir? Sen sahanda yumurta severdin. Hep kırar yedirirdim sana. Pişireyim hemen. Yağım taze, yumurtalar taze...

HALİL: Pişirirsin ana... Babam beygirin yemini verdi mi?

ANA: Verdi...

HALİL: Samanlıkta kalırım, karanlık basana kadar...

ANA: Her taraf senin. Dur, peşkir getireyim sana...

(ANA içerden peşkir getirir)

Kimseye zararın dokunmadı ya?..

HALİL *(Kurulanır)*: Dokunmadı ana...

ANA: Çektiğin yetsin artık...

HALİL: Asma büyümüş! *(Giyinir.)*

ANA: Gözümün asma gördüğü mü var? Kaç yıldır bir

salkım üzümünü koparıp sana getiremedim diye yaranarım. Şimdi yumurta pişiririm.

HALİL: Bana bir parça ekmek ver önce, yeter. Senin yoğurduğun buğday ekmeğine kaç yıldır hasretim...
(ANA, acele içeri girer, bir parça ekmek peynirle çıkar. Kapı çalınır. ANA, ekmeği peyniri HALİL'in eline tutuşturur, HALİL, samanlığa girerken, ANA başörtüsünü sarar, kapıyı açar. BABA, ardından VELİ girerler.)

BABA: Karakoldan evi aramaya mı geldiler?

ANA: Onbaşı ile Bekçi geldi...

BABA: Anladın mı oğlunun ne mal olduğunu!? Hapiste de rahat durmasını bilmedi...

VELİ: Kaçmış! Herkes evinde avlusunda Halili arıyor...

ANA: Kim bilir nasıl canına tak etti...

BABA: Sen daha koru, toz kondurma ona! Yakında dağa çıkar, duyarsın! Bu yaşa kadar candarma çalmamıştı benim kapımı!

ANA: Olan olmuş gayri...

BABA: Sormadım, aramadım, burnu sürtülsün dedim, gene de zararından şerrinden kurtulamadım!
(ANA sofrayı hazırlar.)

VELİ (ANA'ya): Her yanı iyice aradılar mı?

ANA: Aradılar...

VELİ: Nereleri aradılar?

ANA: Ne kuyu bıraktılar ne baca... (Eve girer.)

BABA (Eve doğru): Hasta diye revire kaldırmışlar azgını! Revirden kaçmış! Hıh! Onun revir nesine, bırak gersin! Zencire vur, akli başına gelsin!
(ANA, evden çıkar, sofrayı tamamlar.)

VELİ: Onbaşı, atladığı duvardan kediyi atsan bacakları kırılır diyor...

BABA: Ona bir şey olmaz...

ANA: Çevikti Halilim...

BABA: Çevikliğinin hakkını bulmuş mu?

ANA: Geçin sofraya...

VELİ: Önüne çıkan bekçinin belinden de tabancasını kapmış! Duydun mu ana? Eli silâhlı!

(*Kapı hızlı hızlı vurulur*) Geldi...

ANA: Bu Hacerin vuruşu...

(*Kapıyı açar, HACER girer*)

HACER: Ana duydun mu!?

ANA: Duydum, geç içeri...

HACER: Bizimkisi eve geldi, söyledi, yüreğim göğsüme sığmaz oldu! Yedi köyün candarması Halilin peşinde diyor, vururlarsa Halili!?

ANA: Elbet Allah bir yerden sonra kulunu yalnız bırakmaz, elinden tutar!. –Kismetinle geldin, sofraya otur...

BABA: Bir kuduz köpeğin dokuz köye zararı dokunur derler ya doğru!

HACER (*ANA'ya*): Biz sofradan kalktık...

ANA: Bizimle de bir iki lokma ye! Sofradan ayrı kalma...

HACER: Tıkandım zaten, boğazımdan lokma geçmedi! Vururlarsa!?

BABA: Vururlarsa kurtulur!

VELİ: Kime ne hayrı var ki?

ANA: Sus! Allahtan kork!

BABA: Allahtan korkmayan o değil, öteki!

ANA: Adam senin yüreğin bu kadar kurudu mu? Halil kaçtıysa dünyayı kana boyamadı ya! Kaçtıysa derdi ne, maksadı ne anlayıp dinledin mi? –Hadi Allah ne verdiyse başlayın...

(*Bir sahana yemek ayırır.*)

BABA (*Yemeğe başlarken*): O sahan kime?

ANA: Yemek bol, içine kaşık değmeden artık kalmasın diye ayırdım!

BABA: Umutlandım desene! Halil değil bu sofraya oturmak, bu evin avlusundan içeri adım atamaz, onu bil!

ANA: Atar! Herzede başını da ben atar! Ben sağ ol-

dukça Halile kimse bu evin kapısını kapayamaz!
 HACER: Nereye gider? Kime sığınır, kim bilir? Bizimkisi de köpürdü durdu! Halil bize sığınırsa, Allah bilir bizimki beni dayaktan çürütür! Bir dilim ekmek, bir kaşık su verdirtmez bana! Kimden hayır görür acaba?

ANA: Halil eniştesini bilir, sana zarar gelsin istemez merak etme!

BABA: Yanılıp da buraya da gelmeyi denemesin! İşte o kadar!

ANA: Ne yaparsın? Sen de bir dilim ekmek, bir kaşık suyu oğlundan esirger misin?

BABA: Ben hapisane kaçkınlarına yataklık edemem!

ANA: Bu ev Halilin anasının evi! Doğup büyüdüğü ev! Bu evin kısmetinde onun da payı var...

BABA: Kıymetini bileydi...

VELİ: Dediğin doğru ya ana, o bu eve evim dedi mi ki?

ANA: Gelirse, bu evi bildiği için gelir, hasretini çektiği için gelir.

BABA: Gelemez!

ANA: Gelir!

BABA: Halil kime çekecek, besbelli sana çekmiş!

ANA: Benim eksigim kusurum ne? Kula kul olmadım, kötüye boyun eğmedim! Halili herkes kötü bilse, ben yüreğinin altın olduğunu bilirim...

VELİ: Peki ya ana, Halil evden kaçarken seni düşündü mü?

ANA: Yeter! Kardeşini kötüleme! Üçünüzü de ben doğurdum. Sütümle ben büyüttüm! Sen neysen, Hacer neyse, Halil de o! Hanginiz ana dersiniz, hanginizin laf arasında adı geçse, göğsümün tahtası titrer! Emzirdiğim göğüslerimde açıklarınızı duyarım!

BABA: Hıh! Veliyle o bir olur mu!?

ANA: Bak, elim beş parmak! Kimi uzun kimi kısa! Yeryüzü karınca gibi insan kaynıyor. Birbirinin eşi olan

kim? Tanrı her kulunun sabrını bir denese kolaydı!
Denemez ki! Her kulunun çilesini ayrı yazar! Kimini
düzde, çayırdı dolaştırır, kimini yokuşa, dikenlere
sürer! Her kulunu gücüne göre dener!

BABA: Senin dilinin altında bakla var!

ANA: De bakalım daha ne diyeceksin!

BABA: Sen Halilin kokusunu almışsın, besbelli! Kalk
Veli, sen samanlığa bak, ben evi arayayım.

(BABA eve girer, VELİ, avlunun ortasında kararsız kalır.)

ANA (VELİ'ye): Girip arasan ya...

(VELİ, karşılık vermez.)

Adımını tutan ne?

BABA (Eviden çıkar. VELİ'ye): Samanlığa baktın mı?

VELİ: Halil silâhlı!.

(HALİL, ahır kapısından çıkar.)

HALİL (VELİ'ye): Zahmet edip arama! Bak, elimde silâh
yok!

BABA: Çık evimden!

HACER: Aaa! Halil! Allahım!

BABA: Çık! Durma karşımda! Evimde gözüm görmesin
seni!

HALİL (Babasına): Müsaade et elini öpeyim...

BABA: Benim sana öptürecek elim yok! Nasıl geldiysen
öyle çek git!

HALİL: O kadar acelem yok! Gitmeden sizlerle konuşa-
caklarım var!

ANA (BABA'ya): Az sabırlı ol! (HALİL'e) Otur Halil,
karnını doyur. Yumurta pişireyim sana..

HALİL: Hacer sen nasılsın?

HACER: Çok şükür..

HALİL: Kocan nasıl? İyi mi?

HACER: Eh işte..

(Az önceki sahanı, HALİL'in önüne koyar.)

ANA: Sen önce başla öğlüm.

Yazar: E.D.F. Kült. Arş. // rantey.org

HALİL: Eksik olma ana.. (*HACER'e*) Bir oğlun olmuş diye duydum. Ömürlü, uğurlu olsun...

HACER: Sana benziyor... Tıpkı senin çocukluğun...

HALİL: Kaderi bana benzemez inşallah... Seni gördüğüme sevindim...

BABA: Ne zaman sindin oraya?

HALİL: Siz yokken! Karanlık bassın bekledim...

BABA: Bizi mi dinledin?

HALİL: Duymadım! Dipteydim...

VELİ: Samanlık kapısı açıldı...

HALİL (*BABA'ya*): Ne diyeceğini, nasıl karşılanacağını bile bile geldim baba!

BABA: Öyleyse fazla kalma! Karnını doyur git!

ANA: Allah için merhametli ol!

BABA: Kadınsın kadınlığını bil! Benden gizli iş görme! Mintanını yenilemişsin oğlunun...

ANA: Yüreğin nasır mı tuttu senin? Yüreğinin kandilinde bir damla yağ kalmadı mı?

HALİL: Canımı tehlikeye ata ata buraya kadar boşuna gelmedim baba! Sana diyeceklerim var...

(*ANA yumurta sahanını HALİL'in önüne koyar.*)

ANA: Önce rahat karnını doyur. Diyeceklerini gene dersin...

(*VELİ kalkar. Kapıya doğru yürür.*)

(*VELİ'ye*) Nereye?

VELİ: Dışarda görülecek işim var.

ANA: Otur, önce kardeşini gör...

VELİ: Yarına gündelikçi lâzım...

HALİL: Hele az otur Veli. Beş yıldır görüşmedik...

BABA: Velinin işi var...

HALİL: Kiminle? Candarma onbaşıyla mı?

BABA: Sormak sana düşmez! Git Veli!

HALİL: Ben dalaşmaya gelmedim. Anlaşmaya geldim.

Ay kavuşunca çıkıp gideceğim. Ben çıkıp gitmeden

ne sen, ne de Veli kımıldayamazsınız bir yere burdan!

BABA: Ben evimde kaçak gizlemem!

HALİL: Size dokunmaz benim kaçmam! Hapisanenin kapısını ne sen, ne de Veli gelip açmadınız! Buraya sizden yardım görmeden, sizden izin almadan geldim! Hesaplaşacağız!

ANA: Dök içini oğlum, boşal! Neler çektin kim bilir? Senin önünde suçumuz, kusurumuz büyük!

BABA: Neymiş suçumuz!?

HALİL: Otuz iki aydır hapisteyim, bir gün sorup aramadınız beni!

BABA: Aramamı mı bekledin?

HALİL: Bekledim! Otuz iki ay hapisanenin her ziyaret günü, her pazar, her perşembe, dört duvar içinde dört döndüm, gardiyanların avluya her giriş çıkışında, Halil diye seslenmelerini bekledim! Geceleri uyuyamadım, sabahları herkesten erken kalktım, yüreğim darala darala bekledim! Tâ hapisane kapıları kapanıncaya kadar...

ANA: Talihsiz oğlum!

HALİL: Otuz iki aydır bir yerden bir kuruş yardım görmedim! Bir mektup parasını şuna buna hizmet ederek ekledim, denkleştirdim, dilendim, her hafta bir mektup yazdım size. Bir yirmi beş lira, yirmi lira olsun gönderin, sermaye yapayım, bir çaydanlık, bir cezve, yüz gram şeker, yüz gram kahve alayım, mahkûmlara kahve pişireyim, yahut cigara alıp satayım, günde 50 kuruş, bir lira olsun yiyeceğimi çıkarayım dedim, iki satır karşılık vermediniz! Otuz iki aydır bir kuruşunuzu bana çok gördünüz...

BABA: Kabahat kimin?

HALİL: Benim olsun! Suçluyum, kabahatliyim, bir selâmınızı, el kadar, yaprak kadar bir mektubunuzu, bir beş liranızı benden çok görecektir kadar mı büyüktü benim suçum?

BABA: Vaktiyle sözümü dinleseydin!

ANA: Adam, olanlar olmuş işte!

HALİL: Elimde değildi!

BABA: Elinden gelen ne? Soygun mu?

HALİL: On dokuz yaşımdayım daha ben...

ANA: Acemilik oğlum, acemilik...

BABA: On beşinde evden kaçtın!

HALİL: Ümidim vardı...

ANA: Ah, umut!

HACER: Umut ya, hep umut!

BABA: On beşine kadar kime ne hayrın dokundu? Nam verdin bütün köye! Yeni gelinlere, gurbete gidenlerin karısına kızına rahat vermedin! Köyde dalaşmadığın adam kalmadı!

HALİL: O hikâyelerin hepsini yeniden açmak uzun sürer...

ANA: Muhtarın gelini ile tutuldu diye kabahat yalnız Halilde mi? Muhtarın gelini sallamasaydı kuyruğunu...

HALİL: Bırak ana, kapat...

BABA: Kaçmasaydın evimden!

HALİL: Sonu yoktu! Neyimiz var dedim? Sonumuz ne dedim? On dönüm tarla. Aklım kestiği zaman gördüm, ne eksek, ne yetiştirsek borcumuza, faizine yetmezdi. Giderim, şehirde bir iş tutarım, tarlanın üstünden bir boğaz eksilir dedim. Toprakta gözüm yoktu, kardeşlerimi doyursun dedim.

BABA: Dedin, onun için cebimden on lira çalıp kaçtın! Sonra da hırsızlık ettin, adam bıçakladın...

HALİL: Hırsızlık etmedim, kimseyi bıçaklamadım ben!

VELİ: Öyle duyduk...

HALİL: Başkasının ağzından lâf öyle gelir...

BABA: Namın öyle yayıldı! Ne bekliyordun? Hapisane kapısına gelip, oğlum hırsız, adam bıçakladı, hatırını sormaya geldim mi diyecektim!? Fakirim, doğru, toprağımı, köyümü, doğrudan doğruya, aklıma vurmadım, çalmadım!

Onurum var benim! Bütün servetim onurum, namusum, bütün ömrümde kötülüğe adım karışmadı...

HALİL: Hapisede köyün nüfusundan çok hükümlü vardı. Kimi kaatil, kimi hırsız, kimi kadın kız kaçırmış. Herbirinin arayanı soranı vardı. Onların da babası kardeşi ellerinden geldiği, güçleri yettiği kadar namuslu...

BABA: Kaçmıyacaktın! Kaçmıyacaktın! Bütün köye rezil etmiyecektin beni!

HALİL: Elimde değildi dedim. Elimde değildi, bir kere çağıran olmasın insanı. İnsan içinde o sesi bir kere duymasın. Evden çıkardım, ayaklarım köyün bayırına doğru giderdi. Bayıra varırdım, o ses, bu sefer aşağıda şosadan gelirdi. Şosanın kıyısına inerdim. O ses daha da uzaktan gel derdi. Şosanın, İzmir'e doğru, palamutluklar arasında kaybolan inişine çağırırdı beni. Şosadan geçen kamyonlar, otobüsler rüyama girerdi. Aklımda ne toprak, ne tarla vardı. Bir kamyonun şoför yerine oturmak için yanar tutuşurdum. Bir gün o sesin çağırmasına dayanamadım, karşı duramadım, koşa koşa gittim..

BABA: Ne oldu, şoför oldun mu?

HALİL: Olmaya çalıştım. İzmir'e indim, cebimde sekiz lira, bir kuruş harcayıp bir şey yemedim o akşam. Sokakta bir sırada yattım. Ertesi sabah erkenden iş aramaya çıktım. Bir fabrikaya gittim iş yok dediler. Bir iki kamyonu yaklaştım. Muavinlik istedim, iş yok dediler. Hamallık ettim. Bir kahvecinin yanına girdim, adam huylu çıktı, erkekliğime sataştı, dalaştık. Bir kamyonu muavin girdim, sanatı öğrenirim diyordum, kaçak kereste çekiyorduk, kolcular çevirdi kamyonu, kaçtım. Gene işsizlik, gene hamallık... Açtım, açlık her işe iter insanı...

BABA: Döneydin.

ANA: Yaa keşke döneydin oğlum...

HALİL: Yediremedim kendime. Umut, bir umut, şehirde dere gibi yüreğinin dibinden akar insanın... Köye hep bir kamyonun direksiyonunda, elimde hediyelerle dönmek vardı aklımda.

ANA: Döneydin oğlum, kendin dönsen yeterdi bana...

HALİL: Sık dişini dedim gene! –Ama açlık, açlık her işe iter insanı. Açlık boğuşturur, köpekler gibi! Köyün meydanına bir kemik, bir topak ekmek at, beş aç köpek birden saldırır. Şehir de öyleydi. Bir yolcunun bavulunu taşıyım diye, tren bekliyeyim, otobüs bekliyeyim desen beş hamal birden saldırırdı. Daha güçlüleri, küçükleri, zayıfları, iter kakar yanaştırmazdı otobüsün yanına. On beş yaşında insanın elinden tutan olmazsa zor! Parklarda, garlarda yattım, bir kamyonda ikinci bir iş bulmama kalmadı, aç adamı gelip bulan iş beni buldu. Esrarcılar buldu. Bir kere girince aralarına sıyrılmama kalmadı yakalandım, üç yıl verdiler... Üç yıl! Ölçen biçen kim? Akranlarım babalarının parasıyla okula, sinemaya giderken, bana, açlığımın, kimsesizliğimin cezası üç yıl!.. (*Kısa sessizlik.*) Hapislik değil, hapisanede adamın belini büken, kimsesizlik! Otuz iki aydır kuru ekmekle yaşadım hapiste. Bir kahve ocağı kurabilseyim, beş on liram olsa, cigara alıp satabilseydim, katlanırdım gene... Sizden ufak bir yardım, yazdıklarım karşılık el kadar bir mektup alsaydım...

(*Hepsinin yüzlerine bakarak, karşılık bekler.*)

HACER: Her gün anardım seni! Başka elimde ne var?

VELİ: Bizim de elimiz kıttı... Beygiri yeniledik, zeytin diktik...

ANA: Benim okumam yazmam mı var oğlum? Elimde avucumda param mı var? Bir gün dualarımdan eksik etmedim ~~Üsüniz~~...

HALİL: Bir Aydınلی vardı hapısanede, hırsızlıktan yattardı. Kız kardeşı orospuydu. Kemer'de kerhane de çalışırdı. Her ziyaret günü gelir arardı kardeşini. Rüşvetten yatan memurları karıları, çocukları gelir arardı. Kaatilleri anaları babaları gelir arardı. Çile ortakları anarlardı birbirinin deıdini. Kimse hor görmezdi kimseyi. Hapiste, zehirli ekmeğın tadını tadanlar dışardakilerden başka türlü ayırırdı iyiyi kötüyü. Bacım derlerdi, mert kız derlerdi, Aydınlının kızkardeşine. Memurun çocuklarına, karısına vefalı derlerdi. Kimsesi olup da aranmıyan bir bendim bin kişilik hapısanede...

HACER: Bunun için mi kaçtın?

HALİL: Dayanamadım, dayanamadım sonunda! Her gece aklımda sizi kurardım. Karşıma alır konuşurdum. Babamın yüzü gülmezdi. Veli tanımazdı beni. Anam iç çeker, gamlanırdı. Seni, kocan tutar çekerdi saçlarından! Her gece böyle kura kura, gene o ses uğuldamaya başladı içimde. Git, gör, hepsini karşına al, anlaştı demeye başladı. Kendimi hapisanenin duvarından aşağıda buldum dün gece...

VELİ: Tabancan da var!

HALİL: Gerisi çorap sökücü. Hapisane duvarından atlayınca şaşırdım ilkin. Hapisanenin dört duvarı arasında dönüp durmaya alışmışım. Sokaklar yadırganacak kadar geniş, uzun göründü bana. Beş on adım atmadan bir bekçi çıktı karşıma. Çevirir seni dedi içimden o ses. Çekinmez davrandım. Bekçiye yaklaştım. Cigaram vardı, ateş istedim. Bekçi kimin nesi gibilerden süzüyordu beni. Sormaya başladı. Kimsin? Necisin? Nereden geliyorsun, nerede oturuyorsun? Kılık kıyafetime güvenemedim. Bekçinin tabancası sapını uzatmış, al, kap beni diyordu sanki. Kapmazsan, iki adım avırsın, bekçi ekosek tabancayı durdu-

racak, ya da vuracak seni! Bekçi, cebinden ağır ağır çıkarıyordu çakmağını. Bir el atışta kaptım tabancayı belinden... Ver düdüğünü de dedim. Ben köşeyi dönünceye kadar ses çıkarırsan vururum seni dedim. Kaçtım. Yürüdüm gün ağarana kadar. Köylere uğramadan, tarladan tarlaya köye yanaştım akşama doğru... Geldim, gördüm sizi...

ANA: Olanlar olmuş oğlum, olanları unut...

VELİ: Köyün yolları tutuk...

BABA: Bu evde saklayamam seni...

HALİL: Aklımda bir bu gece vardı. Bir gece anamın serdiği yatakta uyumak vardı. Yarın saklayın demem zaten...

BABA: Yarın ne olacak?

HALİL: Niyetim sizi görünceye kadardı. Başka niyetim yoktu. Şimdi var...

VELİ: Niyetin ne?

HALİL: Diri ele geçmem artık! Kaderimde ne yazılıysa olsun! Dönmem o dört duvara. O dört duvarlı kuyunun dibine inmem! İnemem! Yukardan biri ip atacak diye umutlanmadan, yaşanmaz orda! Nefes alamaz, boğulur insan! Bugüne kadar mektuplarım elinize geçmemiştir diye diye avuttum, aldattım kendimi! Ama artık gördüm, anladım öğrenmek istediğimi...

ANA: Sen şimdi yat uyu hele, yorgunluğunu at üstünden, sonra düşün bunları...

VELİ: Vur emri çıkmış sana...

ANA: Ne emriymiş o?

BABA: Vur emri!

ANA: Halilin canını o emri çıkaran mı vermiş? O emri veren mi vermiş ki emirle almaya kalkıyor! Yüz gün daha hapiste kalmadı diye on dokuzunda delikanlıya kıyan kim? Oğlu kızı yok mu onun?

VELİ: Halilin elinde tabanca var...

ANA: Elinde tabanca varsa, kimseyi çekip vurmuş mu?
 Bir bekçinin tabancası bir candan daha mı kıymetli?
 Bekçi onu vurmasın diye çekip almış tabancayı... (HALİL'e.) Ver oğlum o uğursuz tabancayı bana...

HALİL: Ana bunu isteme benden...

ANA: Ver, taşıma üstünde can alan şeyi. İğne olsa taşıma...

HALİL: Tek dayanağım o ana! Ona sığınıp buraya kadar geldim. Buradan çıkacak olsam, o götürecek gene beni...

ANA: Ver onu bana, bende dursun...

HALİL: Al ana... (Tabancayı verir.)

ANA: Yatağını sereyim uyu şimdi. İçinin bütün zehirini, bütün acısını at uyu. Tabancan bende. Ben bekleyeceğim başında ilk yıldızlar ağarana kadar. Sonra, seninle birlikte çıkacağız köyden. Hapisane kapısına kadar ben yürüyeceğim yanında. Ben elimle teslim edeceğim kapıda seni. Her pazar, her perşembe gününü dolduruncaya kadar gelip arayacağım bu sefer...

HALİL: Senin dediğin olsun ana...

HACER: İyi dedin ana, sen teslim et Halili... (Kalkar.)
 Ben gecikmeden gitsem...
 (Üstünü aranır.)

ANA: Ne aradın?

HACER: Halile ne versem, üstümde yararlı bir şey de yok ki...

HALİL: Andığın yeter, Hacer. Kocana selâm söyle dedim ama, beni görmemiş ol...

HACER: Hakkını helâl et. Tanrı yardımcın olsun...
 (HALİL'le sarılırlar.)

HALİL: Sen de helâl et hakkını...

HACER: Sağ salim dönersin inşallah...

ANA: Dönecek! Dönecek elbet, hem de şoför olup kamyonuyla dönecek. Kimse onu eli kelepçeli görmeyecek bu köyde...

(*HACER'i uğurlar. Kapıdan geri döner.*)

ANA: Hadi siz de geçin içeriye...

VELİ: Sen önce Halili yatır ana...

ANA: Gel Halil.

(*ANA, HALİL, eve girerler.*)

(*VELİ, konuşmadan babasına bakar. Babası başını önüne eğerek susar. VELİ, ahıra girer.*)

HALİL (*Eviden çıkar*): Dört duvar göremiyorum ana...

Bahçeye ser yatağımı...

ANA (*İçerden*): Nasıl gönlün olursa senin...

HALİL (*Göge bakarak*): Göğün bu kadar geniş, bu kadar derin olduğunu görmedim kaç gecedir. Bu kadar çok yıldız görmedim ne zamandır bir arada...

(*ANA kucığında bir yatakla çıkar.*)

ANA: Veli nerde?

BABA: Ahıra girdi...

HALİL: Bu çamlıktan gelen rüzgâr, okşaya okşaya esen bu rüzgâr, ne sıkıntı varsa söktü götürdü içimden...

(*ANA, yatağı yere bırakır, ahır tarafına kulak verir.*)

ANA: Veli... Veli... Ses yok... (*BABA'ya*) Nerde bu?

BABA: Az önce ahıra girdi. Beygiri dolaşacak sandım..

(*ANA ahırın kapısından bakar.*)

ANA: Samanlık penceresi açık.. (*Ahıra girer. HALİL kuş-kulanır. Etrafı dinler. ANA, ahırdan çıkar.*)

Kapattım. Veli dışarı çıkmış... Pencereden çıkmış! (*BABA'ya.*) Demedi mi sana?

BABA: Demedi... (*Kapı çalınır.*) Geldi.

(*ANA, kapıya kulağını dayar. Dışarıyı dinler.*)

ANA: Yalnız döndü... (*Geniş bir nefes alır.*) İhanetinden korktum... (*Kapıyı açar, VELİ girer.*) Neredeydin?

VELİ: Dışarıyı dolandım... —Halil yatmadı mı?

ANA: Kimi gördün dışarda? Söyle, kimi gördün? Niye samanlık penceresinden çıktın? (*Dışardan, komşu av-ludan ayak sesleri duyulup*)

HALİL: Sarıldım ana!

VELİ: Evi kuşatmışlar! Seçemedim kimseyi... Döndüm...

ONBAŞININ SESİ: Halil, teslim ol!.

ANA (*VELİ'nin yüzüne*): Tuh! Kahpe! Ben mi doğurdum seni!? (*Tabancayı çeker, VELİ'ye doğrultur.*) Yürü, yürü kapıya...

(*HALİL, kapana kısılmış bir av hayvanı telâşıyla kaçma planını kurar. Ahıra girer, yem dolu bir torba ile çıkar.*)

Yürü, sen çık önden. Seni vursunlar vururlarsa... Yüzümün karası, kancık!..

HALİL: Bırak ana, Onbaşı tembihlemiş onu! (*Tabancayı ANA'nın elinden kapar.*) Ver onu bana...

ONBAŞININ SESİ: Halil, silâhını boşalt, at dışarı...

ANA: Köyde kimse kolların kelepçeli görmeyecek oğlum seni. Kimse görmeyecek! Kaç, düşmanını sevindirme...

HALİL: Lâmbayı kıs ana... Üfle.

(*ANA lâmbayı üfler.*)

ANA: Ay da buluta girdi çok şükür...

(*HALİL kapıya yaklaşır. Elindeki yem torbasını avlu duvarından dışarı atar. Kovaya bir tekme vurur.*)

ONBAŞININ SESİ: Duvardan atladı...

BEKÇİNİN SESİ: Kovaya çarptı kaçarken...

ONBAŞININ SESİ: Aşağıya doğru kaçtı. Yola doğru.

Bırakmayın peşini, ateş edin... Sağdan.

(*Tabanca sesleri gelir. HALİL kapıyı açar, sola doğru kaçar.*)

ANA (*Kapıdan bakar*): Kayboldu. Karanlık, göz gözü görmüyor...

(*BABA lâmbayı yakar*)

Ay buluta girdi çok şükür! Karanlıkta, kayboldu..

(*Sahnenin ortasına doğru ilerler.*)

Onbaşı, Bekçi, aşağıya doğru kovaladılar. O yukarıya doğru kaçtı...

(*Diz çöker.*)

Avcıların peşine düştüğü bir geyik gibi kaçtı! Rüz-

gâra kapılmış kuru bir yaprak gibi karıştı karanlıklara!
Tanrım, sen verdiğin canı koru! Sen cümlenin hor gördüğü kimsesiz kulunu tut elinden, sen gecenin karanlığında adımlarına yol göster onun! Sen analara acı göstermeden bırak o da çilesini doldursun!..

(Kapı rüzgârla hafif hafif çarparken)

P E R D E

Orhan Asena

YURTTAŞ A

(Oyun, 1 Perde)

KİŞİLER

YURTTAŞ A
MEZARLIK BEKÇİSİ
İRİ OÇLAN
MEZARLIK MÜDÜRÜ
BELEDİYE BAŞKANI
YARDIMCI
HÜKÜMET SÖZCÜSÜ (YURTTAŞ B)
YENİ GELEN
ÇOCUKLAR, POLİSLER, GAZETECİLER...

Mezarlık kapısı. Karşılıklı iki taş sütun ve dip perdesine gizilmiş selviler altında uyuyakalmış mezarlar bu görünümü verecektir. Bir mezarlık bekçisi. Ufak tefek fakat boyuyla posuyla ölçülemeyecek kadar iri pala bıyıklı bir adam.

YURTTAŞ A ufak, eski kaplumbağa tipi volsvageni ile şamata kopararak girer, direksiyonu kırar, mezarlığa dalmak ister.

BEKÇİ (Atılır önüne): Yasak!

YURTTAŞ A (Durur, başını çıkarır, terbiyeli): Efendim?

BEKÇİ: Yasak!

YURTTAŞ A: Geçen hafta yoktu bu yasak, nerden de çıktı?

BEKÇİ: Çıktı işte.

YURTTAŞ A: Kim çıkardı?

BEKÇİ: Çıkaran çıkardı.

YURTTAŞ A aynı gürültü patırtıyla arabasını bir kıyıya çeker, oraya park eder, aynı anda bir sürü çocuk doluşur sahneye. Mezarlık dolaylarındaki gecekonduların kılıksız çocukları, yaşları yeti ile on beş arasında, aralarında kız

çocuklar da vardır. Hep bir ağızdan bağırsırlar.

SESLER: Bekleyelim abi!

Ben bekleyeyim abi!

Ben daha iyi beklerim!..

Hayır, ben daha iyi!..

Ben!..

Ben!..

Ben!..

Ben!..

Kendi aralarında döğüşürler, söğüşürler, tekmeleşirler, içlerinde en irisi sonunda kazanmıştır savaşı, hepsini kovalar, ganimet kazanmış savaşçı gibi arabanın yanına gider, kendi malıymışçasına yaslanır. YURTTAŞ A bütün bu olan bitenlere ilgisiz mezarlığa doğru yürür, aynı anda içerden bir araba çevresine çamurlar sıçratarak çıkar, sert bir dönüş yapar, çıkar gider. Çamurlar YURTTAŞ A'ya da sıçramıştır.

YURTTAŞ A (*Ta yüzüne sıçramış bir çamur parçasını silerekten yanaşır BEKÇİ'ye*): Hani yasaktı?

BEKÇİ (*Vurdum duymaz*): Yasak!

YURTTAŞ A: Ya bu?

BEKÇİ (*Anlamazlıktan gelerek*): Hangisi?

YURTTAŞ A: Şu geçen?

BEKÇİ (*Kısacık bir susuştan sonra*): Ha o mu? (*Çubuğunu çıkarır, ağzına tıkar.*)

YURTTAŞ A: Evet o?

BEKÇİ (*Hep öyle vurdum duymaz, bir sigara geçirir çubuğa*): Eee? Ne olmuş ona?

YURTTAŞ A (*Sabırlı*): İçerden çıktı.

BEKÇİ (*Sigarasını yakar*): Çıkar çıkar...

YURTTAŞ A (*Sabırlı*): İçerden çıkması için daha önce girmiş olması gerek.

BEKÇİ (*Bir soluk alır sigarasından*): Elbette.

YURTTAŞ A (*Sabrı dışında*): Geçen haftadan mı kalma yoksa? Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

BEKÇİ (*Bir soluk daha alır*): Olur mu hiç öyle şey bey?
 YURTTAŞ A (*Artık taşmıştır sabrı*): Peki ne demek oluyor
 öyleyse bu?

BEKÇİ (*Lâhavlevelâ der gibi salları başını*): Git babam işine,
 sabah sabah dinden imandan etme adamı.

YURTTAŞ A (*İyice öfkelenmiştir*): Bana bak, benim de
 elimin dilimin ulaşacağı yerler var. Ne demek bu?
 Neden o girebilirmiş de ben giremezmişim?

BEKÇİ: Onun özel izni var.

YURTTAŞ A: Kimden?

BEKÇİ: Adamından.

YURTTAŞ A: Hangi adammış bu?

BEKÇİ: Adamı işte. (*Bir sır vermek istercesine yanaşır YURT-
 TAŞ A'ya*) Sen de gör adamını, al iznini, gir içeri.

YURTTAŞ A: Şimdi anladım. (*Yurttaşlık onuru incinmiş-
 tir.*) Ben senin bildiğin o kimselerden değilim. (*Şu
 anda bir kahraman kesilmiştir.*) Adamımı da görmeyeceğim,
 iznini de almayacağım, içeriye de gireceğim. (*Öfkesi
 burnunda koşar arabasına, geçer direksiyona, bir patırtı bir
 gürültü, kırar mezarlığa doğru, fakat tam kapısının önünde
 zınk diye duruverir. BEKÇİ atvermiştir kendini yolun üstüne.*)

Hay Allah kahretsin, çiğnetecektin az daha kendini be!
 BEKÇİ (*Bir Buda kadar sakın*): Geç bakalım, geçebilirsen.

YURTTAŞ A (*İner arabadan*): Hay Allah. (*Yürür BEKÇİ'ye
 doğru.*)

*Aynı anda çocuklar yeniden sararlar arabayı, yeniden bir
 itişme kakışma başlar. Yeniden çığrışmalar...*

SESLER: Bekleyelim abi!..

– Ben bekleyeyim!..

– Hayır ben!..

– Ben!..

– Ben!..

*Gene o en irileri kovar ötekileri, gene ganimet kazanmış sa-
 vaşçı gibi gidiyor arabayı.*

YURTTAŞ A (*BEKÇİ'ye*): Eee ne olacak şimdi?

BEKÇİ (*Hep tıttırmaktadır çubuğunu*): Ne olacak?

YURTTAŞ A: Ben soruyorum sana?

BEKÇİ: Demin söyledim ya!

YURTTAŞ A: Yani... (*Para sayma hareketi yapar.*)

BEKÇİ (*Yılışır.*)

YURTTAŞ A: Yani haraç!..

BEKÇİ (*Güya telâşlanmış*): Haşa beyim, Allah göstermesin.

Allah geçirmesin boğazımızdan haram lokma. Ve de cümle Müslümanlarınkinden.

YURTTAŞ A (*Gene o para sayma hareketini yaparak*): Peki adı ne bunun? Ne koyacağız adını?

BEKÇİ: Lûtuf, ihsan, kerem... Ölmüşlerinin hayrısı... Ne dersen de.

YURTTAŞ A: Ne kadar?

BEKÇİ: Ağanın eli tutulmaz bey!

YURTTAŞ A (*Tepeden turnağa onur kesilmiştir*): Bana bak arkadaş, metelik vermeyeceğim sana.

BEKÇİ (*Süklüm püklüm*): Sen sağ ol bey!..

YURTTAŞ A: Ve hem de soracağım hesabını.

BEKÇİ (*Gene süklüm püklüm*): Gene de sen sağ ol!

YURTTAŞ A: En sonuna dek kovalayacağım bu işi.

BEKÇİ (*Çubuğunu tıttırarak*): İyi edersin bey!

YURTTAŞ A: Bu benim için bir onur meselesi oldu, anlıyor musun?

BEKÇİ: Anlıyorum bey!

YURTTAŞ A: Görelim bakalım senin gibi çakalları kimler başı boş bırakıyor böyle.

BEKÇİ: Nasıl istersen bey!

YURTTAŞ A: Tırnak vermişler sana, başını kaşıyasın diye.

BEKÇİ: Öyledir bey!

YURTTAŞ A: Yoksa göz oyasın diye değil.

BEKÇİ: Haşa bey!

YURTTAŞ A: Göstereceğim sana, nasıl davranılması gerek bir yurttaş!

BEKÇİ: Fena olmaz bey!..

YURTTAŞ A: Anlayacaksın yasalar ve töreler karşısında başına buyruk olup olmadığını.

BEKÇİ: Allah razı olsun senden bey!

YURTTAŞ A: Anlayacaksın görevini ve hem de sorumluluğunu.

BEKÇİ: Hay yaşayasın bey!

YURTTAŞ A: İnsan olarak sorumluluğunu, yurttaş olarak sorumluluğunu, bir mezarlık bekçisi olarak sorumluluğunu.

BEKÇİ: Öğrenelim bey!

YURTTAŞ A: Hak, görev, sorumluluk... Bu üçgenin dışına taşıtığın gün, yaptığın işin suç olacağını.

BEKÇİ (*Hiç öfkelenmeksizin*): İyi olur bey!

YURTTAŞ A: Küçük de olsa, önemsiz de olsa, bir mezarlık bekçisi çapında da olsa suç olacağını...

BEKÇİ (*Çubuğunu tüttürerek*): İyi olur bey, yalnız...

YURTTAŞ A (*Sözünü keser*): Ve suçun cezasız kalmayacağını...

BEKÇİ: Çok iyi olur bey, yalnız...

YURTTAŞ A: Unutamayacağın bir ders vereceğim sana!

BEKÇİ: Yalnız bey, bu araba...

YURTTAŞ A: Bir ders ki...

BEKÇİ: Bu araba pek ortada kaldı bey!..

YURTTAŞ A: Böyle bir dersi çoktan hak etmiş olmalısın sen.

BEKÇİ: Bir gelen geçen olur sonra.

YURTTAŞ A (*Öfkeden dilini yutmuş*): Ne dedin?

BEKÇİ: Bu araba pek ortada kaldı dedim, bir gelen geçen olur şimdi dedim.

YURTTAŞ A: Bir gelen geçen ha!

BEKÇİ (*Mezarlığın bir o yanını bir bu yanını göstererek*): Bir

gelen ve hem de geçen.

YURTTAŞ A (*O öfkeyle atlar arabasına*): Pek âlâ, sonradan görüşeceğiz seninle.

BEKÇİ: Görüşelim bey, şandır bana!

YURTTAŞ A'nın volsvageni, tıpkı sahibi gibi burnundan soluyarak, öfkeli sesler çıkararak sert bir dönüş yapar, eski yerinde park eder. Çocuklar alır çevresini.

SESLER: Bekleyelim abi!..

Ben bekleyeyim!..

Hayır ben!..

Ben!..

Ben!..

Ben!..

YURTTAŞ A (*Öfkeyle patlar*): Ne istiyorsunuz siz?

Küçükler susarlar, en iri oğlan ileri çıkar.

EN İRİ OĞLAN: Bekleyelim dedik abi!

YURTTAŞ A: Neyi bekleyeceksiniz!

EN İRİ OĞLAN: Arabayı.

YURTTAŞ A: Neden? Kime karşı?

EN İRİ OĞLAN: Kazaya belâya karşı.

YURTTAŞ A: Hangi kazaya belâya?

EN İRİ OĞLAN: Belli olmaz abi, dünya bu. Bir taş maş gelir sonra... Biri çiziktiriverir bir yanını. Yazık, kız gibi araba.

YURTTAŞ A (*Onlardan alır hıncını*): Haydi bakalım, savulun! (*Yürür üstlerine, berikiler kaçırlar. Öfkesi burnunda yürür, girer içeri.*)

EN İRİ OĞLAN (*Seslenir arkasından*): Bizden söylemesi abi!

Işıklar Kararır.

Işıklar yandığında sahnede BEKÇİ'den başka kimse kalmamıştır, bir de arabalıktan çıkmış araba. Farları, pencere camları kırılmış arabanın, kaportası çizik içindedir. Az sonra döner YURTTAŞ A. Büyük alandan gülmekte olan

BEKÇİ'nin önünden, onu görmezlikten gelerek geçer, fakat arabanın önünde dehşetle durur.

YURTTAŞ A (*Gözlerine inanmamışcasına*): Bu ne bu? Bu benim arabam mı? (*Atılır arabanın üstüne, kırıkları çizikleri incelemeye başlar. Bu arada BEKÇİ de büyük altından gülümseyerek yaklaşır.*)

BEKÇİ (*Çubuğunu çıkarıp sokar ağzına*): Bir şey mi oldu yoksa bey!..

YURTTAŞ A (*Sayıklar gibi*): Okumuşlar canına!

BEKÇİ: Vay namussuzlar vay!..

YURTTAŞ A: İnsanlık değil bu.

BEKÇİ (*Bir sigara sokar çubuğuna*): Değil.

YURTTAŞ A: Canavarlık bu.

BEKÇİ (*Ateşler sigarasını*): Canavarlık.

YURTTAŞ A: İnsan nasıl, insan nasıl...

BEKÇİ (*Acınıyor mu, yürek mi soğutuyor, belli değil*): Cık cık cık, yazık...

YURTTAŞ A: İnsan nasıl yapabilir bunu bir insana?

BEKÇİ: Hem de kız gibi araba.

YURTTAŞ A: Arabalıktan çıkmış.

BEKÇİ (*Gene öyle, acınıyor mu, yürek mi soğutuyor belli değil*): Kırmışlar tüm camlarını!..

YURTTAŞ A (*Bir sayıklama hali içinde*): Kırmışlar...

BEKÇİ: Farları da becermişler!..

YURTTAŞ A (*Sayıklarcasına*): Becermişler...

BEKÇİ (*Dört bir yandan inceleyerek arabayı*): Neyle çizik-tirmişler böyle kaportayı!..

YURTTAŞ A (*Yalnızca iç çeker.*)

BEKÇİ: Vay piçler vay!..

YURTTAŞ A (*Hep öyle sayıklayarak*): Benim anlayamadığım, benim anlayamadığım...

BEKÇİ (*Çubuğunu tütürerek*): Anlayamazsın bey, anlayamazsın. Neden dersen, tanımazsın bu veletleri...

YURTTAŞ A (*Benim anlayamadığım insanın insana*)

bu kadar düşman olabilişi...

BEKÇİ: Ne zalimdir bu itoğlu itler, ne hayındırlar bilemezsin...

YURTTAŞ A: Üç kuruşluk çıkarlarını teptiğin gün...

BEKÇİ: Anaları kurtlardan peydahlarlar bunları...

YURTTAŞ A: Kelleni koparabilir bu herifler...

BEKÇİ: Bacakları arasından çıkar çıkmaz da salıverirler ortaya!...

YURTTAŞ A: Üç kuruşluk çıkarları ve senin kellen...

BEKÇİ: Kurt enikleri gibi onlar da kendi rızklarının peşinde yallah...

YURTTAŞ A: Yaşanmaz bu düzende, yaşanmaz.

BEKÇİ: İlk defa senin başına gelmiyor bu bey!...

YURTTAŞ A: Ama hayır, bir baş vurağı olmalı insanın.

BEKÇİ: Geçen gün birinin motorunu da becermişlerdi...

YURTTAŞ A: Bir baş vurağı olmalı ki yaşayabilsin.

BEKÇİ: Kabahat sende bey! Neden dersen...

YURTTAŞ A: Eğer herkes kendi hakkını kendi koparacaksa!...

BEKÇİ: Neden dersen, uyarmak istediler seni...

YURTTAŞ A: Eğer herkes kendi başını kendi savuncaksa!...

BEKÇİ: Uyarmak istediler ama sen anlamadın.

YURTTAŞ A: Eğer herkes kendi öcünü kendi alacaksa...

BEKÇİ: Ne yapacaktın sen bilir misin bey?

YURTTAŞ A: Eğer herkes kendi yasasını kendi uygulacaksa...

BEKÇİ: Sıkıştırıverecektin o en irisinin avucuna bir iki buçukluk...

YURTTAŞ A: Yabandan ne farkı kalır buranın?

BEKÇİ: Bak bakalım yaşayabilir miydi öteki bacak-sızlar...

YURTTAŞ A: Ormandan ne farkı kalır?

BEKÇİ (*Bir sır verir gibi*): Herkesin yaptığı bu, elle gelen düğün bayramı.

YURTTAŞ (*Yavaş bir sesle*): Kim yaptı bunu?

BEKÇİ (*Sigarasından bir soluk alır*): Ben ne bileyim.

YURTTAŞ A (*Gürlüyerek*): Hangisi?

BEKÇİ: Ben ne bileyim dedim ya!

YURTTAŞ A: Nasıl bilmezsin, senin önünde oldu bu.

BEKÇİ: Ben görmedim.

YURTTAŞ A: Görmedin mi?

BEKÇİ: Görmedim.

YURTTAŞ A: Şurada iki adım ötede ırzına geçiyorlar da arabanın, görmüyorsun öyle mi?

BEKÇİ: Beni buraya senin arabana gözcülük edeyim diye dikmediler.

YURTTAŞ A: Ya ne için diktiler? Beni içeriye sokmayasın diye mi?

BEKÇİ: Ekmeğimi sen vermiyorsun.

YURTTAŞ A: Yoksa ötekiler atıyorlar mı bir parça önüne, haracın haracı... Öyle değil mi?

BEKÇİ: Git baba, git!.. Ne etsek yaranamıyoruz sana!.. (*Gider.*)

YURTTAŞ A: Yok bir de yaranacaktın. (*Gider arkasından.*)
Gel söyle şunun doğrusunu bana, kim yaptı bunu? Hangisi?

BEKÇİ (*İyice somurtmuş*): Bilmiyorum.

YURTTAŞ A: Ama bu senin iki adım ötede oldu.

BEKÇİ: Görmedim ben.

YURTTAŞ A: Nasıl görmezsin yahu?

BEKÇİ: Görmedim işte.

YURTTAŞ A: İyi ama arkadaşım, görmemek kurtarmaz ki seni. Görmek zorundasın çünkü.

BEKÇİ: Neyeymiş o?

YURTTAŞ A: Arabamı dışarda bıraktıran sen değil misin?

BEKÇİ: Görevim benim.

YURTTAŞ A: İyi ama, ona göz kulak olmak da senin görevin. Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

BEKÇİ: Hiç de değil.

YURTTAŞ A: Görevin arkadaşım, görevin.

BEKÇİ: Ben bilirim görevimi.

YURTTAŞ A: Şunu iyi bil ki bunu burada bu kadarla bırakmayacağım.

BEKÇİ: Pöh!..

YURTTAŞ A: Mezarlık müdürüne çıkacağım.

BEKÇİ: Hah!..

YURTTAŞ A: Ondan bir sonuç alamazsam, belediye başkanına çıkacağım!..

BEKÇİ: Hoh!..

YURTTAŞ A: Ondan bir sonuç alamazsam Başbakana, Millet Meclisine baş vuracağım...

BEKÇİ: Hih!..

YURTTAŞ A: Ama birine, birine, mutlaka dinleteceğim kendimi.

BEKÇİ: Beni dinlersen bey...

YURTTAŞ A: Bu en azından kendime olan saygımı yitirmemem için gerekli...

BEKÇİ: Beni dinlersen en sonuncusuna en önce baş vur.

YURTTAŞ A: Şu dünyada güven içinde yaşayabilmem için gerekli...

BEKÇİ: Hani zaman kaybetmeyesin diye dedim de...

YURTTAŞ A: Gerekirse Cumhurbaşkanı kadar çıcağım.

BEKÇİ: Hah, bak en iyisi o.

YURTTAŞ A: Ama mutlaka, mutlaka bir ses alacaksın benden yakında. *(Arabasına doğru yollarır.)*

BEKÇİ *(Seslenir arkasından)*: Uğurlar ola.

YURTTAŞ A *(Arabaya biner, çalıştırır motoru.)*

BEKÇİ *(Hâlâ seslenmektedir arkasından)*: Bugünkü günde kolay kolay dehleyemezler adamı... İspatı lâzım, şahidi lâzım... Ve hem de Anayasaya yazmışlar insan hakları diye...

YURTTAŞ A (*Bir dönüş yapar arabasıyla.*)

BEKÇİ: Senin kadar okumuşluğum yok ama, senden iyi bilirim bunları. Bir mezarlık bekçisi olduksa pire sanma bizi.

YURTTAŞ A (*Bir patırtı bir gürültü içinde sahnedan çıkar.*)

BEKÇİ (*Hızını alamamış, seslenmektedir hâlâ arkasından*): Kız gibi araba dedikse de gerçek belleme ha!.. Şükret ki motorunu bağışladılar sana!.. (*Döner, eski yerine gelir, öfkesi yatışmıştır biraz, bir filozof tavrıyla çubuğunu götürür ağzına, yazıkların gibi.*) Cık cık cık! Sen bu akılla gidersen askere!..

Işıklar Kararır.

Işıklar yeniden yandığında MEZARLIK MÜDÜRÜ döner koltuğundadır. Önünde bir yazıhane ve iskemle. YURTTAŞ A'yı iskemleye oturtmamıştır.

MEZARLIK MÜDÜRÜ (*Bir kahve sohbetindeymişcesine*):

Neydi arabanızın markası?

YURTTAŞ A: Volkswagen 1300.

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Şu kaplumbağa tipi arabalardan değil mi?

YURTTAŞ A: Evet efendim. (*Bir şeyler söylemek ister gibi.*) Şey!

MEZARLIK MÜDÜRÜ (*Keser sözünü*): Nasıl, memnunuz musunuz?

YURTTAŞ A: Memnunum efendim, şey!..

MEZARLIK MÜDÜRÜ: İyi arabadır, sağlam arabadır... Halk arasında dağdevirendir adı.

YURTTAŞ A: Dağdevirendir adı efendim, lâkin...

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Lâkin o kaplumbağa görünüşü yok mu o kaplumbağa görünüşü?

YURTTAŞ A: Evet efendim, şey!..

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Geçmişti elime bir kelepir, ama kandıramadık hanımı. Hep o kaplumbağa biçiminden oturur. Anlıyorsunuz ya!..

YURTTAŞ A: Anlıyorum efendim, lâkin...

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Kaç model?

YURTTAŞ A: Efendim?

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Arabanız efendim, arabanız?
Kaç model, onu sordum.

YURTTAŞ A: 1959 model efendim, diyeceğim şu ki...

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Hımmm!.. (*Uzadıkça uzar bu hımm.. Ve MEZARLIK MÜDÜRÜ bir mezarlık müdürü olduğunu hatırlar bu arada.*) Yani şimdi siz iddia ediyorsunuz ki bu mezarlık bekçisi çocuklarla birlik olup...

YURTTAŞ A: Hayır efendim, mezarlık bekçisinin çocuklarla birlik olup arabamı bu hale getirdiklerini ileri süremem, zaten önemli olan da bu değil benim için, önemli olan...

MEZARLIK MÜDÜRÜ (*Bir bit yeniği yakalamış gibi*):
Hoppala, öyle diyordunuz ya demin.

YURTTAŞ A: Hayır efendim, ben olayı anlattım size yalnızca. Eğer anlattıklarımın böyle bir anlam çıkıyorsa, olayın böyle bir anlamı da olabilir demektir.

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Ama hayır efendim, siz olayı öyle anlattınız ki başka türlü bir anlam çıkarılamaz.

YURTTAŞ A: Başka türlü bir anlam çıkarılamıyorsa, başka türlü bir anlamı yok demektir.

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Sizin de bir sözünüz bir sözünüzü tutmuyor efendim. Bir öyle söylüyorsunuz, bir böyle.

YURTTAŞ A: Efendim ben size bir olayı anlattım, siz bu anlattıklarımın bekçinin de çocuklarla birlik olduğu anlamını çıkardınız. Bu dediğiniz doğru olabilir, olmayabilir de. Ama doğru olsa da olmasa da durum değişmez. Yani bekçinin sorumluluğu...

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Neden efendim, bal gibi değişir. Bekçilerle birlikte değilse, temiz çocuklar efendim.

YURTTAŞ A: Çıkamaz efendim, çıkmaması gerek.

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Siz yasaları ve yönetmelikleri benden daha mı iyi bilirsiniz?

YURTTAŞ A: Hayır efendim. Yasaları ve yönetmelikleri sizden daha iyi bilmem, ama bir yasanın bir yönetmeliğin mantığa aykırı olmaması gerektiğini bilirim.

MEZARLIK MÜDÜRÜ (*Öfkeyle dikilir*): Yani şimdi siz... Siz... (*Söyleyecek kelime bulamaz, önündeki yarım bardak suyu bir defada kafasına diker, su gırtlığına kaçar, bir süre öksürür, öksürürken aradığı sözcüğü buluvermiştir.*) Siz yasalarımızı, yönetmeliklerimizi, mantığa aykırı buluyorsunuz öyle mi? Yasalarımızı yönetmeliklerimizi beğenmiyorsunuz öyle mi? Buna cüret ediyorsunuz öyle mi?

YURTTAŞ A: Aman efendim, rica ederim. Nerden nereye geldik, anlayamıyorum neden bu yönü aldı konuşmamız?

MEZARLIK MÜDÜRÜ (*Öksürürken soluk alamayacak haldedir, ama öfkesi onu konuşturacaktır yine*): Vay efendim, şimdi de bana hakaret ha!.. Yani ben... (*Öksürür.*) Ben de bekçiyle birliğim öyle mi? Koruyorum onu? Ben, mezarlık bekçisi ve çocuklar... Üçlü bir kumpanya... Söylemek istediğiniz bu, öyle mi?

YURTTAŞ A: Vallah efendim böyle bir şey aklıma gelmedi, düzenin bu kadar bozulabileceğini nasıl düşünebilirim. Düşünsem yaşayamam bu dünyada.

MEZARLIK MÜDÜRÜ: İlkin yasalara yönetmeliklere yaptığınız alçaklama, sonra bana... Yutma lafını, yutma!.. Tekrarla!

YURTTAŞ A: Söylemiş olsam, tekrarlarım efendim, ama söylemedim ki.

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Ya ne dediniz peki?

YURTTAŞ A (*Sabırlı*) Bakın efendim, bir daha anlatayım. Bu olayda birbirine bağlı, birbirinden ayrı birkaç suç ögesi var.

MEZARLIK MÜDÜRÜ (*Alaycı*): Neymiş onlar bakalım?

YURTTAŞ A: Birincisi, bekçinin yasalarınızı, yönetmeliklerinizi bana sıkı sıkıya uygularken başkalarına uygulamaması.

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Yani şu içerden çıkan arabayı kastediyorsunuz.

YURTTAŞ A: Evet efendim, onu kastediyorum.

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Ne olmuş yani? Ya bir görevlinin arabası ise o?

YURTTAŞ A: Bir görevlinin arabası değildi efendim, bir izinlinin.

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Bir izinlinin mi? Nasıl izinli?

YURTTAŞ A: İzinli efendim, basbayağı izinli!

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Kimden izinli?

YURTTAŞ A: Adamından.

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Kimmiş bu adam?

YURTTAŞ A: Ben de bunu öğrenmek istiyorum efendim.

MEZARLIK MÜDÜRÜ (*Birden değişir*): Eee sonra?

YURTTAŞ A: Sonrası şu efendim, benden para istedi.

MEZARLIK MÜDÜRÜ (*Hop oturur*): Para mı istedi sizden?

YURTTAŞ A: Evet, para istedi.

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Yani şimdi siz iddia ediyorsunuz ki açıktan açığa para istedi bu adam sizden.

YURTTAŞ A: Hayır, öyle açıktan açığa istemedi. Ama teklif ettiğim zaman ağzı taa kulaklarına vardı.

MEZARLIK MÜDÜRÜ (*Küt diye indirir iri yumruğunu masaya, kalkar ayağa*): Para teklif ettiniz demek!.. Hem de kime? Adamıma!

YURTTAŞ A (*Şaşalamış*): Para mara teklif ettiğim yok canım, nerden de çıkardınız bunu.

MEZARLIK MÜDÜRÜ (*Öfkeli, burnunda*): Ben mi çı-

kardım, ben çıkardım ha! Yahu demin böyle demediniz mi siz? Bunu da mı inkâr edeceksiniz?

YURTTAŞ A: Hayır, dedim, dedim ama, o anlamda değil!..

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Ya hangi anlamda?

YURTTAŞ A: Yani vermek için değil, denemek için.

MEZARLIK MÜDÜRÜ (*Cinleri başında*): Ne haddinize efendim, ne haddinize sizin? Nasıl denemeye kalkarsınız adamımı? Kimden aldınız yetkinizi? Müfettiş misiniz siz, kontrol memuru mu? Necisiniz siz? Kimsiniz?

YURTTAŞ A: Rica ederim efendim, rica ederim... Kendinize gelin... Bir yanlış anlama var.

MEZARLIK MÜDÜRÜ (*Hep öyle bağırarak*): Suçtur bu efendim suç... Yasalara küfretmekten de, yönetmeliklere küfretmekten de, hatta bana küfretmekten de büyük bir suç...

YURTTAŞ A: Rica ederim Müdür Bey... Rica ederim...

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Rüşvet teklifidir bunun adı. O beğenmediğiniz yasalarda yeri vardır. Teklif eden de alan kadar yatar hapiste...

YURTTAŞ A: Ama beyefendi. Müdür Beyefendi...

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Şimdi bir zabıt tutsam yandığınız gündür...

YURTTAŞ A: Efendim ben...

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Neymiş sen? Gene ne var? Neler yumurtlayacakmışınız bakakalım? Nasıl bir suç işleyeceksiniz gene?

YURTTAŞ A: Ne suçu efendim, nasıl suç? Eğer ben rüşvet vermiş olsaydım arabamın başına gelmezdi bütün bunlar ve ben bugün burada size laf anlatmak zorunda kalmazdım.

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Vermişsiniz, bal gibi vermişsiniz işte, siz kendiniz demediniz mi?

YURTTAŞ A: Ne zaman dedim?

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Dediniz. Ama adamım, adamım almamıştır. Benim adamlarım almaz. Neden? Çünkü benim adamımdırlar...

YURTTAŞ A (*Sıkar dişlerini, yumar gözlerini*): Tanrım sabır ver bana! (*Bunu o kadar yürekten söylemiştir ki MEZARLIK MÜDÜRÜ susar ve geriler azıcık.*)

Bir süre ikisi de göz göze bakışırlar, susarak. O anda telefonun zili çalar.

MEZARLIK MÜDÜRÜ (*Alır alıcıyı eline*): Alo!.. Oh, sen misin nonoşum. Ne iyi ettin de telefon ettin şekerim. Kim mi var yanımda? Bir dost. Bir ilkokul arkadaşı. (*İlk defa bir yer göstermek aklına gelir, gözüyle iskemleyi ikram eder YURTTAŞ A'ya.*) Çok özledim, çok... (*Dinler.*) Çok seviyorum, çok... Bu gece mi?.. Derhal... (*Dinler.*) Sen de biliyorsun ki... sen de biliyorsun ki... (*Dinler.*) Olmaz... Olmaz dedim... (*Alıcıyı eliyle kapayarak, YURTTAŞ A'ya döner.*) İlle arkadaşını da getir diyor... (*Telefona.*) Olmaz şekerim, işi varmış gelememiş... (*YURTTAŞ A'ya.*) Bir görsen ne şeker şeydir... (*Telefonda.*) Rakımı da unutma ama... (*YURTTAŞ A'ya.*) Bir melek, bir melek... (*Telefona.*) Bir de balık ızgara isterim yanında şekerim. (*YURTTAŞ A'ya*) Allah neler yaratıyor be!.. (*Telefona*) Peki canım, peki yavrum, tam dokuzda. (*Kapar telefonu, bir süre öylece kendinden geçmiş kalakalır, parmakları masada trampet çalar.*)

YURTTAŞ A (*Öksürür.*)

MEZARLIK MÜDÜRÜ (*Duymaz, trampet çalar.*)

YURTTAŞ A (*Yeniden öksürür.*)

MEZARLIK MÜDÜRÜ (*Kendine gelir, yüzünde o mutlu ifadeyle*): Ha evet sen... Şu halde davandan vaz geçiyorsun demek...

YURTTAŞ A: Vaz geçmek mi? Hayır.

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Öyle dedin ya demin canım.

YURTTAŞ A: Öyle mi dedim, ne zaman?

MEZARLIK MÜDÜRÜ: Anlaşıldı, anlaşıldı... Yeniden başlayacağız. Ta en baştan... Yani şimdi siz iddia ediyorsunuz ki bu bekçi çocuklarla birlik olup...

YURTTAŞ A (*O ana kadar ayakta duracak gücü bulabilmiştir kendinde, bu söz üzerine tek söz söyleyemez, bitik bir halde yığılır az önce kendine gösterilmiş iskemleye.*)

Işıklar Kararır.

BELEDİYE BAŞKANI ve Yardımcısı “Yüz Yıl Sonraki Kentimiz” adlı serginin hazırlığındadırlar. Fonda bir pano, üstünde çeşitli grafikler, resimler, fotoğraflar, şuraya buraya serpiştirilmiş masalar üzerinde maketler... vb.

BAŞKAN (*Girerken kendini karşılayan yardımcısına*): Gazetecilere haber gönderildi mi?

YARDIMCI: Gönderildi efendim!

BAŞKAN (*Ellerini uğuşturur*): Güzel!.. (*Panolardan birinin önünde bir çocuk gibi sevinçli durur.*) Yüz yıl sonraki kentimiz. İnanamıyorum.

YARDIMCI: İnanınız efendim, düşünüz gerçekleşecek.

BAŞKAN (*Bir bağışta bulunur gibi*): Düşüm değil, düşümüz.

YARDIMCI: Yüz yıl sonraki hemşerileriniz sizi minnetle anacaklar.

BAŞKAN (*Hep öyle cömert*): Beni değil, bizi.

YARDIMCI: Yüz yıl sonrakilerin alını yazılarını yazıyorsunuz, Tanrı gibi.

BAŞKAN (*Kabarır*): Yazıyorum değil, yazıyoruz. Çünkü fikri siz verdiniz, ben uyguladım.

YARDIMCI: Amerika'dayken böyle bir sergi görmüştüm.

“Yirmi Birinci Yüzyılda Amerikamız” adlı bir sergi.

Amerika bu: Yüzlerce enstitünün verileri, on binlerce uzmanın çabası, bir o kadar dekoratör, desinatör, ressam, derken ortaya pek zavallı bir şey çıkmıştı.

Bir şey eksikti. Çünkü, bir şey!

BAŞKAN: Ne?

YARDIMCI: Hayal gücü.

BAŞKAN: Haklısın, çok hayali kıt herifler şu Amerikalılar! *(Bir grafik önünde durur.)* 2067 yılında ilimizin nüfusu: Beş milyon. Bu rakam kesin mi?

YARDIMCI *(İç cebinden bir not defteri çıkarıp araştırır)*: Değil efendim, kesin rakam buna çok yakın bir şey. *(Okur.)* Dört milyon sekiz yüz doksan iki bin beş yüz elli yedi.

BAŞKAN: Beş milyon daha yuvarlak bir rakam. Yurttaşın akli karışmaz.

YARDIMCI: İsabet buyurdunuz efendim.

BAŞKAN: Şu halde biz daha bu günden o 4892557 hemşerimizin sorumluluğunu duymalıyız vicdanlarımızda.

YARDIMCI: Evet efendim.

BAŞKAN: Mesken derdi.

YARDIMCI: Evet efendim.

BAŞKAN: Yol derdi.

YARDIMCI: Evet efendim.

BAŞKAN: Taşıt derdi.

YARDIMCI: Evet efendim.

BAŞKAN: Su ihtiyacı...

YARDIMCI: Evet efendim.

BAŞKAN: Elektrik ihtiyacı.

YARDIMCI: Evet efendim.

BAŞKAN: Birbirleriyle olan ilişkiler.

YARDIMCI: Evet efendim.

BAŞKAN: Korkunç bir sorumluluk bu.

YARDIMCI: Öyledir efendim.

BAŞKAN *(Kahramanca)*: Ama gene de yüklenmemiz gerek.

YARDIMCI: Yüklenmemiz gerek efendim.

BAŞKAN *(Yürür, bir maketin önünde durur)*: Yüz yıl sonraki kentimiz. *(Tazinin, ağlayacağına.)*

YARDIMCI: Dört kerre daha genişlemiş, altı kat daha yükselmiş.

BAŞKAN: Siz bir dâhisiniz!

YARDIMCI: Ben sizin âciz bir yardımcınız.

YURTTAŞ A *girer, birilerini atlatarak salona girdiği bellidir.*

YURTTAŞ A (*Arkasından kimsenin gelmediğine inan getirdikten sonra doğruca başkana yürür*): Başkanım!..

BAŞKAN (*Sabırsızlıkla ona doğru yürür*): Hele şükür gelebildiniz. Gelin de görün. (*Koluna girer YURTTAŞ A'nın ve dipteki panoya doğru sürükler.*) Ama doğru yazın, ister muhalif, ister muvafık, ister tarafsız olun, yeter ki doğru yazın. (*Meraklanmış.*) Arkadaşlarınız yok mu?

YURTTAŞ A: Arkadaşlarım mı?

BAŞKAN: Arkadaşlarınız canım, ötekiler. (*Kuşkulu.*) Gazeteci değil misiniz siz?

YURTTAŞ A: Gazeteci mi? Ne gazetecisi?

BAŞKAN: Peki, kimsiniz siz öyleyse?

YURTTAŞ A: Bir yurttaş. Tanımadığınız bir yurttaş.

BAŞKAN (*Suratı asılır*): Ne istiyorsunuz?

YURTTAŞ A: Biliyorum bu yaptığım bir densizlik. Hem de az buz bir densizlik değil, büyük bir densizlik. Ama ne yapayım ki tek umudum siz kalmıştınız, ve buraya girmek mezarlığa girmekten daha kolay.

BAŞKAN (*Şaşkın*): Mezarlık mı? Ne mezarlığı?

YURTTAŞ A: Daha doğrusu şöyle demeli: Burdakileri atlatmak mezarlık bekçisini atlatmaktan daha kolay.

BAŞKAN: Mezarlık bekçisi mi? Neler söylüyorsunuz siz kuzum?

YURTTAŞ A: Pek münasebetsiz başladım, farkındayım, bağışlayın. Nihayet size erişmiş olmanın heyecanı bu.

BAŞKAN (*Gururu okşanmış, kabarıyor*).

YURTTAŞ A (*İçten*): Tek umudumsunuz siz benim. Beni batırmak da çıkarmak da sizin elinizde. İsterseniz kurtarabilirsiniz beni. Yoksa ben kurtulmuş bir karanlığa

gömüleceğim. Bu dünyada artık yaşanmaz diyeceğim.

BAŞKAN (*İyice pohpohlanmıştı*): Ne istiyorsunuz peki?

YURTTAŞ A (*Sıkılmış*): Üstelik o kadar az bir şey ki istediğim, bunun için sizi rahatsız etmekle...

BAŞKAN (*Babacan*): Söyleyin canım, söyleyin...

YURTTAŞ A: Ama benim için önemi o kadar büyük ki...

BAŞKAN: Gazeteciler gelinceye kadar dinleyebilirim sizi.

YURTTAŞ A: Mesele ilk bakışta çok küçük, çok önemsiz, çok basit görülebilir... Ve benim bu cüretim bir kendini bilmezlik gibi görünebilir size, ama öyle değil. Şu benim başıma gelen kim bilir kaç kişinin başına gelmiştir, kim bilir kaç kişinin daha başına gelecektir. Anlıyorsunuz değil mi?

BAŞKAN: Anlamaya çalışıyorum.

YURTTAŞ A: Zaten bu kadar küçücük, bu kadar önemsiz, bu kadar basit oluşu değil midir ki insanı susmaya, zehir de olsa yutup oturmaya zorluyor. Oysa haksızlık haksızlıktır, küçüğü büyüğü yoktur. Hakaret de öyle.

BAŞKAN: Konuya girelim lütfen!

YURTTAŞ A: Giriyorum efendim. Yalnız ilkin bir soru sormama izin verin. Bir arabanız var diyelim. Matalı bir şey değil, ama bir araba işte. Bir gün sizden şu ya da bu türlü bir şeyler sızdırmak isteyenler tarafından farları kırılıyor, camları parçalanıyor, kaportası çizik çizik çiziliyor. Bunun anlamı ne sizce?

BAŞKAN: Anlamadım.

YURTTAŞ A: Araba efendim, bir küçük volsvagen. Şu kaplumbağa tipi arabalardan.

BAŞKAN: Gene anlamadım.

YURTTAŞ A: İstiyorum ki bana önemli olan size verilen zararın büyüklüğü ya da küçüklüğü değil, onun geri-sindeki tehdidin büyüklüğü ya da küçüklüğü diyesiniz. Bugün arabamın farlarını kırıp camlarını tırmayı kafamı da

kırabilirler, bu açık haksızlık karşısında kılı kıpırda-mayanlar evim bir saldırıya uğradığında da kıpırda-mazlar, önemli olan bu, öyle değil mi efendim?

BAŞKAN: Ama hâlâ konuya girmediniz ki siz.

YURTTAŞ A: Haklısınız efendim, giriyorum, hemen giriyorum. Efendim bir ihtiyar anacığım vardı, bir ay kadar önce sizlere ömür... Geçenlerde bir ziyaret edeyim dedim mezarını, gittim mezarlığa.

BAŞKAN (*Birden telâşla döner yardımcısına*): Gördün mü başımıza gelenleri. Tuh, Allah kahretsin unutmamız. Dirilerin her şeyini ince ince düşünmüşüz de ölüleri unutmamız. Hani mezarlık?

YARDIMCI: Yok efendim, unutulmuş değil. Şuralarda bir yerde olacak, şuralarda bir yerde, ama nerede? Ha buldum. Bakın. Şehrin güney doğusuna bakan şu tepecik var ya işte orası.

BAŞKAN: Yetecek mi ihtiyaca?

YARDIMCI: Yetecek efendim.

BAŞKAN: Bugünkü ihtiyaca değil, o günkü ihtiyaca?

YARDIMCI: Elbette efendim, her şey bütün ayrıntı-larıyla hesaplandı. Bugünkü koşullar içinde ölüm oranı on binde iki buçuk, o günkü sağlık koşulları içinde bu oranın on binde bir onda yediye düşeceği sanılıyor. Ama çoğalan nüfusu da unutmamak gerek. Kısaca efendim, ölü adedi günde bin yüz elli üç kabul edilerek...

BAŞKAN (*Keser sözünü*): Çok değil mi? Bir günde (*kapar elinden not defterini*) bir günde bin yüz elli üç ölü...

YARDIMCI: Ama o günkü tekniği düşünün. Bir Ame-rikan dergisinde okumuştum, daha şimdiden asma mezarlıklar üzerinde çalışılıyor.

BAŞKAN: Asma mezarlıklar mı?

YARDIMCI: Babil'in asma bahçelerini hatırlayın.

BAŞKAN (*Bir düş içindeymişcesine yumar gözlerini*): Babil'in

asma bahçeleri!.. Neden olmasın? (*Derin bir iç çeker.*)
 Oh, yüreğime su serptin. (*YURTTAŞ A'ya döner.*)
 Gördünüz ya! Üzecek bir şey yok!

YURTTAŞ A: Derken kesti mezarlık bekçisi yolumu!

BAŞKAN (*Düşler içinde*): Mezarlık bekçisi!.. Ne ilkel ne bayağı bir iş. Düpedüz insan onuruyla alaydır bu. Üç beş kuruş aylık verip yurttaşı ölülerin komşuluğunda yaşatmak. Yüz yıl sonraki hemşerilerimize bir mezarlık bekçisi nesli tükenmiş bir hayvan gibi gelecek, bir dinazor, ya da bir pterodaktili. (*Yardımcısına döner.*) Öyle değil mi?

YARDIMCI: Evet efendim! Asma mezarlıklar... Kim bilir kaç kuşak üst üste... Her kuşakta Tanrıya biraz daha yakınlaşma. Sembolik bir güzelliği de var üstelik.

BAŞKAN (*Coşku içinde*): Anlıyorsunuz değil mi dostum, hiç bir sorununuz kalmayacak artık. Her şey o kadar kolaylaşacak, o kadar basitleşecek.

YURTTAŞ A: Sonra efendim!

BAŞKAN: Hayal gücü gerek insana dostum, hayal gücü. Yüz yıl sonraki dünyamızda yüz yıl sonraki kentimizin yüz yıl sonraki önemini kavrayabilmek için.

YURTTAŞ A: Sonra efendim, sardı çevremi çocuklar...

BAŞKAN: Çocuklar mı? Hangi çocuklar?

YURTTAŞ A: Çocuklar işte, mezarlığı haraca kesen çocuklar... Kimisi elinde bir testi, ille de ölünüze su sunmak ister, kimi yaban otlarını ayıklamak ister, kimi elinde bir cüz mutlaka ölünüze okumak ister... Kimisi arabanızı beklemeyi koymuştur aklına, yani birtakım kurtçuklar ki ölülerinizi değil, sizi kemirmek çabasıdadır.

BAŞKAN: Bildim, bildim... Gerçekten de birtakım kurtçuklar bunlar. İyi benzettiniz. Ama yüz yıl sonra tüm kurtulmuş olacağız bu kurtçuklardan. Şöyle bir toprağı altüst ettiniz mi, şöyle bir taze havaya, güneşe çıkar-

dınız mı, kuruyuverirler.

YURTTAŞ A: Fakat efendim!

BAŞKAN (*Dostça atar kolunu YURTTAŞ A'nın omuzlarına*): İnanın bana sayın dostum, inanın!.. Her şey düşünülmüştür, her şey, ayrı ayrı. (*Bir tablonun önüne doğru sürükler.*) Bakın şuraya, gördüğünüz ne? Bakım yurtları... Kimler için? Yaşı on ikiye kadar olan kurtçuklar için... Ya şuradaki? Sanayi sitesi. Belediyenin kurduğu bir site bu. Amaç ne? Amaç? Daha büyücek kurtçuklara yaşamak olanağı sağlamak. Çalışacaklar ve kazanacaklar... (*Bir başka tablonun önüne sürükler.*) Şurada gördüğünüz; Çalışma Zorunluğu Yasası. Bugün Amerika'da uygulanmakta olan yasadan esinlenerek hazırlanmış. Nedir Amerika'yı Amerika yapan? Çalışmak, başka bir şey değil. Çalışmak ve çalışmak... Sonra gene çalışmak. Yoksa inan olsun efendim şu bizdeki hayal gücünün, yaratıcı muhayyilenin yarısı yok heriflerde.

YURTTAŞ A (*Bunalmaya başlamış*): Sonra çıktım mezarlık müdürüne, asıl bana koyan da bu oldu.

BAŞKAN (*Tiksintiyle*): Mezarlık müdürü mü? (*Yardımcısına.*) Ne kadar haklıymışız, işi bölmekle, birtakım genel müdürlükler haline getirmekle ne kadar yerinde bir şey yapmışız. (*YURTTAŞ A'ya bir sır verircesine.*) Yok efendim yok, daha fazla üzülmeniz gereksiz. Bir kere artık bir mezarlık müdürlüğü yok. Ya ne var? Aile Yurtları Genel Müdürlüğü ve bu genel müdürlüğe bağlı bürolar... Parselleme bürosu, ağaçlandırma bürosu, çiçeklendirme bürosu, yapı bürosu, onarım bürosu. Görüyorsunuz ya her şey nasıl inceden inceye düşünülmüş, nasıl ta ayrıntılara kadar inilmiş.

YURTTAŞ A: Bana hak verseydi, yalnızca hak verseydi, bu mesele orada biterdi, ben de sizi rahatsız etmezdim. Ama öyle davrandı ki, ister istemez, acaba o da öte-

kilerle birlik mi diye düşündüm.

BAŞKAN (*Anlamamış*): Birlik mi? Kim birlik? Kimle?

YURTTAŞ A: Baştan başlayayım efendim, galiba yanlış bir yol tutturdum, aşağıdan yukarıya çıkmakla hata ettim. Eğer sezgilerim doğruysa bu mekanizma yukardan aşağı işliyor. Yani asıl büyük dişli mezarlık müdürü. O harekete geçtiği zaman bütün o küçük çarklar da harekete geçiyor.

BAŞKAN: Şimdi hiç bir şey anlamadım. Demin mezarlık müdüründen söz etmiştiniz değil mi?

YURTTAŞ A: Evet efendim.

BAŞKAN: Peki bu çarklar da nereden çıktı?

YURTTAŞ A (*İyice sözün ucunu kaçırmış*): Efendim amaç aynı, amaç soygun.

BAŞKAN: Nasıl soygun?

YURTTAŞ A (*Umutsuzluğunun doruğunda*): Özür dilerim efendim, ben galiba oynatıyorum.

BAŞKAN (*Ne olur ne olmaz düşüncesiyle yardımcısını arkasına çeker*): Estağfurullah efendim, hiç de öyle görünmüyorsunuz.

YURTTAŞ A: Oynatıyorum efendim, oynatıyorum, anlatamıyorum çünkü.

BAŞKAN: Pekâlâ anlatıyorsunuz.

YURTTAŞ A: Başlangıçta basit bir zorbalık gibi görünmüştü bu bana. Keşke orada bıraksaydım, hata ettim. Günlük yaşantımızda sık sık başımıza gelir bu. Üzer insanı, ama dünyasını karartmaz. Hayatını cehennem etmez. Bir onur meselesi yaptım ben, çektim ipi, başkaları geldi. Çektim, daha başkaları, daha iriceleri, çektim, daha büyükleri, daha kocamanları, çektim, çok daha kodamanları, azmanları...

BAŞKAN (*Yanındaki yardımcısına fısıldar*): Sen bir şey anlıyor musun?

YURTTAŞ A: O onu, o ötekini, öteki berikini tutuyor

anlaşılan. Yani o ondan ziftleniyor, o ötekinden, öteki berikinden...

BAŞKAN (*Yardımcısına fısıldar*): Sen bir polis çağır hele, ne olur ne olmaz.

YARDIMCI yavaşça sıvışır.

YURTTAŞ A: Ne mutluydum bir zamanlar... Güven içinde yaşıyordum, emindim yarınımdan, yarınımı kollayan gözler vardı. Kapılarımı pencerelerimi açabilirdim ardına kadar. Ateşe suya toprağa hükmeden bir Tanrım vardı, adı devletti, emin olabilirdim ateşten, topraktan, sudan. (*Haykırır.*) Hani? Nerede O?

BAŞKAN (*Sağını solunu kollayarak kekeler*): Kim?

YURTTAŞ A: Tanrım?

BAŞKAN (*Ürkek, kekeler*): Sakin olun efendim, kendinize gelin, lütfen!

YURTTAŞ A (*Öfkeli*): İnanıramazsınız bana, dünyada inandırıramazsınız. Tanrının bir mezarlık bekçisinin hakkından gelemeyeceğine inandırıramazsınız. Tanrının o kurtçuklara söz geçiremeyeceğine inandırıramazsınız.

BAŞKAN: Kendinize gelin, yalvarırım kendinize gelin.

YURTTAŞ A: Bir şeyler yapmıyorsa, boş veriyor, aldırıyor demektir. O zaman o da onlarla birlik demektir, siz de onlarla birliksiniz demektir.

BAŞKAN (*Sinecek bir delik arar gibidir*): Değilim, vallah değilim, billâh değilim.

YURTTAŞ A: Öyleyse bozukluk nerede? Hangi kademede? Kurtçuklarda mı? Mezarlık müdüründe mi? Sizde mi? Yoksa sizden daha yukarda mı?

BAŞKAN (*Yatıştırmaya çalışırcasına*): Ama emin olabilirsiniz. 2067 yılında böyle yolsuzluklar olmayacağına emin olabilirsiniz.

YURTTAŞ A (*Öfkeyle haykırır*): Bana ne iki bin altmış yedi yılınızdan be! Bugünümü verin bana, yarınımı verin, az sonramı verin. Ben şu kapıdan çıktığımda

bana bir taş gelmeyeceğine inanmak istiyorum, gözlüğüme bir yumruk inmeyeceğine inanmak istiyorum, polisin suçlular dururken beni alıp götürmeyeceğine inanmak istiyorum. Adalet denilen o kutsal çarkın tersine işleyip beni dişlileri arasında unufak etmeyeceğine inanmak istiyorum. Sizse tutmuş neler uyduyorsunuz: (*Bir resim önünde durur ve okur.*) Radar, her evin gözü ve kulağı. Neyiymiş? Göreceği haksızlık, duyacağı küfür olmayacak mı? (*Yırtar atar.*)

BAŞKAN (*Dehşetle atılır*): Beyefendi, fakat beyefendi!..

YURTTAŞ A (*Bir başkasına geçer*): Nükleer güçler, yurttaş hizmetinde!.. Neden? İnsanın insana zulmünü daha arttırmak için mi? (*Yırtar atar.*)

BAŞKAN: Beyefendi! Yalvarırım beyefendi!..

YURTTAŞ A (*Bir başkasına geçer*): On dakikada dünya turu. Niçin? Her yere haksızlıklarınızı, zorbalıklarınızı, hastalıklarınızı götürecek olduktan sonra. (*Yırtar atar.*)

BAŞKAN: Fakat beyefendi, bütün bunlar, insanlığın en güzel düşü, umudu.

YURTTAŞ A (*İyice kaybetmiştir kendini*): Ya benim düşlerim, ya benim umudum... (*Yırtar atar.*) Kim düşünecek beni? Kim kulak verecek bana? Kim dinleyecek? (*Yırtar atar.*) Kim? Kim? Kim?... (*Yırtar atar, yırtar atar, yırtar atar.*)

BAŞKAN (*Hep öyle arkasından gülünç bir yakarıyla*): Fakat bayım, bayım, sayın bayım, beyefendi...

YURTTAŞ A: Sizin çağdaşınız benim ben... Sizin sorumlu olduğunuz benim ben... İrzına geçilen benim ben... Kafası yarılan benim ben... Onuru kırılan benim ben... Sizse yüz yıl sonralardasınız... Gezegenlerdesiniz... Daha kolay değil mi? Daha işinize gelir değil mi? Yüz yıl sonraki cenneti hayallemek? Ben... (*Yırtar atar, yırtar atar, yırtar atar, maketleri devirir.*)

BAŞKAN (*Bağırır*): İmdat!.. Yetişin!..

YARDIMCI, iki polis ve gazeteci girerler, polisler YURTTAŞ A'yı sürükleyerek çıkarırken flaşlar parlar...

YURTTAŞ A (*Bir hezeyan içinde çırpınmakta ve bağırmaktadır*): Gözleriniz havada, yolun üstünde çiğnediğiniz karınca benim ben!..

Işıklar kararır.

HÜKÜMET SÖZCÜSÜ gelir önsahneye, silindir şapkalı, redingotu.

H. SÖZCÜSÜ (*Seyirciye doğru söyleye başlar*): Baylar... Bu olayı bir kişinin bir anlık çılgınlığı saymayın! Burada Belediye başkanımızın kişiliğinde saldırıya uğrayan biziz, hükümetimizdir, partimizdir.

İddia ediyorum ki bu saldırının arkasında bilerek, hesaplanarak ve tam da gününe denk düşürülerek işlenmiş bir büyük suç söz konusudur.

Kimdir bu suçlunun arkasında, karanlıkta iş görenler? Nedir maksatları? Hangi korkunç amaçlara, hangi haydutça tasarımlara hizmet ediyorlar böyle?

Arkadaşlar, göz yumamayız arkadaşlar!.. Göz yummak, artık açıktan açığa su üstüne çıkmış ve saldırıya geçmiş bir düzen düşmanlığına ödün vermektir. Ben ödün vermem arkadaşlar! Ben hiç bir şey için hiç bir kimseye ödün vermem.

Sağdan alkışlar ve bravo sesleri... Soldan yuh!.. İn aşağı!.. sesleri. Işıklar kararır. Yeniden aydınlandığında gene o mezarlık kapısı. Gene o mezarlık bekçisi olanca çalımıyla enine boyuna dolaşmaktadır. Derken YURTTAŞ A kaplumbağa tipi arabasıyla ortalığı birbirine katarak girer, kapıya yönelir.

BEKÇİ (*Keser yolunu*): Yasak!..

YURTTAŞ A (*Bir onluk uzatır*): Kes bir izin!..

BEKÇİ (*Yılışarak alır uzatılan parayı*): Sağ ol bey!.. Olmasa da olur!.. (*Yol verir.*)

YURTTAŞ A (*Dalar içeri.*)

YURTTAŞ A henüz kaybolmadan bir başka araba daha gelir.

BEKÇİ (Keser yolunu yeni gelenin): Yasak!..

YENİ GELEN: Efendim?

BEKÇİ (Ters): Yasak dedik!..

YENİ GELEN: Ya o?

BEKÇİ: Hangi o?

YENİ GELEN: Demin içeri giren?

BEKÇİ (Bıyıklarını burarak): Ha o mu? O izinli.

YENİ GELEN: Nasıl izinli?

BEKÇİ: Basbayağı izinli.

YENİ GELEN: Kimden aldı izni?

BEKÇİ: Adamından.

YENİ GELEN: Hangi adam bu?

BEKÇİ: Adamı işte canım. (*Yanaşır ve fısıldar.*) Bul sen de adamını, al iznini, gir içeri!..

YENİ GELEN (*Bir şey anlamaya çalışır gibidir, ensesini kaşır.*)

O anda bir sürü çocuk çığırarak doldurur sahneyi.

SESLER (*Karmakarışık*): Bekleyelim abi!..

Ben bekleyeyim!..

Hayır ben!..

Ben!..

Ben!..

Ben!..

Sonunda o iri yarı oğlan kovar ötekileri, cengi kazanmış bir savaşçı gibi gelir, arabaya yaslanır.

P E R D E

Cahit Atay

ORMANDA

(Güldürü, 1 Bölüm)

KIŞILAR

KIZIR MEMET

ÜSÜK

KORUCU

Bir orman başlangıcı. Seyrek, güdük ağaçlar... Önde yer yer kesilmiş ağaç kökleri.

Orman yukarılara doğru sıklaşır, kararır, ağar gider.

KIZIR MEHMET ağaç köklerinden birine sırtını vermiş, bacaklarını uzatmış bir baltanın ağzını egelemekte. Üzerinde kolları ve dizleri başka renk kumaştan yamalı eski ve kışlık bir jandarma elbisesi. Başında serpenegi yamulmuş, tepesi yamalı kasket. Kara-kuru bir adam KIZIR. Tarlada, güneşte çalışan sağlam bir köylüden çok, hastahaneden yeni taburcu olmuş birine benzer. Bu benzeyiş, kasketin üstünden çenesinin altına doğru bağladığı yağlıkla iyice güçlenir. Fakat şu anda yaptığı işle o taburcu hasta görünüşü kaybolur. Çünkü baltayı bilerken daima tetikte, sağa-sola bakarak kaçamak bir iş yapmağa hazırlanan kurnaz bir adam durumunu alır. Arada bir şüphe ile ormanı dinler. O üst-baş, o başa bağlanan yağlıkla KIZIR'ın bu tutumu "bu ne pehriz bu ne lahna turşusu" dedirtir insana ama, dahası da vardır. Ağrıyan kulağına elini bastırıp "Anam... Anam..." diye inlediğinde; taburcu hasta görünüşü, kurnaz adam gider de yerine zavallı, hastahanelik hasta bir KIZIR gelir sanki... Bu kadar da değildir KIZIR MEMET. Muhtarın odasında şehirli konuklara hizmet ettiği; tüccarı, tahsildarı, başefendiyi ve bunun gibileri tanıdığı için KIZIR zaman zaman bunlardan birine de benzeyebilir. Baş-

efendi gibi kasılır, üstten alır örneğin.

Taburcu hasta, kurnaz adam, hastahanelik hasta, sert, emreden biri arasındaki bu gülünç geliş gidişleriyle içinin de, yamalı dış görünüşü gibi şurdan – burdan toplama olduğu anlaşılır.

Bir süre baltayı biledikten sonra, birden işini durdurarak elini sağ kulağına götürür. Yüzü dayanılmaz bir acı ile kasılır. Şu anda işte hastahanelik hasta oluvermiştir. Baltayı, eğeyi atar elinden...

KIZIR (*Eli kulağında kıvranarak*): Anam... Anam... Anam...
 Ulâ beni mafettin Abdülkâya, off... off... Anam... Anam...
 (*Ağrıyan kulağı üzerine iki elini birden bastırır.*) Ulâ tavuğuna mı kışt dedik. Ulâ ne isten benden? Ulâ Abdül...
 Ulâ Kâya... Ulâ insafsız... (*Birden Abdülkâhya gelecekmiş gibi etrafına korku ile bakınır. Gine acı baskın çıkar.*) Sen gocaman bi muhtarsın... Abdülkâya derler... Hay Abdülkâya gibi senin bubanın kemiğine... (*Gine korkar.*) Yani ya kulak gibi senin... Namussuz... Alçak... (*Kulağa mı muhtara mı sövdüğü anlaşılmaz.*) Deyyûs... Irzı kırık... Emme de sızlıyo. Bi sulfata... Bi sulfata olaydı... Anam... Anam...

(Sızı artar. İki eli kulağında, o kulağı üzerine dürülmüş gibi kalır, ah'lar, of'lar, orada başka renk bir ağaç kökü gibi kalakalır.

KIZIR'in kardeşi **USÜK** görünür. Üzerinde bir mintan, şalvar, yalnayak, başkabak, **KIZIR**'in aksine, tarlada, güneşte çalışan sağlam, güçlü bir delikanlı. Kafasından çok vücudunu çalıştırdığı belli. Birileri tarafından hep “şöyle yap, böyle et” denmeye alışmış. Köy odasında, gelenlere ayağa kalkıp, yer verip, her sigaraya davranana bir eli göğsünde ateş yetiştirmeye aleste bir tipte. Saygılı, iyi kalpli bir oğlan.)

USÜK (*Ağabeyisini öylece görünce şaşırır. Yanına ilerler*): Ağam... N'oldu sana Memet ağam? (*Eğilir.*) Hacı Ali'nin goca öküz gibi birden sancıldın mı yoğsa?.

İflâh olmadı gettiydi hayvan... Etme ağam. (*KİZİR'i omuzundan tutarak.*) Ne ola bu dert? Gulağından nu? Deyiver hele... Davran hele Memet ağam... Diren bi yol. Gardaşın Üsük geldi. Benim ağam... (*Çaresizlik içinde*) Gördün mü başınıza geleni? Bak işe sen yavu. (*KİZİR'e*) Aman derim ağa... Aman sıkı dur... Allah etmesin, Karaviran goruluğunda ölün galdığında niderik? (*KİZİR'in ölmesinden iyice korkarak.*) Etme ağa, çoluğu – çocuğu meydanlarda koma. (*Sanki bu iş KİZİR'in elindeymiş gibi.*) Oh, ağa, kalanlara acı. (*Ağasının ölümü ile başına geleceklerden korkarak ağlamaklı.*) Bakamam onlara... Gücüm yetmez... Gendin de bilmen mi canım? Vallâ bakamam ağa... Heç güvenme bana... (*Sonra pişman olarak.*) Ağamsın... Emanetlerine sahap çıkmak isterim enune... Emme biliyon aha. Ben bi yanaşma adam. Hacı Alinin kapısında... (*Bu laf da tesir etmedi KİZİR'e. Onu ayağa kaldırmak için daha ne demeli? Düşünür. Sonra alır.*) Hem bi yol düşün ağa, Horantandan geçtim... Ya Sarılar köyü n'olacak? De bakalım Sarılar n'idecek Kizir'siz? Mihtar Abdülkâya nidecek? Salmaları kim iletecek köylüye? Amanın daha büyüğü var. Başefendi var. Başefendi gazada evrak beklemez mi? Kim götürecekt evrakları gaza-ya? (*Biraz da okşamak gerek diye düşünür anlaşılır.*) Sen bir kizirsin, şu yaptığın şanına yakışır mı ağa? Sen bi büyük hökümet memuru sayılın. Ne deyi Başefendi cenderme urbası vermiş sana? Hemi de esker sayılır da ondan... Musa Çavuş o gader gâvura garşı getmiş de, ölmemiş goca herif, sağ gezer köy içinde. Sen hem esger hem kizir, Karaviran gorusunda mı öleceğin durup – dururken ağa? Galk etme, yeter... (*Göğe bakıp, ağlamaklı tepinir.*) Horantana acıman, köye acıman... ya bana? De bakalım ağa. Gardaşın Üsüke de mi acıman yavu? Beni çığırtmışın... Davran,

ne bi işin varsa yapalım. Yoğsa ekmeğimden olurum. Kapımdan olurum vallâ. Hacı Ali “gün tepeye diki-lene kadar geldin geldin... Yoğsa gayri kapımda iş yoh sana.” dedi. İş yoh gayri dedi ağa. (*İşsiz kalmak korkusu ile telâşlanır, kalkar, KIZIR’e sarılarak, sırtlamağa çalışır.*) Bari seni alıp gidem de görsün Hacı Ali. “Ah, ağam sancılandı da...” diyem. O çaresini bulur hemi.

KIZIR (*Diretir. Birden acı ile bağırır*): Birah ulân...

ÜSÜK (*Sevinerek bırakır*): Hele şükür... Dirildi... Gurtuldu çoluk – çocuk... Müjde Sarılar köyüne... Müjde mıhtar Abdülkâya’ya.

KIZIR (*Yavaş yavaş oturumuna gelerek*): Mıhtarından başlatma şinci. Ulâ nerdesin ayı! (*İyice oturur. Şu anda başefendi pozunda, ya da kulağının acısını kardeşinden çıkaracak. Sevinen ÜSÜK’e bir tokat atar.*) Sana suval ediyok? Nerdesin ulân?

ÜSÜK (*Okşanmış gibidir, daha çok sevinerek*): Şükürler rabbiye... Gücü, güvveti her bi şeyi de yerine geldi.

KIZIR (*Kulağının ağrısı hafiflemiş, hastahanelik hasta görünüşü yerine başefendi gibi*): Gettin mi ormana? Sana ne suval edilirse, ona cuvap ver.

ÜSÜK (*Aklına gelerek*): He. Gettim. Getmez olur muyum heç. Emrin başım–gözüm üstüne Memet ağam, geçmiş olsun Memet ağam?

KIZIR (*Sert*): Sana ormanı suval ederik ulâ.

ÜSÜK: He, orman... Her bi yanını dolandım. Buyurduğun gibi, te Karavirana dek uzandım. Kimsecikler yoh. Emme buraya gelincek... Gorkuttun beni... Allah etmesin... N’oldu ki Memet ağam?

KIZIR (*Baltayı arıyarak*): Ben ne bilirim. Tohtur muyum lân? Yoğsa Sihiye Amet efendi? (*Baltayı alarak ÜSÜK’e uzatır.*) Biz işimize bakalım. Al şu nacağı, bir eyi bile-dim. (*Eğeyi de göstererek cebine koyar.*)

ÜSÜK (*Baltayı almıştır. Emir bekler.*)

KIZIR (*Kalkar. Şahadet parmağı ile bir ağaç göstererek Baş-efendi vari emri verir*): İlkın yanaş bakalım o ağaca...

ÜSÜK (*Göge bakar. Bir an düşünür.*)

KIZIR: Ne durun ulân?

ÜSÜK (*Şaşırır. Laf olsun diye*): Ağaç mı keseceğik?

KIZIR (*Şimdi de Muhtar pozuna geçmiş olabilir*): Bak şinci şunun yediği halta. Ya buraya ne etmeye geldik bakalım? Seyrana mı çıktık yani? (*Bu laflar da muhtardan olsa gerek.*) Ne demeye ormanı golaçan ettik bilâkis? Ne demeye nacağı bileidik? Helbet çok möhim bi vezife var da ondan...

ÜSÜK (*Göge gine kaçamak bir göz atıştan sonra*): Hacı Ali bekler ağa... "Ağam çığırılmış" dedim. "Ulâ ben o herifin lâfiyla abdashanaya gitmem" dedi.

KIZIR (*Sert, keser*): Sakalına tüküreyim Hacı Ali'nin ulân. Kim olur o?

ÜSÜK: Emme...

KIZIR (*Gururlanarak*): Ya ben, ya o ulâ Üsük... De bakalım?

ÜSÜK (*Hayret ederek*): Hacı Aliyle, sen... Amanın ağa... Ne eden ağa? Hacı Ali gibi tarlaların mı var sürülecek, bahçelerin mi var ekilecek? Davarın mı var güdülecek? Değermenlerin mi döner haldır, haldır?

KIZIR (*O konuyu kapamak ister*): Dört yıldır Hacı Ali'nin kapısındasın. Ne yaptı sana ulân?

ÜSÜK (*Önüne bakar.*)

KIZIR: Bi kat acer urba mı aldı?

ÜSÜK: Cık.

KIZIR: Yoğsa guşağını gaymelerle mi doldurdu?

ÜSÜK: Yoh.

KIZIR: Bi gız alıp başını mı bağladı?

ÜSÜK (*Derdi depreşir*): Aha bi garın tokluğu diyelim.

KIZIR: N'olacağıdı ya... garın tohluğu... (*Öğüt yollu.*)

Eyi kulak ver bana Üsük. Eyi kulak ver de, sonracı-

ğıma ağanı terezinin bi gözüne koy, Hacı Ali'yi de öbürüne... Bak bakalım, kim ağır çeker. Doğru den, benim Hacı Ali gibi tarlam, davarım, bahçem yoh. (*Zavallılaşımya, hastahanelik hasta görünüşü almaya başlamıştır.*) Değermenlerim neyi de yoh... (*İlerleri göstererek.*) Şu namussuz Sarılar köyü ne sana, ne bana götiçi kadar bi torpak vermedi... (*Kardeşine tüm derdini döktü - dökecek... Az durur. Kendini toparlar; balta bileyen kurnaz adam durumuna geçer.*) Sarılar toprak vermedi emme, cenabihak akıl vermiş kuluna oğlum. Demem şu ki... Yani Mollaların Haydar efendi gazada oturur, Sarılarda torpağı var. Niye?

ÜSÜK: Varyetli de ondan...

KİZİR: Yoh oğlum, herif akıllı, akıllı... Akıllı da ondan... O kadar malı almaya para yeter mi ulâ? Hani... Diyeceğim şu ki... Biz de aklımızı kullanalım dedik.

ÜSÜK (*Bir şeyler sezerek*): He, kullanalım.

KİZİR (*Devamla*): Biz de bi tarla sahibı olalım dedik.

ÜSÜK (*"Tarla" lâfı üzerine umutlanarak*): Deme ağa?

KİZİR (*Keşif yapar pozlarıyla orman başlangıcını göstererek*): Bak şurayı görün mü? Zatı seyrek orman. Hemi de tenhe bura... (*Birden ve müjde verir gibi.*) Uyuma, tarla açacağı Üsük...

ÜSÜK: Tarla mı den? (*ve hemen KİZİR'in gösterdiği ağaca yanaşarak keyifle kesmeye koyulur.*)

KİZİR (*ÜSÜK'ü iştahlandırarak*): On, bilemedin yirmi ağaç devirdin mi, al sana kız gibi tarla...

ÜSÜK: Kız gibi... (*Baltayı daha güçlü sallar.*)

KİZİR (*Baltanın ağaca indiği zaman*): Efferin ulâ Üsük.

ÜSÜK (*Baltayı kaldırır.*)

KİZİR: Bi de güzelce kökleri temizlerik.

ÜSÜK (*Baltayı ağaca indirir.*)

KİZİR (*Hemen*): Yaşa ulân Üsük... (*ÜSÜK baltayı kaldırır.*)

Bi de sürerik... (*ÜSÜK baltayı indirir.*) Hey goçum, hey.

Vallâ gelecek yıla kal~~m~~az ekerik.

ÜSÜK (*Baltayı hızla kaldırır*): Aha o zaman Hacı Ali'nin sakalina... (*Baltayı indirir, küfürün sonu duyulmaz.*)

KİZİR (*O da kardeşine uyar*): Abdülkâya'nın takkesine tüküreyim. (*Dirilir. Taburcu hasta görünüşü. Eli kulağına gider; hastahanelik hasta olur.*) Ah Üsük... Oy gardaşım... O mıhtar... O Abdül deyyusu... (*Derdini kardeşine açmaya yediremez.*)

ÜSÜK (*O da zaten Hacı Ali'ye veriştiriyor*): O Hacı Ali denen pezevenk... (*Hırsını ağaçtan alır.*)

KİZİR (*Cesaretlenmiştir*): O Abdülkâya denen herifin ne bokluklarını bilirim ben...

ÜSÜK: Hacı Ali denen o herif, gocagarıdan gayri iki ferik daha besler de, töbe haklarından gelemes. (*Balta sallar.*)

KİZİR: Bi gazaya, bi başaefendiye duyuracak olsam, o ocağı yıkılası, o Abdül hırsızını...

ÜSÜK: Üç garı... Üç garı var Hacı'da emme Anşa bi başka. (*Ağaçtan alır hırsını gene.*) Anşa bi başka. (*Sık sık balta sallıyarak.*) Anşa bi başka... Anşa bi... Anşa... Anşa...

KİZİR: Kim ulân o Anşa?

ÜSÜK (*Nefes nefese KİZİR'e döner. Sırıtarak*): Hacı Ali'nin ferîği ağa... On dördünde bi civan. (*Bu lafları heyecandan, boş bulunarak söylemiştir. KİZİR tarafından azarlanmadan utanmıştır bile.*)

KİZİR: Tek dur ulân... El-âlemin ırzına göz mü diken yoğsa? (*Başefendi gibi sorar.*)

ÜSÜK (*Suçlu*): Değel vallâ... (*Korka korka.*) Onda üç avrat var. Bende heç yok da... (*Başını önüne eğer.*)

KİZİR (*Kardeşinin o durumuna acır*): Doğru ulâ... Senin akranlarının hepiciği döl sahabı oldu.

ÜSÜK: He.

KİZİR: Eee, ne durun Üsük? (*Ağacı gösterir.*)

ÜSÜK (*Başı önünde olduğu için, yanlış anlıyarak*): Durmam, durmam emme.. (*Şikâyet yollu.*) Garı yoh ki ağa...

KİZİR: Biz ne deyi uğraşırık gardaşım. Seni everelim derik...

ÜSÜK (*Memnun sırttır, kıkırdar.*)

KİZİR: Bi gız alalım ki sana, Hacı Ali'nin ferîği kel öküz gibi kala yanında...

ÜSÜK (*Ževkten dört köşe, gıdıklanır gibi güler*): Deme ağa Allasen?

KİZİR: Başlığı kim ziyade verirse kızın zorlusunu o alır, bilin. Başlık için de ne gerek? Para gerek.

ÜSÜK (*Tadı kaçır.*)

KİZİR: Para için de, tarla gerek, mahsul gerek.

ÜSÜK: He, tarla... (*İşini hatırlar. Ağaca gider. Bir an önce tarlayı açıp kıza kavuşmak umudu ile balta sallır.*)

KİZİR: Ha öyle goçum. Sen çalış, heç korkma... O zaman görün terezinin gözünü Hacı Ali mi ağdırır, bu fakir Memet ağan mı?

(*Artık ÜSÜK'ü tutabilene aşkolsun. KİZİR memnun ve kurnaz, etrafa göz - kulak olarak düşünür. Böylece bir süre...*)

ÜSÜK (*Birden*): Ya gorucu ağa?

KİZİR (*Aynı anda*): Ya gorucu gelirse Üsük?

ÜSÜK (*Keyfi kaçmış*): Niderik o zaman?

KİZİR (*Etrafa bakmır. Sonra kurnaz*): Aha şuradan gorucu çıktı geldi diyelim.

— Allah vere de gorucu olsun, orman mamuru değıel

— Hani gorucu köylü halından daha bi iyi anlar.

(*ÜSÜK'e*) Korucu çıktı geldi.

ÜSÜK (*Etrafına bakarak*): Aman ağa, yapışır yakama...

KİZİR (*Öğretmen gibi*): Cık, bilemedin. Önce ben yapışacağım yakana...

ÜSÜK (*Ağzı bir karış açılakalır, söyleyecek laf bulamaz.*)

KİZİR: Önce ben yapışacağım yakana... Neden dersin,

ben de gorucu gibi bi hökümet mamuru sayılırım da ondan... Kizir deĒel miyim ben?

ÜSÜK (*Şaşkın*): He.

KİZİR: Bu urbaları başefendi niye vermiş bana? Orman kessin, tarla açsın deyi mi ulâ?

ÜSÜK: Emme...

KİZİR (*Aldırmadan*): Sen devletin ormanımı kesen de ben durur muyum heç?

ÜSÜK: Essâh mı den ağa? Ne düşmanlığın var bana?

KİZİR (*Akıllı akıllı*): Düşmanlık deĒel, bu bi siyaset.

ÜSÜK (*Aklına yatmamış*): Karaviran goruluĒuna çıĒırıp da beni... Tarla deyi... Everme deyi... (*Küskün, baltayı yere atar.*)

KİZİR: Gine de tarla, gine de everme Üsük. Ulân sana siyaset dedik duyman mı? Yani ya... Diyelim bizim Abdülkâya... Abdülkâya ne yapar bilin mi? Abdülkâya bi büyük hökümet mamuru gelincek köye, hökümetten yanı çıkar. Köylünün sövülmedik bi yanını barakmaz. Hökümet adamı getti deĒel mi? Bakan ki bizim Kâya köylüden yanı olmuş.

ÜSÜK: Hacı Ali de yapar bunu...

KİZİR: Efferim Hacı Ali'ye, siyasattan anlıyo desene...

ÜSÜK (*Devamla*): Bi hocayı göklere çıkarır ki Hacı Ali, deme gitsin. O hoca gidincek, bi başkası gelse odasına, giden hocaya yüklenir bu kez. Döneklik n'olacak.

KİZİR: DeĒel. Döneklik dediĒin senin oĒlum... Döneklik... Döneklik küççük adamlar arasında olur. Çoban Ali ile Yırtık Hasan arasında olan bi şeylere denir döneklik. Emme bu siyaset... Aha biz de böyle bir siyaset yürütüp... (*ÜSÜK gitmeye davranır.*) Nereye Üsük?

ÜSÜK: Benim bu işe aklım yatmadı ağa. Gün dikilmeden bari Hacı Ali'nin tarlasında olak. (*Havaya bakar.*)

KİZİR: Akıl yatmıyacak ne var bunda ulâ? Korucu gelincek; "Bu benim gardaşım olur. Tarla açıyok"

mu diyem yani? Yakışır mı şu benim kızırliğime?

ÜSÜK: Benim yakama yapışmak yakışır mı?

KİZİR: Ses etme... Ses etme de beni diğne... Sonunu diğne oğlum. Ulâ cahâl adamla iş görmek ne zormuş yavru... Bak Üsük, bak gara gözlü gardaşım... Korucu gelince dedik. Baştan ormanı dolandın, kimseler yohmuş ya emme söz gelimi balta sesine neyi gorucu geldi diyelim...

ÜSÜK: Kaçarım.

KİZİR: Olmaz... Kurşunu yen ardından...

ÜSÜK: Nacağın şakını vuruncak yıkarım yere. Eyisi mi bi vukuat işlemeden... (*Gitmek ister.*)

KİZİR: Pardon Üsük... Vukuat işlemeden işi kıvırmak aha buna derler siyaset.

ÜSÜK (*İlgilenerek*): Eyiymiş siyaset... Nasıl olacak bu ağa?

KİZİR: Çok kolay. Korucu geldi diyelim. Aha o zaman işte sen bana heç tanış çıkmıyacağın. Ben de sana tanış çıkmıyacağım ha... Yapışacağım yakana... İyi gulak ver Üsük. Aman ses etmeden diğne... Bak nasıl çevrilirmiş siyaset öğren... Yakana yapışacağım... Gorucu ya: "Orman kırar, ağa; keserdi" diyeceğim. "Balta sesine goştum geldim de..." diyeceğim. Gorucu ile biz bir oluncak sen heç korkma. "Etmeyin bi daha yapmam" de yeter. Ben dakkesinde herifi yumuşatırım. Hemencecik yakanı koyuverir görün.

ÜSÜK: Ya koyuvermezse ağa?

KİZİR: Siyaset sökmedi demektir. (*Az düşünür.*) En iyisi yakalanmak olur o zaman. Ganuna garşı gelinmez gardaşım. Çaresiz alıp gider gorucu seni...

ÜSÜK: Beni? (*Gidecek gibi yapar.*)

KİZİR (*Önüne geçer*): Ben serbest kalırım ya Üsük. Senin yaşın küçük... Gazaya, Hasip efendiye bi tavuk neyi iletir zorlu bir arzuval kaleme aldırırım. Sonra oğlum,

gazada bizim de hatırımızı sayarlar be. (*Kasılır, ÜSÜK'ün omuzuna vurur.*) Bi, iki ay yatan, o kader...

ÜSÜK: Eyvallah ağa... Hacı Ali bekler... (*Gitmek üzere bir adım atar.*)

KİZİR: N'o? O herifin tarafı mı ağdırıyo terezide ulâ? (*ÜSÜK'ün önüne dikilerek.*) Ben mi girem isten mapus damına? Senin gibi deliğanlılar, gardaşı deġel, hısmı yerine gidip damda yatıyo. Ben girdim deyelim mapusa... Ya o zaman bizim horantaya kim bakacak?

ÜSÜK: Ben... Ben yanaşma...

KİZİR (*Konuşmasının tesirini artırarak*): Gara gözlü guzularım "Buba" deyi bekleşmez mi? Tezecik gelin yengen yollarıma bakmaz mı? (*Sözlerinin ÜSÜK'teki etkisini gördükçe coşar.*) Ulâ bana mapus damına cüvere, harçlık kim iletecek? Hasip efendiye arzuvali kim yazdıracak, de bakalım?

ÜSÜK (*Kalakılır.*)

KİZİR (*Baltayı yerden alır. ÜSÜK'ün kafasızlığına içerlemiştir*): Ben seni denedim ulâ... Ben seni sınıadım. Uğurlar ola Üsük, var git hadi Hacı Ali'ye... (*Ağaca hırsla yanaşır.*) Böylesinin akli tabanında olur zatı. Heç bi kelâm girmez gulağına... İki, üç ay yatacak topu topu yavu. (*Ağaca vurur. Baltayı kaldırarak.*) Elin oğlu el kadar torpak için çekip adam vuruyo. Giriyo on yıl, yirmi yıl mapusa. (*Ağaca vurur.*)

ÜSÜK (*Gidemez. Bir gökyüzüne bir ağasına bakar.*)

KİZİR (*Ağaca vurarak*): Ödleğ deyyusun biri bu. Dün-yaya cılbah gelmiş cılbah gidecek n'olacak. Kes umudunu garıdan - gızdan... Akıt salyanı Hacı Ali'nin ferriğinin annacında.

ÜSÜK (*Gitmekle gitmemek arası bocalar.*)

KİZİR: Kizir Memet adama bi defa fırsat verir. (*ÜSÜK'ü unutmuştur nerdeyse.*) "Kendi işini kendin gör demiş" eskiler. Büyük kelâm.

ÜSÜK (*Gökyüzüne "gün dikildi mi?" gibilerden bir göz atar ama, terazide ağısı ağır basmaya başlamıştır.*)

KİZİR (*Tarla üstüne hayali işler*): Buğday ekerim... Boy atar mı sana sarı sarı kelleler... (*Kafası işledikçe eli yavaşlar.*) Bi de yağış getti mi hava, hey anam, vay bubam... Yel vuruncak get de gör tarlayı... Bi baştan bi başa dalga döver vallâ...

ÜSÜK (*Aynı hayali izlediği ıyıyan yüzünden belli olur.*)

KİZİR (*Eli iyice yavaşlar*): Ağırlığını çekemez, boyunlarını kırar mı kelleler... Oy maşallah.

ÜSÜK (*Elinde olmadan, mırıltı gibi*): Hay maşallah.

KİZİR (*Durmuştur*): Ha bereket... Toprağına, damarına, al gelinciğine, ayrığına bilem gurban olduğum tarla... Ha bereket... Temmuz dedi mi girerik orağa...

ÜSÜK (*Kendisini kaptırmış. Oraksız orağa girecek gibi sevinçli haller alır.*)

KİZİR: Buluruk helbet bi harman yeri...

ÜSÜK (*Ha işte harman yeri önemli, keyfi kaçır.*)

KİZİR (*ÜSÜK'ü karşılar sanki*): Ne düşünün ulâ? Yoh mu goca köyde arkadaş, yaren? Sarı Hıdır tevatür ahbabımdır, ne güne durur Sarı? Yek Yusuf, Kel Ali var ki hepiciği verir bi harman yeri.

ÜSÜK (*Aklına yatmış, sevinir yeniden.*)

KİZİR: Harmanı süren... (*Keyfinden bağırır.*) Oy anam, vay bubam. Yıgılır mı zahire dağ gibi sana... Ver sırtını heç korkma gayri... Elleme keyfine ulân kizir. Yık takkeni kaşığın üstüne...

ÜSÜK (*Eli başına gider ama, takke yok.*)

KİZİR: Tüttür cüverini... (*Her bir şeyleri unutmuş, bakar kör olmuştur artık. Döner.*) Aha bu yiyecek zahiren... Satacağını da bu yana ayırın. Vurun çuvalları eşşeklere... Katan eşşekleri önüne... Süren gaza yoluna... Türkü çığırın anasını sattığımın... (*Eşşekler önünde kasaba yolundadır.*) Deh. Deh be hayvan... Cık... Cık...

Cık... (*Bir türkü tutturur, bir Anadolu türküsü.*)

ÜSÜK (*Mırlıtı gibi o da katılır türküye.*)

KİZİR: Gelsin çil çil gaymeler.

ÜSÜK (*Umutlu bir hareket yapar.*)

KİZİR: Acar urba alın... Gariya başörtüsü. Ameliken alın oğlanlara...

ÜSÜK (*"Bana bir şey yok mu?" der gibilerden bakar.*)

KİZİR: Boyalı şeker alın... Gayfe alın, çay alın ulâ, çay... Amanın...

ÜSÜK (*Kendisine bir şey yok. Yüzü asılır.*)

KİZİR (*İyice keyiflenir*): Harman sonu düğünler başlar, vurur mu davullar ıraktan, ırağa...

ÜSÜK (*Ağası hatırlayacak galiba, bir umut.*)

KİZİR (*Baltayı atar. Eli çenesi altına gider. Çabucak yağlığı çözer. Bir eline alır*): Düğün yerinde tutuşur mu oyuna deliğanlılar...

(*Lâf güçsüz kalır artık. Halay çekmeğe başlar KİZİR MEMET. O hastahanelik hasta görünüşü ile bu mendil elde sevinç tepinmesinde acı bir gülünçlük vardır. Boşta kalan elini yanında olması gereken oyuncunun omuzuna atmak için uzatmıştır. Yanında da ÜSÜK var. O da deminden beri yerinde kıpırdanıp duruyor zaten. KİZİR'in kolu ÜSÜK'ün boynuna gider. İkisi birbirlerinden habersiz oyun oynarlar bir süre. Derken oyun yavaşlar. KİZİR zınk, diye duruverir. ÜSÜK hâlâ zıplar.*)

KİZİR (*Düşüncelerinden uyandırılmış bir insanın hiddeti ile bağırır*): Sen burda mısın daha ulân!

ÜSÜK (*Yüzü karara karara*): Düğün ağa...

KİZİR: Yıkıl git annacımdan hadi. (*Baltayı yerden alır.*)

Düğünün sırası mı şinci? İş var, iş.

ÜSÜK: Ne bi işin varsa başım üstüne Memet ağam... (*İlerler, eli baltaya uzanır.*)

KİZİR (*Baltayı geçirir.*)

ÜSÜK (*Gine eli baltaya uzanarak*): Bağışla...

KİZİR: Sonra tarlaya sahap çıkacağın değil mi?

ÜSÜK: Eee... Emme tarla kimin olur ki?

KİZİR (*Yüzü toprağına göz dikilmiş Anadolu köylüsünün yüzü olur*): Bana bak Üsük, aklığın tabanındakini anlıyom senin... Dur durduğun yerde ulân... Yoğsa bu tarlanın bir garış toprağına gurban ederim adamı ben... (*Orman başlangıcını tarlası, öz malı gibi görmeğe başlamıştır.*)

ÜSÜK (*O da orman başlangıcını tarla gibi kabullenir*): Neden ağa? Bitene gardaşın... Ben Üsük.

KİZİR: Geç gardaş... Buba ayrı.

ÜSÜK (*Elinden tarla kaçacak gibi*): Eyi emme, ana bir.

KİZİR (*Aynı önemle*): Bi mal bubadan veraset eder. (*Muh-tar gibi.*) Bu tarla da sehmin, yani ya hissen olamaz. Nedendir ki... Hemi bu tarla anadan, bubadan galma bi mal da değil. Bu tarlanın veraseti Kizir Memet uşakları Sülemen ve Hıdır... (*Laf kalabalığının sonunu başaramaz.*) Yani ya ulâ, bu tarla benim oğlanlara düşer. Bir ölerde "Bubamız ırahmetli bize mal bırakmış." deyi hayır duada bulunanlar. Bizim bubamız... (*Susar.*)

ÜSÜK: Bubamız... (*Susar. Gökyüzüne bakar.*)

KİZİR: Aklına yattı mı?

ÜSÜK (*Başı gökyüzünden umutsuz döner. Çaresiz kalmış bir görünüşü vardır. Dertli ve biraz da kızgın sorar*): Kovan mı bizi ağa?

KİZİR: Vaktiken git işine...

ÜSÜK (*Göğü göstererek*): Görmen mi? Gün dikildi tepeye... Hacı Ali gapısına gor mu gayri adamı?

KİZİR: Yağlık kadar tarla... Kime ne hayreder ki zatı... Bi yol koş git sen Hacı Aliye...

ÜSÜK: Mümkünü yoh, söz girmez kulağına... Emme. Şey... yani ya... sen gine bi yakınım sayılın... Sana bi yanaşma... işini göreceksin bi ırgat ney ilâzım...

KİZİR (*Aklı ağaçtadır. Önünde bulunan ÜSÜK'ü iteliyerek*):

İlâzım değil... Benim oğlanlar boy atıp giderler aha...
(*Ağaca doğrulur*).

ÜSÜK: Eee... bizi ne deyi çağırdın? (*Birden KIZIR'ın önüne geçerek baltayı elinden alır. Baltayı değil tarlayı almış gibidir.*)

KIZIR (*Tarla elinden gitmiş sanki*): Ver ulân şu nacağı...

ÜSÜK: Sen boyalı şeker, gariya baş örtüsü, kayfe, çay alacağın hemi? Ya biz nideceğik? (*KIZIR'ın üzerine gelmesi üzerine geri çekilerek baltayı kaldırır.*) Tek dur ulân Kizir Memet. Vuruncak annığın şakını ikiye bölerim vallâ...

KIZIR (*Korkmuştur, alttan alır*): Ulâ Üsük, ulâ ne yapan? Bana Kizir Memet mi den? Bana, bitene ağana? İndir Üsük nacağı... gardaş ganına girmenin cezası çoh büyüktür ulâ gardaşım.

ÜSÜK: Biz gardaş değilik.

KIZIR: Neye ulâ? Anamız bir ya...

ÜSÜK: Buba ayrı. Ağzınla dedin. (*Balta yukardadır.*)

KIZIR: Bi garış toprak için... İndir Üsük.

ÜSÜK: Elinoğlu bi garış toprak için adam vuruyo. Ağzınla dedin.

KIZIR: Bi adamın cezası yirmi yıl, otuz yıl. Hele Kizir olursa... Demincek bir, iki ay mapustan korkan sen değil misin Üsük?

ÜSÜK (*Bir eli ile KIZIR'i iteler*): Var git kizirliğini yap... (*Eli KIZIR'ın ağrıyan kulağına gelmiştir.*)

KIZIR (*Elini kulağına bastırır*): Anam... Anam... Anam... (*Hastahanelik hasta olur, çöker.*) Anam... Anam...

ÜSÜK (*Baltayı indirir. Kıvranan KIZIR'e bakar. Az düşünür. Ağaç aklına gelir, ağaca koşar.*)

KIZIR: Ulân Üsük... Hökümet sorar bunu sana... Başefendi komaz bunu yanına... Anam... Anam... Off... off...

(*Baştaki gibi kıvrılır KIZIR. ÜSÜK ağacı kesmeğe çalışmak-*

tadır. Kısa bir süre sonra ÜSÜK işini durdurarak KIZIR'e döner, bakar. Terli yüzüne gine o saf, saygılı anlam gelmiştir.)

ÜSÜK (*Kıvranan KIZIR'e doğru gelir*): Sana burada bi şey olacak olursa, heç bu yanı düşünme... Gözün arkada galmasın, ırahat et mezerinde. Benim elimde böyle bir zorlu tarla oluncak... Ne Sülemenle, Hıdır... Ne de gelin anaları... Allahın izniyle... Ve de bu toprak sayesinde, emanetlerine bakarım... Böyle bi zorlu tarla... (*İşi aklına gelerek ağacın yanına fırlar, kesmeye başlar. KORUCU girer. Anadolunun bazı yerlerinde köylerin kendi koruluklarını korumaları için görevlendirilmiş koruculardan biri bu... Kaba kumaştan kilot pantolonu ve ceketi var. Kasketi de aynı kumaştan. Üzerinde başında yamalar da yok değil. Kilot pantolonunun paçalarını uzun bir yün çorabın içine sokmuş irice, güçlü - kuvvetli.*)

KORUCU (*Avını bastırmış bir köpek haliyle arkadan ÜSÜK'e yaklaşır*): Kolay gele hemşerim.

ÜSÜK: Hoş geldin, sefa geldin.

KORUCU (*Ağız arayıcı*): Kereste mi, odun mu, yoğsa keçilere mi?

ÜSÜK: Yoh.

KORUCU: Kağrı ne mi onaracağın?

ÜSÜK: Yoh.

KORUCU (*İyi bildiği bir işde yanılmış olmak kızdırmaya başlar*): Bu kestiğin ağacı ne yapacağın diyok?

ÜSÜK: Heç... İşine yararsa, al sen götür. (*Baltayı kaldırır.*)
Devirelim de hele...

KORUCU: Eylen ulân.

ÜSÜK: İstemen mi? (*Baltayı indirir.*)

KORUCU: Madem öyle de, ne demeye ormanı kıran, tırnağına tükürdüğümün hayvanı?

ÜSÜK: Ağzını ne bozan, git işine hemşerim.

KORUCU: Benim işim bu ulân.

ÜSÜK (*Baltayı kaldırır, ağaca yanaşır*): Allahın ağacı sen-

den mi sorulur?

KORUCU: Ben orman gorucusuyum ulân.

ÜSÜK (*Kafasına dank eder, baltayukarda KORUCU'ya döner*):
Gorucu? (*Gözleri açılmıştır.*)

KORUCU (*Hemen geri fırlar.*)

ÜSÜK (*Hatırlayarak*): Bu vukuat olur. (*KİZİR'e bakar, baltayı indirir.*)

KORUCU (*Elini beline atmıştır*): Kaçayım deme, yakarım ha..

ÜSÜK (*Umudu ve gözleri KİZİR'de*): Biliyom. (*KİZİR'e doğru*) Ölüp netmese bari... (*KİZİR'i görür*) Kim o?

KORUCU: Kim ölecek?

ÜSÜK: Kizir Memet, Sarılar köyü kiziri (*Her şeyleri unuttur, KİZİR'in yanına koşar.*)

KORUCU (*ÜSÜK'ün peşini bırakmaz.*): Kizire de mi bi şey ettin yoğsa?

ÜSÜK (*KİZİR'i sarsarak*): Ulâ aman etme. Tez kalk. Sana bi şey olursa biz niderik? Kalk, kalk etme. Gorucu geldi.

KİZİR (*Eli kulağında doğrulur. KORUCU'ya bakar. Anlamıştır. Zafer kazanmış gibi ÜSÜK'e*): Demedim mi hükümet beni senden sorar deyi? Aha gorucu dakkesinde gelmiş. Ver bakalım hesabını şinci...

KORUCU: Ağaç, ağaç n'olacak ulân?

KİZİR: Beni maf etti bu oğlan... Ağaçtan geçtim.

KORUCU: Ben senden ağnamam. Ne den, ağaçtan mı geçtin? Nasıl geçen ağaçtan? Devirirmiş goca ağacı, görmen mi?

KİZİR: Ya ben, beni görmen mi? Bi kiziri devirdi ya... Anam... Anam...

KORUCU: Orman derik ulân, yeşillik derik... Ve de ağaç derik... Uyuman. (*Ayağı ile KİZİR'e dokunarak.*) Kizirin sürüsüne bereket. Emme ağaç? Ağaç gıtlaşıyo... Orman tükenir gider. Senin tohumuna para mı verdiler,

Sarılr bi kızır daha bulur emme... ya Karaviran korusundan bu ağaç gidende n'olacak? (*Gürler.*) Den bakalım, hadi, suvalime cevap isterim?

KİZİR (*KORUCU keskin, alttan almak gerek*): Suvaline cuvap isten, haklısın. Ey gözünü sevdiğim gardeş, ben ne deyi bu yerlere serildim? O ağacı goruyum deyi...

KORUCU (*ÜSÜK'e*): Doğru mu der ulân?

KİZİR (*Hemen*): Bak sana deyim gardeş. (*Bir yön göstererek*) Karakuyu'ya vardımdı da... Mıhtarın bi işi için gettim oraya... Biz bi emir gulu adamık... Get derler gederik. Köye dönerkene, kesedir deyi buraya vurdum. Bi nacak sesi gelir gulağıma... Sese koştum, geldim ki buraya, amanın ne görem... Bu oğlan ağaca yanaşmış...

KORUCU (*ÜSÜK'e*): Öyle mu ulân?

KİZİR (*Kendisine şaşkın bakan ÜSÜK'e kaçamak bir göz atarak*): Yalan mı ulân? (*KORUCU'ya.*) Ey biz de kızirik. Her bi nerde olursa olsun, Devlet, Hükümet ve hemi de köylü malına sahap çıkacağık. (*ÜSÜK'ü göstererek.*) Etme, eyleme deyi ağacı kesmeye komuyalım dedik emme... Vuruncak bize... (*Eli kulağına gider*) Anam. Anam.

KORUCU: Hem ağaca hem Kizire kıymak ha?

ÜSÜK (*Ağası "Siyasat" mı çeviriyor, yoksa kalleşlik mi yapıyor şüphesi ile şaşkın kalakalmıştır.*)

KİZİR: Emme ben dâvacı değilim. Bu Allahın ayısını...

KORUCU (*Yarasına dokunulmuş*): Kes be.

KİZİR (*Altan alarak*): Bu oğlan... Ne bilem hani... Pek akli erik değil de.

KORUCU: Sana ne yaptıysa yaptı. Bu benim vazifem değil emme... Ağaç n'olacak?

ÜSÜK (*Ağasının "Siyasat çevirdiğine" akli yatarak memnun sırtırken, KORUCU'nun sorusu üstüne ciddileşerek o da KİZİR'e sorar*): Ağaç n'olacak?

KİZİR (*Ortaya*): Bunu gazada karakol bilir... Başefendi bilir...

ÜSÜK (*Memnun, KORUCU'ya döner*): Başefendi bilir ya...

KORUCU: Hâkim bilir, Hâkim.

ÜSÜK (*Korkar. Bakışları KİZİR'den imdat diler.*)

KİZİR (*Ortaya*): Yer bir, iki ay... O kadar...

ÜSÜK (*Sevinerek, "Nasıl?" der gibi KORUCU'ya döner.*)

KORUCU: Ne bir iki ay ulân, idâm, ip bu suçun cezası...

ÜSÜK (*Yüzü asılır. Gine KİZİR'de umut*): Ne der duyman mı?

KORUCU: O nerden bilecek, bana sor.

ÜSÜK: Kizir değil mi?

KİZİR (*Altın, KORUCU'ya*): Yanışın var gardaş.

ÜSÜK (*Merakta.*)

KORUCU (*Bozulur*): Yanışım mı var? (*Öc alır gibi.*)

Benim yanışım varsa gazada Hâkim düzeltir. Orman gırma dedi mi herifin tepesi atıyo zati. Bi yol bulundum mahkemede... "Ağaç mı kesmiş" deyî sordu hâkim. Sonra suçluya döndü "Ağaç mı kestin?" dedi. (*ÜSÜK'e bakar.*)

ÜSÜK (*Şaşırır*): Aman tez ol, ne dedi hâkim?

KORUCU (*Devamlı*): "Orman kesmiş ha?" dedi sonracığıma... Gençten bi adam bu hâkim. Goca zabıt kâtibini, mübaşiri neyi unuttu da, orada tüm milletin ortasında bağıırıp çağırmağa başladı. "Orman yurdun süsüdür." dedi. Neler demedi ki.. "Orman çocuğunun beşiği, çorbanın kaşığı, eviğin eşiği" deyî güzel bi lâf etti. Herifi ağlıyacak sandık emme bizim hâkim bi toparlandı gene... Hay aslan, hay. Mübaşire bi el etti, mübaşir hemencecik seğirtti yanına... Mübaşirin kafa kel. Cılbah. "Aha görünüz" dedi hâkim. "Ormansız yurt böyle cılbah bi kafaya benzer." konuştu, daha çok lâf etti. Sanın herif mahkeme görmez, nutuk çeker boyuna...

ÜSÜK: Eyiymiş hâkim.

KORUCU: Emine "Asmalı." diye bağırdı sonra...

ÜSÜK (*İdam cezası yemiş gibi*): Ulâ yandık biz öyleyse...

KORUCU (*Hâkim rolünde ve hızını alamamış*): "Bunun cezası ip" dedi.

ÜSÜK (*Hâkimin karşısında gibi*): Amanın Hâkim efendiğa bizi ipe verirsen, geride ağlıyacak, sözüm yabana, bi itim bile yoh. Bi davarını, bi keçim...

KORUCU (*Hâkim havasında*): Keçi mi dedin? Keçi ha. Aha bu keçi, daha bi zarar ormana...

ÜSÜK (*Mahkemede gibi*): Yoh. Ne garım var, ne dölüm... bi hısımım bile yoh arayıp soran.

KORUCU (*Hâkimin havasından çıkamamıştır ama, ÜSÜK'e de acımaya başlar*): İdam dediysek oğlum.

ÜSÜK: Bi gardaşım, bi ağam olsa bari...

KİZİR: Eyi bi arzuval kaleme aldırıldı mı...

KORUCU: Gine de bir, iki yıl yer.

ÜSÜK: Vallâ çoh.

KİZİR: Eyi bir dâva vekili.

KORUCU: Ne olursa olsun, illâ ceza görecek.

ÜSÜK (*Yalvarır gibi sorar KORUCU'ya*): Bi, iki ay mı olur acep?

KORUCU (*ÜSÜK'e iyice acımış*): Eh işte o kadar bi şey.

ÜSÜK: Doğru mu den?

KORUCU: Bende yalan yok, Hâkim "İp, idam" dedi emme... sonunda iki ay ceza verdi. (*Birden kendini toplar.*) Ben hâkim değilim ulân. Vazifemize bakalım biz. De bakalım, ne haltetmeye ağaca kıydın? Orman çocuğunun beşiği, kapığın eşiği, çorbağın kaşığı değil mi?

ÜSÜK (*İkına sıkına kendini savunur*): Gözel den, eyi den emme... Aha emme... garın yoğsa, dölün yoğsa niden?

Çorban yoğsa, damın yoğsa?

KORUCU (*Hızını alamamış*): Hayvanı çok yorma döner

tazıya, ormana nacak vurma benzer yazıya.

ÜSÜK: Hayvan da yoh.

KORUCU: Ne diye ormana kıyan pekiy?

ÜSÜK: Garım olsun, dölüm olsun, kapım... hemi de hayvanım olsun dey.

KORUCU (*KİZİR'e hak verir*): Deli mi ne bu oğlan?

KİZİR: Dedim ya...

KORUCU: Ulan bi tene ağaçtan olur mu bunlar?

KİZİR: Sakat canım. Vakit öldürmeye değmez.

KORUCU: Bu keçileri kaçırması anlaşılan...

ÜSÜK (*Akıllılığını göstermesi gerek*): Tarla açacağıydım da..

(“Nasılmış?” der gibilerden KORUCU'ya bakar.)

KORUCU (“Tarla” lafı üzerine küplere biner hâkim kesilir):

Ne? Elli, yüz ağaca kıyacaktın. Ormanı yakacaktın belkim de... İdam.

ÜSÜK: Tarla sahabı olmak idam mı ki? Yandı o zaman Hacı Ali. Vallâ Hacı Aliyi elli kere assalar az. Neden dersen, Hacı Alinin tarlası elliye geçer gardaş.

KİZİR: Sapıttı gene oğlan... Canım o tarlalar herifin kendi malı.

KORUCU (*Hırsla KİZİR'e*): Nerden bildin? Yoh mu bizim

Karaviran'da ormanda şey... Şey açan. Şey... Hani...

(“Tarla” lafını bir türlü söyleyemez.)

ÜSÜK: Tarla demek ister.

KORUCU (*Büyük bir kinle*): Kel Hasan açtı... Cünbüş

Ali... Çomarlının Veli... Daha sayam mı?

ÜSÜK (*Ortaya, daha çok seyirciye*): Asılmadı mı ki acep onlar?

KORUCU (*KİZİR'e*): Ey ne zır zır eden Hacı Alinin malı

deyi... (*ÜSÜK'e*) Bu Hacı Ali Karadere'li değil mi?

ÜSÜK: He, o.

KORUCU: Tamam işte. Karadere'nin korusu hep o herifin şeyi...

ÜSÜK (*KİZİR'e*): Tarlası olmuş.

KORUCU ("Tarla" lâfını duymamak için, hemen): Dönmüş mü Karadere tepeleri mübaşirin kafasına...

ÜSÜK: Yoh değil. (*KİZİR'den öğrendiği gibi.*) Şinci orada Hacı Ali'nin buğday tarlaları, yel vuruncak bi baştan bi başa dalga döver.

KİZİR (*Daldırır*): Herif zahireyi dağlar gibi yığar desene...

ÜSÜK: Tarla çok oluncak...

KORUCU (*Kulak misafiri olduğu konuşmalar boyunca fenalıklar geçirmeye başlamıştır. Yalvarır gibi*): Susun, etmen. (*Birden kendini toplar. Karşısında şaşırmış bakan KİZİR ile ÜSÜK'e tabancasını çekerek doğrultur.*) Tarla lâfı yoh gayri. Kim tarla lâfı edecek olursa vururum. (*KİZİR ile ÜSÜK korkmuş ve süklüm püklüm kalakalırlar. Az sonra KİZİR'e emreder*) Al o nacağı yerden ulan Kizir.

KİZİR (*KORUCU'nun şakası yoktur. Çaresiz denileni yapar.*)

KORUCU: Yanaş ağaca, kes...

KİZİR (*Gözleri fal taşı gibi açılır*): Aman gardaş, neden?

KORUCU: Kes dedik, duyman mı? (*Tabancayı iyice doğrultarak.*) Ne durun, kes. Keseceğin o ağacı... Bunu da... Bunu da keseceğin...

KİZİR (*Eli bir türlü varmaz*): Ağzınla dedin, idam. Aman bi siyaset neyi olmasın gardaş. Ben bi fakir Kizir.

KORUCU: Sen bi fakir Kizirsen, bu oğlanın çarığı bile yoh. (*ÜSÜK'ü gösterir.*) Ne demeye gomassın oğlanı... (*Orman başlangıcına göz atar.*) Kökleri temizledi mi... Bura zorlu...

ÜSÜK: Bi tarla olur.

KORUCU: Sus oğlum... Sus gardaşım... Onun lâfını etmeyin bana... Ulâ susun derik yavu... (*Dertleniverir, sesi değişir.*) Sabanan çıkarım köyden... Çok er... Horoz ötmeden... Düşerim ormana... Garanlık basıncak girerim köye... Adımız Ayı Omar'a çıktı bu yüzden... Bilen, bilmeyen vazifesine gayetle düşkün bi adam sanır bizi... Ne gezer ulâ, ne gezer hay gardaşım. Bu

dinini... Bu imanını... Töbe, töbe... Aha ulâ bu tarlasızlık yüzünden hep... Bi tarla kıyısından, bi harman kenarından geçemem...

KİZİR: Yerden göğe haklısın... İt ürüse tarla deyi gelir gulağırma... Horozlar tarla deyi ötüşür. Ulâ bu tarla tüm cihan kesilir adamın gözüne be... Köylü dediğin irençberlik yapmalı. Tarlası olmalı.

KORUCU ("Sus" anlamına): Kes ulân, kes...

KİZİR (Yanlış anlıyarak): Kesiyim... kesiyim emme... (Orman başlangıcını süzerek) tarla benim olmuyacak olduktan kelli.

ÜSÜK (Tarla çekişmesi başlıyor): Sen bi kizirsin. Mıhtardan sonra köyde sen gelin...

KİZİR: Çok dır dır etme ulân. Mıhtardan sonra köyde ben gelirmişim... (Eli kulağına gider.) Ne gezer ulâ, ne gezer... Mıhtardan sonra azalar gelir. Bekçi gelir, köylü gelir... Sarılar köyünün malı, davarı gelir. Tarla, bağ, bahçe gelir... İyi gulak ver; ayırık, acı ot, gara dikenler gelir de, aha sonra ardından ben gelirim. (KORUCU'ya) Sen hak ver gardeş, doğru demem mi?

KORUCU (KİZİR'e acımıştır ama, ÜSÜK'ü tutar): Senin gine köye gelip giden konuklardan çıkarın olur. Eski, meski cenderme urbası verirler. (ÜSÜK'ü göstererek.) Bu oğlana gelincek... Aha mal meydanda...

ÜSÜK (Üstünün başının hırpaniliğinden memnun): He... Doğru der. (İyi görsünler diye önlerinde döner.)

KİZİR (Acındırmada ÜSÜK'le yarışa girer. Eli ağrıyan kulağında hasta hasta konuşur): Kizir dediğin senin... Kizir mıhtarın zağaradır, yani ya itidir mıhtarın. Seni boyuna köylünün üstüne salar. Get şöyle de, get böyle de... Get habar ver, yemek sırası onda. Get salmaları topla. Köylü düşman kesilir mi sana... Köylü ile mıhtar arasında kalın. Köylüye varın harman zamanı hakkını almaya... —Her hane bi teneke zahire verecek ya...

Ganun böylece gonmuş—yarım tenekeyi zor koparın... Yarım teneke zahireye, suratlarıyla elli kere adam döver herifler. Mıhtara gelin... Abdülkâya dirler bizim mıhtara. Bilin mi gendini?

KORUCU: Ters bi adam deyi duyarık.

KİZİR: Allah eline düşürmesin, ters mi, tezek mi çabuk ağnan... (*Kulağına iki elini birden bastırır.*) O deyyus... (*Korkar, bakınır.*) o herif aha... Ulan her Allahın günü bizi kakalamadan edemez. Azaya gızar, garısmı öv-kelenir acısını bizden çıkarır oy anam... Anam... Dün vuruncak gulağımın tozuna... Anam... Anam...

KORUCU (*Gözü açılır*): Mıhtar mı vurdu gulağına senin?

KİZİR: Kim olacak ağam, kim olacak...

KORUCU (*Sahneye ilk girişindeki avını bastırmış halini almağa başlar. Namlusu yere dönmüş tabanca, doğruldu, doğrulacak*): Ey?

KİZİR: Bugün mıhtar gazaya getti deyi... (*Dalmıştır iyice, ÜSÜK'ü işaretlerle.*) Zatı o oğlan gardaşım olur.

KORUCU (*Tepesi atıyor*): Gardaşın mı den?

ÜSÜK: He.... (*Küskün.*) Buba ayrı.

KİZİR (*ÜSÜK'ün sitemini anlıyarak*): Buba ayrı ne demek? Sen tarlaya bak, ana bir ya...

KORUCU (*Tabancayı doğrultur, gürlür*): Susun ulân.

KİZİR: Bağışla, ağzımdan kaçtı. Hani bi şey... (*Orman başlangıcını göstererek*) açalım dedik.

ÜSÜK (*Saf.*): Bi tarla...

KORUCU: Yürüyün ulân. Gardaştınız da beni gandır-dırdınız ha? Guluğına mıhtar vurdu öyle mi? Ben yutmam.. Yürüyün karakola.

ÜSÜK: Emme tarla.

KORUCU (*İyice tepesi atar*): Tarla yoh ulân. Orman var, ağaç var... Vazife var. Ve de garşınızda orman gorucusu Omar var. Yürüyün... Düşün önüme...

KİZİR: Etme, bari beni goyver de, şu oğlan mapusa

düşüncek...

ÜSÜK: Cüvere, harçlık neyi getirir bana, etme.

KORUCU: Yürüyün dedik size... (*Çaresiz ve korku ile ÜSÜK ile KIZIR düşerler önüne.*) Gazaya, hâkime sevketsinler de görün gününüzü.... Orman keser, tarla açar deyi... (*Sesini yükselterek.*) En mühimi gorucu gandırır deyi... (*Hâkim gibi.*) İdam ulân, idâm.

(*KORUCU arkada, iki kardeş önde çıkarlar.*)

P E R D E

Adalet Ağaoğlu

TOMBALA

(Oyun, 1 perde)

K İ Ş İ L E R

YAŞLI ERKEK

YAŞLI KADIN

DEKOR:

Bir oda. Sağ dipte bir kapı. Mutfığa açılır. Dipte dar, uzun bir pencere. Solda bir başka kapı. Odanın bütün eşyası eski, yıpranmış. Pencerede yeşili solmuş bir perde. Altındaki dantel perde ise bir zamanlar öğünülecek kadar güzelmış. Şimdi sararmış, yer yer dökülmüş.

Pencerenin solunda bir büfe. Üstünde irili ufaklı çerçeveler içinde kız, erkek genç kişilerin fotoğrafları. Bebeklik fotoğrafları vb. Duvarlarda yine çeşitli yaşlarda aynı kişilerin fotoğrafları.

Büfenin önünde, sahnenin ortasına doğru oldukça geniş, on kişi alabilecek bir yemek masası. Çevresinde kiminin bacağı, kiminin arkılığı kırılmış on kadar iskemle.

Pencereyle soldaki kapı arasında geniş bir divan. O da iyice yıpranmış.

Odanın orasına burasına serpiştirilmiş koltuklar, sehpalar. Biri pencerenin önünde, diğeri sağda, yerde iki saksı. Büfenin üstünde ayrıca bir çalar saat.

Bu odanın, ilk bakıldığında kalabalıkça bir ailenin oturma-yemek odası olduğu anlaşılır. Burada her şey uzun yıllar kullanıldığını, şimdi ise bir yığın anı ortasında tozlanmaya bırakıldığını söyler.

Perde açıldığında geniş masanın bir ucunda çok yaşlı bir erkekle onun hemen yakınında çok yaşlı bir kadın oturmak-

tadır. Tombala oynamaya hazırlanmaktadırlar. Numara torbası erkeğin kucagında. Erkeğin gözünde gözlük, kadının kulağında bir işitme aracı vardır.

YAŞLI KADIN (*İyice çocuksu, ince bir sesle konuşur*): İkimiz mi oynayacağız?

YAŞLI ERKEK (*Sesi iyice kısıktır. Fakat hep bağırarak konuşur. Bu ses ancak "su içeceğim" dediği zamanlar ufalır, kısılır*): Ya ne yapacağız?

YAŞLI KADIN: İki kişiyle hiç tadı olmaz.

YAŞLI ERKEK: Oynamayı sen istedin!

YAŞLI KADIN: Hiç de ben istemedim! Sen istiyorsan oynayalım, dedim.

YAŞLI ERKEK: Bak gene benim üstüme atıyor!

YAŞLI KADIN: Ne atıyor?

YAŞLI ERKEK: Oynamak istiyor musun, istemiyor musun?

YAŞLI KADIN (*Ağlamaklı*): Ee, ne bağıırıyorsun sanki? Zaten başım ağrıyor!

YAŞLI ERKEK (*Kucagındaki numara torbasını masanın üstüne atar*): Oynamazsan oynama! (*Küser; kadına arkasını döner.*)

YAŞLI KADIN (*Telâşlanır. Elinden geldiğince çabuk çabuk konuşur*): Ne kızılıyorsun sanki? Ben oynamıyalım, dedim ya. İki kişiyle tadı olmaz, dedim.

(*Erkek güçlükle yerinden kalkar*)

Nereye gidiyorsun?

(*Erkek mutfak kapısına doğru yürür*)

Ne yapacaksın mutfakta?

YAŞLI ERKEK: Su içeceğim. Susadım.

YAŞLI KADIN: Şimdi içtin ya.

(*Erkek cevap vermez. Kapıdan çıkar*)

YAŞLI KADIN (*Yüksek sesle*): Gene sütlâç yeme! Akşam

beri kaç kâse oldu. Miğden bozulur!

(Numara torbasını eline alır. Çabuk çabuk karıştırır. Numara kartlarını eline alır. Birkaçını ayırır, kendi önüne dizer. Birkaçını da erkeğin önüne sıralar)

Hadi gel! Gene dünkü gibi dörder kartla oynyalım.

YAŞLI ERKEK *(Yalanarak, elinde bir portakalla geri gelir)*:

Ben dört kartla oynamam.

YAŞLI KADIN: Dün oynadık ya.

YAŞLI ERKEK: Kırk saat numara aran. Gözlerim seçmiyor. Dört kartı birden kollayamıyorum.

YAŞLI KADIN: Ben sana yardım ederim.

(Erkek masanın başına gelmiştir)

Otur hadi. Aa! Gene mi portakal? Bu kaçınıcı?

YAŞLI ERKEK *(Otururken)*: Kaçınıcıymış! Bir yemeğin üstüne yedim, bir de bu.

YAŞLI KADIN: Şimdi sütlâç yedin ya.

YAŞLI ERKEK: Sütlâç yemedim. Su içtim.

YAŞLI KADIN: Yemişsin işte. Ağzının kenarından belli.

YAŞLI ERKEK *(Öfkeli)*: Yedimse yedim! İyi ki bir sütlâç pişirdin.

YAŞLI KADIN: Aa! Dün koskoca bir tencere de muhallebi yapmamış mıydım?

YAŞLI ERKEK *(Portakalı soyarken)*: Saat kaç?

YAŞLI KADIN *(Yerinden güçlkle kalkar. Gider, büfenin üstünde duran çalar saate bakar)*: Yediye geliyor. Yemekten kalkalı yarım saat olmuş baksana.

YAŞLI ERKEK: Yarım saat olmuş ya.

(Kadın bir süre büfenin üstündeki fotoğraflara bakar. Özenerek sıraya koyar.)

YAŞLI KADIN *(Arkası dönük olduğu halde)*: Ye. Afiyet olsun. Hastalanırsın diye söylüyorum.

YAŞLI ERKEK: Ne yapıyorsun?

YAŞLI KADIN: Saati sormadın mı?

YAŞLI ERKEK: Oynamıyor muyuz?

YAŞLI KADIN (*Kıkır kıkır güler*): Hay hınzır hay!
 YAŞLI ERKEK (*Daha yüksek sesle*): Oynamıyor muyuz?
 YAŞLI KADIN (*Döner. Elinde çerçevele bir fotoğraf*):
 Tombala mı?

YAŞLI ERKEK: Yok çifte telli. Niye çıkardın bunları ortaya peki?

(*Bir yandan soyduğu portakalı yer*)

YAŞLI KADIN (*Elinde fotoğraf, çabuk çabuk masaya yaklaşıyor*): Hay hınzır hay! Mahmut'un küçüklüğü. Ne tatlıydı ha? Bir keresinde girmiş konuk odasına, almış makası eline, canım örtüleri doğramış, doğramış...
 (*Çok kıvançlıdır. Güler. Sonra birden öfkeli*)

Bir dilim de bana versene! Koktu.

YAŞLI ERKEK: Al.

YAŞLI KADIN: Hep üstüne akıtmışsın gene.

YAŞLI ERKEK (*Küskün, arkasını döner*): Her şeye bir kusur!

YAŞLI KADIN (*Fotoğrafı yerine götürür*): Niye mektup yazmıyor?

YAŞLI ERKEK:

YAŞLI KADIN: Mahmut niye hiç mektup yazmıyor?

YAŞLI ERKEK: Yazdı ya.

YAŞLI KADIN: Kaç ay oldu. Belki daha da çok.

YAŞLI ERKEK: İşi var, gücü var. Hasta mı baksın, mektup mu yazsın.

YAŞLI KADIN: Gelin de yazmıyor. Giderken, sen hiç kaygılanma anne, Mahmut yazmasa da ben yazarım, diyordu. Nerde hani?

YAŞLI ERKEK: Arka arkaya üç çocuk. Seni mi düşünsün?

YAŞLI KADIN: En küçüğü bana benziyormuş.

YAŞLI ERKEK: Kim söyledi?

YAŞLI KADIN: Mahmut öyle yazdı ya.

YAŞLI ERKEK: Uydurma! Daha kime benzediği belli değil, dedi.

YAŞLI KADIN (*Çabucak masaya döner*): Ee, niye oynamıyoruz peki? Ben kartlarını dizdim bile.

YAŞLI ERKEK: Dört kartla oynamam.

YAŞLI KADIN: Öyleyse üçer kartla oynyalım.

YAŞLI ERKEK: Numaraları yavaş çek ama.

YAŞLI KADIN (*Yerine oturur*): Dün nasıldı? Yavaş çekmedim mi?

YAŞLI ERKEK: Dün yavaş çektin ama, önceki gün...

YAŞLI KADIN: Sen de çok geç şeydiyorsun.

YAŞLI ERKEK: Olmaz. Böyle oynamam.

YAŞLI KADIN: Eee, ama sende!..

YAŞLI ERKEK: Oynamam tabii. Kartları seçmişsin gene.

YAŞLI KADIN: Seçmedim. Öyle geldi.

YAŞLI ERKEK: Seçmişsin! En kötülerini bana bırakmışın.

YAŞLI KADIN: Daha geride kaç tane var. Bunları beğenmedinse onlardan al.

YAŞLI ERKEK: Olmaz. Karıştıracאğız.

YAŞLI KADIN (*Kendi önüne dizdiği kartlardan birini hemen çekip alır. Göğsüne bastırır. Ötekileri eliyle iterek*): İstersen karıştır. Ama on yedi ile başlayanını vermem. On yedi benim uğur sayım.

YAŞLI ERKEK: Ben de oynamam. Uğur sayısı olur mu? Oyun bu.

YAŞLI KADIN: Uğur sayım tabii. Evlendiğimde on yedi yaşımdaydım. Mahmut'u ramazanın on yedisinde doğurdum. Nihal Mahmut'un on yedinci ayında karnıma düştü. Cumhuriyetin on yedinci yılında Zühâl, Şeker Bayramına on yedi gün kala da Ahmet dünyaya geldi.

YAŞLI ERKEK: Sermet de öldüğünde on yedi yaşındaydı ama. Bu da mı uğur? Hadi, ver kartı. Karıştıracאğım.

YAŞLI KADIN (*İstemiyerek kartı uzatır*): İnatçı adam! Niye alıyorsun kartımı? Oyun bu. Niye alıyorsun kartımı sanki?...

(*Ağlamaya başlar*)

YAŞLI ERKEK: Ne var ağlıyacak? Oyun bu.

YAŞLI KADIN: Ağlarım tabii. Niye alıyorsun kartımı?

YAŞLI ERKEK (*Kartları karıştırır. Ters olarak masanın üstüne serer*): Çek hadi.

YAŞLI KADIN (*Kartların içinden üç tanesini çekip alır*): Tutma onu. Niye tutuyorsun?

YAŞLI ERKEK: Kim tutuyor?

(*Acele üç kart da o çeker*)

YAŞLI KADIN (*Kartlarını açıp bakarak*): Gene sen aldın on yedili kartımı. Tuttun! Hile yaptın!

YAŞLI ERKEK (*Öfkeli*): Her gün de mi hile yapıyorum? Her gün de mi hile yapıyorum?

YAŞLI KADIN: Yapıyorsun tabii. Benim kartımı hep sen çekiyorsun.

YAŞLI ERKEK (*Kartlarından birini kadının önüne atar*): Öf be! Al! Daha bir kere bununla oynamak kısmet oldu da sanki!

YAŞLI KADIN (*Sevinir. Elindeki kartlardan birini tatlılıkla erkeğin önüne koyarak*): Tabii ama... Şeyin kartıydı bu. Baksana, adını yazdıydı arkasına...

YAŞLI ERKEK: Leş gibi oldu. Otuz yıldır tutturmuşsun, Sermet'in kartı da Sermet'in kartı!..

YAŞLI KADIN: Hepsi eskidi hem. Bir bu değil ya... Neden yeni bir takım almıyorsun peki?

YAŞLI ERKEK: Aradım. Aramadım mı? Tombala satmıyorlar.

YAŞLI KADIN: Niye satmıyorlar? Kimse tombala oynamıyor mu artık? Çoluğuyla çocuğuyla?...

YAŞLI ERKEK (*Torbayı alır. Kesin*): Önce ben çekiyorum!

(*Kartları özene bezene önlerine dizerler*)

YAŞLI KADIN (*Alttan alır*): Olur. Sen çek. Ama bana göster çektiğin numarayı.

YAŞLI ERKEK: Bağırıyorum ya.

YAŞLI KADIN: Olsun. Sen yine göster.

YAŞLI ERKEK: Koysana otuz kuruşunu.

YAŞLI KADIN: Para vermedin ki.

YAŞLI ERKEK: Dün verdim ya bir lira.

YAŞLI KADIN: Doksan kuruşunu sen kazandın. İşte bir on kuruşum kaldı. Ancak bir kart için.

YAŞLI ERKEK (*Torbayı bırakır, yerinden kalkar*): Paran yoksa neden oturuyorsun oyuna?

YAŞLI KADIN: Yok tabii. Hep sen kazanıyorsun.

YAŞLI ERKEK (*Mutfak kapısına doğru yürür*): Sen de iyi bak kartlarına. Hep unutuyorsun çıkan numaraları kapamayı.

YAŞLI KADIN: Nereye gidiyorsun?

YAŞLI ERKEK (*Alçak sesle*): Su içeceğim.

(*Mutfağa girer*)

YAŞLI KADIN (*Yüksek sesle*): Kadayıfı bozma! Yarma Zühâl ile damat için hazırladım onu. (*Daha yüksek sesle*) Kadayıfa dokunma e mi?

YAŞLI ERKEK (*Elinde bir kâse ile geri gelir*): Ne kadayıfı?

YAŞLI KADIN: Dolabın altına saklamıştım. Buldun mu gene?

YAŞLI ERKEK (*Homurdanır*): Damatla Zühâl içinmiş! (*Koltuklardan birine otururken, yüksek sesle*) Yarın yemeğe gelmiyecekler, bilmiyor musun?

YAŞLI KADIN: Kim gelmiyecek?

YAŞLI ERKEK: Kızınla kocası işte. Yemeğe gelmiyecekler!

YAŞLI KADIN: Gelecekler. Geliriz, dedilerdi ya.

YAŞLI ERKEK (*Kâsedekileri atıştırarak*): Gelemeyiz, dediler. Bir sürü ziyaretleri varmış. Damadın Merkez

Müdürü, eski banka arkadaşları falan. Hem terfi işini de görüşecek.

YAŞLI KADIN: Zühâl gelir öyleyse.

YAŞLI ERKEK: Söyledi ya.

YAŞLI KADIN: Ne söyledi?

YAŞLI ERKEK: O da Merkez Müdürünün karısını ziyaret edecekmiş...

YAŞLI KADIN: Yarından sonra gelirler.

YAŞLI ERKEK: Gece treniyle dönüyorlar. Unuttun mu?

YAŞLI KADIN (*Yerinden kalkar. Gider, duvardaki fotoğraflardan birinin dibinde, yerde bir şeyler aranır*): Nerde bu?

YAŞLI ERKEK: Ne?

YAŞLI KADIN: Hiç.

YAŞLI ERKEK: Bak orda. Solunda.

YAŞLI KADIN: Hani?

YAŞLI ERKEK: Solunda işte. Saksının yanında.

YAŞLI KADIN: Aman, bu da hep düşüyor! (*Yerden bir kartpostal alır. Altında durduğu fotoğrafa güçlkle yetişerek kartpostalı çerçevenin kenarına ilâştirmeğe çalışır. Yapamaz. Tekrar dener. Erkek kâseyi bırakarak gelir. Kadına yardım eder. Kartı birlikte yerine tekarlarken*)

YAŞLI ERKEK: İlle burda duracak! Durmuyor işte.

YAŞLI KADIN: Tabii burda duracak!

YAŞLI ERKEK: Neden şuraya, camın kenarına dayamıyorsun sanki?

YAŞLI KADIN: Aa! Camın kıyısında olur mu?

YAŞLI ERKEK: Olur tabii.

YAŞLI KADIN: Olmaz işte! Büyük torunumdan geldi madem...

YAŞLI ERKEK: Bak gene öyle söylüyor!

YAŞLI KADIN: Ne söylüyormuşum canım?

YAŞLI ERKEK: "Torunum" diyorsun! Her zaman "torunum" diyorsun! Torunum!

YAŞLI KADIN: Torunum tabii. Değil mi?

YAŞLI ERKEK: Yalnız kendi torunuymuş gibi! Yalnız senin torunun mu? Benim de torunum!

YAŞLI KADIN: E, olsun. Olmasın diyen mi var?

(Fotoğrafın altında bu çocuksu kavgayı sürdürürler)

YAŞLI ERKEK: Niye "torunum" diyorsun? Senin torunun mu yalnız? Torunumuz diyemez misin? Bile bile yapıyorsun.

YAŞLI KADIN: Derim, derim. Aaa!

YAŞLI ERKEK: Bir daha de de göreyim.

YAŞLI KADIN: Torunum tabii. Torunum değil mi?

YAŞLI ERKEK *(Ağlamaya başlar)*: Her şeye sahip çık bakalım! Her şey senin olsun! On yedili kart da senin olsun! *(Küser. Arkasını döner. Bıraktığı kâsenin yanına gelir. Koltuğa oturur. Arkası hep kadına dönük)* Zaten benim neyim var ki? Herkes bana düşman zaten.

YAŞLI KADIN *(Durumun farkında olmaz. Fotoğrafın kıyısına iliştirdikleri kartpostalı bakarak)*: Şuna bak. Ne güzel değil mi? Denizler, gökler, binalar, çiçekler... Sonra çok çok lambalar... *(Erkeğe döner)* Neydi adı bu yerin? *(Erkeğe yaklaşır)* Gittiği yerin adı neydi? Hani fabrikaları varmış çok çok? Çalışıyormuş hani?

YAŞLI ERKEK: Kaç yıldır sorar da sorar.

YAŞLI KADIN: Ne yiyorsun?

(Erkek iyice küstür. Büsbütün arkasını döner.) Aa! Hurmaları yiyor! Niye yiyorsun hurmaları? Aşureye katacaktım. Ne zamandır saklıyordum... Aşure ayı gelsin de aşureye katarım, diyordum. Niye yiyorsun hurmaları?

YAŞLI ERKEK *(Öfkeyle kâseyi alır, kadının kucağına verir)*:

Al! Bıktım! Hurmaların da senin olsun!

YAŞLI KADIN: Miğden bozulacak.

YAŞLI ERKEK: Niye bozulsun miğdem? Kadayıfı bile saklamışsın.

YAŞLI KADIN *(Altıtan alır)*: Ye. Yarısını sakladıysam...

Belki bir gelen falan olur....

YAŞLI ERKEK (*Keser*): Kimse gelmez! Herkesin işi var, gücü var! Kimse gelmez!

YAŞLI KADIN (*Elinde kâseyle hemen masaya gider. Kâseyi masaya bırakıp yerine otururken çabuk çabuk*): Önceki gece yetmiş kuruşumu aldın. Daha önceki gece de kırk kuruşumu... Ondan önceki sabah ben otuz beş kuruş aldım, ama bir önceki gün kırk beş kuruşumu almıştın... (*Kâsedekilerden o da atıştırmaya başlar. Erkek yerinde uzun uzun esner*) Hadi gelsene!

YAŞLI ERKEK: Uykum var.

YAŞLI KADIN: Uykum var, olur mu? Oynamıyacak mıyız?

YAŞLI ERKEK: Her gece oynuyoruz.

YAŞLI KADIN: Oynıyacağız tabii. Ya ne yapacağız? Hadi gelsene.

YAŞLI ERKEK (*Yerinden kalkar. Sanki isteksizmiş gibi masadaki yerine gelirken birden canlanır*): Kapı çalınıyor!

YAŞLI KADIN (*O da canlanır*): Çalınıyor ya. Kapı çalınıyor!

(*Umulmadık bir çeviklikle yerinden kalkar, soldaki kapıya yürür*) Ben demedim mi?

(*Çıkar*)

(*Erkek masadaki yerine oturur. Tombala kesesini alır, çabuk çabuk karıştırır. Kadın çıkışının tam tersine, ağır aksak geri döner.*)

Ben duymamıştım zaten. Kapının çalındığını duymamıştım.

YAŞLI ERKEK: Çalınıyor sandım.

YAŞLI KADIN (*Masadaki yerine oturur*): Kim çekiyor?

YAŞLI ERKEK: Ben çekiyorum işte. Öyle demedik mi?

YAŞLI KADIN: İyi oku ama.

YAŞLI ERKEK: Koysana kartlarının parasını.

YAŞLI KADIN: Para vermedin ki.

YAŞLI ERKEK (*Elini istemiyerek yeleğinin cebine sokar. Biraz bozukluk çıkarır. Kadının önüne koyar*): Her gece de benden alırsın.

YAŞLI KADIN: Altmış kuruşcuk mu? Ben bu kadarla oynamam. Hiç tadı olmuyor.

YAŞLI ERKEK: Koy otuz kuruşunu. Bu da benim otuz kuruşum.

YAŞLI KADIN: Hesap et bakalım.

YAŞLI ERKEK: Dün ettim ya.

YAŞLI KADIN: Ama dün ikişer kartla oynuyorduk.

YAŞLI ERKEK: İyi işte. Bugün de üçer kartla oynuyoruz. Onardan otuz senden. Onardan otuz da benden... (*Çabuk çabuk*) etti mi altmış kuruş? Altmış kuruşumun yarısı otuz kuruş. On eksik, yirmi kuruş. Yirmi kuruşumun onu eksik, on kuruş. Demek oluyor ki on kuruş birinci çinko, yirmi kuruş ikinci çinko, otuz kuruş tombala.

YAŞLI KADIN: Birinci çinko kaç kuruş?

YAŞLI ERKEK: On kuruş, dedim ya.

YAŞLI KADIN: On kuruş olmasın. On beş kuruş olsun.

YAŞLI ERKEK: Hesap karışır.

YAŞLI KADIN: Niye on beş kuruş olmuyor?

YAŞLI ERKEK (*Daha yüksek sesle*): Hesap karışır. Hem iyi olmaz. Birinci çinko on beş kuruş oldu mu ikinci çinko kaç olacak peki?

YAŞLI KADIN: Yirmi beş kuruş olur.

YAŞLI ERKEK: On beş, yirmi beş daha, eder efendim kırk kuruş. O zaman da tombala yirmi kuruş olur ki olmaz.

YAŞLI KADIN: Tombala da kırk kuruş olsun.

YAŞLI ERKEK: Olur mu canım? Yerde var altmış kuruşumuz. Birinci çinko on beş, ikinci çinko yirmi beş, tombala da kırk kuruş oldu mu, yerde ister seksen kuruş. Sende var üç kart. Bende var üç kart. Beher

kartım onar kuruştan yerde var altmış kuruşumuz.
Altmış kuruşumuzun....

YAŞLI KADIN: İyi ya işte. On kuruş birinci çinko, yirmi kuruş ikinci çinko, otuz kuruş da tombala olsun öyleyse. Ne var bunu hesaplıyamıyacak?

YAŞLI ERKEK: Yerde seksen kuruşumuz yok ki. Altmış kuruşumuz var.

YAŞLI KADIN: Aman sende! O kadar yıl Maliyede vergi memurluğu ettin. Gene de bir altmış kuruşun hesabını çıkaramazsın.

YAŞLI ERKEK (*Öfkelenir*): Vergi dairesinde altmış kuruş bir de bakarsın altmış bin, altmış milyon, altmış milyar oluverir saniyede. Gene de bir kuruş açık vermedim ama. Verdim mi?

YAŞLI KADIN: Bir kez anan, baban, çoluk, çocuk do-luştuktan masanın başına... Yerde etti iki yüz kırk kuruş. Bir türlü bölemediydin çinkoyu, tombalay...

YAŞLI ERKEK: Bölememişim! O zamanlar...

YAŞLI KADIN (*Keser*): Çeksene. Niye çekmiyorsun?

YAŞLI ERKEK: Unutma ha. Birinci çinko on, ikinci çinko yirmi, tombala dersen otuz kuruş. Numaraları da iyi kapa. Gene dünkü gibi yaparsan oynamam bak.

YAŞLI KADIN: Niye çekmiyorsun daha?

YAŞLI ERKEK (*Torbayı iyice karıştırır. Bir numara çeker. Gözüne yaklaştırır. Okur*): Yirmi bir!

YAŞLI KADIN: Yirmi kaç? İyi bağırsana.

YAŞLI ERKEK (*Bağırır*): Yirmi bir!

(*İkisi de çıkan numarayı kartlarında arar, varsa kapar, sonra dikkatle birbirlerinin kartlarına bakarlar*)

YAŞLI KADIN: Sende var. Kapasana.

YAŞLI ERKEK: Kapıyoruz işte.

(*Yeniden bir numara çeker. Bağırır*). On üç! (*Aynı oyun*)

Yetmiş iki! (*Aynı oyun. Sonra*) Yetmiş iki, dedim.

YAŞLI KADIN: A, öyle mi? Yetmiş yedi sandım.

(*Kapadığı bir numarayı açar*)

YAŞLI ERKEK: Otuz dokuz!

(*Aynı oyun*)

YAŞLI KADIN: Saat kaç?

YAŞLI ERKEK (*Çektiği bir başka numarayı okur*): Seksen sekiz!

YAŞLI KADIN: Sekiz mi?

YAŞLI ERKEK (*Daha yüksek sesle*): Seksen sekiz! Çıkan numara. Seksen sekiz.

YAŞLI KADIN: Saat kaç, dedim

YAŞLI ERKEK (*Elinde torba, yerinden kalkar. Büfenin üstündeki saate yakından bakar, döner*): Yedi.

YAŞLI KADIN: A, yedi mi? Bende var!

(*Hemen bir numarayı kapar*)

YAŞLI ERKEK (*Kadının kapadığı numarayı açar*): Çıkan numara değil. Saati sormadın mı?

YAŞLI KADIN: Yaa, öyle mi? (*Suratı asılır.*) Demek saat yedi? Durmuş mu?

YAŞLI ERKEK: Hayır. Niye dursun?

(*Yeniden bir numara çeker. Okur*) Kırk beş!

(*Aynı oyun*)

YAŞLI KADIN (*Yerinden kalkar*): Çok karanlık.

YAŞLI ERKEK: Nereye gidiyorsun?

YAŞLI KADIN (*Büfeye gider. Saate bakar. Sonra büfenin dolabını açar. Bir şeker kutusu alır. Masaya getirir*): Lokum yesene.

YAŞLI ERKEK (*Hemen bir lokum alır. Kadın da*): Sen de hep bir şey yersin.

YAŞLI KADIN: Hiç de değil. Ağzımda bir acılık var da ondan...

YAŞLI ERKEK (*Bir numara daha çeker. Bir yandan lokumunu çiğnerken*): Yirmi dokuz!

(*Aynı oyun*)

Otuz sekiz!

(*Aynı oyun*)

Dur, dur hele! Çinko!

YAŞLI KADIN: Efendim?

YAŞLI ERKEK: Çinko, dedim.

YAŞLI KADIN: Kaçınıcı çinko?

YAŞLI ERKEK: Kaçınıcı olacak? Birinci işte!

YAŞLI KADIN: Aa, ne çabuk! Oku bakıyım.

YAŞLI ERKEK: Kendin de bak. On üç, otuz sekiz, kırk beş, yetmiş iki, seksen sekiz.

YAŞLI KADIN (*Ağzına bir lokum alır*): Seksen sekiz çıktı mı?

YAŞLI ERKEK (*Ağzına bir lokum atar*): Çıktı tabii. İşte bak. Burda.

YAŞLI KADIN: Niye okumadın peki?

YAŞLI ERKEK: Okudum ya. Hattâ sekiz mi, dedin de ben, hayır seksen sekiz dediydim.

YAŞLI KADIN: Hiç de değil! Ben kapatmıyayım diye okumadın. Bilmiyor muyum sanki? Zaten hep böyle yaparsın.

YAŞLI ERKEK (*Öfkeli*): Gene cınıma! Çinko dedim, cınıyorsun! Okumaz olur muyum? Hem okudum, hem de...

(*Genzini aldırır. Boğulurcasına öksürmeye başlar*)

YAŞLI KADIN: Duymadıysam, daha iyi bağırsaydın. Duymamı istemiyorsun da ondan böyle...

(*Erkek daha da boğulurcasına öksürür. Düdük gibi sesler çıkarır. Yüzü morarır*)

YAŞLI KADIN (*Durumu birden fakeder*): Ay, dur!..

(*Erkek göğsünü yumruklamaya başlar. Kadın acele yerinden kalkar. Erkeğin arkasına pat pat vurur.*) Niye bağıırıyorsun? Hem çenen durmuyor, hem bağıırıyorsun! Geçti mi? Geçti mi?

(*Erkeğin gözlüğü gözünden düşer. Göğsünü yumruklar.*) Geçmedi mi? Aman Tanrım! Su... Su...

(*Çabucak mutfığa koşar. Erkek yerinden kalkar. Bir koltuğa*

gider. Öksüre öksüre açılır. Gözlüğünü aranır. Kadın elinde bir bardak suyla geri gelir. Önce masaya gider. Sonra koltuğa, erkeğin yanına koşar.)

Al. Su iç! Su iç!

(Erkek çoktan açılmıştır.)

Ah yarabbi! Ne yapsam? *(Zorla suyu içirmek ister.)*

Al. İç... İç... Geçmedi mi?

(İlgisi son derece içtendir. Erkek, suyu içer. Küskünlükle bardağı geri verir.)

Geçti değil mi? Geçti.

(Erkek küs, arkasını döner.)

İyi geldi mi? Al, biraz daha iç.

(Erkek küs, bardağı iter. Kadın ne yapacağını bilemez. Elinde bardak, şaşkın, zorla gülmeye çalışarak.)

Aman, ödümü patlattın. Hep bir şeyler atıştırır, bir yandan da bana bağırırsın. Geçti mi? Geçti değil mi?

YAŞLI ERKEK *(Somurtkan)*: Çinko dedim.

YAŞLI KADIN: Çinko dedin ya.

YAŞLI ERKEK: On kuruşumu isterim!

YAŞLI KADIN *(Hemen masaya gider. Ortadan para alır, getirir)*: Al. Al işte on kuruşun. *(Kocasını zorla şenlendirmeye çalışır.)* Çinko dedin bak. Kötü mü? On kuruş kazandın. Hadi bakalım, ikinci çinko kime kısmet... Belki de ben derim. Bir de bakarsın *(Çocuksu bir sesle bağıırır.)* ikinci çinko!.. Yaa... Hadi gelsene.

YAŞLI ERKEK *(Hep küskün)*: Oynamıyacağım. Hep cınıyorsun.

YAŞLI KADIN: Ne yaptım canım? Seksen sekiz dediğini duymamışım...

YAŞLI ERKEK: Gözlüğüm nerde?

YAŞLI KADIN: Sahi! Gözlüğün nerde? Düşürdün mü yoksa? Kırılmasaydı bari.

(Erkeğin oturduğu koltuğun çevresinde, yerde aranır.) Nerde düşürdün? Ya kırıldıysa? Tombalamızı nasıl oynarız

o zaman? Kırılmasaydı bari...

(Hep aynı yerde aranır. Erkek yerinden kalkar. Oraya buraya çarparak masaya gider. Eliyle yoklayarak gözlüğünü bulur. Gözüne takar.)

Bulamıyorum. Nerde düşürdün? Hatırlamıyor musun?
(Başını kaldırır. Kocasının gözlüklü olduğunu görür. Zorla sevinir). Bulmuşsun işte hınzır! Buldun da niye söylemiyorsun? Hınzır, sende!..

(Masaya gider. Yerine oturur.)

E, hadi bakalım.

YAŞLI ERKEK: Oynamıyacağım.

(Masadan uzaklaşır.)

YAŞLI KADIN *(Kırılmıştır):* Oynama. Sanki bir şey!.
 Zaten hep böyle yaparsın. Eskiden de böyle yapardın.
 Çoluk-çocuk toplandık mı masanın başına... Kırk yılda bir... Ne arıyorsun?

YAŞLI ERKEK: Gazete nerde?

YAŞLI KADIN: Gazete yok ki.

YAŞLI ERKEK: Vardı ya bir tane.

YAŞLI KADIN: Rafa serdim onu.

YAŞLI ERKEK *(Öfkeli):* Neden rafa seriyorsun gazetem? Okuyordum. Niye hemen rafa seriyorsun?

YAŞLI KADIN: "Üç gün okudum. Dün de, her şeyini okudum. Okuyacak bir yeri kalmadı", demedin mi?
 Her şeyini okumuştun.

YAŞLI ERKEK: Gene okurdum. Niye rafa serdin?

YAŞLI KADIN: Nereye gidiyorsun?

YAŞLI ERKEK: Hangi rafa serdin?

YAŞLI KADIN: Tel dolabın rafına. Oynamıyacak mıyız?
(Erkek karşılık vermez. Mutfağa gider.)

Oynamazsan oynama! Eğlenesin diye oynuyorum ben de. Gazeteymiş! Gözü bile görmüyor. Beş dakika anca bakabiliyor. *(Daha yüksek sesle)* Oynamazsan oynama! *(Alçak sesle)* Benim işim mi yok? Dolu işim

var. (Yerinden kalkmıştır. Gider, divanın yastıklarını düzeltir. Sonra büfenin üstündeki fotoğrafları elden geçirir. Tozlarını üfler, eliyle siler. İşlemeli örtüyü düzeltir. Pencereye gider. Eski dantel perdeyi düzeltir. Çiçek saksımı yerinden bir oynatır. Kurumuş bir yaprağını koparır. Zaten cılız bir çiçektir bu. Bir türlü gelişememiştir. Yerdeki saksıya yönelir. Aynı hareketler. Kurumuş bir yaprağı koparır. Doğrulur. Sıkıntıyla yanına yöresine bakınır. Yapacak yeni bir şey bulmuş gibi bir an canlanır. Divana yönelir. Yastıkları düzeltir. Büfenin üstündeki fotoğraflara yönelir.)

Dolu işim var benim.

(Yanına yöresine bakınır. Yüksek sesle) Bulamadın mı? (Erkek elinde uzunluğuna ikiye katlanmış, eski, yağlı bir gazete ile ve ağzını şapırdatarak geri gelir.)

Ne yiyorsun gene?

YAŞLI ERKEK: Ne yiyormuşum?

YAŞLI KADIN: Ağzının etrafına bak. Yağ içinde.

YAŞLI ERKEK (Elinin tersiyle ağzını siler): Yağ değil o. Su. Su içtim. Gazeteme bak. Ne hale gelmiş. Nasıl okurum şimdi bunu?

YAŞLI KADIN: Rafa sermiştim. Ne bileyim ben. Üç gündür okudun.

YAŞLI ERKEK (Her aynı koltuğa oturur): Hiç kitap yok. Hepsini götürdüler.

YAŞLI KADIN: Okumazsın ki. Okumazsın diye götürdüler.

YAŞLI ERKEK: Nerden biliyorlar? Okurdum. Gazeteyi nasıl okuyorum...

YAŞLI KADIN: Kitap okuduğunu hiç gören olmadı. Nerden bilsinler?

YAŞLI ERKEK: Konuşturma beni!

(Yağlı gazetenin sayfalarını çevirir. İyice gözüne yaklaştırır. Harfleri sökmeye çalışır.)

YAŞLI KADIN: Oh aman! İyi ki oynamıyorsun. Tom-

bala, tombala!.. Her gün her gece!.. Hiç bir işime bakamıyordum zaten. (*Pencerenin önündeki saksıya yönelir*) Itır kurumuş.

YAŞLI ERKEK (*Başını kaldırmadan*): Çoktan kurumuştur.

YAŞLI KADIN: Bir bahçemiz olsaydı... Çiçekler kurumazdı belki. Bir bahçemiz olmasını hiç istemedin... Çocuklar hep ya burda, ya cadde üstünde oynuyorlardı. Hep bir bahçemiz olsun, dedim. Hiç dinlemedin.

YAŞLI ERKEK (*Gözlüğünü çıkarır. Gözlerini oğuşturur*): Hiç seçemiyorum. Okumak isterdim yoksa...

YAŞLI KADIN: Hiç istemedin... Gözlerin sağlamken de eline bir roman ne alıp okuduğunu gören olmadı... İsteseydin kötü mü olurdu? Bana da okurdun... Ben de dinlerdim hem...

YAŞLI ERKEK: Çocuklara kerrat cetvelini ben ezberletmedim mi? Bütün o Maliyenin vergi hesaplarını... Çocukların kerrat cetvelini... Vergi hesapları ya... Sonra çocukların kerrat cetveli...

YAŞLI KADIN (*Bir genç kız fotoğrafı önünde durmaktadır*): Bir bunun aklı ermedi. Ezberletirsin ezberletirsin ezberlemez...

YAŞLI ERKEK: Oynamıyacağım! Anladın mı? Oynamıyacağım! Boşuna çeneni yorma!

YAŞLI KADIN: Oynamak isteyen kim? Yığınla işim var. (*Gene fotoğrafların altındaki işlemeli örtüyü, divanın yastıklarını, dantel perdeyi düzeltir. Pencerenin önündeki ve yerdeki saksıyla aynı oyun.*)

YAŞLI ERKEK (*Gazeteyi okuduğu yoktur. Yerinden kalkar*): Asıl benim yığınla işim var.

(*İkisi de odanın içinde ağır-aksak, amaçsız dolaşırlar. Ne yapacaklarını bilmedikleri bellidir. Erkek duvarda asılı duran fotoğrafın kıyısına iliştirilmiş kartpostalı düzeltir. Kırık iskemlelerden birinin eğreti tutturduğu arkalığını çıkarır. Yeniden eskisi gibi takar. Bir başka iskemlenin ayağı ile aynı oyun.*)

Gene bir süre odanın içinde ağır-aksak dolaşma. Kadın mutfığa yönelir.)

Nereye gidiyorsun?

YAŞLI KADIN: İşim var. Mercimek ayıklayacağım.

YAŞLI ERKEK: Bir torba mercimek. Sekiz kere ayıkladın. Bütün gün ayıklıyorsun.

(O da mutfak kapısına yönelir.)

YAŞLI KADIN: Ne yapacaksın?

YAŞLI ERKEK *(Alçak sesle)*: Susadım.

(İkisi de mutfığa girmez, geri döner, divanın üstüne yan yana otururlar. Bir süre sessizlik.)

YAŞLI KADIN: Tombala oynamam.

YAŞLI ERKEK: Ben de oynamam.

YAŞLI KADIN: Yığınla iş. Yüzüstü kalıyor.

YAŞLI ERKEK: Asıl benim işlerim kalıyor.

YAŞLI KADIN: Hep bir bahçemiz olsun istedim. Bir bahçemiz olsaydı çiçeklerimiz kurumazdı belki.

YAŞLI ERKEK: Yarın yeni bir ıtır dikeyim saksıya.

YAŞLI KADIN: Yarına ne pişireyim?

YAŞLI ERKEK: Ben biliyorum. Ama yapmazsın ki.

YAŞLI KADIN: Pehrizde olmasaydık...

YAŞLI ERKEK: Şey yapabilirdin bal gibi... Hiç yapmıyorsun.

YAŞLI KADIN: Pehrizde değil miyiz?

YAŞLI ERKEK: Olalım... Bir mantı... Hep istiyorum. Yapmıyorsun.

YAŞLI KADIN: Benim canım da iç pilâv istiyor ona bakarsan... Şöyle bol fıstıklı...

YAŞLI ERKEK: Üzüm de koyar mısın?

YAŞLI KADIN: Fıstık koyunca üzüm koymamak olmaz.

YAŞLI ERKEK: Mantı da yap ama.

YAŞLI KADIN: Güzel bir hamur açmalı.

YAŞLI ERKEK: Etini bolca koy.

YAŞLI KADIN: Yoğurdunu... Sarmısağını... *(Çocuksu*

bir sevinçle) Ne çok işim var!

YAŞLI ERKEK: Hamuru iyi kızarsın. *(Son derece canlı)*
Yarın hemen kasaba çıkayım. Oradan bakkala... İş
çook!

YAŞLI KADIN: Kaymak da al. Kadayıfın üstüne...

YAŞLI ERKEK: Kaymakla iyi olurdu...

YAŞLI KADIN: Kaymak çok pahalı.

(İkisinin de sevinci yavaş yavaş söne.)

YAŞLI ERKEK: Kaymaksız yeriz. Pehrizliyiz.

YAŞLI KADIN: Ya. Pehrizliyiz... Kaymaksız yeriz.

(Bir süre susarlar. Kadın yerinden kalkar, mutfığa doğru gider.)

YAŞLI ERKEK: Nereye gidiyorsun?

YAŞLI KADIN: Su içeceğim. *(Mutfığa girer.)*

(Erkek odanın içinde dolaşır. Kafası hep masada. Gider, masanın başında her zaman oturduğu yerden başka bir yere oturur. Lokum kutusunu önüne çeker. Bir tane yer. Kadın elinde bir portakalla geri gelir.)

YAŞLI KADIN *(Kocasını masa başında görür. Umutlu)*: Ne yapıyorsun?

YAŞLI ERKEK: Oynıyacağımı sanma. Oynamam!..

YAŞLI KADIN *(Masada her zaman oturduğu yerden başka bir yere oturur)*: A, oynamak isteyen kim? Her gün tombala, her gece tombala... Bıktım hem. Sen kendine bak. Benim yığınla işim var.

YAŞLI ERKEK: Benim de yığınla işim var.

YAŞLI KADIN *(Portakalı soyar)*: Kabuklarını reçel yapacağım.

(Bir süre susarlar. Erkek masada başka bir iskemleye geçer. Her zamanki yerine daha yakın.)

Hem ilk çinkoyu hep sen söylüyorsun. Her zaman sen!

(İskemlesini değiştirir. İlk yerine daha yakın bir iskemleye geçer.)

YAŞLI ERKEK: Toplasana şunları.

YAŞLI KADIN: Sen topla. Ellerim kirli, baksana...

(Ağzına bir dilim portakal atar.)

YAŞLI ERKEK *(Masanın üstündekilere dokunmaz)*: Bana da ver. Koktu.

(Kadın portakalın yarısını ona uzatır. Bir süre portakallarını yer, sessiz otururlar. Saat sekizi çalar.)

YAŞLI KADIN *(Yerinden doğrulur)*: Kapı mı çalınıyor?

YAŞLI ERKEK *(Yerinden doğrulur)*: Kapı mı çalınıyor?

(Bir süre dinler.) Saat.

YAŞLI KADIN: Kapı değil mi?

YAŞLI ERKEK *(Yüksek sesle)*: Saat. Sekizi çalıyor!

(Yerlerine otururlar. Bir süre sessizlik. Sonra erkek, geçer tombala oynarken oturduğu ilk yere oturur.)

YAŞLI KADIN *(Ellerini çabucak mendiline silerek)*: Niye oturdun oraya?

(Geçer. Tombala oynarken oturduğu ilk yerine oturur.)

YAŞLI ERKEK: Benim yerim hep burası. Burası değil mi?

YAŞLI KADIN: Benim yerim de her zaman burası.

YAŞLI ERKEK: Toplasana şunları.

YAŞLI KADIN: Sen topla. Ben mi yaydım?

YAŞLI ERKEK *(Numara torbasını eline alır)*: Bu torbayı da atmalı artık.

YAŞLI KADIN: Aaa... Niye atacakmışız? Yarın bir yıkarım; pırıl pırıl olur.

YAŞLI ERKEK: Numaralar da çok eskidi.

YAŞLI KADIN: Nihal yeni bir takım getirir belki.

YAŞLI ERKEK: Belki.

YAŞLI KADIN: Ama ben oynamam. Yığınla işim var.
(Kartlarını düzeltir. Oyuna hazırlanır.)

YAŞLI ERKEK *(Çabuk çabuk numaraları karıştırarak)*: Ben de oynamam. Benim de yığınla işim var.

(Kartlarını düzeltir. Oyuna hazırlanır.)

YAŞLI KADIN: İkinci çinko kaç kuruştı?

YAŞLI ERKEK: Yirmi. Tombala da otuz.

YAŞLI KADIN: Hadi çeksene.

(Erkek torbadan tek tek numaraları çeker. Çektikçe okur. Baştaki aynı oyun sürerken.)

P E R D E

Sedat Veyis Örnek

PIRİNÇLER YEŞERECEK

(Oyun, 1 Perde)

KIŞILAR

KİM

KADIN

MAMASAN KA

1. ASKER

2. ASKER

BİR ŞAKŞI

Kore. 1955

38. enlem kuşağının güneyinde bir köy... Köyde bir şakşı kulübesi... Kulübede büyükçe bir oda... Sağda, çerçevelerine kâğıt geçirilmiş alçak bir kapı... Kapıdan girip çıkanlar eğilmek zorunda kalırlar. Solda, sağdakinin tam karşısında bir kapı daha... Bu kapı sessiz ve karanlık bir odaya açılır. Dip duvarda, yukarıya doğru, bir adamın sığacağı kadar camsız bir pencere... Pencereden aydınlık bir yaz gecesi ve uzak tepelerin geceyle daha da büyümüş siluelleri belli olur. Odanın arkasına bir ana yol dönemeci düşmektedir. Yoldan ara ara askerî araçlar geçer. Yolu kıvrılan araçların pencereden içeriye vuran farları, bir an, odayı şurasından burasından keskin bir ışıkla aydınlatırlar...

Odanın duvarlarına renkli Amerikan, Kore ve Japon dergilerinden gelişigüzel kesilmiş resimler yapıştırılmıştır. Odanın ortasında büyükçe bir hasır... Solda bir yerde, kalınca ve sıkça örülmüş bir hasır daha... Hasırın üstünde, dürülü, ince bir şilte... Şiltenin üstünde iki tane yeşil yazlık askerî battaniye... Sağ ön tarafta küçük ve alçak bir Kore yemek masası... Masanın üstünde kab-kacak...

Pencerenin sağ yanında, tuvalet masası olarak kullanılan büyük bir cephane sandığı... Üstünde krem, yarım top tuvalet kâğıdı, mum vb. ... Duvarın pencere ile sandık arasına gelen yerinde çatlak bir ayna. Bir köşede, sehpa üstünde ucuzundan bir gramofon. Odanın şurasına burasına yerleştirilmiş, günlük hayat için gerekli araç-gereç... Sağdaki kapının yanında, usturupluca çevrilmiş bir çift Kore papucu. Kadın dışarıya gidip geldikçe, ayağındakileri çıkarıp, bu pabuçları giyer.

Yaz başlangıcı... Gece...

(KİM, sırtı seyirciye dönük, hem pantolununun düğmelerini ve kemerini bağlar, hem de pencereden dışarısını kollar. Koltuğunun altından tabancasının kılıfı görülmektedir. Pencerenin yanındaki çiviye asılı, asker bozması ceketini alır.)

KİM (*Arkası dönük. Ceketini giyerken*): Kral sofrası mı hazırlıyorsun? Çabuk tut elini!

KADIN: Hazır...

KİM (*Döner. Sağ gözünün altından başlayıp, çenesinin ucunda biten büyükçe bir yara izi, yüzünü âdeta ikiye bölmüştür. Ağzının sağ yanında ikide bir kıpırdıyan tik, insana ürküntü vermektedir. Sol elinin içi beyaz bir sargıyla sarılıdır. Sofranın üstündekilere küçümseyici bir bakış atar*):

Hepsi bu mu?

KADIN: Daha ne olsun?

KİM: İçki?

KADIN: Biz bir çanak pirinci zor buluyoruz. Savaşta olduğumuzu unuttun galiba.

(KİM, yemek masasının önüne bağdaş kurar, kamıştan çubuklarla acele acele çanak içindeki pirinci atıştırmaya başlar. KADIN, KİM'i nefretle süzmektedir. Birinci çanağı bitiren adam, ikinci çanağı alır eline, onu da aynı hızla yer, bitirir.)

KİM (*Boşalan çanağı kadına uzatır.*)

KADIN: Yok ki daha...

KİM (*Elinin tersiyle ağzını silerek*): Sigara...

KADIN (*Cephane sandığının yanına gidip, sandığın içini karıştırır, tek bir sigara bulup verir*): Bir tane kalmış...

KİM (*Sigarayı yakar. Bir-iki nefes çeker; elini uzatır*): Paketi...

KADIN: Yok başka...

KİM: Paketi diyorum...

KADIN (*Sandıktan paketi alıp önüne fırlatır*): Al!

KİM (*Sırutur. Uzanır, yerden paketi alır. İçindekileri sayar*):

Bir dahaya açılmamış paket isterim.

KADIN: Git artık...

KİM: Bir şey vermedin ki...

KADIN: Yattın. Karnını doyurdun. Sigaran da var.

Daha ne istiyorsun?

KİM: Para...

KADIN: Yok dedim ya...

KİM: İki haftadır atlatıyorsun...

KADIN: İş yoktu ki... Sıkı emir vardı geçen hafta. Korkudan kimse gelememi.

KİM: İş yokmuş... Savaş size yaradı. Tokyo'ya izne giden asker, biriktirdiği doların yarısını eğlenceye veriyorsa, yarısını Japon kadifesine, ju-ji kremine, fotoğraf makinesine yatırıyor. Oradan aldığını iki katına satıyor burada. Yüz dolar iki yüz oluyor anında. Bin, iki bin... Kimin cebine giriyor bu havadan kazanılmış para?

KADIN: Ne bileyim ben? Kaldığım askerlerin sayısını söyle desen, bilemem. Ama bir köşede yirmi dolarım yok. Her halde benim cebime girmiyor.

KİM: Kazandığını mamasanlara kaptırmasaydın...

KADIN: Kendini neden saymıyorsun?

KİM: Elinden tuttuğum günleri ne çabuk unuttun? Ben olmasam, bir köşede acından ölecektin. Para saymasını bile bilmiyordun. Konuşmasını, oturup kalkmasını öğrettim. Hastalıktan kıvranırken elime ayağıma düştüğünü unutmuşu benziyorsun. Tedavin için az mı para sarfetmişim. Her şey karşılıklı...

KADIN: Karşılığını çoktan ödedim.

(Dışardan bir motor sesi duyulur. Ses yaklaşır. KİM aniden sıçrar, pencerenin yanına gizlenir, eli tabancasına gider. Araba dönemeci hızla kıvrılır, farlar odayı aydınlatır bir an.)

KİM (Bir süre dışarıyı seyrettikten sonra): Buraya neleri göze alarak geldiğimi biliyorsun. Polis her yanda beni arıyor. Küçük bir hata, bir anlık dalgınlık, bir çıtırtı gebermem için yeter de artar bile.

KADIN: Hani geçen hafta son demiştin. Bir daha gelirsem, tükür yüzüme demiştin...

KİM (Bozuntuya vermeksizin): Hesapta olmayan şeyler karıştı işe... Hile yaptılar. Ben sandım ki...

KADIN: Kazanacaksın, değil mi? Bir yıldır hep kaybediyorsun, Kim... İçiyorsun ve kaybediyorsun. Sonu yok bunun. Savaştan kaçmakla akıllılık ettiğini sanmıştım ilk sıralar... Kardeşin kardeşi vurması acı gelmişti bana çünkü. Ama şimdi öyle düşünmüyorum artık. Çok şey öğrendim. Onlar ölmesini bildiler hiç değilse. Başka çıkar yolları yoktu... Sen? Ne kalacak geriye senden?

KİM: Bırak şimdi bu gevezelikleri... Para gerek bana. Hem de her zamankinden çok.

KADIN: Biraz da öteki şahşilerden al.

KİM: Onlar senin gibi üzmüyorlar beni. (Cebini göstererek.) Veriyorlar...

KADIN: İyi ya işte...

KİM: Kazanmak için büyük parayla oynamalıyım... Yetmez bu kadarı.

KADIN: Peki... Vereceğim. Ama, son defa Kim... Bir daha da kanımı akıtsan zırnık alamazsın benden.

KİM (Sırılarak elini uzatır): Haydi... Bekletme beni...

KADIN: Bir hafta sonra... Param yok şimdi. Bir hafta sonra söz.

KİM (Kuşkulu kuşkulu bakar): Öyle olsun... Ama, geldi-

ğimde eli boş dönersem, bir köpek gibi gebertirim seni. *(Pencereye gidip, dışarıyı gözetler, geceyi dinler. Sonra pencereden dışarıya süzülür, görünmez olur.)*

(KADIN, bir süre olduğu yerde dikili kalır. Sonra sofrayı toplamak için eğilir.)

KİM *(Pencerenin önünde belirir. Kısık bir sesle):* Song-ca! Parayı bir an önce hazır etmenin yoluna bak. Şansım kötü giderse her an gelebilirim. Belki de son gelişim olur bu. Ona göre... *(Kaybolur.)*

KADIN *(Ağır ağır pencerenin kıyısına yaklaşır. Dışarıdan kurbağa ve çekirge sesleri duyulmaktadır):* Hayvan! *(Döner, sofrayı toplar. Az sonra sağdaki kapıdan MAMASAN girer. Yaşlıca bir kadın... Asker pantolonunun üstüne kısa, keten bir entari giymiş, beline kuşak sarmıştır. Ayaklarında beyaz lastikten Kore pabuçları vardır.)*

MAMASAN *(Ürkek ürkek içeri girer. Kadını yalnız görünce rahatlar):* Gitti mi?

KADIN *(Başıyla "evet" işareti yapar):* Az önce...

MAMASAN: Gelir mi, dersin?

KADIN: Sanmam...

MAMASAN: İyi... İyi... Şeytan görsün yüzünü. Para verdin mi?

KADIN: Ne var ki, ne vereyim...

MAMASAN *(Sırıtır. Dışarıyı göstererek):* Dışarda iki asker var...

KADIN: İyi...

MAMASAN: Kandırabilirsen her ikisiyle de kalırsın...

KADIN: Peki...

MAMASAN *(Parmaklarıyla işaret ederek):* Adam başına üç dolar. Aşağı olmaz. Tamam mı?

KADIN *(Başını sallayarak):* Tamam...

(KADIN, MAMASAN'ı kapıya kadar saygıyla uğurlar; bu saygıda çekingenliğe benzer, korkuya benzer bir şey vardır. Aynanın önüne gidip, çabucak çekidüzen verir kendine. Odaya

kısa bir göz atar. Bir iki şeyin yerini değiştirir çabucak. Masanın üstündeki çanakları kaldırdığı zaman, iki asker içeri girer. Kore Savaşına katılmış Birleşmiş Milletler üyelerinden herhangi bir devletin herhangi birliğine bağlı iki asker...)

1. ASKER (Azıcık öne eğilerek): Çal zara!

KADIN (İrkına yaraşır bir incelikle): Çal zara!

2. ASKER (1.'yi taklit ederek): Çal zara!

KADIN (Aynı incelikle): Çal zara!

1. ASKER (Kadının elindeki çanağı göstererek): Çap çap?

KADIN (Gülerek): Çap çap... Yedim ama... (Çanakları bir köşeye bırakır. Cephane sandığının içinden çıkardığı temizce bir örtüyü yemek masasının üstüne serer. Askerlere oturmaları için yer gösterir.)

1. ASKER ("Ne dersin, oturalım mı?" anlamına 2. ASKER'e bakar.)

2. ASKER ("Sen bilirsin" anlamına bir jestle cevap verir.) (Masa'nın yanına, yere otururlar.)

1. ASKER (Odaya göz atarak): Odan güzelmış...

KADIN (Gülümser.)

2. ASKER (Sigara yakar. Bir tane de KADIN'a uzatır): Sigara?

KADIN: Teşekkür ederim... İçmiyorum. (Bir mum daha yakmak için uzaklaşır.)

1. ASKER (Usulca, 2.'ye): Yeni galiba. Evvelce hiç görmedim.

2. ASKER (KADIN'a istekle bakar): Ben de... (Yanlarına gelen KADIN'a.) Bu köyden misin?

KADIN ("Hayır" anlamına başını sallar): On gün oluyor buraya geleli. Suwan'daydım daha önce.

1. ASKER (Arkadaşına): Ne güzel konuşuyor, değil mi?

KADIN: Askerlerden öğrendim. Beş yıldır askerlerle...

2. ASKER: Desene savaşın başından beri?

KADIN ("Evet" anlamına başını sallar): Hanginiz kalacaksınız?

(*Askerler birbirlerine bakarlar. İkisi de kalmak ister.*)

1. ASKER (2.'ye): Kalmak istiyor musun?

2. ASKER: Bilmem... Sen?

1. ASKER (*Omuzlarını kaldırarak*): Bilmem...

2. ASKER: Hoşlandın mı?

1. ASKER: Eh... Fena değil...

2. ASKER: Hoşlandıysan kal. Ben başkasını da bulurum...

1. ASKER: Bilmem ki... Eli yüzü temiz... Sonra, ince, dokunaklı bir hali var. Seul'dekini andırıyor...

2. ASKER: Unutamadın gitti şu kadını... Üstelik parayı da çalmıştı.

1. ASKER: Haklısın... (*Bir an dalar.*) Hoş kadındı ama. Uzun, kara saçları vardı...

2. ASKER: Yahu sen niye pilot olmadın?

1. ASKER (*Anlamaz*): Bu da nereden aklıma geldi şimdi?

2. ASKER: Baksana... Hep havalardasın... Uzun kara saçlı kadınlar... Hıh... Romantizmin sırası değil arkadaş. (*Göz kırpar.*) Aklın kesti mi, bir an önce işini becereceksin. Bu dalga düş kurmaya pek gelmez. Alt tarafı alış-veriş...

1. ASKER: Haklısın... Sen kimi bulacaksın?

2. ASKER (*Arkadaşının kadınla kalmak istemesine içerlemiş tir. Belli etmemeye çalışır*): Bana bakma. Bulurum birini. Şakşiden çok ne var bu memlekette. Hem ben zaten...

1. ASKER (*Ötekinin bozulduğunu anlar*): Bak, erkekçe arkadaş istiyorsan... Ben kalmasam da olur.

2. ASKER: Numara yapma! Sevdin kadını.

KADIN (*Konuşulanlardan sıkılmıştır. Ortaya*): Şort tayım dört dolar.

1. ASKER: Kaç?

KADIN (*Eliyle işaret eder*): Dört.

1. ASKER: Pühhh... Dört dolarmış... İki dolara istediğimle kalırım. (*Arkadaşına.*) Bizi acemi sandı galiba.

KADIN: İki dolara kalırsın ama, hastalığı da kaparsın.

Üretritli onlar...

1. ASKER (*Arkadaşına*): Sanki kendisi değilmiş gibi. (*KADIN'a*) Üretrite çoktan razıyım. Başka hastalık olmasın da...

KADIN: Daha bu sabah muayene oldum. Temiz raporu verdi doktor. (*Koynundan bir kâğıt çıkarıp ASKER'e uzatır.*) Bak! İşte...

1. ASKER (*Kâğıdı eliyle iter*): Kime gitsek, temizim diyor. Haftasına varmadan başlıyoruz kıvranmaya... Hastalık yokmuş da, Birleşmiş Milletler ordusu avuç avuç teramisini keyfinden mi yutuyor? Sabahları Ordu Sağlık Bürosu'nun önüne uğra da, bir gör: Elllerinde idrar şişeleriyle bir sürü asker!

2. ASKER (*Arkadaşına*): Geçenlerde doktor sabah sabah kapının önünü tutan askerleri görünce, "Üretrit ordusu gene hizaya girmiş!" diye basmış küfürü!

KADIN (*Cephane sandığının üstündeki kutulardan birini göstererek*): İlâç var orada. Kullanırsın... Onun için para almam.

1. ASKER (*Arka cebini yoklayarak*): Bizde de var. Silâh gibi taşıyoruz yanımızda. Ama gene de...

KADIN: Korean ilâç da var. Şifalı otlardan yapılmış...

1. ASKER: Sıkıştırma.. Bırak da havana alışayım biraz.

KADIN: Kalmayacaksan söyle. Mamasan kızar sonra.

1. ASKER: İki dolara olursa...

KADIN (*"Olmaz" anlamına başını sallar*): Hebi-no. (2. ASKER'e) Sen?

2. ASKER: Sori... Ben başkasına gideceğim. (*Arkadaşının kulağına.*) Nazlanma da üç dolara razı ol... (*Kalkar.*)

1. ASKER: Uğra bana sonra.

2. ASKER: Sen de elini çabuk tutmaya bak... Nöbetçiler değişmeden bölüğe dönelim. (*KADIN'a*) Çal zara!

KADIN (2. ASKER'i dışarıya kadar uğurlar): Çal zara! (*Döner.*) Kalıyorsun, değil mi?

ASKER (*Biraz düşünür*): Üç dolara olursa, hebi-yes...

KADIN (*Biraz düşünür*): Çoso... Hebi-yes. Şort taym ama...

ASKER: Şort taym.

KADIN: Öteki askerlere üç dolar demiyeceksin.

ASKER: Merak etme.

KADIN: Bundan sonra başka şahşilere gitmiyeceksin...

ASKER: Peki.

KADIN: Hep bana geleceksin.

ASKER (*Gülümseyerek*): Baş üstüne! Başka?

KADIN: Ver parayı!

ASKER: Hemen mi?

KADIN: Hemen.

ASKER: Kaçmıyoruz ya...

KADIN (*Sağdaki kapıyı gösterir. Sesini kısarak*): Mamasan nabun. Çok kötü. Parayı peşin istiyor.

ASKER: Öteki mamasanlar iş bittikten sonra istiyorlar ama...

KADIN: Onlar nambriwan! (*Kendi Mamasanını kötöleyen bir jest yapar.*) Benim Mamasan nambriten.

ASKER: Öyle olsun. (*Üst cebinden üç kırmızı işgal doları çıkarıp kadına uzatır*): Bak! Gıcır gıcır... Bugün verdiler.

KADIN (*Parayı kapar gibi alır.Sayar*): Geliyorum. (*Kapıdan çıkarken durur; gramofona bir plak koyar: "Arirang" türküsü.*) Soyun sen. (*Çıkar.*)

(*ASKER oturduğu yerde türküyü dinler bir süre. Sonra elbisesinin üst kısmını çıkarır, atlet ve pantolonla kalır. Gömleğini asmak için gözleriyle odada bir yer arar, bulamaz; dürüp yambaşına koyar. Botlarını çözmeye başlar.*)

KADIN (*Girer*): Mamasan çok teşekkür etti.

ASKER (*Alaylı*): Öyle mi?

KADIN: Memnun kalırsa, hep bizim eve gelsin, dedi.

ASKER: Oldu olacak, nöbeti de sizin evde tutayım.

KADIN: Arkadışın da bitişikteki kızla kalıyormuş...

ASKER: İyi.

(Müzik biter. KADIN köşedeki dürülü şilteyi düzeltip üstüne bir battaniye atar. Belindeki kuşağı çözer. Cephane sandığının yanına gidip, bir şişeden saçlarına koku sürer. Oda, masanın üstündeki mumdan dökülen ıslıkla ürpertili bir biçimde aydınlanır. Odanın içindeki eşya bir ıslık-gölge oyunuyle büyümüş-tür sanki.

ASKER, yatağa sırt üstü uzanıp bir sigara yakar. KADIN saçlarını çözüp, omuzlarına bırakır. Hareketlerinde Uzak Doğulu kadınlara vergi o incelik, o yumuşaklık gözden kaçmaz. Savaş ve açlık henüz bozamamıştır bu inceliği... Yatağın yanına diz çöküp ASKER'in ellerini sever bir süre. ASKER de KADIN'ın düz ve kara saçlarıyla oynar. Yüzüne sanki bir öksüz çocuk durgunluğu oturmuştur ASKER'in.)

ASKER: Adın ne senin?

KADIN: Song-ca...

ASKER: Song-ca mı?

KADIN: Hı...

ASKER: Tuhaf... Onun adı da Song-ca idi.

KADIN: O kim?

ASKER: Seul'deki...

KADIN: Şu parayı çalan mı?

ASKER: Sen nereden biliyorsun?

KADIN: Demin arkadaşın söylemişti ya...

ASKER: Sahi... (Dalar.) Sarhoştum... Otuz yarda Japon kadifesi satmıştım karaborsacılarla... Cebimde tam doksan dolar vardı. Seul binlerce karanlık sokağı olan bir şehir... Orospular, mamasanlar... Sonra gece yarılari bir yerlere yanaşan cemseler, cipler... Kaçak eşyanın tek kelime konuşulmadan çabucak boşaltılması... Doların bir elden diğer ele geçmesi... Çevremde bir sürü insan vardı. Hepsi de ne yapacağını, nereye gideceğini biliyordu. Şehir suskun, karanlık ve açtı. Yolları şaşırmıştım. Şehrin dışına çıkmıyordu yollar. Oysa şehrin dışı ne güzeldi. Uzakta, bir yerlerde Han nehri

ulu bir suskuyla akıyordu... Bunalmıştım. Birden elimi tuttu birisi; sıcak ve yumuşaktı. Döndüm, göz göze geldik: Song-ca idi.

KADIN: Ne bildin Song-ca olduğunu?

ASKER: Bilmiyordum ki... O söyledi. "Şakşiyim... Adım Song-ca" dedi. "Kalır mısın benimle?"

KADIN: Güzel miydi?

ASKER: Bilmiyorum... Elleri sıcaktı. Gözleri de... Odasına götürdü beni.

KADIN: Sabahaca mı kaldın?

ASKER: Sabahaca...

(ASKER, KADIN'ı yumuşak bir hareketle kendine doğru çeker. Öpüşürler. Usulca ASKER'in yanına uzanır KADIN. Bir süre yumuşak hareketlerle sevişirler. ASKER, yattığı yerden yarı doğrulup, KADIN'ın üstüne eğilir. Birden soldaki odadan körpe ve boğuk bir çocuk ağlaması duyulur.)

ASKER (*KADIN'ın üstüne doğru yarı eğik durumda*): Çocuk mu var içerde?

KADIN: Hımmm...

ASKER: Senin mi?

KADIN (*"Evet" anlamına başını sallar.*)

ASKER: Aç mı?

KADIN (*"Hayır" anlamına başını sallar.*)

ASKER: Ya?

KADIN: Hasta.

ASKER (*Doğrulup, yatağın üstüne oturur*): Çok mu?

KADIN: Bilmiyorm...

ASKER (*Keyfi kaçmıştır. Bir sigara yakar*): Tam ağlıyacak zamanı buldu. (*Susar.*) Kaç yaşında?

KADIN (*Doğrulur*): Altı aylık.

ASKER: Doktora götürseydin...

KADIN: Götürdüm iki defa. Korean doktora gösterdim.

ASKER: Ne dedi?

KADIN: Çok hasta, dedi. Yirmi dolar verirsem, kuvvetli bir ilâç verecek.

ASKER: Çokeğil mi?

KADIN: Bilmrum... Gel!

ASKER: Geçt Yapamam artık. Yak şu mumu.

KADIN: Gel. Gel haydi...

ASKER: Olm dedim ya... Başka sefer. (*Ayağa kalkar.*)

KADIN (*ASK'in pantolonunun ucundan tutarak yatağa çekmek ister* Gel.. İki dolar olsun. Haydi...

ASKER (*Bağı*: Bırak be! Hayvan mıyım ben?

KADIN (*Çekin Bir süre ASKER'e bakar. Bir şey söylemek ister, cesaretdemez.*)

ASKER (*Botla giyer*): Ver paramı! Gideceğim.

KADIN: Hebo!

ASKER: Niyaebi-no'ymuş?

KADIN (*Sağd kapıyı göstererek*): Mamasan...

ASKER: Banne Mamasan'dan?

KADIN: Maan nambriten. Kızar bana...

ASKER: Kızıış... Hıh... Mamasan kızar diye üç dolardan vaz geçeceğim sanıyorsun? Bu parayı günün birinde kunlanıp öleyim diye veriyorlar bana. Her şey karşılı..

KADIN: Bebi hasta ama...

ASKER: Anlın.

KADIN: Mey tumoro sayonara...

ASKER: Benimuşatacağını sanıyorsan, boşuna... Haydi, ver payı....

KADIN: Dokun istediği yirmi doları tamamlamam gerek. Bakn bu saatten sonra kimse gelir mi? Senden aldığı üç doların...

ASKER (*Sözükeserek*): Bana bak! Ben ne doktorum, ne de papaz. Kerim... Binlerce askerden biri... Kore'ye gideceksin diler, başüstüne dedim. Attığını vura-caksın ded, başüstüne dedim. Gerekirse öleceksin dediler, batüne dedim. Ama, hayatım karşılığında verdikleri lparayı götür de çocuğu hasta orospulara,

aç gözlü mamasanlara kaptır demediler, anladın mı?

KADIN (*Bomboş bakar ASKER'e.*)

ASKER: Anlamak işine gelmiyor... Tutunduğu dal yerinden oynamasın istiyor herkes. (*Gömleğinin yakasını düğmeleyerek.*) Çocuk kimden?

KADIN: Bilmiyorum...

ASKER: Bilmiyormuş!.. İnsan çocuğunun babasını bilmez mi?

KADIN: Bilmez.

ASKER (*Kepini başına geçirir*): Parayı...

KADIN (*Son bir umutla ASKER'in para için uzattığı eli tutar yumuşakça*): Gel... İstediyin her şeyi yaparım...

ASKER (*Sertçe çeker elini*): Lâftan anlamaz mısın sen? Keyfim kaçtı diyorum sana. Bu iş istekle olur. Çocuk orada ağlarken...

KADIN (*Çaresiz*): Çoso... Bekle biraz. (*Sağdaki kapıdan çıkar.*)

(*ASKER sigara yakar, çocuğun bulunduğu odaya sıkıntılı bir göz atar. Pencerenin önüne gidip, dışarıya bakar. Çocuk zayıf bir sesle gene ağlar. Döner, soldaki kapıyı açıp çocuğa bakmak ister. Kapıya doğru bir-iki adım atar. Çocuğun sesi kesilir. Girmekten vaz geçer. Az sonra KADIN girer.*)

KADIN (*Parayı uzatır*): İşte...

ASKER (*Bir an parayı almaktan vaz geçer. Sonra karar değiştirir, alıp cebine atar. Sağdaki kapıya doğru yürür. Çıkacakken durur*): Sen dışardayken çocuk ağladı gene...

KADIN (*Dimdik ASKER'e bakmaktadır.*)

ASKER: Çocuk dedim... Bir bakıversen...

KADIN (*Fısıldar gibi*): Çık dışarı!

ASKER: Çocuk...

KADIN (*Fısıldar gibi*): Defoooo!!!

ASKER (*Şaşırır*): Bana bak! Ben...

KADIN (*Bağırarak*): Nambriten şolcır. Pis asker! Çık diyorum sana!

ASKER: Ağzını topla! Yoksa...

KADIN (*ASKER'in üstüne yürüyerek*): Çık! Çık git! Defol diyorum...

ASKER (*Hızla sağ elini havaya kaldırır*): Tokadı hakettin ama...

(*Elini tam KADIN'ın suratına indireceği sıra, dışarıdaki dönemeci kıvrılan askeri bir aracın pencereden odaya dolan farları, ASKER'in havadaki elini aydınlatır. KADIN kılını kıpırdatmadan ASKER'e bakmaktadır. Aracın ışığı odayı yalayıp geçer. Tokadı vuramaz ASKER. Ağır ağır indirir elini. Birden dönüp, dışarıya açılan kapıya doğru sertçe yürür.*)

2. ASKER (*Sırtında atlet gömleği, ayağında ucuz Kore pa-buçları, soluk soluğa girer içeri... Çıkmak üzere olan 1. ASKER'le burun buruna gelirler. Hızını alamayıp, 1. ASKER'i odanın içine iteleyerek*): Ne oluyor yahu? Sesiniz ta bizim odadan duyuluyor.

1. ASKER: Paramı geri istedim diye koğdu beni.

2. ASKER: Paranı geri mi istedin?

1. ASKER: Bir şey yapmadım ki... Tam yatacağımız vakit ağlayıverdi... Benim de keyfim kaçtı.

2. ASKER: Ağlayan kim?

1. ASKER (*Başıyla kadını gösterir*): Çocuğu... (*Soldaki kapıyı işaret ederek*.) İçerdeki odada. Hastaymış... (*Boynunu büker.*) Zaten doğru dürüst birisi rastlamaz ki bana.

2. ASKER (*KADIN'a*): Senin mi çocuk?

KADIN (*Cevap vermez. Yatağı toplamak için yere eğilir.*)

2. ASKER: Çocuk senin mi, dedim, duymadın mı?

KADIN: Benim... Babası mısın yoksa?

2. ASKER (*Bozular*): Şey... Hastaymış da.. Belki. bir yardımımız...

KADIN (*Kızgın*): İstemiyorum... Çıkın... Gidin odamdan...

1. ASKER (*Arkadaşına*): Yürü gidelim... Yoksa başım

belâya girecek.

2. ASKER (*KADIN'a*): Sen bilirsin. Benden teklif...

1. ASKER: Ben gidiyorum. (*Kapıya doğru yürür.*)

2. ASKER (*Arkadaşına*): Dur bir dakika! (*KADIN'a*)
Yarın çocuğu karağâha getir. Sıhhiye çavuşu ahbabımdır. Belki bir çaresini buluruz... Hiç olmazsa penisilin filan verir...

KADIN: Yalan söylüyorsun!

(*Askerler birbirlerine bakarlar.*)

KADIN (*Aynı tonda*): Yalan söylüyorsun! Sen de, o da, ötekiler de... Bütün dünya yalan söylüyor. (*Susuş.*) İki gün önce bir çavuşla kaldım. Belki de senin sıhhiye çavuşundu. "Yarın Bebisân'ı getir, doktora götürelim, ben seni nöbetçi kulübesinin yanında beklerim" dedi. (*Susuş.*) Tam üç saat... Tepemde kızgın güneş, sırtımda çocuk, dikildim durdum.

2. ASKER: Askerlik bu... Belki bir işi çıkmıştır.

KADIN: Beş yıldır şakşilik yapıyorum. Artık iyi tanıyorum sizleri... İlkin hep kibar, uslu, yumuşak. Sonra hayvan gibi: Sık soluklu, aç, kudurgan... Hep aynı şey: Et, ve sağır, kör bir doygunluk ardından.

1. ASKER: Yalnız o iş için mi geldiğimizi sanıyorsun?

KADIN: Ya?

1. ASKER: Tanrı cezasını versin o işin! Üç dakika bile sürmüyor. Belki de daha az... Sonra gene o boşluk, o ince baş ağrısı, o yılgınlık... Eskisinden de beter... Her seferinde köpek gibi pişman dönüyorum.

(*Açık kapının önünde 2. ASKER'in kaldığı Şakşi belirir. Sırtında uzun ve ince bir gömlek vardır.*)

ŞAKŞİ (2. ASKER'e): Veg so inni, o ra.

2. ASKER: Geliyorum... Geliyorum... (*KADIN'ı göstererek.*) Çocuğu hastaymış da...

ŞAKŞİ (*Sözünü keserek, işveyle dışarı sürükler ASKER'i*): Kam... Gel haydi. Veg, fu e bu in koa mal hara...

2. ASKER (*Çıkarken, 1. ASKER'e*): Kalacak mısın?
 1. ASKER (*Sıkkın*): Bilmiyorum...
 2. ASKER: Sen bilirsin. Ben beş on dakika daha kalıp bölüğe döneceğim. (*Çıkar.*)
 (*KADIN saçlarını toplayıp, ortalığı düzeltir. ASKER, kararsız, kapının önünde dikilmektedir.*)

KADIN (*ASKER'in yüzüne bakmaksızın*): Niye gitmiyorsun? Başka şakşiler de var köyde.

ASKER: Benim aradığımı şakşi değil...

KADIN: Ya?

ASKER: Benim aradığımı... (*Susar.*)

KADIN (*Alay ederek*): Seul'de parayı çaldırdığın kadın mı?

ASKER (*Odanın ortasına doğru yürür*): Sen ya da başkası... Hiç önemli değil. Benim aradığımı... (*Susar bir an.*) İncelik benim aradığımı. Anneye, ablaya benzer birilerine sokulmak. Sıcak, yumuşak bir el... Unutmak... Her yan asker. Hep aynı renk. Aynı elbise. Siz bile çoğu zaman asker elbisesi giyyorsunuz. Utanmasalar ağaçlara bile asker elbisesi giydirecekler... Sonra bir türlü dinmek bilmeyen o ilkbahar yağmurları... Barakanın üstünde yağmur tıptırtıları... Barakanın çeliğinin boz bir sesle bu tıptırtıları büyütmesi, büyütmesi, büyütmesi... Bir an yağmurun diner gibi olmasına sevinmek. "Oh... diniyor galiba" demeye kalmadan, yeniden başlaması. Kurbağa sesleri... Geceyi en karanlık, en suskun yerinden kemiren kurbağa sesleri... Sonra uzun, sıcak haziran gündüzleri... Sonra Sarı Köpek alarmları... Gece yarısı kan uykudan bıçak gibi fırlamalar... Yürümek, yürümek, yürümek. Bilinmeyen dağlara doğru saatlerce yürümek... (*KADIN'ın tam önüne dikilir.*) Benim aradığımı... (*Susar.*) Benim arayıp da bulamadığımı... bir... bir... (*Aradığı kelimeyi bulamaz.*) Yoksa Tanrı belâsını versin o işin! İç kabar-

tısı, yorgunluk ve çoğu zaman kasıklara yapışan pis bir hastalık. Bazan kusacak gibi oluyorum. (*Pencerenin yanına gider.*)

KADIN (*Bir süre ASKER'e bakar. Soğuk bir sesle*): Asker!

ASKER (*Boş bulunup ürperir. Döner*): Ne var?

KADIN (*Aynı tonda*): Korkuyorsun.

ASKER: Neden?

KADIN: Ölmekten.

ASKER (*Etkilenir. Belli etmemeye çalışarak*): Hadi canım sende... Bunu da nereden çıkardın?

KADIN: Korkuyorsun... Bir pirinç tarlasının kıyısında küçük bir tümsek olmaktan... Bir nokta, bir hiç... Eğilip su içerken belki. Belki de botlarını bağlarken "tırraaak!" diyecek bir yerden bir silâh. (*Çocuk ağlamaya başlar. Ses gittikçe yükselir, sahneyi doldurur, dayanılmaz bir hal alır.*)

ASKER: Sustur şu çocuğu!

KADIN (*Bir an ASKER'e karşı koymaya çalışır, sonra vaz geçer. Odaya girer. Az sonra çocuğun sesi kesilir. Döner, kapının önünde dikilip, kısık gözlerle bakar ASKER'e*): Sustu işte...

ASKER: Az sonra yeniden başlamıyacağı ne belli.

KADIN: Çocukları sevmiyorsun.

ASKER: Bir çocuk ağlaması duydum mu, vurup susturmak geliyor içimden.

KADIN: Başka türlü büyümezler ki... Ağlarlar... Meme vererek ağızlarına susmayı öğretiriz biz. Siz de ölmeyi, ya da öldürmeyi... Silâh vererek ellerine...

ASKER (*KADIN'ın söylediklerini duymamıştır. Uzak bir geçmişte yaşamaktadır. Kendi kendine*): Odalara sığmazdı sesi. Duvarları zorlar, sokaklara taşardı.

KADIN (*Anlamaz*): Kimin?

ASKER (*Aynı şekilde*): Bütün gövdesi ağız kesilirdi sanki. O el kadar et parçasından, o kadar ses nasıl çıkardı!

(Çocuğun bulunduğu odayı göstererek.) Seninki kadar var, yoktu. Bütün gün ağlardı.

KADIN (Yumuşak): Çocuğun muydu?

ASKER: Kardeşimdi.

KADIN: Annen?

ASKER: İşe giderdi. Babam ölmüştü.

KADIN (ASKER'e yaklaşır, sevecen bir bakışla): Sen mi bakıyordun çocuğa?

ASKER ("Evet" anlamına başını sallar): Yedi sekiz yaşlarındaydım o zaman....

KADIN: Bak, o da ağlıyormuş...

ASKER (Çocuk sanki karşısındadır): O çirkin ağzını açar, saatlerce vıyaklardı. Hırsımdan ben de onunla beraber ağlardım. Ben yorulur, susardım, o ağlardı.

KADIN: Hasta mıydı?

ASKER: Bilmiyorum... Bazen da sesi çıkmadan ağlardı. Boğulur gibi olurdu. Uğunur uğunur giderdi. Yüzü mosmor, gözleri yumuk, ağzı çarpık... Birden nefesi kesilecek diye ödüm kopardı. Kesilecek diye korktuğum nefesi, sımsıkı ağzını bir yerinden zorlayıp, küçük bir ses ırmağı halinde dökülürdü. Sanki, ağzından boz renkli, çığırtkan kuşlar dolardı odaya... Ağlarken ölecek diye öyle korkuyordum ki... Bir de omuz başları, sırtı kıllanacak diye...

KADIN: Hiç mi susmazdı?

ASKER: Ağlamaktan yorulduğu zaman... Sustu diye öyle sevinirdim ki... Bir gün... (Susar. Yüzü değişir. Anlatacağı şeyi yaşamaktadır.) Sabahtan öğlene kadar ağladı. Dayanamadım, kaptım süt şişesini. Tam ağzına indireceğim sırada, kesti sesini! Şaşırdım! Süt şişesi elimde bekliyordum: Başlarsa, vuracaktım şişeyi. (KADIN'a bakar dalgın dalgın.) Ağlamadı. (Susar.) Akşam annem eve gelince, elimdeki süt şişesiyle yakaladı beni. "Ne o? Ne yapıyorsun öyle çocuğun başına dikilmiş?"

“Hiiiççç... Çocuğu bekliyorum. Ağlarsa süt verecektim de...” Annem, çocuğu yattığı yerden kucağına aldı, sevmeye başladı. Sesi çıkmıyordu.

KADIN (*Ürkek*): Yoksa?...

ASKER: “Ölmüş...” dedi, “kardeşin ölmüş. Artık hiç ağlamayacak. Hiç... Hiç...”

KADIN (*Korku ve kuşkuyla bakar ASKER'e.*)

ASKER (*KADIN'ın bakışlarından tedirgin olur*): Ben... Bir şey yapmadım ki... O durup dururken... Kendiliğinden.

KADIN: Elindeki süt şişesi?

ASKER: Vurmadım ki...

KADIN: Ağlasa vuracaktın...

ASKER: Ağlamadı ki...

KADIN (*Bağırır*): Kardeşindi!

ASKER (*Aynı tonda*): Değildi! (*Susar. Sakin.*) Değildi!

KADIN: Ya?

ASKER: Bazı geceler bir adam gelirdi evimize. “Babanın arkadaşı” diyordu annem. Benim yanımda bacaklarını okşardı annemin. “Yapma, çocuk bakıyor, utanıyorum” derdi annem. (*Susar.*) Bir gün anahtar deliğinden gözetledim: Annemin üstüne eğilmişti. Yalnız sırtı görünüyordu adamın. Kıllı, kambur bir sırt. Muz ağacına tırmanmış iri bir maymun gibi. (*Susar.*) Çocuğu gördüğüm anı unutamam. Doğduğunun ertesi gündü. Öyle çirkindi ki! Yüzü kırışıklıklar içindeydi. Bin yıl önce doğmuştu sanki. Omuzlarında belli belirsiz kıllar vardı. O kıllar büyüyecek sırtını, göğsünü, bütün gövdesini kaplıyacaktı günün birinde. Maymun gibi olacaktı. Öldüğüne ne kadar sevinmiştim.

(*KADIN birden fırlar, çocuğun yattığı odaya girer. Uzun, pis bir sessizlik. ASKER de girmek ister odaya. Kapının önüne kadar yürür, vaz geçer, pencerenin önüne gidip, dışarıya bakar. Az sonra KADIN gelir. Usulca kapıyı örter.*)

ASKER (*Döner*): Nasıl?

KADIN: Uyuyor...

ASKER (*Bir an dalar*): Uyuyor mu?

KADIN (*ASKER'e yaklaşıp, elini tutar*): Uyuyor... Sandım ki... Ağlamayınca...

ASKER (*Elini çeker*): Her ağlamıyan çocuk...

KADIN (*ASKER'in sözünü keserek, elinde tuttuğu küçük bir aynayı gösterir*): Bak... Buğulandı ayna.

ASKER (*Bir şey anlamadan bir kadına, bir kadının uzattığı aynaya bakar.*)

KADIN: Bak... Tam ortasında... (*Sevinçle.*) Nasıl da buğulamış aynayı...

ASKER (*Birden değişir*): Gösterme! İstemiyorum...

KADIN: Ama öyle...

ASKER: İstemiyorum dedim ya! Ben buraya bir saatçık olsun her şeyi unutmaya geldim, sen bana parlak ayna üstünde hasta çocuk soluğu göstermeye kalkıyorsun.

KADIN: Hasta, ama soluğu güçlü. (*Gözleri parlar.*) Bak, nasıl da buğulamış aynayı...

ASKER (*KADIN'ın elinden aynayı kapıldığı gibi, yere çalıp, parçalar.*)

KADIN (*Şaşırır. Bir ASKER'e bir yerdeki ayna kırıklarına bakar*): Ne yaptın? (*Eğilir, yerdeki kırıklardan birini alır.*) Ben bununla çocuğun sağlığını... O küçücük yüreğinin atışını, ak güvercin soluğunu, güneşsiz, kör bir odadaki yaşamasını....

ASKER (*Hırçın*): Çocuk! Çocuk! Başka lâf bilmez misin sen?

KADIN (*Az önceki çaresizliğinden sıyrılır. Güçlü ve kavgacı*): Bilmem!

ASKER: Bana ne! Kimse babası, onu bul.

KADIN: Babası ... Sen ya da bir başkası... Önemli değil bu. Onunla yatmasaydım, belki de senden olacaktı bu çocuk. Günün birinde olacaktı bu.

ASKER (*Sokak kapısına doğru yürür.*)

KADIN (*ASKER'in önüne dikilir*): Nereye?

ASKER: Bölüğe... (*Kapıya doğru bir adım atar.*)

KADIN (*Kollarını dişi bir kartal gibi yana açar*): Dur bakalım! Bu çocuğun olmasında senin de payın var! Hastalanmasında, açlığında, çaresizliğinde.

ASKER (*KADIN'ı itip çıkmak ister*): Boş lâf bunlar. Yarım saatten beri tanıyorsun beni.

KADIN (*ASKER'in yakasından tutar*): Olsun... Sen de suçlusun. Ötekiler de... Hepiniz. Kore'yi bir cehenneme çevirenlerin hepsi.

ASKER (*Şaşırır*): Hep kötü şeyler mi getirdik. Greypfurt suyunu bizim sayemizde içtiniz. Süt tozunu, çikolatayı...

KADIN: Üretriti, gonereyi, firengiyi de...

ASKER: Dünyanın dolarını bırakıyoruz... Yollarınızı düzelttik, uçak alanlarınızı yaptık...

KADIN: Yeşile dönmüş pirinç tarlalarımızı altüst ederek. Kocaman ayakkabılarınızla odalarımızı kirleterek...

ASKER: Helikopteri, teramisini, küçük cep radyolarını bizden aldınız...

KADIN: Orospuluğu, karnımızda piç taşımayı da...

ASKER (*İyice şaşırır*): Bana ne! Savaşı ben çıkarmadım ya! Kore diye bir ülkeden haberim bile yoktu doğru dürüst.... Benim coğrafyam Çin'e, üstünde atom patlatılan Hiroşima'ya zor uzanıyordu. Kore denilen bu kocaman pirinç tarlasının sınırlarım ilkin burada öğrendim. Ben kendi dünyamda rahattım. "Şu süet ceketi ver!" diyorlardı, uzanıp raftan alıyor, paketleyip müşterinin eline tutuşturuyordum. İşim buydu benim. Çalıştığım mağaza sıcak, rahat ve aydınlıktı. Bana ne? İlkin siz başladınız...

KADIN: Biz mi?

ASKER: Siz ya! Bir yerleri sınır çizerek ateş açtınız birbirinize...

KADIN: Benim dünyam karşı dağların ardına varmadan bitiyordu. Köyümden dışarı çıkmamıştım. Top ağaçlarından ağrı sabah yelleri eserdi, bunu bilirdim. Bir de pirinç ekmesini, beyazlar giyinmeyi bayram günleri, erkek yolu gözlemeyi... Kavga yüzü görmemiştim bugüne kadar. "Savaş çıktı", dediler bir gün. Eli silâh tutanları toplayıp, dağların ardına götürdüler. Arkalarından "Arirang" türküsünü söylemek düştü bize. (Susar.) Ri de gitti onlarla...

ASKER: Kocan mı?

KADIN ("Evet" anlamına başını salladı): Üç ay olmuştu evleneli... Çok bekledim, döner diye... Beklemenin savaştan da zorlu olduğunu o uzun kış öğrendim. Dağlara kar yağdı hep...

ASKER: Dönmedi mi bir daha?

KADIN ("Hayır" anlamına başını sallar.): Elini göğsüne götürüp "Vurulduğum galiba" demiş... Eli kanlanmış Ri'nin... Beşli bir gelinciğe dönmüş... Bir arkadaşı anlattı sonradan... (Susar. Duygusuz bir tonda.) Yalnızdım. Soğuktum. Ateşim yoktu. Üşüyordum. Pirincim bitmişti. Açtım. Işığım yoktu. Karanlıktaydım. (Susar. Hatırlamaya çalışır.) Bir akşam bir asker kapımı zorladı. Para ve yiyecek bir şeyler verdi. Elimde birkaç dolar... Kasıklarımın ince bir sızı... Bir de askerin ağzından yayılan ekşi bir bira kokusu... Sonra başkaları geldi. İlki gibi zor olmuyordu artık. Uzanıp yatıyordum, o kadar....

(Sağdaki kapı açılır: Mamasan. Bir baş işareti ile KADIN'ı çağırır. Bir şeyler fısıldar KADIN'ın kulağına. KADIN ilkin "Ne yapayım?" dercesine bir hareket yapar. Sonra "Peki" anlamına başını sallar, ASKER'in yanına gelir.)

ASKER: Gitsin diyor, değil mi?

KADIN: Evet.

(ASKER kapıya doğru yürür. MAMASAN kıyıya çekilip

yol verir. ASKER durur. MAMASAN'la bakışır. Gülmek ister MAMASAN. Yüzü kırışır, ağzının kıyısında bir seğirti belirir. ASKER cebinden çıkardığı parayı uzatır. MAMASAN bir an şaşırır. Parayı alıp iki ucundan tutar, tetkik eder. Az önceki seğirti bütün yüzünü kaplayan bir gülüşe döner.)

MAMASAN: On dolar! (KADIN'a): Song-ca, bak on dolar... (Eğilerek ASKER'e.) Kam saham nida şolcır... Kam saham nida... (Geri geri giderek kapıdan çıkar.) (ASKER döner, KADIN'la göz göze gelir. Uzun bir süre bakışır.)

KADIN: Sabahaca mı kalacaksın?

ASKER: Hayır.

KADIN: On dolar verdin ya...

ASKER: Vermekle?

KADIN (Boynunu büker): On dolar çok para... Demin üç dolar için... (Anlamadığını gösteren bir işaret yapar. Daha önce topladığı şilteyi ve battaniyeyi hasırın üstüne serer. Kuşağını çözer, pabuçlarını çıkarır. Şiltenin üstüne sırtüstü uzanıp, ASKER'in gelmesini bekler. Bütün bunları, hareketlerine en küçük duygu dozu katmadan yapmıştır.)

ASKER (Olduğu yerde, kıpırdamadan, KADIN'a bakmaktadır.)

KADIN (Bir süre bekledikten sonra): Haydi, gelsene... Ne dikilip duruyorsun orada?

ASKER (KADIN'a doğru yürür. KADIN yanında yer açar, ama ASKER çocuğun bulunduğu odanın önüne gider): Adı ne?

KADIN: Ri.

ASKER: Ri, kocanın adı değil miydi?

KADIN: Kocam, çocuğumda yaşasın diye koydum adını. (Doğrulur; yatağın üstüne oturur.) Kocam güzel adamdı. Alnı, saçları... Kokusu bile.

ASKER: Çocuk?

KADIN: Çirkin. Balık gözlü. Az bir alnı var. Ağzı da kocaman. (Birden canlanır. Yüzü aydınlanır.) Ama soluğu

güçlü... Sonra elleri... (*ASKER'in ellerinden tutar, yatağa oturtur.*) Ellerini bir görsen. Bir şeyi tuttu mu, koparcakmış gibi tutuyor... Erkek dediğin de birinin elini tuttu mu, bir daha hiç bırakmamalı... (*Yüzü gölgelenir.*) İyileşir mi dersin?

ASKER: Bilmem ki... İlâç alırsan, doktora gösterirsen...

KADIN: Demin Mamasan'a verdiği on doların beşi benim. Beş de dün gecedен vardı. Geriye kalıyor on dolar. Korean doktor ilâç için yirmi dolar istemişti. (*Değişir. Dalgın.*) İlkin hiç farkına varmamıştım...

ASKER (*Anlamaz*): Neyin?

KADIN: Çocuğun... Sandım ki, açım da ondan kusuyorum. Oysa... (*Bir sır verir gibi.*) Biliyor musun, kimi geceler usuldan usuldan karnımı okşardım. Okşadıkça irileşirdi sanki. Dışa vurmayan, tatlı bir ağırlığı vardı.

ASKER: Babasını görmedin mi bir daha?

KADIN: Kim olduğunu bilmiyordum ki... O sıralar yeni bir bölük gelmişti Suwan'a. Cepheye giden yolları onarıyorlardı... Hiç boş kalmıyorduk... On beş gün sonra başka bir yere gitti bölük.

ASKER: Birisi gelse, "babası benim bu çocuğun" dese...

KADIN (*Telâşlanır*): Vermem ki... Benim çocuğum o...

ASKER: Ama babası...

KADIN: Babası sadece dölledi. Döllediğinden bile haberi yoktu. Onu ben yeşerttim karnımda. Küçük bir pirinç tarlasına özenircesine... Vermem... Kimse alamaz... (*Yüzü yeniden aydınlanır*) Hastalanmadan önce türkü söyledim ona... Küçük bir türkü...

ASKER: Şimdi söylemiyor musun?

KADIN: On gündür söylemedim. (*Oturduğu yerde iki yanına sallanır. İlkin anlaşılabilir bir şeyler mırıldanır. Sonra ağırdan ağırdan sesini yükseltir.*)

Bi ga o miyan zal da,

Pu ro çin da.

Ri, da ko çin da,
 Ku ro miyan sol da,
 Ri, ka kaçi miyan.

ASKER (*Türküden duygulanmıştır*): Güzel bir türkü... Ama hiç bir şey anlamadım ki...

KADIN (*Gözlerinin içi gülerek ve ilk kez mutlu*): Türkü diyor ki:

Pirinçler yeşerecek, çokkk yeşerecek
 Yağmurlar yağdığında.
 Ri büyüyecek,
 O zaman pirinçler yeşerecek, çokkk yeşerecek.
 Hele bir Ri büyüsün,
 Pirinçler nasıl yeşerecek.

ASKER (*Dalgin*): Pirinçler ilkin yeşile dönüyor... Derken sarıya...

KADIN (*"Evet" anlamına başını sallar.*)

ASKER (*Saatine bakar*): Vakit epey ilerlemiş...

KADIN: Gel haydi... Yatalım artık.

ASKER (*Kalkar, pencereden dışarıya bakar, odanın içinde dolaşır. KADIN'ın önüne dikilir*): Ne diyorum, biliyor musun?

KADIN: Ne diyorsun?

ASKER: Çocuğu... (*Duraksar.*) Diyorum ki çocuğu... (*Düşünür.*) Acaba?

KADIN: Başka bir yere götüremem ki... Öteki şakşiler uyuyorlardır şimdi. Hem, baksana ağlamıyor artık.

ASKER: Çocuğu... (*Birden.*) doktora götürsek.

KADIN: Doktora mı?

ASKER: Hı...

KADIN: Yirmi dolarım yok ki... Korean doktor yirmi dolardan aşağı...

ASKER: Bırak şimdi Korean doktoru. (*Yeniden saatine bakar.*) Vakit geçti, ama olsun... Deneriz bir kere, olursa olur....

KADIN (*ASKER'i dikkatlice süzer*): Eğleniyorsun benimle..
 ASKER (*KADIN'a sokulur*): Bak dinle: Bölük Karargâhında her zaman bir nöbetçi çavuşu bulunur. İlk on gideriz. Bir şeyler verir çocuk için. Ağrıyı, sızıyı kesen bir ilâç. Belki de doktor yatmamıştır daha. O zaman işimiz iş... Vururum kapısını... (*Söylediğine aklı yatmıştır.*) Hiç çekinmem, girerim içeri... (*Kepini düzeltir. Doktor karşındaymış gibi bir selâm çakar.*) “İyi geceler yüzbaşım! Gecenin bu saatinde rahatsız ettiğim için özür dilerim. Hasta bir çocuk var da... El kadar bir şey... Burada... Kapının önünde... Bir bakıverseniz... Annesi üzülp duruyor.” (*Rahat eder. KADIN'a döner.*) Nasıl? Hı? (*Umutla.*) Kim bilir, belli olmaz, bakarsın, “Al içeri de, bakalım” der. Serttir ama, yüreği yufkadır bizim doktorun.

KADIN: Kızarsa? Bağırır çığırırsa?

ASKER: Bağırsın...

KADIN: O zaman bakmaz çocuğa...

ASKER: Ne kaybederiz?

KADIN: Gecenin bu saatinde, şakşı kulübesinde ne arıyorsun derse?

ASKER: Aldırma. Alt tarafı üç gün hapis verirler.

KADIN: Korkuyorum... İkimizi de kovar sonra.

ASKER: Kovarsa kötülük eder...

KADIN: Bak istersen sabahleyin götürelim... Gündüz gözüyle... Ben seni telörgünün kıyısında beklerim...

ASKER: Sabahleyin atışa gideceğiz. Akşamdan önce dönemem. Bu gece olmalı bu iş... Hem bakarsın geç bile... (*Sözünü değiştirir.*) Ben sana ne diyorsam, onu yap. (*Çeki düzen verir üstüne başına.*)

KADIN (*ASKER'deki bu ani değişiklikten hâlâ kuşkulanmaktadır*): Asker?...

ASKER (*Sözün gerisini bekler. KADIN susunca*): Evet?

KADIN: Diyecektim ki... Şey... Öyle birdenbire karar

verdin de... (*Sıkılarak.*) Oysa yarım saat önce sesini bile işitmek istemiyordun bebisanın.

ASKER: Doğru... (*Anlamsız bir bakışla*). Kim bilir, belki de çocuklar ağlamasınlar, diyorum... Hiç ağlamasınlar... (*Kendine gelir.*) Bırakalım şimdi bu boş lâfları... Sen çocuğu hazırla. Sarıp sarmala iyice.

KADIN (*Hâlâ kararsız*): Sabahleyin olsa? Benim korkum gecedен yana... Zaten ne kaldı ki sabaha? Gün ışımadan kalkar, çocuğu sırtlarım. Beklerim seni. Akşamaca... Yeter ki...

ASKER: Çok konuşuyorsun... Fırlayıp kalkacağın yerde, oturmuş gevezelik ediyorsun.

KADIN: Öyle çok aldattılar ki... Kolay kolay inanamıyorum artık.

ASKER: Ne diyorsam, onu yap! Ötesine karışma sen!

KADIN (*Sevecen bir bakışla*): Şey... Başına bir şey gelmesin de... Hapse filân atmasınlar?

ASKER: Ne yapalım? Ölüm yok ya ucunda. (*Birden kızar.*) Hem ne sanıyorlar onlar kendilerini? Şunun şurasında hepimiz askeriz... Kansa benimki de kan... Ölümse benimki de...

KADIN (*ASKER'in elini tutar*): Doktorla böyle konuşma.

ASKER (*Yumuşak*): Peki... Merak etme.

KADIN (*ASKER'in dizlerine sarılır*): Bebisana sana benzese... Çabucak kızsana senin gibi. Hiç yoktan parlayıverse, bağırırsa... Ama kötülük tutmasa yüreğinde. (*Ellerini tutup öper.*)

ASKER: Bak, Song-ca... Bebisana iyileşsin... O zaman, hep sana gelirim. Söz. (*KADIN'ın ellerinden sıyrılır.*) Haydi bakalım. Döndüğümde hazır olmalısın. (*Üstüne başına çekidüzen verir. Çıkarken, sağ elini azıcık havaya kaldırıp dostça sallar.*)

(*KADIN, bir süre ne yapacağını bilmeden olduğu yerde kalır. Sonra birden fırlar. Çabucak yatağı toplar, bir köşeye atar.*)

Kuşağını beline sarar. Aynanın karşısına geçip, saçlarını düzeltir. MAMASAN kapıdan başını uzatır. KADIN, MAMASAN'ı görmemiştir.)

MAMASAN (*Kapının önünde*): Hey!.. Song-ca!

KADIN (*Döner. MAMASAN'ın boynuna sarılır*): Mamasan Ka! Mamasan Ka! Asker gitti.

MAMASAN (*KADIN'ın sevincini anlamaz*): Gitti mi? Ne var bunda sevinecek?

KADIN: Az önce... Önün sıra gitti... Doktorla konuşacak. Doktor olur derse, bebisanı götüreceğiz.

MAMASAN (*Suratını asar*): Gecenin bu saatinde mi?

KADIN: Ben de söyledim ama, dinletemedim ki...

MAMASAN: Sakın aldatmış olmasın seni?

KADIN: Sanmam... Ben bir şey demedim ki... Kendi istedi...

MAMASAN: Bunlara pek güven olmadığımı benden iyi bilirsin...

KADIN: Umutsuzluk salma yüreğime...

MAMASAN: Ya bir aksilik olursa... Askerleri gece yarısına kadar alıyorsunuz diye, kulübemizi yıkarlarsa?

KADIN: Yok canım... Nerden çıkarıyorsun bunları?

MAMASAN: Geçen yıl, köyde ne kadar şakşı, ne kadar mamasan varsa, hepsini bir gecenin içinde toplayıp, taa nehrin öte yakasına bırakmışlardı. Askerin birinin uyurken tabancasını çalmışlardı da bizimkiler... Yeniden buraya gelmek için az mı uğraştık.

KADIN: Üzülme sen... Doktora gidip, bebisan hasta diyecek. Ne kötülük var ki bunda?

MAMASAN (*Kuşkulu*): Bize bir şey yapmasınlar da...

KADIN: Mamasan Ka! Hep kötü şeyler düşünüyorsun...

MAMASAN: Song-ca. Yetmiş yaşındayım ben. Şöyle dönüp arkama bakıyorum da, terazinin kötülük yanı ağır basıyor hep. İnsanların akıllı, dürüst, dost, kardeş olduğu zamanlar o kadar az ki... Bir damla kötülük

balına, binlerce ağulu arı üşüşüyor... Üst üste, yapış yapış, oğul verircesine... Bir tükenmez, bir kötü uğultudur gidiyor. Adı yaşamak oluyor bunun... Oysa aklımızı başımıza devşirmenin zamanı geldi de geçiyor bile... Şu karnımda tam beş çocuk taşıdım. Kasıklarım yırtılırcasına doğurdum onları... Ne güçlkle boy atıp, serpildiler, bilemezsin. Birer birer alıp götürdüler... Gök ekini biçer gibi, biçtiler... Yapayalnız kaldım. Eski günleri düşünmek bile istemiyorum: Kötü günler de ondan. Şimdi tek başıma, çirkin ve huysuz bir kocakarıyım. Bir ayağım çukurda... Benden geçmiş artık. Sizin için bir şeyler yapılsa, diyorum... Çocuklar için... Durup, şöyle bir düşünmek gerek Song-ca. Dünya kötüye gidiyor... Bunu bilir, bunu söylerim.

KADIN: İlâhi Mamasan Ka! Durmuş da, neler söylüyorsun orada. Bir işiten de, “Bak şu ihtiyara, kadın haline bakmadan, dünyanın gidişatını kötülüyor” diye basar kakkahayı...

MAMASAN: Haklısın Song-ca... Benim gibi yaşlı insanlar, ne söylediklerini bilmezler...

KADIN (*Pencereye gidip, dışarıya bakar*): Çok değil, bir iki saat sonra gün ışıyacak Mamasan Ka. Sabah olacak. Güneş dolacak odaya... Belki de yağmur yağar. (*Havayı koklar.*) Yağmur kokuyor... İnceden, dumanlı bir yağmur yağsın istiyorum. (*Türkünün ilk iki dizesinin melodisini gözlerinin içi gülerek mırıldanır.*) Bebisani büyüyecek Mamasan Ka. Elleri, ayakları gözleri... Kocaman kocaman olacak... Nerdeyse gelir Asker. Ben daha bebisani hazırlamadım... Sen de gelir misin bizimle?

MAMASAN: Kalabalık olur. Siz gidin daha iyi...

KADIN: Kapının önünde beklersin. Belki bir yardımın dokunur.

MAMASAN: Peki... Gelirim.

KADIN: Bak, Mamasan Ka... Eğer bebisani iyileşirse,

senin kulübenden hiç ayrılmıyacağım. Gece gündüz çalışıp, sana dünyanın parasını kazandıracağım. Şu ceplerin parayla dolacak...

MAMASAN (*Söylenen hoşuna gitmiştir. Sırttır. KADIN'ın sırtını okşayarak*): Sağol, Song-ca...

KADIN: Bebisani alayım. (*Odaya girer.*) (MAMASAN, çabucak odayı kolağan eder. Sağı solu karıştırır. Cephane sandığının içini didikler. Bulduğu yarım bir çikolatadan azıcık ısıtır, gerisini koynuna sokar. KADIN'ı bekler. Uzun bir sessizlik.)

MAMASAN: Song-ca!.. (*Cevap yok.*) Song-ca!.. Çabuk tut elini... (*Uzun bir sessizlik.*) Song-ca, dedim, duymadın mı? (*Cevap yok.*)

(MAMASAN, odaya doğru yürür. Kapı açılır, KADIN görünür.)

KADIN (*Kapının önünde donuk bakışlarını MAMASAN'a diker. MAMASAN, bir iki adım geri çekilir. KADIN, odanın ortasına kadar gelir. Sağ elinin içinde sıkı sıkıya bir şey tutmaktadır. Elini ağır ağır kaldırıp açar avucunu. ASKER'in kırmış olduğu aynanın bir parçası... Kırık parçayı MAMASAN'a göstererek güç duyulur bir tonda*): Ayna buğulanmadı...

MAMASAN (*KADIN'ın ellerini tutar yumuşakça, yavaşça hasırın üstüne oturtur. Kendi de yanbaşına oturur*): O zaten yaşamıyordu ki... Ağlıyordu sadece...

KADIN (*Donuk, tonsuz*): Artık hiç ağlanıyacak... Hiç... Hiç...

MAMASAN: Belki de güzel olan budur. Ölümü ve kötülüğü bilmeden...

KADIN (*Kendi kendine*): O küçücük eliyle örtüyü nasıl da sımsıkı yakalamış. Sanırsın büyümüş, büyümüş de, güçlü bir erkek olmuş... Yaşasaydı...

MAMASAN: Yaşasaydı... Günün birinde alıp götüreceklerdi. Zorla. Gök ekini biçer gibi.

KADIN: Biçtirmezdim ki...

MAMASAN: Zavallı Song-ca... Acıdan ne söylediğini bilmiyorsun sen.

ASKERİN SESİ (*Dışardan*): Hey! Song-ca! Tamam!.. Tamam!.. "Getirin" dedi doktor....

MAMASAN (*Doğrulur*): Asker...

KADIN (*ASKER'in sesini duymamıştır sanki. Bomboş bakar MAMASAN'a*): Asker mi?

MAMASAN: Asker ya... Doktora gitmişti ya...

ASKERİN SESİ (*Daha yakından duyulur*): Song-ca! Hazır mı çocuk. Bekliyor doktor... Hemencécik... (*Çok yakından atılan bir silâh, ASKER'in sesini bastırır. MAMASAN korkuyla bir köşeye fırlayıp siner. Dışarıyı dinler bir süre. Sessizlik... Usulca kapıyı açıp dışarıya bakar.*)

MAMASAN: Vurulmuş, Song-ca... Az ilerde yatıyor... Yüzü koyun... Ben sana demedim mi? Göndermiyecektin onu. (*Çıkar, ASKER'in yanına gider.*)

KADIN (*Kalkar, ne yapacağını bilmez, sallanır, boşluğun bir yerine tutunmak istercesine elini uzatır*): Peki ama, niçin? (*Sokağa açılan kapıya doğru ağır ağır yürür.*)

KİM (*Pencerenin önünde görünür. Kısık ve heyecanlı bir sesle*): Song-ca!..

KADIN (*Olduğu yerde yarım döner, KİM'i görür*): Demek...

KİM (*Elindeki dolarları göstererek*): Bak... Gıcır gıcır hepsi de... Ben sana, belli olmaz, her an gelirim demedim mi? (*Paraları ceketinin koyun cebine sokarak.*) Ölülerin paraya ihtiyacı olmaz. (*Göz kırpar.*) Zor bulurlar beni... Öte tarafa gececeğim bu gece.

KADIN (*Deli gibi koşar pencereye. KİM kaybolur. KADIN bir süre pencerenin önünde kalır.*) (*MAMASAN'la ŞAKŞI, ASKER'i içeri getirirler. KADIN, ASKER'in başından tutarak yere oturtur, başını kucağına alır.*)

MAMASAN (*Yaranın yerini göstererek*): Göğsünden vurulmuş. (*Eğilir, iyice bakar yaraya.*) Yaranın ağzı ne

kadar da küçük! Bu kadarı yetiyor demek....

KADIN: Ri gibi... O da göğsünden vurulmuştu... Sannırsın küçük bir gelincik açmış yüreğinin üstünde...

MAMASAN (*Birden pamiğe kapılır. KADIN'a*): Hey! Songca! Ne yapacağız şimdi! Birazdan gelirler... Silâh sesini duydular... Kulübemi yıkıp hapslere atarlar beni. Hep senin yüzünden... (*KADIN'ı dürtükler.*) Kalk da, bir şeyler yapalım. Benim bu işte suçum yok. Tanrı biliyor ki, suçsuzum. Ben gidiyorum. (*Olanı biteni pek kavrayamıyan ŞAKŞI'yi kolundan tutarak dışarı sürükler.*) Gel. Gidelim şuradan... Askerler gelmeden savuşalım. (*Çıkarlar.*)

KADIN (*MAMASAN'ın söylediklerini duymamıştır. ASKER'in başı kollarının arasında, usuldan usuldan iki yanına sallanmasına devam eder. Çocuğu gibi tutumuştur ASKER'i. Türküye başlar; ses ağır ağır çıkar ağzından, giderek yükselir.*)

Bi ga o miyan zal da,
Pu ro çin da.
Ri da ko çin da,
Ku ro miyan sol da,
Ri ka kaçı miyan.

(*Hızla gelen bir cip sesi duyulur. Ses yaklaşır, türküyü bastırır. Cipin odaya dolan farları, KADIN'la ASKER'i değirmi bir ıstık içerisinde aydınlatır. KADIN hâlâ iki yanına sallanarak, türküsünü söylemektedir. Ama türkü duyulmaz artık.*)

P E R D E

Korece konuşmaların Türkçe karşılıkları

Çoso: Peki
Hebi-yes: Evet
Hebi-no: Hayır
Çalzara: İyi akşamlar
Meybi tumoro sayonara: Belki yarın olur
Nambrıwan: İyi
Nambrıten: Kötü
Nabun: Kötü
Veg so inni, o ra: Gel haydi, gelse
Veg, fu e bu in koa mal hare: Gel haydi,
gel de işimizi bitirelim.
Kam saham nida: Teşekkür ederim
Solcar: Asker
Bebisan: Bebek

B E R B E R D E

(Bir Kısa Oyun)

K İ Ş İ L E R

BERBER

ADAM

ÇIRAK

Gösterişsiz bir berber dükkânı. Duvarda büyük, yerine yakışmayan, rakkaslı bir saat. Rakkasın tekdüze sesi. Bu ses oyun boyunca zamanı vurgular. Berber gazete okumaktadır. Çırak ayna önünde, bir türlü yatmayan saçlarını özenle taramaktadır. Arada bir durup kendini seyrederek.

BERBER (Okuduğuna şaşar, üzülür, öfkelenir): Vay vay vay vay vayyyy... (Ara) Of of of of off... (Ara) Oo oo ooo oooo yoooo... Bana bak, tepem atmış, bir de sen damarıma basma, çekil aynanın önünden, bırak, silindir geçse nafile, yatmaz o saç, bir işe yara, haydi kımıl da yeri-meri süpür. Ne bakıyorsun öyle düztaban, daha beş dakika önce süpürdüm diye düşünüyorsan, tuz buz ederim kafanı. Düşünmeye alışma, iyi değildir, neyine gerek, bana bak sen, anladın mı, bak bana da benim gibi hıyar olma. Bende iş yok. Bu hayat işini çakamadım, çakana da rastlamadım. Düşüneceğine, ne yapıyorsun hırtlambo, bırak o süpürgeyi elinden, delirdin mi, tozu dumana katacaksın da ne olacak, boşver, otur dinle, bak neler söylüyorum yahu. Çevir bu yana kepçe kulaklarını, belki de çaktırmadan hayatın püf noktasını açıklıyorumdur. Hayat bu be... Hayvanları Koruma Derneği nalsız eşeğe yük taşıtan iki Çingeneyi yakalatmış... Olur mu, eziyetin dik âlâsı. Gel de resme

bak, nalsız eşeğe yük taşıttıkları için yakalanmış Çingenelerin de ayakları çıplak.

ADAM (*Hızla girer*): Şu sakalımı aliver, çabuk ama...

BERBER: Başüstüne, hoşgeldiniz, buyrun. Oğlum su ver.

ADAM: Ilık olsun.

BERBER: Ilık olacak. Gazete ister misiniz?

ADAM: Hayır hayır.

BERBER: Peki bayım, yaslayın başınızı.

ADAM: Çenemin altında sakal döner, dikkat et.

BERBER: Bir yere yetişeceksiniz herhalde.

ADAM: Bir yere olsa iyi. Fırçanın suyunu iyice sık, sinirlenirim.

BERBER: Emredersiniz.

ADAM: Gözlüğümü sağlam bir yere koy... Benim berber geçen hafta öldü. Sersem. Kendim traş olayım dedim beceremedim. Salak. Karısı çocukları da orta yerde kalıverdi. Yok canım, insan hayatını avcunun içinde tutmalı. Haydi ama, daha başlamadın bile. Saniye ile yarışıyorum ben...

BERBER: Şimdi bayım, yetiştiririm, kaygılanmayın.

ADAM: İstersen yetiştirme, dükkânı başına geçiririm.

Şaka yapmıyorum, kızımın nikâhı var.

BERBER: Oo tanrı mutlu etsin.

ADAM: Daha çiçek yollatacağım, eve gideceğim, üstümü değiştireceğim...

BERBER: Hepsi olur.

ADAM: Olur elbet de. Bir saatim var. Tanrı mutlu etsin dedin ya, ben böyle basma kalıp dileklere çok bozulurum. Neden etmesin? İyi yetiştirdim, sağlam, güzel... Daha ne olsun? Dans dersi bile aldurdım kimseden geri kalmasın diye. İki dil biliyor, piyano çalıyor, çerkez tavuğu pişiriyor... Söyle bakalım, kaç yaşında olabilir?

BERBER: Bilmem ki bayım.

ADAM: Bilemezsin tabii. On sekiz. Liseyi bitirttim, ta-

mam, sıra evlendirmeye geldi. O kadar. Heer iş hesaplmalı. Ortağımın oğlu var. Akli başında, işbilir bir delikanlı. Ben açtım evlenmeleri konusunu, oldu bitti. Bir kat aldım, dayattım döşettim, ortak da oğluna aylık bağladı. Bu akşam İstanbul'a gidecekler. Uçak biletleri hazır, otelde yerleri ayrılmış, odalarına çiçek bile koydurttum.

BERBER: Ben babasız büyüdüm.

ADAM: Allah Allah, ne tuhaf. Benim babam doksan iki yaşında öldü. Tam zamanıydı. Çok sabunlama. (*Ses-sizlik.*) Niye sustun?

BERBER: Sizi dinliyorum bayım.

ADAM: Çok sıcak burası.

BERBER: Kapıyı aç oğlum.

ADAM: Yo, sakın.

BERBER: Açma.

ADAM: Yok hayat kumarmış falanmış filanmış... Hayat kumarsa sen de kumarbaz ol! Hilesini inceliğini öğren. Değil mi ama? Bir tek işte zarar etmedim. Bir kez olsun başarısızlığa uğramadım. Hiç kimse beni aldatamadı. Neden? Söyliyeim. Hayat bir ticarettir. Bizler de taciriz. Tamam mı?

BERBER: Tamam bayım.

ADAM: Küçük, bir dergi ver bakayım bana.

BERBER: Çabuk.

ADAM: Aferin. Çabuk ya. Bak, bu işi biliyorsun. Biliyorsun ya, benim söylediklerime kulak ver sen.

BERBER: Güzel söylüyorsunuz ya, beni alalım ele. Babam ben daha ilk okula giderken ölüverdi. Tıpkı sizin berber gibi. Annem çaresiz beni işe verdi. Kendi de başladı çalışmağa. Gece oldu mu ikimiz de yorgunluktan bitkin, çorbamızı içer içmez, küt yatağa, leş gibi uyurduk. Derken ustura verdiler elime... Veriş o veriş... On sekiz yıldır bu izi sürerim. Evlendim. İki oğlum

var. Biri çocuk felci. Öteki aslan gibi ama haylaz. Annem yaşlandı, bakılmak ister, huysuz da. Karım pervane gibi dönüp duruyor. Kime, hangi bir işe yetişsin zavallı? Haftada bir rakım var, bütün hovardalığım da bu. Kuruyorum bahçeye tezgâhımı, köfte mangalını da yakıyorum. Komşulardan bir tabak da buz aldık mı, bayram başlıyor. O köfteler böyle nazlı nazlı, cızır cızır pişer ki dinlemesi yemesinden tatlı... Ağacın üstüne bir de lamba çektim. Izgaraya bir iki de biber domates atarsın bayım, kokusu dünyayı tutar. Annem yatmağa gitti mi bir kadeh de karıma veririm. Radyoyu da açarız hafiften... Bir de alaturka yakaladık mı, bitti. Cumartesinin hakkını verdik demektir. Haftada bir gün yaşamak ama yedi gün yaşlanmak, işte bu gitmiyor. Siz hayat ticarettir dediniz ya, haklısınız tabii, haklı olmasanız söylemezsiniz... Yalnız bayım biz bu ticarete yaya kalmışız. Taksitle yaşıyoruz, hafta da bir. (*Adamın elinden dergi düşer.*) Hoop. Al dergiyi yerden. Uyudunuz galiba. İyi iyi, ustura altında uyku basar işi rast gideni. (*Ara.*) Hışşt, gel, bak yakından... Hayat ticaretini kârla kapatmış adamın yüzü böyle olur... çizgisi kımıldamıyor. Soluk almak için bile yorulmuyor. Dinledin değil mi? Bundan böyle hayatı, bol bahşiş gibi sıkı sıkı avucunun içinde tutacaksın. Baban ölmeyecek, ölürse gözünü patlatırım. Saniyelerin ardından taban yanık it gibi koşacaksın... Çekil ahmak. Çıplak ayaklı Çingeneler gibi bakıyorsun... Bayım, tamam, eğilin ki yüzünüzü yıkayayım. Bayım! Bayım! Bayım! (*Adam düşer.*) Vay vay vayyyy.. Of of of... Oooooooo.. Ölmüş bu. İşe bak.

Rakkasın tek düze sesi

AVCI KARKAP

(Oyun, 1 Perde)

KIŞILAR

AVCI KARKAP
ANLATICI

(Demir parmaklıklı büyük bir kafesin içinde AVCI KARKAP tüfeğine yaslanmış alçak bir iskemlede oturmakta. Yarı çıplaktır. Sağ omuzundan bir kaplan postu, sol omuzundan karaca postu sarmaktadır. Belinde bir av bıçağı vardır. Yerde şapkası. ANLATICI yaban hayvan eğitimcisine benzer. Çizme giymiştir, elinde bir kırbaç vardır.)

ANLATICI: İşte bayanlar baylar, tanıştırayım size: Avcı Karkap. Büyük Avcı Karkap. Büyük diyorum, bu ona karşı yapılmış bir kompliman değil, gerçeğin bir ifadesidir. Hiç bir avcı ondan fazla lâayık olamamıştır bu sığata...

Evet, o bir kaplan vurmuştu. (KARKAP'a) Yapsana Kaplanı. Hadi hadi naz etme. Bak seni görmek istiyorlar. Üzme bizi. Yapsana Kaplanı, ha? Eylesene Kaplanı.

(KARKAP bir süre dik dik bakar. Sonrayüzünü bir gülümseme alır. Karaca postunu ayakları altına atar, kaplan postuna iyice bürünerek kaplan gibi homurdanır, kükrer, kafesin içinde dolandır, parmaklıkları zorlar.)

Aferin Karkap, aferin oğlum. Ne güzel yapıyorsun. Haydi şimdi de Karacayı yap... Evet, o bir karaca vurmuştu.

(KARKAP bu kez karaca postuna bürünür. Karacanın su

işini, sonra bir tehlike sezip çevreyi korkuyla dinleyişini, şaşkınlığını, titriyen bacaklarla kaçışını yansılar.)

Güzel, çok güzel Karkap... Buraya kadar iyi oluyor da bundan sonrası zorlaşıyor biraz. Karkap iyi bir aktördür.

(KARKAP öfkelenir.)

Oo pardon. Kendisine aktör denmesini hiç istemez Karkap. Bu yaptığının aktörlükle hiç bir ilişkisi olmadığını söyleyecektir size... Ne diyordum. Evet Karkap büyük bir avcıydı... avcıdır. Kendi alanında üstün bir başarıya erişti. Gerçi bu başarısı onu şu kafesin içine getirdi, ama ne önemi var? Şimdi Avcı Karkap size son avını anlatacak. Yalnız anlatmıyacak, eyliyecek de. "Eyleme" sözünü burada, Karkapın ona verdiği pek özel bir anlamda kullanıyoruz. Bu arada onun sanatı üzerindeki bazı ilginç görüşlerini de gene kendi ağzından işiteceksiniz.

Karkapın öbür avcılardan ayrımı, son ve en büyük avını kendi içinde sürdürmesidir. Onunki sürekli bir avlama - avlanma durumudur. Şimdiye dek en ünlü avcılar bile avlarının dışında kalmışlardır. Gerçi onların hepsi avlarıyla aralarında ortak bir yaşantı olduğunu bilir ve buna önem verirler, fakat Karkapa sorarsanız bu yetersizdir. O "Avcı vurduğu avıyla bir olmalıdır, aynı şey olmalıdır", der. Kendisi de bunu başarmıştır. Hem de pek karışık bir durumda.

(KARKAP kendine değgin sözlerle iyice ilgilenmiştir. Dikkatle ANLATICI'YI dinlerken bir yandan da bir posttan öbürüne geçmektedir.)

Karkap burada kimseyi yermek istemiyor, ama o pek ünlü avcılar ne yapagelmışlerdir? Bunlar avlarıyla poz poz resimler çektirirler, bu yaşantıya daha bir kesinlik vermek için resimlerin altına yeri, günü, saati yazarlar, - en iyisi postlarını salonlarının duvarlarına

asıp sergilerler. Her yeni görene de aynı öyküyü anlatırlar. Öyküler anlatıla anlatıla bazan nice güzelleşir. – Hep aynı öyküyü, hem de bu başarıda kendi paylarını istedikleri gibi öberterek...

(*KARKAP birden sözü kendisi alır.*)

KARKAP: Hem de ne öbertme. Zavallı post çünkü dikili kalmış boş gözlerle bakar, hep avcısının sözlerine tanıklık eder. Aslında avcı hep onu övmüştür: Ne güzel, ne soylu, ne can bir yaratık olduğunu söylemiştir, ama öyküsünün bir noktasına gelince gözlerini postun gözlerinden çevirerek –buna utanç mı diyelim? (*Kaplan postunu önünde tutup parmaklarını göz deliklerine sokarak*) Belki de korkunç bir kin, nefret kıvılcımlanıyordur o iki karanlık delikte– gözlerini postun gözlerinden çevirerek o amansız darbeyi vurmuştur. Az önce avına yakıştırdığı bütün o soylu nitelikleri bir kırpımda kendi üstüne çekerek sömürüvermiştir onu, boş bir post etmiştir, bir giysi kolaylığıyla geçirivermiştir sırtına. (*Bunu söylerken KARKAP kaplan postuna sımsıkı bürünmüştür.*)

ANLATICI: Ya senin yaptığın ne Karkap?

KARKAP (*Beklenmedik bir darbe yemiş gibi umutsuzca kafesin içinde geriliyerek*): Benim yaptığım mı ne? Benim yaptığım mı? Yanlış bir şey mi yapıyoruz yoksa?

ANLATICI: Tıpkı kendini anlatıyordun Karkap.

KARKAP: Yaa, tıpkı kendimi? (*Öfkeyle*) Ne kendimi? Aradaki ayrımı görmüyor musunuz? Ben kendimi anlatmıyorum. İstesem de... nasıl anlatabilirim ki?

ANLATICI (*Tatlulukla*): Şaka söyledim şaka, öyle kızma canım. (*KARKAP küskün susar. – Seyircilere*) Aslında bu benzetme Karkaptan o kadar uzak ki. Araya girmekle haksızlık ettik. Onun güç durumunu biz daha güçleştirmiyelim.

Evet, Karkapın diyeceği şu ki av-masalının o nokta-

sında hep avcı üstün gelmiş olur. Yani avcı düpedüz avını kötüye kullanmıştır, onu "çalmıştır." Bu baylarda her şey bir göstermeliğe yönelmiştir. Bekledikleri övgüdür, alkıştır. Hep avlarının dışında kalmışlardır, avları onlarda eğretidir, çoğu zaman bir koleksiyoncudur bu efendiler. Bir şey vardır ki onu sezerler, yaklaşır gibi olurlar ama bir türlü bilincine varamazlar. Sonuç: Boş postlar, heyecanlı masallar.

KARKAP (*Yarı barışmış*): Şahane bir aslan postu tanırdım, zavallı uzun el değiştirmelerden sonra nasılsa ocağına düştüğü bir miskin, elinde viski bardağıyla, yüzüne karşı hergün, onu nasıl vurduğu masalını dinliye dinliye kederinden uyuz olmuştu, bütün tüylerini dökmüştü. (*Susar*) Benim de böyle avlarım vardı, benim de böyle post öykülerim. Şimdi uzakta kalan evimin duvarlarında tozdan bitmiştir hepsi....

(*Sessizlik*)

ANLATICI: Son avını eyliyecektin Karkap. Haydi şimdi de Avcıyı yap. (*KARKAP kıpırdamaz. Etkileyici bir sesle.*)

Yaban ormanın derinliğindeki

Bu geniş kayranda

Yarı belini aşan otlar

Hışırıyor, hışırıyor rüzgârda.

Koyu buğular yükseliyor...

(*KARKAP direnir.*)

Sürünür, sürünür gövdene otlar, sürünür...

(*Ellerini uzatıp yavaş yavaş sıvazlıyarak KARKAP'ın sırtındaki postları soyar, KARKAP çıplak kalır.*)

Sürünür, sürünür...

Urperir tüylerine değdikçe derin

Çıglıklar aydınlatır yeşil karanlığı

(*Kırbacını KARKAP'ın yüzüne karşı sallayıp, şaklatarak*)

Yılan ışıkları.

(*Ellerini gözlerinden geçirerek.*)

Büyük gölgeler geçer zaman zaman

Karartıp sıcak otları

Bu geniş kayranda avlanıyorsun.

KARKAP (*Düşe dalmış*):

Bu geniş kayranda avlanıyorum

Tepemde, yöremde güneş, güneş

Yoğaltır ama orman arkamda

Yapışkan canavar bitkilerine

Çıglıklar çakan karanlığında

Sürünür, sürünür gövdeme otlar

Hışırtilar, kımıltilar, sessizlik...

birden çıglıklar sonra.

ANLATICI (*Kırbaçla*): Yılan ısıkları.

KARKAP: Avlanıyorum bu geniş kayranda.

Bu kaplanı bu karacayı kovalarken görüyorum.

Diz çöküp nişan alıyorum.

(*Yaklaşan avları tüfeğiyle izler. Az sonra ateş eder. Kendi de dizüstü, ölü gibi hareketsiz kalır.*)

ANLATICI: Avcı Karkapın anlatısına gerçeklik duygusu katmak için tüfek her seferinde doldurulur. Karkap tüfek patladıktan sonra hep böyle hareketsiz kalır. Ona sorarsanız attığı kurşunu tam kafaya yemenin görünüşüdür bu. Devam et Karkap.

KARKAP: Uzaktan tüfeğin patlamasıyla kafama kurşunu yedim.

ANLATICI: Kim yedi kafasına kurşunu Karkap?

KARKAP: Ben.

ANLATICI: Sen avcısın.

KARKAP: Avcıyım ben.

ANLATICI: E, nasıl oldu bu iş?

KARKAP: Tüfeğin patlamasıyla uzaktan.

ANLATICI (*Arkası kafese dönük*): İşte bundan öte Karkapı izlemek güçleşiyor. Tanıksınız: Yaklaşmakta olan

iki av gördü. Bunlardan biri öbürünü kovalıyordu. Karkap bir el ateş etti, sonra kalıverdi öyle. Ne söylediğini işittiniz: Attığı kurşunu kendi kafasına yemiş... *(Bu sırada KARKAP sinsi, telâşlı, belinden kopardığı bir sicimi tüfeğin tetiğine bağlar. Sicimi kafesin demirinden geçirir, namluyu kendi kafasına doğrultur.)*

Hah, hem kendisi avcı, hem de attığı kurşunu kendi kafasına yiyor. Olacak iş mi bu? *(Sessizlik) (KARKAP sicimi çeker. Tetik boş düşer. Aynı anda ANLATICI kırbacını şaklatmıştır.)*

Ah Karkap, Karkap. *(Görmemezlikten gelir. Seyircilere.)* Karkapın elinden bir kaza çıkmamasına çok dikkat edilir.

KARKAP *(Toplanır. Yaptığını örtbas etmek istercesine):* Kaplan tam yakalıyordu Karacayı. Ben bekliyordum. Ah, bir göz-kırpımlık sürede Karacanın kafası Kaplanın kafasını örttü. Tetiği çekmişim. Kurşun delip geçti kafamı...

ANLATICI *(İhtarla kırbacı şaklatır):* Karkap!

KARKAP: Delip geçti kafalarını. Çok az deprendiler. Vardım üstlerine. Şu av bıçağımla *(Kaplan postuna bürünmüş)* önce kendi postumu yüzdüm. *(Bıçağıyla üstündeki postu yüzer.)* Sonra da kendi postumu. *(Karaca postunu yüzer.)*

ANLATICI: Karkap kendine gel.

KARKAP *(Şaşırmış):* Kendime mi?

ANLATICI: Sırayla yani.

KARKAP: Yüzdüm derilerini. Sırtıma vurup kente döndüm. Tek kurşunla vurduğum bu güzel avlarımı gösterdim herkese –beni tanıyan tanımayan. İnanmadılar. Tek kurşunla vurduğuma inanmadılar. “Olsa olsa iki kurşunla” dediler. Hele bazıları “Olsa olsa iki ayrı günde iki ayrı kurşunla” dedi. Ben tek kurşunla vurmuştum onları. İnanmak istemediler. Bazıları inanır gibi gö-

ründü ama inanmadılar. Ha, ha deyip baş salladılar. Kimisi de “Tek kurşunla değil ama gene de çok iyi” dedi. Budalalar tek kurşunla vurmuştum ikisini de ben. Tetiği çekmişim üç kafa... İki kafa yani ve bir kurşun buluşmuştu. İnanmadılar. Alay bile ettiler. Anlamadılar bir türlü. Yalan söylememi istediler. Doğru olan bir şeye onları inandırmak için yalan söyleyecekmişim. Ben yalan söylemedim. Tek kurşunla vurdum ikisini de.

ANLATICI (*Kışkırtarak*): Ama tek kurşunla vurduğuna hiç tanık yoktu Karkap?

KARKAP (*Yalvarır gibi*): Ben, ben tek kurşunla vurdum onları. İnanın bana. Hakkımı yemeyin. Tek kurşunla vurdum onları.

ANLATICI: İşte teknik bakımdan düşünüldükte Avcı Karkapın en büyük başarısı burda. Bir tek kurşunla birbirinden güzel iki av vurmak. Hem de öyle iki av ki... Ama Karkapı anlamadılar. Tek kurşunla vurduğuna inanmak istemediler. Hakkını yediler onun. Bu da Avcı Karkapın şu kafese nasıl geldiğini açıklıyor değil mi?

KARKAP (*Büyük bir öfkeyle, deli gibi*): İnanmak istemediler bana. Ama tek kurşunla vurdum. İki delik işte, biri (*Kaplanın kafasını gösterir*) benim kafamda, biri de (*Karacanın kafasını gösterir*) benim kafamda.

ANLATICI: Karkap.

KARKAP: Kaplanla Karacanın kafasında birer delik, eder iki delik, bir delik de bende... ense kökümde.

ANLATICI (*Kahkahayla gülerek*): Bu kafese nasıl geldiğini açıklıyor değil mi? Açıklıyor Karkapın durumunu. (*Susar*) Oysa bayanlar baylar, Karkap bu değildir. Bununla ilişkisi yoktur Karkapın. İşine geldikçe sığırır bu oyuna. Kendine bilimsel bir gözle yaklaşmak isteyenleri yanlış yola saptırır. Hem de hoşuna gider bu numara.

(*KARKAP sırılır.*)

Bakın aynı şeyi Karkap bize nasıl anlatmağa başlayacak.

KARKAP: Hıh, inanmışlar inanmamışlar umurumdaydı? Götürüp kimseye göstermedim bile. Benim için önemli olan onları vurmuş olmamdı. Ama tek kurşunla...

ANLATICI: Unut şu tek kurşunu Karkap. Onları ayrı ayrı haklasaydın durum değişecek miydi?

KARKAP (*Bu soruyla irkilir. Boğuk bir sesle*): Tabîî değişecekti, tabîî. Bu iş başıma gelmiyecekti o zaman. (*Sessizlik*) Zaten öyle yapacaktım. Normali de budur. Kaplan çok süratli koşarken ateş edilmez. Tam isabetle vuramazsan kucak kucağa geldin demektir. Hele önce Kaplana değil de Karacaya ateş etmek büsbütün delilik.

Kaplanın avını nasıl yakalıyacağını büyük bir heyecanla seyrediyordum. Bir avcı için bundan büyük zevk olamazdı: Kaplan hakkı olan avının üstüne kapanacak, kanıyla sarhoş olacaktı. Ben de seyredecektim onu tüfeğimin kabzasını okşıyarak. Düşünün durumu. Kendini bekliyen kaderi bilmediği için acıyacaktım ona –her avcı biraz da filozoftur– anlayışla gülümsiyecektim. Sonra bu duyguları bir yana itip kendi hakkıma geçecektim. Avı, artık onun için anlamını yitirmiş, yalnız karın doyurmağa yarar bir yığın et ve kemik haline geldiği zaman vuracaktım Kaplanı, o gafil – mutluluğu içinde yalanırken kan–ıslak kemikler üzerinde.

ANLATICI: Ama hiç de böyle olmadı, Karkap erken ateş etti. Söyler misin Karkap?

KARKAP: Bilmem.

ANLATICI: Nasıl bilmezsin, bu iki avı kim vurdu?

KARKAP: Otlar arasındaki avcı uzaktan.,

ANLATICI: Açıkla bunu işte.

(*KARKAP gözlerini ileri diker, sağ elini kafesten çıkarır,*

parmağını tetik çeker gibi oynatır.)

Göz ve şu küçük kas: Karkapın avcı yanı. Uzun yılların verdiği deneyimle onda korkunç bir kesinliğe erişen bu mekanizma. Evet, iki kafanın bir göz kırpmı sürede çakıştığı bir aç yalalayınca kendiliğinden harekete geçti.

KARKAP (*Mırıldanarak*): Unutmuşum da avcılığımı uzakta.

ANLATICI: Ama bu Karkapa karşın oldu: Kurşun yola çıktığı zaman Karkap Kaplandaydı.

KARKAP: Kaplan koşuyordum Kaplanla.

ANLATICI: Karkap Karacaydı.

KARKAP: Karaca koşuyordum.

ANLATICI: Daha doğrusu.

KARKAP: Kaçıp kovalayışlarının ikisi arası bir yerde.

ANLATICI: Kaplanla Karaca Karkapta çakışmıştı. Tetik düştü işte.

KARKAP: Yedik kafamıza kurşunu.

ANLATICI: Şimdi bu çok kritik süreyi inceliyelim. Yap-sana Kaplanı.

(KARKAP direnir, dehşetle titrer, sonra birden kaplan postuna girer.)

KARKAP: Güzel Karaca kaçıyordu önümde

Terli boynunu gördüm

Dur dedim dur Karaca.

(Karaca postuyla)

Su içiyordum, birden Kaplanı gördüm.

Korkuyla kan acıttı yüreğimi

Kaplan, Kaplan.

Önce soluğu vardı bana

Oluk oluk açıldı tüylerim

Açıldı deri gözeneklerim

Kaplan, kaplan.

Dalga dalga, alev alev, doldu bana.

Kaplan, Kaplan
 Yürüdü ha pençeleri
 İnce bacaklarımdan içeri
 Kaplan, Kaplan
 Yürek vuruşları yürek vuruşlarımı dindirdi.
 Kaplan, Kaplan
 Bu alışılmadık kanın türküsü
 Kaplan, Kaplan
 Güneşler dolusu
 Korkunç bir güzellik aldı acun gözlerimde
 Dizlerim, bileklerim, bütün oynaklarım boşandı
 Benden öte artık Kaplan koşardı.

(*Kaplan postuyla.*)

O zaman işte önümde çözülüverdi Karaca
 Güzel boynunu gördüm
 Dönüştük birbirimizin çevresinde
 Solukla soluk gözle göz.

(*Avcı.*)

Tepem, yörem, güneşti, güneşti, güneş
 Ben uzaktaki avcı otlar arasında pusuda
 Gözlüyordum onları. Ama unutup unutup avcılığımı
 Kaplan koşuyordum Kaplanla, Karacayla Karaca.
 Kaçıp kovalayışlarının ikisi arası bir yerde
 -Ki ben oradaydım-

İç içeydiler bende Kaplanla Karaca:

KAR-aca, KAR-KAP-lan, KAR-KAP, KAR -
 KAP. (*Dışardan tüfek sesi. KARKAP postlarla kucak
 kucağa yere yıkılır, debelenir, kalır.*)

ANLATICI (*Eliyle KARKAP'ın yüreğini yokliyerek*):

Tek çarpan yürek şimdi

Tut Karaca yüreği

Tut Kaplan, tut

Tut Adam yüreği.

Az sonra kendine gelir o. Şimdi anlıyorsunuz ya Kar-

kapın durumunu? Ya da pek iyi anlıyamıyorsunuz. Karkapı anlıyabilmek için Karkap olmak gerek. Evet bayanlar baylar, işte Karkapın en büyük başarısı. Dikkat ederseniz burada yeni bir şey görüyorsunuz. Bir ÜÇLEM. Şimdiye dek hep basit ikilemelerle uğraşıldı. İkilem en çok bir zıtlığı içine alabilir. Karkapın pek ölçülü bir şekilde başardığı bu üçlem ise döne döne kendi içine açılan bir girdap gibidir. Üçlem sözünü üçgenle karıştırmayın rica ederim. Hiç ilgisi yok. Gerçi berikinde de üç açı var ama, bu üç açı durgun değildir, sürekli olarak içine düştükleri bir nokta vardır – ya da kara bir delik, ki ardından bir göz bakar. Karkap bu gözü hep ensesinde duymaktadır, ona dönmek ister ama bir türlü dönemez. İşin tuhafı bu gözün içinden kendine bakabilir zaman zaman, ama bu göze karşı dönemez. Avcıyı sürekli olarak dikizliyen ÜST AVCI'nın gözüdür bu. Bilir ki Karkap bu göze karşı o korkunç açığa düştüğü zaman ensesine inecektir kurşun. Bu da herhangi bir an olabilir. Belki de sıkılmıştır bile kurşun, yoldadır. Bazan da ensesinden kendini gözliyenin yalnız kendisi olduğu sanısına kapılır, bu ama onu daha fazla umutsuzluğa düşürür, çünkü kendini hep bu göze karşı sorumlu tutmağa alışmıştır, o çekiliverirse birden kendini bomboş duyar – o zaman işte sizin düşündüğünüz olur, alelâde bir üçgenin düzlemine düşüverir. Karkapı hep tehdit eden ama ayakta tutan da ensesinde duyduğu bu gözdür işte.

(KARKAP bu sırada kendine gelmiştir. Yavaş yavaş ayağa kalkar. Omuzlarını kısmış, büzmüştür, eliyle ense kökünü sıkar.)

Bir av olarak dahi, bu gözün kendisine önem vermesini ister. Zaten Karkap avla avcı arasında pek bir ayırım gözetmez. Yeter ki Avcı onun hakkını teslim etsin, onu bozmadan, değiştirmeden kendi içine çeksin. İşte böyle,

Karkap kulağında o tek kurşunun sesi yankılanarak dönüp durur kendi içinde – ya da o yaban ormanın. (*Gülerek.*) Ha, ha dönüp durur Karkap, birinden silkinip öbürüne uyanır. Ensesindeki gözle de bazan görür bu “iki av iki avcı” durumunu tek bir şey olarak, bağrındaki üçlü-yüreğin aynı anda sıkışıp kanı şiddetle varlığının en uç noktalarına fışkırtmasıdır bu. Arkadaşları bilirler ki Karkap bu ava çıkmadan önce şen bir avcıydı. Bu avdan sonra bir türlü silkinip atmadığı bir bun, bir sıkıntı geldi üstüne, öyle ki az önce küçümsediği öbür avcılara imrendiği günler oluyor. Bu karmaşık çevrim içinde bir durumdan öbürüne geçişler bazan bir sevinç, bir yeğnileşme duygusuyla oluyor Karkapta, çoğu zaman da acıyla, ağrıyla. Bu geçişlerin mümkün olduğu kadar sarsıntısız olması için bazı çareler bulmuştur Karkap: Değişeceğini sezince postun kollarını okşar önce, sonra kendi göğüs kollarını, koltukaltlarındaki kolları ve, birden bütün derisine yayılan bir ürpertiyle Karaca oluverir... Sonra Kaplan postunu okşar... Dingin zamanlarında Karacayı yeğler, öfkeli olduğu zaman da Kaplanı, ama bunun tam tersi de olabilir, asıl o zaman işte Karkap şaşırtıcıdır.

Yaşamını böyle sağlam bir üçlem çevrimine kapatan Karkap, başta da söylediğimiz gibi sonsuz bir avlama – avlanma durumunu kendinde sürdürüyor. Gösterisini de yaptı. Varsa onun gibi bir avcı avcılar arasında çıksın ortaya.

(*KARKAP parçalamak istercesine kafesi zorlamaktadır.*) Bu demir kafes mi? Karkapın özgürlüğünü koruyor dış acuna karşı. Haydi götürün artık Karkapı avlandığı büyük ormana.

(*KARKAP sevinir. İki adam kafesi itip götürürlerken seyircilere.*) Karkapın bir orman düşüyle sürekli olarak desteklenmesi gerek.

B A T A K

(Bir Kısa Oyun)

K İ Ŗ İ L E R

KADIN

ERKEK

(Epey genişçe, önde eşyasız kupkuru, arka planda bitişik iki yatağı, bir küçük radyosu, bir saati ve gerekli öteberisiyle yatak odası görünüşünde bir salon. Ve karşılıklı, dizleri üstünde duran bir kadın bir erkek. Ağarmış saçları, görünüşleri, giyimişleriyle orta yaşla, daha ilerisi arasında bir yerdedirler. Kadın bir atkıya sarınmıştır. Erkeğin kolları, gazete, kitap tutuyormuşçasına dirsekten kıvrıktır. Çevrelerinde yırtık, sararmış gazete parçaları, sigara kutuları, yarım bırakılmış sigaralar, küller, durduğu yerde eskimiş, dikişleri yarıda kalmış kumaş parçaları, şişler, örgü ipleri, yapılması yarım kalmış bir oyuncak bebek.)

KADIN (Sinirli bir sevinç sesiyle): Batıyorum galiba. Oynat kollarını, hızla oynat. Bana yardım et, bu iş bitsin.

ERKEK (Bezgin): Değişen bir şey yok. Batmıyorsun.

KADIN (Sabırsız): Hadi, oynat havayı. Bir parça kolaylaştır şu işi.

ERKEK: Ama kollarımı oynatamıyorum bir türlü.

KADIN: Saatlerce hep aynı şekilde tutmaktan. O gazetelerden. Geceler boyu gazetelerden. (Durur.) Bir şey yap ne olur. Kurtar beni, yardım et. N'olur, n'olur... (Sesi bir sinek vızıltısına dönünceye dek inceler. Sonra kaybolur.)

ERKEK (Bezgin): Hep sızlandın. Yeni bir şey mi bu?

Sana ne dedim ben? (*Unutmuştur.*) Dur bakayım, ne dedim hep ben?

KADIN: Ne bileyim, birçok şeyler. (*Makina gibi.*) Meselâ: "Sütc bak taşmasın." "Bugün öğleden sonra yat dinlen." "Çocuklara dikkat et." "Yaklaş bana."

ERKEK (*Bağırır*): Dur, dur. Bunlar değildi ama buldum. "Bana tutun", "Bana yaslan" derdim.

KADIN: Denedim biliyorsun, ama, aradaki açıklık engeldi. Sana kollarım ulaşmıyordu.

ERKEK: Hiç de denemedin. Kıpırdamadın bile. Ah, bir kıpırdasaydın. (*Alaylı.*) Aklınla verdiğin karar sonucu bu. Sen bir kerc bir şey için aklını kullandın mı öldür Allah sonucu değiştiremezdim.

KADIN: Elbet. Elbet kullandım ya. Boyuna kullandım aklımı. Ya uzaklığı önceden kestirmeden, uzatıverseydim kollarımı?

ERKEK: Bana tutunurdun.

KADIN: Kendi aklını tutturmuştun. İkimize de yeteceğini sanıyordun. (*İnatla.*) Hayır, batardım. Birdenbire batardım.

ERKEK: Öyleyse ne yapayım ben? Kıs sesini, bekle. Aklının sonunu bekle.

(*Biraz ara.*)

KADIN: Saat kaç?

ERKEK: Belki yirmi dokuz, belki otuz iki...

KADIN (*Güler*): Böyle saat hiç duymamıştım. Bir yerden sonra yuvarlak konuşmak gerek bu konuda. Otuz, altmış, doksan...

ERKEK: Yeter, kes vızıltını. Radyoyu dinlemeliyim, önemli haberler var.

KADIN (*Güler*): Önemli, önemli... Bu önemli'lerle değişen ne oldu, onu söylesene. Kesin olarak ne değişti. Önemli olsaydı bunlar sık sık ertelenir miydi?

ERKEK (*Kalkar, alışkın ellerle radyoyu açar. Önce ses gelmez.*)

KADIN (*Radıoyu taklideder*): Dünyanın şurasında bir ayaklanma, burasında bir savaş, öteki yanında açlıklar, açlıklar. Ertesi gün, yine ayaklanma, savaş, açlık, ertesi yıl yine, üç yıl, on yıl sonra yine... (*Kendini bir türlü durduramaz gibidir.*)

ERKEK: Kes vızıltını...

KADIN: Ama, bana öyle geliyor ki hiç bir şey değişmedi. Bir bit yeniği var bu işte. Ya hiç biri yeteri kadar önemli değil, ya ben, dünyaya metelik vermeyen, gündelik yaşamasına bürünmüş o büyük çoğunluktanım.

ERKEK: Bunu hep söylersin ama içten içe kabul etmezsin. Edersen, o düzmece, o geveze kişiliğin ne olur sonra. Neyse neyse keselim artık. Haberler başladı. (*Radıyo, kadının taklitettiği sesle, aynı şeyleri söyler; erkek büyük bir dikkatle dinler. Ses gittikçe hafifler.*)

KADIN: Batıyorum. Bana yardım etmelisin.

ERKEK (*Baştan savma, hızlı hızlı*): Gel bana, tutun bana. Yavrucuğum, meleğim benim.

KADIN: Çok uzaklardasın. Sesinden anlıyorum. Uzaklaştıkça tatlılaşır hep.

ERKEK (*Yatağa oturur. Tekrarlar*): Gel yavrucuğum, meleğim benim. Güzel kollarınla sımsıkı kucakla beni. Ne çok istiyorum bir bilsen.

KADIN: Ne zaman uzakta olsan, bu bana daha kolay gelir. Aramızdaki o soğuk şey azalır. (*Yavaşça kalkar, yaşlılığını belirten, takma üst saçlarını çıkarır. Atkısını atar omzundan. Güzel bir genç kadındır şimdi. Erkek de gençleşmiştir. Kadın ona doğru gider. Kollarını boynuna uzatır.*)

ERKEK (*Birdenbire söylenmeye başlar*): Ah, ne kadar yorgunum. Sabahları şu kalkmak yok mu... Kravatım nerde? Hiç bir zaman hangi elbiseyle hangi çorabı giyeceğimi öğrenemedim. (*Żut renkli çoraplarını, ayaklarını havaya kaldırarak gösterir. Kadın kollarını indirir yavaşça. Eski yerine döner. Atkısını örter. Eski saçlarını yerleştirir.*)

Dizleri üstünde oturmaya devam eder. Erkek de ardından... Gelir karşısına oturur.)

KADIN: Yine mi o kadınlar? Ne zaman onlara gidecek olsan huysuzlanırsın.

ERKEK (*Usançla*): Hiç bir zaman olmadı kadınlar. Başka kadınlar olmadı. Başka kadın nasıldır, nedir bilmedim.

KADIN: İnkâr mı? Hani o birbirine benzeyen, güzel kumral iki kız. Ne de yılışık şeylerdi. Evimize kadar sokulmuşlardı. Uzun süre benim evimde oturmak için direnirlerdi. Ben gitsinler isterdim. Onlar her yere girer çıkarlardı. Bana yaklaşırlardı bir de. Ne tuhaf... Sevgi beklerlerdi benden. Oysa sen, bütün sevgini onlara verirdin.

ERKEK (*Tekrarlar*): Senden başka kadın tanımadım. (*Birden canlanır.*) Ha, onlar mı? Onlar kızlarımızdı karıcığım. İyi düşünsene, hatırlasana. Sevgili kızlarımızdı onlar. Senin kızlarındı.

KADIN: Benim kızlarım küçücüktü. Sahi nerde onlar? Ne çok görünmediler. Saat kaç? Dönmeleri niye gecikti bu kadar?

ERKEK: Saat belki yirmi dokuz, belki otuz iki karıcığım. Onlar büyüdüler. Tatlıydı büyümelerini izlemek. Her saat biraz daha uzun, daha alımlı. Ama ne oldular şimdi, bilmiyorum. Belki de hiç yoktular da ben yanlışlığa düştüm.

KADIN (*İnatla*): Vardılar. Uzun uzun kaldılar evde. Büyük aynalarımızın önüne çekerlerdi beni. Biri bir yanıma, öteki öbür yanıma geçer, bana yaşlandığımı seyrettirirlerdi. İşkence saatlerce sürerdi. (*Bitkin.*) Tükendim işte. Nerdeyse batacağım. Boğazıma kadar gömülüyüm. Sense yardım etmiyorsun.

ERKEK: Ne çabuk böyle? Dur bakalım daha. Ötekileri hatırla. O bizden öncekileri. Ne uzun sürmüştü tüm batmaları. Aklımıza estikçe acırdık uzaktan. Elimizden bir şey gelmezdi.

KADIN: Bana yardım eden yok mu, yok mu, yok mu?

ERKEK: Kes sesisini. Faydası yok. O aklını sahiden kullanıp ya kabul etseydin sıradan, çoğunluktan olduğunu ya da gerçekten seçkin olsaydın. Kimseler yardım edemez sana. Kendin bile.

KADIN: Yorgunum. Uyumak istiyorum. Aklım nerelerde bilmiyorum bile. Kollarım nerelerde bilmiyorum bile... Gözlerim nerelerde bilmiyorum bil.. bil... bil...
(Öne doğru yavaşça düşer.)

ERKEK (*Kırık kollarını açar*): Oh tanrım, dünya varmış. Saatlerce sürdü. Ne zor batılıyor. Yardım edebilirdim. Şüphesiz. Ama ne faydası vardı. Üstelik bütün gücümü alacaktı. Oysa ben onu azar azar tüketeceğim. Ta sonuna kadar. Belki batmam. Belki ben herkesten başkayımdır, hiç batmam. (*Her yerini oynatır.*) Öyle. Elbet öyle. Ama şöyle bir kalkabilsem ayağa. Batsın bu düzen. Yeniden başlamalıyım. (*Ayağa kalkmaya davranır, bacakları cansız gibidir. Hızla, öne doğru düşer ve bir daha sesi çıkmaz.*)

II. BÖLÜM

(*Dekor değişmez. Kadın ve erkek yine dizleri sütünde karşılıklı durmaktadırlar. Aradaki bir kol uzunluğundan fazla açıklık da değişmez.*)

ERKEK: Vakit geldi mi? Saat kaç?

KADIN: Ne vakti?

ERKEK: Vakit işte, her zamanki, boyuna yaklaşıp, boyuna gelir, sonra yeniden bir başkasını bekleriz. İşte o. Vakit geldi mi, saat kaç?

KADIN: Vakit gelmedi. Erken daha. Saat yirmi iki veya otuz iki gibi bir şey.

ERKEK: Hangisine yakın. Bu çok önemli. Sıkılıyorum, boğulacak gibiyim. Batak dizlerime kadar geldi.

KADIN (*Alaylı*): Yok canım. Büyütüyorsun. Nerdeyse

diyecektim ki, beni bir yerlere götür. Bunu ne zaman söyleyecek olsam...

ERKEK: Sırası mı? Nereye götürebilirim seni? Kıpırdıyabiliyor muyum? Biraz anlayışlı olsana. Yardım etsene bana.

KADIN: Büyütüyorsun. İşin gücün sıkılmak, bunalmak, yakınmak. Sonra da bütün bunları bir haklı sebepmiş gibi yerine bırakıp, çekip gitmek.

ERKEK: Ah bir, ah bir...

KADIN: İmkân mı? Kendi imkânların yeter de artar bile. Kımıl da. Bak, böyle. (*Kollarını yüzer gibi oynatır.*)

ERKEK: Dur, dur Allahaşkına. Havayı kıpırdatma. Daha çok gömülüyorum. Hiç rahat duramazsın. İllâ kıpırdamalı. Her kıpırdayışında biraz daha battığımı görüp insafli olsana.

KADIN: Ben kıpırdamasam, sen kıpırdayacaksın. Düzen bu. Birimizden biri.

ERKEK: Ne olur bir denge kurabilirsek? Hiç kıpırdamasak ya da aralıklarla bir sen bir ben.

KADIN: Ya dengeyi bir anda bozarsan bir hızlı kıpırdanışla ha... Bunu istiyorsun değil mi?

ERKEK: Ne olur güven bana. Kendini çekme benden. Bırak yaklaşayım.

KADIN: Kollarının ikisini birden uzat şöyle. Tutun bana.

ERKEK: Bak ama, aradaki boşluğa bak. Sana uzanabilir mi kollarım? Düşüp birden boğulmamı mı istiyorsun?

KADIN: Bana güvenin yok. Öyleyse sus. Başımı dinlemek istiyorum. Hem kapının çalınışını duymalıyım. Birileri gelmiş olabilir.

ERKEK (*Korkuyla*): Nasıl? Beni burda böylece unutacak mısın?

KADIN: Sus, konuşma. Kapıyı dinliyorum. Şimdiye kadar kaç kez gelmişlerdir kim bilir. Kaç kez aramışlardır beni. Ama fırsat vermiyorsun ki. Senin sesinden

başka bir şey işitmez oldum.

ERKEK: Saat kaç? Büyük vakit geldi mi? Sanırım yaşlandıık karıcığım. Kapıyı dinleme.

KADIN (*Sinirli güler*): Daha var. Belki yirmi ikilerde, ne önemi var bunun. Ah bir sussan, mutlaka kapıyı duyacağım. (*Güvenle.*) Beni ararlar.

ERKEK: Bir gün usanmadın beklemekten. Bir gün tüm-den kendini bana vermedin. Ne olur artık dön bana. Ne çok dostun vardı. Yakın saatlere kadar ne çok kapı çalındı. Ne çok açtın. Ne çok beni yalnız bıraktın. Üstelik dünyanın bütün yükü, bütün gündelik şeyler...

KADIN: Sus lütfen. Kapıyı dinlemeliyim.

ERKEK (*Kızgın*): En çok da erkeklerdi. Hoşlanmazdın kendi cinsinden.

KADIN: Erkektiler, doğru. Ama hep çekingen, hep hesaplı. Biri böbreksiz yaşırdı. Başka yiğitliği yoktu. Ötekinin yıllanmış bir bekârlığı vardı. Kıpırdıyabilse, başka, benim hoşlanmadığım biri olacaktı. Ama o yalnız dostluğa yatkın bir gevşeklik içinde yüzdü durdu. Üçüncüsü yüzünü değiştirirdi. Bazan da bozar dağıtır eline alırdı. (*Ara.*) Yok, yok... Hiç biri erkek değildi ama dosttular. Ararlardı beni.

ERKEK: Bense, senin için sadece erkektim. Geçici bir şey yani. Ama batıyorum. Saat kaç?

KADIN (*Baştan savma*): Sus. Kapıyı dinliyorum. Daha çok var.

ERKEK: Bir genç adam vardı. En çok da ona tutulurdun. İnkâr etme, onu severdin. Dünya bir yana o bir yana. Arsızca dolaşırdı önümüzde, arkamızda, ortamızda. Her yerde. Üstüme sıvaşırdı sanki. Yanımdan ayrılmazdı. Yan yana bizi görenler yaşlılığıma gülerlerdi.

KADIN: Sus. Sus. Kapıyı dinliyorum. O gelir belki. O benim oğlum, bizim oğlumuz kocacığım. Hatırlasana.

ERKEK: Benim oğlum mu? O küçüçüktü. Nerde sahi?

Gecikmezdi bu kadar. Saat kaç? Vakit gelmedi mi?

KADIN: Sus. Ne değışicek konuşmakla. Sıkıldım artık. Beni bir yerlere götür.

ERKEK: Nasıl kıpırdayabilirim? Sırtımda ne var görebiliyor musun? Öyle ağır, öyle ağır ki.

KADIN: Yok bir şey. Bahane hep. Benimle bir şey yapmak istemezdin. Kısa bir süreden sonra hiç istemedin. (Nazlı) Kalk. Çarşılaraya gidelim. Bana kırmızı pabuç al. O gece mavisi giysiyi al bana. (Atkısını ve eski saçlarını çıkarıp gencecik kalkar, yatak odasına doğru gider, saçlarını dağıtır. İstekle gerinir.) Bak, ben ne güzelim. O kırmızılarını mavileri istiyorum. Gel beni kucakla. Okşa. Sonra gidelim. Çarşılaraya gidelim.

ERKEK (Kıpırdar, kulak kabartır): Sesin ne tatlı. Ama ne uzak. Ne zaman ayrılısak seninle, sesin böyle tatlı gelirdi. (Yavaşça kalkar, yatağa doğru gider. Karısına uzanır, tutar.)

KADIN (Sinirli): Yorgunum. Dokunma bana. Ne çok yakınımdasın. Her saat her saat. Hiç aralık vermeden. Sana hep söyledim. Bu kadar bitişik olmasından hoşlanmıyorum bu yatakların. Aralıklı olmalı.

ERKEK (Kırgın): Ama bir gören olsa. Çocuklar, büyükler, akrabalar. Uzak, yakın, bir hizmetçi, bir kedi... Bütün dünya ne der? Bu düzen bu bitişiklikten başkasını kaldırmaz ki karıcığım. (Yavaşça yürür. Eski yerine döner. Dizleri üstünde durmaya devam eder. Kadın da ardından. İkisi de eskiliklerini takınırlar.)

(Bir süre.)

ERKEK: Vakit geldi mi? Saat kaç?

KADIN: Sus. Ne zaman geleceği belli mi olur? Saat belki yirmi iki, belki otuz iki.

ERKEK: Yaşlanıyoruz. Batışım hızlanıyor karıcığım. Ne olur tut beni. Ya batayım birden, ya kurtar beni.

KADIN: Sus. Kapıyı dinliyorum.

(*Kapı önce hızlı, sonra yavaşlayarak çalınır. Kadın kalkmaya davranır. Kalkamaz.*)

ERKEK: Hayır, hayır. Ne olur gitme artık. Burada, benimle kal. Pek bir şey kalmadı, saat kaç?

KADIN (*Kalkmaya çabalamaktadır, kalkamaz ama belli etmez*): Saat yirmi veya otuz olmalı. Pekâlâ. İstemiyorsan kalkmam. (*Kendi kendine.*) Bu bir geçici uyuşmadır. Elbet kalkabilirim. Biraz bekleyeyim, geçecek. Belki batır tümünden o arada ve ben aykırı bir şey yapmadan.

ERKEK: Ordasın değil mi? Gitmedin. Gitmezsün elbet. Hızlı bir kımıldın beni batırır.

KADIN: Peki peki. Ama usandım. Sus artık.

ERKEK: Kapıyı dinleme. Gelen belki de satıcıdır. Başka evleri soran bir yabancısıdır.

KADIN (*Çılgınlıkla*): Bir yabancı mı? Bunu hiç düşünmemiştim. Bir yabancı yeni bir dostluk umudu demektir. Tadını hatırlasana. Bir yabancı ne çok yeni şey demektir... (*Durur.*) Ah yeniden çalsa...

ERKEK: Saat kaç? Vakit gelmedi mi? Ben boğuluyorum karıcığım. Biraz yaklaş, sana tutunmalıyım.

KADIN (*Bezgin*): Pekâlâ, al işte. (*Gövdesiyle uzanır.*)

ERKEK (*Kollarını uzatır. Tam o sırada kapı yeniden çalar. Kadın kocasını unutup kalkmaya davranır. Denge bozulur. Adam yüzüstü düşer.*)

KADIN (*Bir an şaşkın*): Gerçekten istemiş miydim bunu? Yok yok. Tanrı bilir ki isteyerek olmadı. Ne de vaktinde çaldı kapı... (*Hatırlar.*) Vakit gelmedi mi, saat kaç diyordu. Sabırsızlanıyordu. Sanırım gelen vakittir. Kapıyı açmalı. (*Büyük bir çabayla ayağa kalkar gibi olur. Dengesi bozulur.*) Gelen gerçekten vakitmiş.

(*Öne doğru düşer.*)

Başar Sabuncu

Ş E R E F İ Y E

(Oyun, 1 Bölüm)

K İ Ş İ L E R

SABRİ, Fabrika gece bekçisi
SABİHA, Karısı
SAADET, Kızı, 6 yaşlarında
YILMAZ, Oğlu, 18-20 yaşlarında
B. BABA, Sabri'nin babası

TAHSİN, Sabri'nin Patronu
NEZAHAT, Karısı

(İş adamı TAHSİN MAHİROĞLU'nun fabrika-sında gece bekçisi olan SABRİ ŞENGİL'in yeni yaptırdığı gecekondunun ana odası... Yıkıcıdan alınmış küçük bir pencere, birbirini tutmayan iki kapı, kapılardan biri dışarıya, öteki SABRİ'yle SABİHA'nın yatak odalarına açılır. Ana odanın mozaik bir lavabo bulunan köşesi mutfak olarak düzenlenmiştir. Tel dolap, tabak rafları... Çiçekli bir Sümerbank perdeyle ayrılmış köşeyse B. BABA'nın yatak odasıdır. En ucuzundan masa, sandalye ve geceleri YILMAZ'ın yatağı olan bir divanla kurulu yemek ve oturma köşesi daha sıvaları bile bitirilmemiş bir gecekondunun yoksul ve dağınık dekorunu tamamlar. Yine de gecekondunun özel bir gün için temizlenmiş, süslenmiştir. Masada, radyonun, aynalı sandığın üstünde ve en olmayacak yerlerde SABİHA'nın çeyizinden kalma elişleri serilidir. Divanın arkasındaki duvarda bir dergiden kesilmiş çerçevelenmiş Kraliçe Süreyya'nın taçlı bir fotoğrafı. Vazoda parlak renkli yapma çiçekler... Çok özenilmiş ama becerilememiş bir süsleme.

SABRİ sırtında fanila, musluğun üstündeki kırık ay-

nada traş olmaktadır. Pompalı gaz ocağında bir bakır tencere kaynar, SAADET yerdeki yamalı kilimin üstünde paçavra bebeğine ninni söyler...)

SAADET (*Bebeğine*): Eeee... Eeee... Eee... Eee... Eee... Pış... Pış.. Pış... Pışş... (*Bu durgunluğu elinde bir yığın tabak, çatalla dış kapıdan giren SABİHA'nın çığlığı ansızın yırtar.*)

SABİHA: Yanıyor... Amanın yanıyor! (*Tabakları masaya bırakır.*)

SABRİ (*O telâşla yüzünü keser*): Ulan... Vay!

SABİHA (*Tencereye koşarken*): Yandı. Eyvahlar olsun! Yandı bitti!

SABRİ (*Acıyla*): Anasını sattığımın cileti!

SABİHA (*Ocağı söndürürken*): Dibi tuttu! Dibi tuttu, rezil olduk.

SABRİ (*İlgisiz*): Ne?

SABİHA: Fasulye.

SABRİ: Neee!!!

SABİHA: Eline mi yapıştırdı yoklayıversen?

SABRİ: Şu suratımın haline bak da bir...

SABİHA: Taa köşçeden aldım yanık kokusunu. Bez ver!

SABRİ: Tutacak mı? (*Tabakların altındaki bezi çeker, bir tabak yere düşüp parçalanır.*) Aman be!

SABİHA: Eyvah! Çekil, çekil... Sen hiç dokunma daha iyi.

SABRİ: Canım alt tarafı...

SABİHA: Babamızın malıydı sanki? İstemeye utanıyorum...

SABRİ (*Tencerenin kapağını açar*): Yenmiyecek gibi mi?

SABİHA: Sen şu tabak için ele ne cevap vereceğim onu düşün önce.

SABRİ (*Yemeği tadar*): Ne kadar pastırma koydun buna?

SABİHA: 150 gram.

SABRİ: Az!

SABİHA: Fazlasını getireydin de koyaydım.

SABRÎ: Başlama yine!

SAADET (*Bebeğine*): Sus kız sus! Yoksa seni Araba veririm.

SABİHA: Benim aklım başından yatmadı bu işe. Misa-fire kuru fasulye mi ikrâm edilirmiş?

SABRÎ: Kendileri ısmarladılar.

SABİHA: Pastırmalı?

SABRÎ: Pastırmalı!

SABİHA: Neyse ki senin sözüne uyup da bir bununla kalmadım.

SABRÎ: Bana ne yahu? Ben onların dediğini anlattım. Ne eksik, ne fazla! “Çoktandır şöyle ağız tadıyla bir pastırmalı fasulye yiyemedik. Hanımına söyle başkaca da zahmete girmesin.” Nah işte tastamam böyle dedi Tahsin Bey.

SABİHA (*Tabak kırıntılarını süpürürken*): İki ayağımı bir pabuca sokmasaydın.

SABRÎ: Hadi hadi... Tabakları alırken az kasılmamışsındır komşu karıya. Bilmez miyim ben seni?

SABİHA (*Küçümsemeyle*): Hadi oradan...

SABRÎ (*Kasılır*): Bu mahallede kimin evine gelmiş böyle hatırlı misafir? Bu işin ucunda zam var, her bişey var kız.

SABİHA: Hıh!

SABRÎ: Evvelsi yıl almadım mı nankör?

SABİHA (*Küçümsemeyle*): Aldın da han hamam sahibi bile olduk baksana.

SABRÎ: Bu kez sağlam. Dün vukâtı yeniden anlattırılmış Tahsin Bey. “Herifi hangi babayığit yakaladı?” diye tekrar sormuş. Bir konu edindiğimizi de oradan öğrenmiş zahir.

SABİHA: Her neyse. Lâfı bırak da traşını bitir.

SABRÎ: Cilet değil, kör testere.

SABİHA: Oğlan günde üç öğün kazanıyor.

SABRÎ: Uğraşma oğlanla.

SABİHA: Benden demesi.

SABRÎ: Nerede o?

SABİHA: Misafirleri almaya saldın ya. Kim bilir yine nerede takılıp kalmıştır.

SABRÎ: Salmayıp da ne halt edeceksin? Ulan bu da ev mi be? Adresi bile yok. (*Tıraşına devam eder.*) Dolma nerede? Gözüme ilişmedi.

SABİHA: Selimanımın buzdolabında. Şuraya geleli üç gün oldu, buzdu, buzdolabına yemekti, tabak çataldı... Yüzüm tutmuyor artık.

SABRÎ: Anladık, başımıza kakma durmadan. Ulan çok değil, üç kuruş zam gelsin, ben de bunlardan kırk sekiz kişilik dizmezsem... (*Durur.*) Yahu babam ortarlarda yok.

SABİHA: Kim bilir hangi çöplükte eşeleniyordur. (*Ortalığı toplarken.*) Sen de giyin artık. Bu çullarla mı çıkarsın misafirin yanına?

SABRÎ (*Yüzünü yıkarken*): Elbiselerim hazır mı?

SABİHA: On beşi hazır, yirmisi kolacıda!

SABRÎ: İyi canım, ütülendi mi yani?

SABİHA: Kurbandan beri giymedin zaten. Hadi daha duruyor. Her şeyin yatağın üstünde.

SABRÎ (*Yatak odasına giderken*): Altına bak da köfteler sıcak dursun.

SABİHA: Sallanma sen de. Daha sofra kurulacak. (*Ortalığı toplar.*)

SABRÎ (*Yatak odasından*): Bakıyorum ansızın bir heves geldi sana.

SABİHA: Rezil mi olalım?

SABRÎ: Yeşil kravatım nerede?

SABİHA: Oğlan takmıştır.

SABRÎ: Her şeyi oğlanın üstüne atma.

SABİHA: Takınmıyor mu?

SABRÎ: Takınır gençtir!

SABİHA: Gençmiş!

SABRÎ: Şirretliği bırak da şimdi, ne getirecekler onu düşün?

SABİHA (*Toz alırken*): Kim, ne getirecekmiş?

SABRÎ: Öyle ya... Tahsin Bey elini şöyle bir omuzuma şaplattı mıydı "Artık elimiz boş gelmeyiz canım, ev hediyeniz de koltuğumuz altında olur" dedi. Tamam mı?

SABİHA: Hediyeni sen kendin alacaktın ki bir hayrı olsun. Önünde tomarla parayı bulup da...

SABRÎ: O ne demek kız?

SABİHA: Ötekinin üstüne atarlardı. Kaçarken düşürmüş, derlerdi.

SABRÎ (*Yarı giyinmiş yatak odasından çıkar*): Yahu insan ekmek yediği kapıya böyle hiyanetlik edebilir mi?

SABİHA: Bir tutam alaydın kimin aklına gelirdi senden sormak?

SABRÎ: Herif tutsun seni malına, mülküne, fabrikasına bekçi etsin. Sen tut... Kız sende insaf kalmamış.

SABİHA: Hiç mi yüreğinin köşesinden geçmedi?

SABRÎ: Tövbe geçmedi. (*Aynaya gider.*)

SABİHA: Sende bu kafa oldukça iki yakamız zor bir araya gelir. Bekle, belki heykelini diker de önünde nutuk atarlar.

SABRÎ: Beri bak, sen benimle zevkleniyor musun yoksa... (*Ansızın hatırlar.*) Yahu fasulye soğuyacak.

SABİHA: Gelmelerine yakın ısıtırım. Saat kaç?

SABRÎ: Yediyi yirmi... (*Telâşla.*) Ulan neredeyse...

SABİHA (*Koşturur*): Daha ortalık da dandini. Rezil olduk, rezil olduk...

SABRÎ: Tatlı soğudu mu kız?

SABİHA: Tel dolapta.

SABRÎ: Balını neyini koyu yapaydın.

SABİHA: Senden öğrenecek değilim. (*Süpürgeyi uzatır.*)

Al şunu!

SABRİ: Ne olacak?

SABİHA: Süpür.

SABRİ: Yooo, o kadar da uzun boylu değil! (*Süpürgeyi yere atar.*)

SABİHA: Ben daha kızın üstüne çeki düzen vereceğim.

SABRİ: Asıl kendi saçını başını topla.

SABİHA: İşten sıra mı geliyor? (*Çıkarken.*) Tozutma, süpürgeyi nemle biraz.

SAADET (*Bebegine*): İyi kızlar yüzünü elini kirletmez.

SABRİ (*Sinirli*): Kes ulan!

SABİHA (*SAADET'i elinden çeker*): Yürü kız! (*SABRİ'ye*) Sergilerin altını da unutma!

(*SAADET'le SABİHA yatak odasına girerler.*)

SABRİ: Lahavle! (*Yürür, süpürgeyi ucunu muslukta ıslatır, beceriksiz hareketlerle söylene söylene süpürürken dış kapıdan üstünde gecelik entarisi, başında takke B.BABA girer.*)

B. BABA (*Kendi kendine homurdanmaktadır*): Hay böyle mahallenin de, mahallelinin de... (*SABRİ'yi görür, alayla*) Oh, oh, kolay gelsin.

SABRİ: Sağol. Ne o baba, yine dünyaya sövüyorsun?

B. BABA: Asıl sen ne yapıyorsun? Önce onu söyle.

SABRİ (*Sıkılarak*): İşte...

B. BABA: Utanır, sıkılır insan... Hep o Sabiha cadolozunun.

SABRİ: Canım kırk yılın birinde...

B. BABA: Olsun!

SABRİ: Misafir gelecek.

B. BABA: Haaa... (*Alayla.*) Tevekkeli Sabiha çeyizinden arta kalan neyi varsa dökmüş ortaya... İyi iyi, Allah versin.

SABRİ (*Toz yutar, öksürür*): Öf be!

B. BABA (*Alçak sesle*): Şışşt Sabri...

SABRÎ: Haa?

B. BABA: Gel buraya. Gel... Gel.

SABRÎ: Ne var?

B. BABA: Sabiha'ya söylemiyeceksin ama.

SABRÎ (*Yaklaşır*): Söylemem.

B. BABA: Sen korkar söylersin ya neyse... (*Sıkılı avucunu açar.*) Bu ne bu?

SABRÎ (*Saf*): Pul.

B. BABA (*Alayla*): Afrin ulan, bu yaşta bu zekâ. İyi bak. Alaman pulu.

SABRÎ: Sağolasıca bunun için miydi bu telâş?

B. BABA: Böyle bir mahallede bu pulu bulmak kolay iş mi sanıyorsun?

SABRÎ: Aman, yahu, ne bileyim ben.

B. BABA: Ne biçim ev yarabbi! Ne bir mektup yazan var, ne de kırk yılda bir olsun birine bir mektup geliyor. (*SABRÎ hoşgörüyle gülerken, tabakları görür.*) Bunlar da nereden çıktı?

SABRÎ: Komşunun.

(*B. BABA tabaklardan birini eline aldığı anda SABİHA bayramlıklarını giymiş SAADET'i elinden çekerek yatak odasından çıkar.*)

SABİHA (*Telâşla*): Aman bırak bırak, ellerin tutmuyor zaten...

B. BABA: Halt etmişsin.

SABİHA: Sabri, daha çene yapıyorsun. Ha geldi, he gelecekler...

SABRÎ (*Sinirli*): Süpürdük işte!

B. BABA: Ne oluyoruz yahu? Moskof mu geliyor?

SABİHA: Misafir.

B. BABA: İyi, anladık.

SABİHA (*B.BABA'nın elindekini görür*): Baba, nedir o elindeki?

B. BABA: Sana ne?

SABİHA: Ver onu bana!

B. BABA: Git işine be! Git işine!

SABİHA: Bütün bardaklar tutkaldan yapış yapış oldu.

B. BABA: Ne yapalım?

SAADET (*Saf*): Söz dinlemeli değil mi dede? Söz dinlemeyeni Araba verirlermiş.

B. BABA (*SAADET'i iterek*): Sen sus piç kurusu!.. Aaa şuna bakın yahu...

SAADET (*Yaygarıyı basar.*)

SABİHA: Çocuğuma piç diyemezsin.

B. BABA: Sen de benim keyfime karışamazsın.

SABİHA: Saadet'i her zaman Yılmaz'dan ayrı tuttun zaten...

SABRİ (*Araya girmek ister*): Sabiha...

B. BABA: Önceki gelinimi senden çok severdim, var mı bir diyeceğin? Papuç gibi sarkmazdı dili.

SABİHA (*İnatlaşır*): Ama Allah canını aldı işte... Ooooh!

B. BABA: İyiler çok yaşamaz zaten.

SABİHA: Ay şimdi çatlıyacağım!

B. BABA: Patla!

SABRİ (*Araya girer*): Baba, hadi git de giyin artık.

B. BABA: Ben kılığımdan memnunum.

SABRİ: Yahu misafir gelecek dedim ya...

B. BABA: Sizin eve gelecek misafire bu kılığım çok bile. (*SABİHA'ya.*) Gerdeğinde bile kullanmaya kıyamadığın hazinelerini dökmüşün ortaya.

SABİHA: Sabri sen şu adama haber anlat. Yoksa alimallah...

B. BABA: Yatak odasına da gelinlik geceliğini asaydın bâri.

SABRİ: Baba, dinle bak. Birazdan Tahsin Beyle hanımı gelecekler.

B. BABA: Kim, kim?

SABRİ: Bizim fabrikanın sahibi.

SABİHA (Övünür): Yaaa...

B. BABA: Sen lâfa karışma! (SABRİ'ye.) Yapma yahu!

SABRİ: İşte artık ona göre...

B. BABA (Ansızın telâşlanır, SABİHA'ya): Lâcivertlerim ütülendin mi?

SABİHA: Onları geçen yıl eskiciye sattım.

B. BABA: Evet, bana inat... Ben de kahverengi elbisemi giyerim. Ütü masasını kur!

SABİHA: Daha yeni topladım ortalığı, ütü mütü yok.

B. BABA: Fırçalamak da yasak değil a... Saadet, fırçayı getir.

SABİHA: O çocuk senin hizmetçin değil.

B. BABA: Dedesi değil miyim?

SABİHA: Lâf!

B. BABA: Ne demek? (Alayla) Yoksa kızın babası Sabri değil mi?

SABİHA (Çileden çıkar): Bana bak bunak, belki sen Sabri'nin babası değilsindir. Ha, olamaz mı?

SABRİ: Durun yahu! Ayıp yahu!

B. BABA: Baksana şu cadıya.

SABRİ (Yatıştırıcı): Fırça bizim odada baba, hadi...

B. BABA: İyi canım gidiyoruz.. (SABRİ'ye alayla.) Kolay gelsin! (Yatak odasına yürür.)

SABİHA: Hey, ayakların temiz mi senin?

B. BABA: Gelirken bir manda pisliğine bastım ama, buraya göre temiz sayılır. (Çıkar.)

SABİHA: Hey Allahım... Sen bana sabır ver.

SABRİ (SAADET'e bakar): Kız fena olmamış.

SABİHA: Bir şey kalmadı ki giydireyim. (SAADET'e.)

Saadet, hadi kızım koş Selimanım teyzelere, "Annem sizin dolabınıza bir tabak vermiş" de, al da gel kızım.

SAADET: Peki.

SABRİ: Yahu bira da aldırıydık. Bunlar birasız yemek yemezler.

SABİHA: Dur kızım... (*SABRİ'ye.*) Kaç şişe?

SABRİ: Biz içmesek de olur. İki şişe yeter.

SABİHA (*SAADET'e*): İki şişe de bira al bakkaldan.

Kırmadan getir e mi kızım? (*SABRİ'ye.*) Parasını ver-sene.

SABRİ: Sende yok mu?

SABİHA: Aaa, delinin zoruna bakın, bugün ayın kaç ayol? Bir de misafir...

SABRİ (*SAADET'e*): Deftere yazsın. "Babam selâm etti" de.

SABİHA (*SAADET'in arkasından koşar*): Fileyi de al, fileyi... (*Fileyi verir, SAADET çıkar.*)

SABRİ: Sabiha, sen de hiç para kalmadı mı sahi?

SABİHA: Yalan mı söyleyeceğim? Hangi birine yetireceğim verdiği üç kuruşu?

SABRİ: Çalamam ya kız? İnsanın itibarı yerinde olsun.

SABİHA: İtibardan başımız göğe erdi çok şükür. (*Masayı gösterir.*) Tut şunun ucunu... (*Masayı yerleştirirler.*) Az daha... İyi.

SABRİ: Tabakları dizeyim mi?

SABİHA: Aman aman istemez. Yine bir şey devirirsin de...

B. BABA (*İçerden seslenir*): Heey... pantolonum nerde?

SABİHA: Ölünün körü. Her zamanki yerinde.

(*B. BABA uzun iç donuyla girer, yatağının altından pantolonunu alır, dönerken sofrayı görür.*)

B. BABA: Bıçaklar sağa, çatalar sola, kaşıklar sapları sağa gelmek üzere tabakların önüne... (*Çıkar.*)

SABİHA: Fesüphanallah!

SABRİ (*Sofrayı düzenlerken*): Kaşıklar nasıldı? (*SABİHA öyle ters bakar ki sorduğuna soracağına pişman olur.*) Fasül-yeyi ispiro ocağına mı koysak ne?

SABİHA: Onun üstünde köfteler var.

SABRİ: Yahu ha geldiler, ha gelecekler... (*Tencereyi tutar.*) Buz gibi!

SABİHA: Pompahı yak!

SABRİ (*Ocağa yürürken*): Sen de doğru dürüst bir şey geçir sırtına.

SABİHA: Neyim var ki?

SABRİ: Şeker bayramında kestirdiğin empirme mi ne, onu giy.

SABİHA: Basma.

SABRİ: Her neyse, güzel ya.

SABİHA (*Yatak odasının kapısını açar*): Ayyy....!

B. BABA (*İçerden*): İnsan kapıyı vurur be! Patlamadın a?

SABİHA: Al işte. Babandan sıra mı geliyor insana bu evde?

SABRİ (*Ocakla uğraşırken*): İğne yok mu, iğne?

SABİHA: Tencerelerin rafında.

SABRİ: İspirto?

SABİHA: Beceriksiz! (*İspirtoyu verir*.)

B. BABA (*Giyinmiş olarak yatak odasından çıkar, frak yakası, papyon... Bir eli arkasında saklıdır*): Nasılım?

SABİHA (*Yatak odasına yürür*): Hele şükür!

B. BABA (*Tatlılıkla*): Şışt Sabiha...

SABİHA (*Durur*): Ne var yine?

B. BABA: Barışalım.

SABİHA: Hoppala!

B. BABA: Ben kimseyle dargın durmaya dayanamam.

SABİHA: Öyle bir dayanırsın ki, hem de bayılırsın.

B. BABA: Vallah dayanamam.

SABİHA (*B.BABA'nın saklı elini farkeder*): Nedir o arkan-da sakladığın?

B. BABA: Hiç, hiç...

SABİHA: Hadi hadi.

B. BABA (*Sakladığını çıkarır, çerçeveli eski bir fotoğraftır bu*): İşte...

SABİHA: Eee?

B. BABA: Rahmetli sağlık vekiliyle çekilmiş bir fotoğra-

fım. Müşterilerimizdendi... Yâni ne olur...

SABİHA: Söyle, söyle.

B. BABA: Yâni şuracıktaki bir duvara iliştirirsem?

SABİHA (*Bıkkın*): Aman, iliştir iliştir...

B. BABA (*Duvara koşarken*): Sağol kızım, sağol... (*Resmi asar.*) Benimkisi ihtiyarlık canım, yoksa tanrı bilir seni kızımından ayırmam. (*Resme bakar.*) Nasıl oldu?

SABRÎ (*Kan ter içinde ocakla uğraşırken*): Eğri!

(*B. BABA resmi düzeltmeye koşar.*)

SABİHA: Bunak!

(*Bir elinde dolma tabağı, ötekinde güçlkle taşıdığı biralarla SAADET dış kapıdan girer.*)

SABİHA: Geldin mi kızım? Tabağı masanın üstüne bırak. Sabri, sen de biraları al, ben giyinmeye gidiyorum. (*Yatak odasına geçer.*)

SABRÎ (*Ocağı bırakıp biraları alırken*): İlâllah yahu ilallah! (*SAADET yine bebeğine dönerken, B. BABA, SABRÎ'yi alıcı gözle şöyle bir inceler.*)

B. BABA: Aaa... İşte bu olmadı?

SABRÎ: Ne?

B. BABA: Bu elbiseyle mavi çorap giyilir mi a oğlum?

SABRÎ (*Ocakla boğuşurken*): Baba, bırak allahaşkına.

B. BABA: Hemcın değıştir.

SABRÎ: Ötekiler kirli de.

B. BABA: Kirli olur, ama mavi olmaz.

SABRÎ (*Ocağı pompalarken sıkıntıyla*): Git baba... git bışımından yahu...

B. BABA: Gösteriş yerinde, ama görgü nâmevcut! Bir de sofrayı gözden geçirelim bakalım. (*Masaya gider.*) Hey allahım, muşamba! Muşambanın üstünde yemek yenir mi?

SABRÎ (*Sinirli*): Allahın günü yiyoruz ya...

B. BABA: Siz başka... Neyse, neyse şu tabakları almayı akıl edebilmişsiniz... İyi...

SABRÎ (*Dişlerinin arasında homurdanır*): Hıı!.

B. BABA (*Bardakların yerlerini değiştirirken*): Bu Tahsin Bey nasıl adamdır?

SABRÎ: Baba adamdır.

B. BABA: Ne demek yâni?

SABRÎ (*Ocağı pompalar*): İşte.

B. BABA (*Peçeteleri lokanta usûlü katlarken*): Hiç hatırlamıyorum, bize gelmez miydi acaba?

SABRÎ: Sen şu anlata anlata bitiremediğin lokantada garsonken, o, mahalle arasında çelik çomak oynuyordu her halde.

B. BABA: Ağzını topla ulan, ben şeftim şef! Garson senin Sabiha'nın babasıydı.

(*SABİHA yatak odasından çıkmıştır, son sözlerini duyar.*)

SABİHA (*Öfkeyle*): Bu lâfı hele misafirlere de söyle...

B. BABA: Yalan mı?

SABİHA: Sen neydin?

B. BABA: Şef.

SABİHA: Sevsinler!

B. BABA: Şuna bakın hele... Salyalarını akıtarak mutfakta dolandığını ne çabuk unuttun?. Marsık gibi bir kızdın da acırdım. Bir başına seni beslemeye bile gücü yetmezdi babanın.

SABİHA: Sen kendine bak! Sabri'yi okutamayıp da orta ikiden ayıran kim?

B. BABA (*Hiç duymamış gibi*): Beceremezdi de papyonunu her gün bana bağlatırdı sümüklü.

SABİHA: Fesüphanallah... (*Elbisesini göstererek.*) Sabri şunun fermuarını çekiver allasen.

SABRÎ (*SABİHA'nın fermuarını çekerken*): Fasulyenin altını yaktım.

SABİHA: Çok harlı olmasın, kıs biraz. (*Yatak odasına yürür.*) Ortalığı da dağıtmayın yeniden. (*Çıkar.*)

SABRÎ (*Gazocağını kısıyım derken, söndürür*): Söndü be!

Söndü allahın cezası!

B. BABA: Eline yakışmıyor be oğlum.

SABRÎ (*Canı burnunda*): Baba allahaşkına...

B. BABA (*Tencereyi açar*): Bakayım şuna... (*Tadar.*) Eh işte yavan etin yahnisi...

SABRÎ (*Sinirli*): Bal gibi yenir, anladın mı? Bal gibi yenir! (*Ocağa yeniden ispiroto koyar.*)

B. BABA: Oğlum ben kendim için mi söylüyorum? Gelenler hatırlı misafir, öyle ya?

SABRÎ: Öyle.

B. BABA: E, gördün mü bak?

SABİHA (*Fermuarını tutarak yatak odasından gelir*): Rezil oldum! Rezil oldum!

SABRÎ: Dur yahu... Dur...

SABİHA: Yine açıldı baksana!

SABRÎ: Öf be, öf be! (*Ocağı bırakır, fermuarla uğraşır.*)

SABİHA (*Yerde bebeğiyle oynayan SAADET'e*): Yere oturma kız! O paçavraları da kaldır ortadan.

SAADET: Bcbeğimi Araba vermem. Vermem işte!

B. BABA (*Aynanın önünde kendini inceleyerek*): Ütü yapacak zaman olaydı.

SABRÎ (*Fermuarı bırakır*): Tamam.

SABİHA: Elimi işten çektiğim mi var? Cadıya döndüm.

B. BABA: Bir süpürge eksik! (*Kendi sözüne en çok kendi güler.*)

SAADET (*Gülerek*): Cadılar süpürgeye biner, değil mi dede?

SABİHA (*SAADET'e öfkeyle*): Sen ne gülüyorsun piç kurusu?

B. BABA (*Gürültüyle gülerek*): Haaa... Piç kurusu dedi!

SABRÎ: Baba zırvalama dinini imanını seversen...

B. BABA: Piç kurusu dedi!

(*Söylenenlerden hiç bir şey anlamayan SAADET de dedesinin gülmesine katılınca büsbütün öfkelenen SABİHA çocuğa*

bir tokat atar. SAADET'in yaygarası B.BABA'nın gülmesini de bastırırken gecekonduunun dışında bir otomobil durur ve korna çalar. SAADET'ten başka herkes ansızın taş kesilmiş gibi durur kulak kabartırlar. Sonra bir patırdı, bir itiş kakıştır başlar.)

SABRÎ (*Dehşetle*): Geldiler! Geldiler!

SABİHA: Rezil olduk!

B. BABA (*SABİHA'yı iterek*): Çekil aynanın önünden!

SABİHA: Ayy, yine patladı! Sabri fermuarım patladı!

SABRÎ (*Divanın üstünden hırkayı kapar*): Koy şu hırkayı sırtına!

SABİHA: Deli misin ayol? Bu sıcakta...

B. BABA (*Ayağına basmışlardır*): Önünüze baksanıza yahu...

SABİHA (*Bir yandan SAADET'i susturmaya çalışır*): Sus, kızım... Sus. Yoksa şimdi...

SABRÎ: Fasulye, fasulye!

SABİHA: Yakmadın mıydı altını?

SABRÎ: Söndü, şimdi söndü namussuz!

SABİHA: Rezil olduk, rezil olduk!

SAADET (*Avaz avaz ağlar.*)

(Gecekondu halkı panik içinde kapıya doğru koşarlarken, YILMAZ'ın açtığı kapıdan TAHSİN ve NEZAHAT MAHİROĞLU girerler. Pek gösterişli olmayan bir biçimde giyinmiş, oldukça cana yakın kimselerdir. Yüzlerinde hazırlıklı ve zoraki bir iyi niyet ve hoşgörü gülümsemesi.)

SABRÎ: Buyrun efendim, buyurun!...

SABİHA (*SAADET'e*): Sus kız! Sus diyorum...

TAHSİN (*Babacan ama abartılmış bir dostlukla*): Vaay Sabriçiğim, nasılsın bakalım?

NEZAHAT (*Yine aşırı bir sevinçle*): Hii. Aman ne cici yer!

SABİHA: Hoş geldiniz efendim. Sefalar getirdiniz.

SABRÎ (*Tanıştırarak*): Benim hanım beyefendi... Sabiha.

NEZAHAT: Nasılsınız Sabiha hanım?

SABİHA: Sağolun.

TAHSİN (*SABRİ'ye*): Vallahi güzelmiş evin yahu. Aferin, aferin.

SABRİ: Sayenizde beyefendi.

TAHSİN: Beyefendi yok. Beyefendi iş başında. Burada yalnız Tahsin.

NEZAHAT (*Hâlâ ağlamakta olan SAADET'i görür*): Hii... aman ne şeker şey... (*SAADET'e doğru koşar.*) Şekerim...

SAADET (*Ürkerek*): Anne...

NEZAHAT: Aaa, bak gücenirim sonra.

SABİHA: Yabancıladı da efendim.

NEZAHAT: Aman hangi kakalar ağlatmış seni, hangi kakalar? (*SAADET'i kucağına alır.*) Hoppala kızım, hoppala...

TAHSİN: Yahu Sabri, ne iyi ettik de geldik ha?

SABRİ: Şeref verdiniz beyefendi.

TAHSİN: Söyle yahu! Söyle bakayım, Tahsin de!

SABRİ: Estafurullah!

B. BABA (*Kendini belli etmek istercesine öksürür*): Öhhööö... Öhhööö...

TAHSİN: Efendim?

SABRİ: Babam beyefendi.

TAHSİN: Oooo, memnun oldum, memnun oldum.

B. BABA: Şerefyâb oldum Tahsin Bey.

TAHSİN: Kahraman bir oğul yetiştirmekle övünebilirsiniz beyefendi.

B. BABA: Sağolun.

NEZAHAT (*Kucağında SAADET, gelir*): Ayy, teyzesine dilini çıkarttı. Dilini çıkarttı.

SABİHA (*NEZAHAT'ın sevinmesine hiç akıl erdiremez*): Edepsiz!

TAHSİN: Nezahat, gel gel...

NEZAHAT: Aaa, bu da kim?

TAHSİN: Sabri'nin babası.

NEZAHAT: Aman ne tatlı ihtiyarcık... Kayınbaban da pek tatlı Sabihanım. (B. BABAN'ın eline davranır.) Öpeyim baba.

B. BABA (Elini çeker): Aman kızım...

TAHSİN (Gümbür gümbür): Eee, hadi bakalım Sabriciğim, bize yeni evini gezdir.

SABRİ (Ezile büzüle): Aman beyefendi, zaten hepsi bu.

TAHSİN (Hiç bozuntuya vermeden): İyi ya, sen de burayı gezdir.

SABİHA: Her yan da pek dandini ama...

NEZAHAT: Aman şekerim bilmez miyim, ev işleri hepimizin başında.

SABRİ: Efendim... Babamla Yılmaz bu odada yatıyorlar.

TAHSİN: Yok canım, nerede?

NEZAHAT (Gecekondu halkına duyurmadan): Aman Tahsin...

TAHSİN (Aylır): Ha... Tabii... (Çevresine bakınır.) Dur bakayım, yoksa şu perdeli yerde mi?

B. BABA (Asık suratla): Orada ben yatıyorum.

NEZAHAT (İçtenlikle): Nasıl beyefendi, rahat mı bari?

B. BABA (Kendine acındırır gibi): Ne yapalım, bize orası düştü.

TAHSİN: Aaa, neden öyle söylüyorsunuz? (Yatağa oturur.) Bakın ne kadar yumuşak.

B. BABA (Düz): Ot şilte.

TAHSİN (Şaşmış gibi yapar): Yok canım... Hayret. Öyle ise somyenin yayları çok iyi olmalı.

B. BABA: Portakal sandığından.

TAHSİN (Bozuntuya vermeden): Ne diyorsunuz? Bak Nezahat görüyor musun şekerim? Ben hep söylerim: "Bizim halk zekidir." İsterse dehasıyla mucizeler yaratır.

SABİHA: Yılmaz'ın yatağını da gündüzleri divan olarak kullanıyoruz.

TAHSİN (Büsbütün abartarak): Bak gör Nezahat... Altı

portakal sandığı....

B. BABA (*Keserek*): Dört.

TAHSİN: Dört portakal sandığı ve bir ot sandığıyla neler yaratılabilirmiş, gör!

NEZAHAT (*Çoraki*): Harika! (*Ansızın*) Ay şu perdenin desenine bak!

SABİHA (*Utanarak*): Sümerbanktan almıştım, üç dört yıl oluyor. Tabii yıkana, yıkana...

NEZAHAT: Mutfağa perde lâzımdı. Aman Tahsin sakın unutturma, yarın geçerken Sümerbanka uğrayıp...

TAHSİN: Ee, bundan böyle perdelerimiz eş oluyor. Ne dersin Sabriciğim, bir de bir örnek elbise diktirdik mi... (*Neşe ile güler.*) Aferin yahu, valla aferin, avuç içi kadar yere neler sığdırıyorsunuz. Biz sekiz odada boğuluyoruz...

NEZAHAT (*TAHSİN'i dürterek*): Hiç de avuç içi kadar sayılmaz şekerim. Pekâlâ ferah!

TAHSİN (*Potunu düzelterek*): Yoo, ferah olmasına ferah doğrusu... ferah! Sen daha iyi bilirsin ya Nezahat, biz de bu genişlikte oda yok.

NEZAHAT (*İçini çekerek*): Nerede...?

B. BABA (*İçtenlikle üzülür*): Ya... Ama oda sayısı çok olunca tabii...

TAHSİN (*Heyecanla*): Nezahat! Mutfağa bak mutfağa!

NEZAHAT: Harika!.. Bak bak Tahsin, ocağın üstünde bile tertemiz el işleri.

SABİHA (*Utana sıkıla*): Kızılığında işlediydim.

TAHSİN: Şimdi nerede bu nakışlar? Bu göz nuru? Her şey makineyle.

SABİHA (*Çekinerek*): Makineyle de kötü olmuyor.

NEZAHAT: Makine işi tembel işi. (*B. BABA'ya.*) Geliniz maşallah pek marifetli.

B. BABA (*Çoraki*): Öyledir hanım kızım.

NEZAHAT: Ben meselâ hiç el işi bilmem. Hep içimde

uktedir beyefendi.

TAHSİN (*Yatak odasının kapısını görür*): Eee hani yok di-yordunuz? Burada bir oda daha var.

SABRİ: Orda biz yatıyoruz beyefendi. Bir de kız.

NEZAHAT: Görelim. Yatak odanızı da görelim.

SABRİ (*Sıkıntıyla*): Daha camını takamadık da...

TAHSİN: Olsun yahu, olsun. Yaz günü püfür püfür...

Kötü mü?

SABİHA: Elimiz dardan kurtulur kurtulmaz...

NEZAHAT: Aldırma şekerim, aldırma. (*Yatak odasına girer.*)

SABRİ (*TAHSİN'e, utanarak*): Kereste yetişmediydi de, onun için çatının bir yüzü...

NEZAHAT (*Yatak odasından, heyecanla*): Tahsin... Gel gel. A vallahi harika! Gök masmavi görünüyor.

SABRİ (*TAHSİN'e kendini affettirmek ister gibi*): Şimdi nasılsa havalar iyi...

TAHSİN (*Yatak odasının kapısına gitmiştir bile*): Harika yahu! Nefis!

NEZAHAT: Değil mi?

TAHSİN (*İyice abartarak*): Yahu Sabri, sen bu damı bütününüyle örtmeyi mi düşünüyorsun?

SABİHA (*Özür diler gibi*): Kiradan kurtulalım diye hemen girdik, yoksa...

B. BABA: Ben o kadar söyledim. Ama dinleyen kim?

NEZAHAT (*Gelerek*): Kusura bakmayın ama siz delisiniz, vallahi delisiniz... Ne hoş değil mi Tahsinciğim? Düşün... Yattığın yerden yıldızları seyrediyorsun ve sabah çiyi üstüne yağıyor.

SABRİ: Yok, karyolanın üstü kapalı da öteki taraf...

TAHSİN (*Canlı*): Ee ne duruyoruz? Karyolayı hemen deliğin altına yerleştirelim. (*Yatak odasına girerken.*) Yardım et bana Sabri. (*SABRİ'yle TAHSİN yatak odasına girerler.*)

SABİHA (*Korka korka*): Yağmur bastırırverirse...?

NEZAHAT: O zaman bir şey düşünürsünüz canım. Ama şimdi bu damı kapatmak bence cinayettir. Yaz yağmuru dediğin kaç dakika sürer ki?

TAHSİN (*Yatak odasından*): Tut bakalım Sabriciğim.

SABRÎ (*Yatak odasından*): Emredersiniz beyefendi.

NEZAHAT (*Şaka yollu azarlıyarak*): Tahsin..! (*Yatak odasına seslenir.*) Ayak ucunu kutup yıldızına doğru çevir şekerim. Kutup yıldızına.

TAHSİN: Gelip yardım etsenizc yahu.

SABİHA (*Giderken*): Bizim karyola da bir lenduhadır ki... (*NEZAHAT, SABİHA, B. BABA yatak odasına geçerler. Bundan sonraki sözleri oradan duyulur.*)

NEZAHAT: Sandığı da kaldırmak gerekecek şekerim.

TAHSİN: Hah... Biraz bana doğru it şimdi. İt... it... it... (*Bir gürültü.*) Ah..!

B. BABA: Aman beyefendi...

TAHSİN (*Acıyla*): Aldırmayın... Nasırım...

NEZAHAT: Biraz daha... Biraz daha, tam deliğin altına koyun.

TAHSİN: Oldu. Daya duvara şimdi.

SABRÎ: Emredersiniz Beyefendi.

TAHSİN: Tahsin...

NEZAHAT (*Sevinçle*): Aman ne güzel!

TAHSİN: Sandığı yüklenelim şimdi... (*İçerden taşıma, sürme sesleri.*)

(*Sahnedeki kimse kalmayınca girdiğinden beri bir köşede dikilip kayıtsız bir yüzle olanları seyreden YILMAZ hafifce kımlıdır. Sonra paçavra bebeğiyle oynayan SAADET'in yanına gelir, çocuğun saçlarını sevgiyle okşar. Cebinden bir karamela çıkarıp eline tutuşturur. Çıkmak için hızlı adımlarla dış kapıya yürürken ötekiler odaya doluşurlar.*)

TAHSİN (*Şakacı*): Ne o delikanlı, nereye kaçıyordun?

YILMAZ (*Durur, donuk*): Kaçmıyorum.

TAHSİN (*Divana ilişirken*): Gel bakayım şöyle, otur yanına... (*YILMAZ kımıldamaz, SABRİ'ye.*) Oğlun pek konuşkan değil Sabriciğim, yol boyunca "şimdi sağa... şimdi sola"dan başa lâf alamadım ağzından.

SABİHA: Öyledir sağolsun.

TAHSİN (*Ayağını altına alır*): Oh be... Divan gibi var mı? (*YILMAZ'a*) Otursana yahu, niye öyle uzak duruyorsun? (*YILMAZ aynı kayıtsız tavırla gelir. Divanın bir ucuna ilişir.*) şöyle alaturka otur yahu, rahatına bak.

YILMAZ (*Düz*): Böyle daha rahatım.

TAHSİN (*TAHSİN ötekilere, gülererek*): Utandı... (*Gölüşürler.*) Neyse... (*YILMAZ'ın sırtını sıvazlar.*) Nasıl ama benim araba ha? (*SABRİ'ye.*) Senin delikanlı bayıldı. (*YILMAZ'a.*) Otomatik vites... Lakır lakır benzin içiyor ha...

SABRİ (*Telâşla davranır*): Kim bilir bizim bu tozlu yolda... Hemen varıp yıkayıvereyim...

TAHSİN: Daha neler, otur oturduęun yerde. Hem pekâlâ da güzel yolunuz.

NEZAHAT: Ya... Pekâlâ.

TAHSİN: Nasıl athıyor çukurları... Balon lâstik.

NEZAHAT: Aman Tahsin, durmadan arabayı öveceğine ver de bir gün kullansın kendi görsün çocuk.

TAHSİN (*İçtenlikle*): Vereyim yahu, vereyim.... (*YILMAZ'a.*) Ehliyetin var mı?

YILMAZ (*Düz*): Yok.

SABRİ (*Çekinerek*): Geçen yıl Recep Efendinin kamyonunda aldın ya oğlum.

YILMAZ: Kaybettim.

TAHSİN: İnsan yenisini çıkartmaz mı evlâdım? Ummadığın anda işe yarar.

NEZAHAT: Ya... Bakarsın ucuza bir araba düşürüvermişsin...

SABİHA: Aman hanımefendi ona mı kalmış?

TAHSİN: Yo öyle demeyin Sabihanım, dünyanın hali hiç belli olmaz, ben de bundan çok değil 15 yıl önce, araba sahibi olacağımı rüyamda görsem hayıra yormazdım ama...

SABİHA: Çalışmışsınızdır beyefendi. Bunun gibi boş gezenin boş kalfası olmakla...

TAHSİN: Yoo, Allah için çalıştım. Canımı dişime taktım. (YILMAZ'a.) Şöför alayım mı seni kendime? Ha?

NEZAHAT: Ya. Bizim şöför izinli memleketine gitti. Dönüşünde senden iyisini bulduk diyiveririz olur biter.

TAHSİN: Ha, ne dersin?

SABRİ (Heyecanla): Hem altı ay da muavinlik tecrübesi var.

B. BABA (YILMAZ'a): Teşekkür etsene oğlum.

TAHSİN: Yemen, yatman benden, ayda da temiz...

YILMAZ (Düz): Şöförlükten hoşlanmıyorum.

NEZAHAT (Şaşırır): Aaa neden?

TAHSİN (Bozulur ama belli etmez): Eee, gönlünün çektiği işi yap be oğlum, iş çok... iş çok ama çalışmayana da ekmek yok.

YILMAZ (Gülümseyerek. Çok yumuşak): Çalışana...?

SABRİ: Yılmaz, oğlum, o nasıl söz?

TAHSİN (Sözü değiştirir): Ecc fasulyeyi unuttuk yahu!

SABRİ: Fasulye...?

NEZAHAT: Biz neye geldik buraya?

SABİHA (Telâşla): Sabri, altını yakmadın mıydı?

NEZAHAT: Isıtırız şekerim, ısıtırız...

B. BABA: Sofraya buyurun, başlayalım. Fasulyeyi de aradan yeriz.

NEZAHAT (Şaşmış gibi): Aa başka yemek de mi var?

SABİHA (Ezile büzüle): Bir fasulyeyle bir misafir ağır-lanır mı bilmem?

NEZAHAT (Abartılmış bir dostlukla): Aman şekerim, biz misafir miyiz? Aşkolsun!

TAHSİN (*Şakadan azarlıyarak*): Ah Sabri ben sana başka yemek istemem, Sabiha hanıma zahmet çıkarma demedim miydi?

NEZAHAT (*SABİHA'ya gülerek*): Yoksa Sabri bey size söylemedi mi?

SABİHA: Söyledi ya... onun lâfına bakacak olsam... (*Gülüşerek sofraya yerleşirlerken SABİHA ispiro ocağının üstündeki sahanı yetiştirir. TAHSİN divandaki alaturka oturuşunu hiç bozamaz, YILMAZ'ın ayakta kaldığımysa kimse farketmemiştir.*)

SABRİ (*SABİHA'ya usulca*): Fasulyeyi ispiroya koyuyorum.

NEZAHAT: Tahsin, hadisene şekerim. Köftelein soğuyacak.

TAHSİN: Öf... Kadın budu!

NEZAHAT (*Aşırı bir sevinçle*): Bayılırım!

B. BABA (*TAHSİN'e yer gösterir*): Siz şöyle buyurun beyefendi.

TAHSİN (*Neşeli*): Yoo, benim keyfime ilişmeyin! Ben yecrimden memnunum. (*SABRİ fasulye tenceresini ispiro ocağına koyduktan sonra, tel dolaptan aldığı dolma tabağını getirir.*)

NEZAHAT (*Gereksiz bir coşkuyla*): Ay Tahsin... Dolma da var.

TAHSİN: Yaşadık!

B. BABA: Servisi ben yapayım.

TAHSİN: Aman beyefendi hepsini bir tabağa koyun.

B. BABA: Siz bilirsiniz...

SABİHA (*B. BABA'yı dürterek*): Aa, olur mu hiç? Tabağımız bol...

NEZAHAT: Tahsin her şeyi bir arada yemeği sever de şekerim.

TAHSİN: Miğdede nasılsa karışacak değil mi?

SABRİ (*SAADET'e*): Hadi kızım, sen biraz dışarıda oynasana.

NEZAHAT: Aa kızcağız yemek yemiyecek mi? Ha, Sabiha Hanım?

SABİHA: Ona sonra ayrı yediririm. (SAADET, elinde paçavra bebeği, çıkar.)

NEZAHAT (SAADET'in ardından): Ne de şirin şey!..

B. BABA (Servis yaparken): Patatesler biraz yumuşamış ama... (SABİHA ters ters bakar.)

TAHSİN: Bana iltimas yapın beyefendi, çatlayıncaya kadar yemek istiyorum.

NEZAHAT (Yarı şaka): Aman Tahsin sen de...

TAHSİN: Keyfim yerindeyse kötü mü yahu? Dost sofrasında değil miyiz?

SABİHA: Hanımefendinin yemeği pek az olmuş baba.

NEZAHAT: Fasulyeye de yer ayırdım şekerim... Sonra mâlum ya... (Şişmanlık işareti.)

TAHSİN: Ben kimseyi beklemeden başlıyorum.

B. BABA: Âfiyet olsun.

NEZAHAT: Tahsin sağolsun, güzel yemekleri görünce görgü mörgü ne varsa unuttu Sabiha hanım.

SABİHA: Estafurullah!

SABRÎ: Yılmaz, oğlum, biraları getiriver tel dolaptan.

TAHSİN: Ne diye zahmet ettiniz yahu? Ne diye... sudan iyi içki var mı?

NEZAHAT (Yapmacık): Yaa tabii... (SABİHA'ya.) Dolmanın baharatı da ne kadar bol böyle...

SABİHA (Çekinerek): Koymasa mıydım?

B. BABA (NEZAHAT'e): Fazla katmış değil mi? (SABİHA ters ters bakar.)

NEZAHAT: Yoo, ben bayıldım vallahi! (YILMAZ biraları getirir.)

TAHSİN: Eee, sen yemek yemiyor musun delikanlı?

SABRÎ: Otursana oğlum.

YILMAZ: Tokum.

TAHSİN (Neşeli): Bu yemekler tok karnına da yenir.

Ellerinize sağlık Sabiha Hanım.

SABİHA: Âfiyet olsun.

NEZAHAT (*Heyecanla*): Tahsin... kokuyu alıyor musun?

TAHSİN (*Yine gereksiz bir coşkunlukla*): Heeyt... pastırma!

Aferin be Sabri, valla aferin. Sayenizde yaşadığımı anladım yahu. Biz apartman köşelerinde pinekliye pinekliye...

NEZAHAT (*Atılır*): Üstelik de kirada oturuyoruz.

TAHSİN: Yaa ya.. Sizin hiç değilse başınızı sokacak bir damınız var.

NEZAHAT: Hem de ne cici yer.

TAHSİN: Hani neredeyse kıskanıyorum diyeceğim. (*Ansızın.*) Yahu şu köfteleri elimle yesem olmaz mı sanki?

NEZAHAT (*Zoraki*): Neden olmasın şekerim?

(*Bütün yemek süresince Şengil ailesi ne kadar görgü kurallarına uygun biçimde yemek yemeye çalışırlarsa, TAHSİN'le NEZAHAT da o kadar kaba olmaya özenirler. SABRÎ çatal bıçağını incelikle kullanmaya çabalarlarken, TAHSİN dolmayı eliyle ağzına götürerek ev sahiplerini memnun ettiğini sanır.*)
(*Gülünç biraz da acıklı bir durum...*)

TAHSİN: Yemeğin tadı böyle çıkar. Ha Sabri?

NEZAHAT (*Yalancı bir sitemle*): Tahsinciğim, hani Sabri Beye soygunu anlattıracaktın? Meraktan çatlıyorum ayol.

TAHSİN (*Ağzı dolu*): Ha Sabriciğim... Buraya gelmeden önce şu son olaydan Nezahat'a kısaca söz etmiştim. "İlle de kahramanın ağzından dinlemek isterim" diye tutturdu.

NEZAHAT (*B. BABA'ya*): Siz işin aslını biliyor musunuz Beyefendi?

B. BABA (*Önemsemeden*): Şöyle bir duymuştum.

TAHSİN: Tamam, şimdi hep birlikte öğreniriz.

NEZAHAT: Sizi dinliyoruz Sabri Bey!

SABRÎ (*Sıkılğan*): Bilmem anlatacak ne var?

NEZAHAT: Kocan pek alçak gönüllü Sabiha Hanım.

TAHSİN: Hadi, hadi, nazlanma be Sabri.

SABRÎ (*Ağzındaki lokmayı yutar, sonra ezile büzüle anlatır*):

İşte... ikinci turu atıyordum... (*TAHSİN*'le *NEZAHAT* bir şeyler fısıldaşırlar)... İkinci turu atıyordum...

TAHSİN: Efendim?

SABRÎ: İkinci turu atıyordum...

TAHSİN (*İlgilenir gibi*): Evet Sabriciğim, ikinci turu atıyordun...

SABRÎ: Gecenin on biri. Helâların yanındaki saati kurdum...

B. BABA (*Alçak sesle*): Helâları geç!

SABRÎ: Muhasebenin yanından geçiyordum... Kapının yanında bir ışık görür gibi oldum. Öylece duruvermişim... Derken bir tıkırtı...

NEZAHAT (*Yapmacık bir heyecanla*): Hiiiii..!

SABRÎ: Evet... Bende anahtarı var... Var ama önce ses etmeden kapının kolunu şöyle bir yokladım.

NEZAHAT: Demek sizde her yerin anahtarı var?

TAHSİN: Sabri'ye güvenimiz tamdır.

SABRÎ: Sağolun.

NEZAHAT: Sonra? Sonra?

SABRÎ: Ne olur, ne olmaz... tabancamı çıkardım...

NEZAHAT: Dolu mu?

TAHSİN: İlahi Nezahat!

SABRÎ (*Utanarak kısa keser*): İçeri girdim... Herifi suçüstü yakaladım.

NEZAHAT (*Tatmin olmamıştır*): Aaaaaa...

TAHSİN: Böyle baştan savmak yok, ayrıntılarıyla anlat!

SABRÎ (*İster istemez anlatır*): ... Kapıyı usulca araladım...

Tabancanın kabzasını da sıkıca tutuyorum... Elektiriği yaktığım gibi, baktım...

NEZAHAT (*Yapmacık bir heyecanla*):.. Bir gangster!

TAHSİN: Aman Nezahat sen de...

SABRÎ: Herifin biri kasayı aralamış ki... neredeyse boşaltıp uçacak.

TAHSİN (*Abartarak*): Sabri dayamış tabancayı ensesine...

SABRÎ: Yok, pek yanına sokulamadım beyefendi... elin uğursuzu ne edeceği bilinmez. Gözümü gözünden ayırmadan telefonu kaldırdım...

TAHSİN (*NEZAHAT'e*): Hatırlıyorsun ya, gece yarısı apar topar fabrikaya koştumdu.

NEZAHAT: Yani Sabiha hanım, öyle bir kocan var ki övün övünebildiğin kadar.

SABİHA: Sağolun.

TAHSİN: Şaka değil yahu, Sabrinin yerinde ben olsam dizlerimin bağı çözülürdü vallahi.

SABRÎ: Ben de az korkmadım beyefendi... (*Gülüşürler.*)

TAHSİN: Hadi hadi... Karakolda polisler anlattılar, kılın bile kıpırdamamış. Ama bu hırsıza dua etmeliyiz Sabriciğim, öyle ya bunca yıldır yanımda çalışırmışsın da bir merhabamız yoktu.

NEZAHAT: Ay, daha önce hiç mi görmemiştin Sabri beyi?

TAHSİN: Nereden göreceğim şekerim? Ben işten çıkıyorum o işe başlıyor. Dün sayım yapıyorduk da mütmet söyledi. Yoksa nereden bilirdim Sabri'nin böyle sevimli bir ailesi olduğunu, yeni bir ev yaptırdığını... Eee Sabri, üç günlük dostluk bizimkisi ama sağlam dostluk ha!

NEZAHAT: Demek o korkunç hırsıza borçluyuz bu yemekleri?

SABRÎ (*Çekinerek*): Hani... pek öyle korkunç da değil... Benzetmek gibi olmasın, bizim Yılmaz'ın yaşında ya var ya yok. Yüzüne baksan, helâl süt emmişin biri dersin ya...

TAHSİN: Görünüşe aldanmamalı Sabriciğim, görünüşe aldanmamalı.

SABRİ: Tuttum diye kızdı da, sövdü yüzüme karşı.

NEZAHAT (*Merakla*): Ne dedi? Ne dedi?

SABRİ (*Utanarak*): Affedersiniz... "İnek" dedi.

NEZAHAT: Aaaa bak şu terbiyesize!

TAHSİN: İşte hem suçlu, hem güçlü diye buna derler.

Onun gibi başkasının parasına göz dikmediği, çalışıp kazandığıyla yetindiği için Sabri "İnek" oluyor.

NEZAHAT: A... Estağfurullah şekerim...

TAHSİN: Düşün Nezahat, Sabri girdiğinde kasa açılmış.

Paralar ortada yani. Hem de kaç para? Dur bakayım... tamı tamına '187 bin, dört yüz bilmem kaç lira...

B. BABA: Vay canına!

TAHSİN: Maaşlar, yövmiyeler, fazla mcsailer... Herif gününü iyi seçmiş canım. Peki, Sabri değil de başka bir bekçi olaydı, hırsız koyverdikten sonra bunun 87 binini cebine indirip "Ben yetiştirdim böyle buldum" diyeydi... ne yapardım?

NEZAHAT: Hiç.

SABİHA (*Hülyalı*): Ara ki bulasın...

TAHSİN: İnsanın gözü kararabilir, yüreğinden bin türlü kötülük geçebilir... Oysa Sabri ne yapıyor? Paraya şöyle bir dönüp bakmadığı gibi, kelleyi koltuğa alarak...

NEZAHAT (*Abartılmış bir heyecanla*): Siz bir kahraman-sınız Sabri Bey!

TAHSİN (*Aşağı kalmaz, zırva bir söyleve girer*): Sözüme kulak ver Nezahat... Bugün bolluk, mutluluk içinde bir ömür sürebiliyorsak, bunu ne dünyanın gün geçtikçe zenginleşmesine, ne bilimsel ilerlemeye, ama yalnız ve yalnız yeryüzünde sayısı gün geçtikçe azalan namuslu insanlara borçluyuz. İnsanlık...

(*TAHSİN daha devam edecektir ama, YILMAZ bir süredir sinirle evirip çevirdiği tabağı ansızın yere düşürür. Tabak gürültüyle parçalanırken...*)

NEZAHAT: Ayyy!

TAHSİN: Ne oldu oğlum?

YILMAZ (*Düz*): Elimden kaydı.

SABRÎ: Ne vardı evirip çevirecek?

NEZAHAT: Aaaa ayıp ediyorsunuz Sabri bey, canım alt tarafı...

YILMAZ (*SABRÎ'ye*): Böyle tabaklarımız olduğunu hiç hatırlamıyorum. (*Yiyecekmiş gibi bakan SABÎHA'ya a-layla.*) Güle güle kullanalım!

TAHSİN (*Zoraki bir neşeyle*): İşte Nezahatcığım Sabri böyle bir adam, bu zamanda mumla arasan bulamazsın.

SABRÎ (*İyice utangaç*): Teveccühünüz...

NEZAHAT: Çok talihli bir patronsun şekerim.

TAHSİN (*Ağzı dolu*): Yahu, daha önce söylemiş miydim?..
Bu köfte bir harika!

SABÎHA: Âfiyet olsun.

B. BABA: Sabri, bir köfte daha versene beyefendiye.

TAHSİN: Yok yok sağol Sabriciğim, her gün böyle yessem göbeğimi taşımaya cı arabası ister.

NEZAHAT (*İç çeker*): Her gün böyle yemekleri nerden bulup da yiyeceksin?

TAHSİN (*Aynı*): Nerede?...

SABRÎ: Fasulye ısınmadı mı Sabiha? Bir bakıversen...

TAHSİN: Sahi yahu, daha fasulye de var!

NEZAHAT: Ayy... pastırmanın kokusu insanın içini gıcıkıyor.

TAHSİN: Şişmanlamaktan çekinmesem tek başıma deviririm o tencereyi... Bak Sabri, benden sana ağabey öğüdü, sakın yağ bağlama.

SABRÎ: Bağlamam efendim.

TAHSİN: Sonra ne yapsan eritemezsin.

NEZAHAT (*B. BABA'ya*): Tahsin'de mazallah, bir iştah... bir iştah...

TAHSİN: Yediğim ne şekerim? Izgara et, ızgara tavuk, ızgara balık...

NEZAHAT: Onun da fazlası şişmanlatır. (B. BABA'ya.)

Karşıma geçip yedi mi, ben de dayanamıyorum tabii...

Baksana gelininize, dal gibi maaşallah.

B. BABA: Öyledir hanım kızım.

TAHSİN: Yooo Sabri, karın güzel neme lâzım.

NEZAHAT: Saçlarının parlaklığına bak ayol! Saçlarını neyle yıkıyorsun Sabiha hanım?

SABİHA (*Fasulye tenceresini getirirken, utana sıkıla*): Beyaz sabunla.

TAHSİN (*Hiç bozuntuya vermeden*): Şöyle iyi bir beyaz sabunu yıllar var ki elime alamadım.

B. BABA: Yaa... şimdiki sabunları kuyruk yağından yapıyorlarmış.

TAHSİN: Sonra bir sürü kokulu, kremli, cartlu curtlu sabun... Yurtturınaca! Hepsi yutturmaca! Hiç bir şeyin aslından ve safından şaşmamalı. Evinizi de onun için sevdim ya. Badanasız bir duvardan güzel ne var?

SABİHA (*Alınır, üzülür*): Elimiz dardan kurtulsun...

TAHSİN (*Hiç duymadan*): Şu ocağın arkasındaki isin tadına varmak gerek.

SABRİ (*Utancından sözü değiştirmek ister*): Eh... Fasulyeye buyurun.

TAHSİN (*Coşkuyla*): Fasulye yemeklerin şahı!

(B. BABA servis yapar.)

NEZAHAT: Tahsin... beyefendi ne zarif servis yapıyorlar değil mi?

TAHSİN: Yaaaa, ben de ona dikkat ediyordum.

B. BABA (*Övünerek*): Bir zamanlar Lezzet'te şeftim ben-deniz.

TAHSİN: Efendim?.. Haa... evet maalesef hiç yolum düşmedi. Kim bilir ne fırsatlar kaçırmışımdır değil mi beyefendi?

B. BABA (*Üzgün*): Şimdi bozulmuş diyorlar bizim lokanta... Benim zamanımda bütün kibar zevat müş-

terimizdi. Beyefendi bir dakika... (*Duvardaki resme yürür.*)

YILMAZ (*Alçak sesle*): Dede, bırak şimdi...

B. BABA: Sen karışma. (*Fotoğrafı duvardan indirir, TAHSİN'e uzatır.*) Rahmetli Sağlık Vekiliyle çekilmiş bir fotoğrafım... Hep benim masamda otururlardı.

NEZAHAT (*Resme bakar, sonra yapmacık*): Aaa, vallahi, beyefendi hiç değişmemiş.

B. BABA (*Hoşlanır*): Aman hanım kızım, neredeyse, yirmi yıl oluyor...

TAHSİN: Valla Nezahat haklı. Sen ne dersin Sabri?

SABRİ (*Sıkıntıyla*): Bilmem ki beyefendi...

TAHSİN: Hiç yaşlanmamışsınız beyefendi, hiç.. Neden? Hep tabiata yakın yaşamaktan. Yolumuz toprak diye yakınıyorsunuz ya, aslında bilin ki beton yapılar, asfalt yollar kadar insanı yıpratıcı bir şey yoktur.

B. BABA: Pek anlıyamadım...

NEZAHAT: İnsanı hafakanlar basıyor canım.

SABİHA (*Hiç anlamadan*): Yaa... Vah vah!

TAHSİN (*Ansızın*): Bak Nezahat, aklıma ne geldi... Bizim salonun dört duvarını çepeçevre divan yaptıracam, bütün o kalabalık kapı dışarı.

NEZAHAT (*Yapmacık*): Aman ne iyi olur.

TAHSİN: Sonra çıkıp dışarı toprak üstünde yatacağım. Oh be!

NEZAHAT (*Lokmasını yuttuktan sonra*): Ayol bunda sarımsak da mı var?

SABİHA (*Telâşlanır*): Koku içinse... bir parça maydonoz çiyneyiverirsiniz...

NEZAHAT: Yok canım, yok canım. Ellerinize sağlık.

SABRİ: Âfiyet olsun.

TAHSİN: Suyuna da eklemek banacaksın... (*Şapur şapur yer.*)

NEZAHAT: E oldu mu ya Sabiha hanım? Kızcağızı

dışarı gönderdin, aç kaldı.

SABİHA: İyice aklımdan çıktıydı... Şimdi bir şeyler veririm.

SABRİ: Yılmaz, Saadeti içeri alıver oğlum.

(YILMAZ hiç bir şey söylemeden çıkar.)

TAHSİN (Karnını yumruklar): Ooh! (Tabağı kafasına diker, yemeğin suyunu gürültüyle içer.)

NEZAHAT (Usulca): Tahsin..!

TAHSİN: Yemeğin tadı suyunda Nezahat... Hadi bakalım sen de.

NEZAHAT: Dünyada... (Kendisini izleyen gecekondlu halkına bakar, zoraki.) Yaa, ya, ne güzel. (Yemeğin suyunu içer.)

TAHSİN (Ötekilere): Eee siz daha ne duruyorsunuz? Hadi, dikin de tabağın markasını görelim. Dikin! Dikin!

B. BABA (Kendine yakıştıramaz): Yani... Olur mu...?

NEZAHAT: Aaa bize yakıştırdınız da...

TAHSİN (Komut verir gibi): Davranın! (Sayar.) Bir.... iki, üüüüç... (Şengiller çaresizlik içinde, utana sıkıla tabakları kaldırır, yemeğin suyunu içerler. Ama bunca kabalık da yetmemiştir TAHSİN'e) ... Evet, şimdi de dişimizi karıştıralım.

SABİHA: Sabri kürdan...

TAHSİN: İstemez yahu, istemez! Tırnaklarımız ne güne duruyor? (Tırnağıyla dişini karıştırırken.) Amma çabuk yedik ha Nezahat!

NEZAHAT: Neredeyse pathyacağım.

TAHSİN: Canıma değsin... Evin hoşuma gitti Sabriciğim, her şey hoşuma gitti. Yahu ben sana bir iyilik etmeliyim. Dile benden ne dilerse?

SABRİ: Sağlığınız beyefendi.

TAHSİN: Bırak şimdi, namusunla bir şey iste.

(YILMAZ'la SAADET girerler.)

NEZAHAT: Şişşt Tahsin...

TAHSİN: Ha... Ne var?

(*TAHSİN'le NEZAHAT aralarında fısıldaşırlarken.*)

SABRİ (*SAADET'e*): Geldin mi kızım?

SABİHA (*SABRİ'ye*): Hadi akılsız, tam sırasıdır.

SABRİ: Yahu nasıl olur?

SABİHA: Bal gibi.

SABRİ (*Sıkıntıyla*): Sen çocuğun yemeğini ver şimdi.

SABİHA: Sünepe!

(*SABİHA bir bakır sahanda SAADET'e fasulye koyarken.*)

TAHSİN (*Yüksek*): Dinle Sabriciğim... Neydi şu senin kızın adı?

SABRİ: Saadet.

NEZAHAT (*Sahanımı alıp bir köşeye ilişen SAADET'in yanğını sıkıştırır*): Aman adı da kendi gibi ciciymiş... ciciymiş...

SABİHA (*TAHSİN'e*): Tatlıyı hemen mi getireyim? Yoksa...

TAHSİN: Nezahat duyuyor musun, bir de tatlı varmış?

NEZAHAT (*Yapmacık bir sevinçle*): Ay bunlar bizim canımıza kastetmişler şekerim.

B. BABA: Sabiha sen bir yandan tabaklara koy da...

NEZAHAT: Biz Tahsin'le yarım yarım yiyelim Sabiha hanım.

SABİHA: Aa olur mu hiç? (*Tatlıyı getirir.*)

TAHSİN (*Yüksek*): Ne diyordum yahu, unutturdunuz?..

(*NEZAHAT'in belirsiz bir işareti üstüne.*) Haa... Bak

Sabri, biz senin bu kızı pek sevdik. Öyle mi Nezahat?

NEZAHAT: Sevmek de söz mü, bayıldık ayol. (*SAADET'e doğru.*) Aman da yemek yiyişini sevinler!

TAHSİN (*SABRİ'ye*): Sana bir iyilik edeyim de kırk yılın birinde birine bir hayrım dokunmuş olsun.

SABİHA (*Tatlı tabağını uzatır*): Buyurun.

TAHSİN: Sabiha Hanım, siz de dinleyin... Bizim bu... kıza... Yahu neydi adı?

SABRÎ: Saadet.

TAHSİN: Tamam, bizim bu Saadet'e kanımız ısındı.

Diyorum ki... (*Durur, sonra ansızın.*) Yani Saadet'i alalım.

SABİHA (*Şaşalar*): Efendim?

NEZAHAT: Evlât edinelim yani.

TAHSİN: Bizde çoluk çocuk yok. Eee insan yaşlılık günlerinde arar derler a doğrudur. Bir can yoldaşı işte...

Ara sıra görmeye gelirsiniz, büyüyünce o size gelir...

NEZAHAT (*SAADET'i okşayarak*): Canım...

TAHSİN (*Bir pazarlık bitirir gibi*): İşte bu.

(*SABRÎ'yle SABİHA bakışır. YILMAZ sinirli sinirli kıpırdanır. Yalnız B. BABA bu tekliften pek hoşlanmış gibi görünmektedir.*)

B. BABA (*SABRÎ'ye*): Cevap versene oğlum, bekletme Tahsin beyi.

TAHSİN (*Yumuşak*): Evet?

SABRÎ (*Ovunur*): Ne desek? (*Yardım ister gibi*) Sabiha?

SABİHA (*Titrek*): Olur mu ki...?

NEZAHAT: Kral çocukları gibi bakılır Sabihciğim, hiç tasalanma.

SABİHA: Demem o değil de...

NEZAHAT: Eeee?

B. BABA: Sabrinin de sırtından bir kaşık eksilmiş oluyor.

YILMAZ (*Sinirli*): Sana ne oluyor dede?

B. BABA: Karışma.

TAHSİN (*Gerginliği hafifletmek ister*): Bir yandan da tatlılarımızı yiyelim yahu. Tatlı yiyelim tatlı konuşalım. (*Yüksek sesle güler, ama kimse katılmaz neşesine.*) Tel kadayıfına da payılırım. (*Herkes isteksiz isteksiz çatalını alır.*)

NEZAHAT (*Zoraki*): Sütlü mü yaptın Sabiha hanım, ballı mı?

SABİHA (*Durgun*): Sütlü.

NEZAHAT: Eline sağlık. (*Bir çatal kadayıf atar ağzına.*)

Kimse cevap vermeyince B. BABA atılır.)

B. BABA: Âfiyet olsun.

NEZAHAT (*Ağzı dolu*): Aaa sütlü değil bu. Ballı.

SABİHA (*Şaşalar*): Ö... Öyle diyecektim.... Şaşırmışım.
(*Sıkıntılı bir susma olur.*)

TAHSİN: Yani iyiliğiniz için söyledik tabîî. Yoksa karar sizin.

NEZAHAT: Evin kızı olur, ufak tefek iş de öğrenir.

TAHSİN: Öyle yapacağı iş ne? Bizde hizmetçi çok.

NEZAHAT: Daha çok var ama düşünmeli. İyi bir kısmet çıkınca da evlendiririz.

TAHSİN: Çeyizi benden!

SABRÎ (*Yutkunur*): Siz elbet daha iyi düşünürsünüz... Sabiha?

NEZAHAT: Hemen bugün götürecektiz değiliz ya... Daha bir hafta, on gün burada kalır, gün aşırı getirirsiniz... Alıştırma alıştırma...

B. BABA: Valla siz ne dersiniz deyin. Benim aklım yattı bu işe.

TAHSİN: Değil mi beyefendi?

B. BABA: Burada süreceği hayat ne? Bulacağı koca kim?
(*Küçümsemeyle.*) Bakkal çakkal.

TAHSİN: Çocuklarımızın geleceğini düşünmek hepimizin görevi.

NEZAHAT: Hadi Sabişçiğim. Yoksa kıracak mısın bizi?
Ayol vallahi pek sevdik.

TAHSİN (*Tatlı sert*): Hani neredeyse bana güvenmediğini düşüneceğim Sabri.

SABRÎ: Estafurullah beyefendi... ondan değil de... (*Tıkanır.*)

TAHSİN (*Babacan*): Anlamaz mıyım Sabriciğim, anlamaz mıyım? Evlât insanın canı ciğeri. Ama güç de olsa yavrunuzun iyiliği için katlanacaksınız.

NEZAHAT: Yalnız ahçıdan öğreneceği yemekleri bir

düşün Sabişiğim. Altın bilezik.

B. BABA: Bakın bu doğru.

TAHSİN: Eti ne, budu ne? Anca toz alıp, Nezahata yardım ederse...

NEZAHAT: Elini sıcak sudan soğuk suya sokmayacaktı. Yavrucağın geleceğine engel olduk diye vicdan azabı çkersiniz vallahi.

TAHSİN: Biz diyeceğimizi dedik, görevimizi yaptık Ne-zahat. Ötesi artık...

NEZAHAT (*SABİHA'ya inandırıcı*): Tamam mı Sabiha hanım?

SABİHA (*Zorlukla*): İyiliğine olacaksa...

NEZAHAT: Gün görecek şekerim. (*Göz kırpar.*) Hem gençsin, bir daha doğurursun. (*SABİHA yardım dilerir gibi SABRİ'ye bakar. SABRİ başını önüne eğ.*)

SABİHA (*Yorgun, boşalır gibi*): Olsun bari.

NEZAHAT (*SAADET'e doğru atılır*): Haniya benim cici yavrum... Haniya...

TAHSİN (*SABRİ'nin omuzunu okşayarak*): İnan, ilerde bana dua edeceksin... (*SABRİ başını kaldırmaz. B. BA-BA'nın bile gözleri bulanmıştır ansızın. Kimsenin yüzüne bakacak hali yoktur. YILMAZ bir sigara çıkarır yakar.*)

SABRİ (*Hınçlı*): Sen sigara içiyor muydun?

YILMAZ (*Kayıtsız*): On dört yaşımdan beri.

SABRİ: Ne!

YILMAZ: Birinci!

SABRİ (*Dişlerinin arasından*): Hergele.

TAHSİN (*Ortalığı yumuşatmak için gümbür gümbür*): Eeee Nezahat, daha hediyemizi vermedik, bu ne biçim iş?

NEZAHAT (*Zoraki*): Aaa. Sahi unuttuk şekerim.

TAHSİN: Çıkar, çıkar!

(*NEZAHAT çantasından süslü püslü bir paket çıkarır, SABİHA'ya uzatır.*)

NEZAHAT: Güle güle oturun.

SABİHA: Zahmet etmişsiniz. (*Paketi masaya bırakır.*)

TAHSİN: Eee açmayacak mısınız?

B. BABA: Açsana oğlum.

(*SABRİ hiç bir şey söylemeden paketi açar. Küçük bir gümüş tabak çıkar içinden.*)

SABRİ (*Sevinçsiz*): Sağolun.

B. BABA (*Hayranlıkla*): Gümüş yahu!

NEZAHAT: Üstünü okusanıza Sabri bey.

SABRİ (*Duygusuz bir sesle okur*): “Kahraman Sabrimize”...

TAHSİN: Senin yaptığına bir karşılık olamaz ama...

NEZAHAT: Nasıl derler? Çam sakızı, çoban armağanı.

B. BABA: Sabiha kızım, yerleştirsene bunu radyonun üstüne.

NEZAHAT: Yazısı okunacak gibi olsun Sabihçiğim.

B. BABA: Evet, dikine. (*SABİHA gümüş tabağı radyonun üstüne yerleştirir.*)

TAHSİN (*Coşkunlukla*): Yakıştı değil mi ha? Yakıştı...

Eee Sabri, bundan böyle kim gelirse evine, kahramanlığın nedir diye merak edecek. Onlara da anlat. Ama bize yaptığın gibi baştan savma değil. Apaçık, şöyle gerine gerine...

NEZAHAT (*B. BABA'ya*): Böyle yiğit bir oğul yetiştirmiş olmakla övünmelisiniz beyefendi.

B. BABA: Sağolun.

NEZAHAT (*SABİHA'ya kıkırdayarak*): Sen de pek talihli kadınmışsın Sabiha hanım...

TAHSİN (*Midesini yumruklar*): Şiştik ha çocuklar? Yedik yedik yan gelip yattık. Pastırmalar miğdemde canlanıyor. Eritelim şunları!

SABRİ: Sabiha, beyefendiye kahve...

TAHSİN: Yok yahu, kolayı var. Ben kabak olamamı bilir misiniz?

NEZAHAT: Ay şekerim, o da ne?

TAHSİN: Harika bir oyun. Bakın şimdi... (*SABRİ'yle*)

SABİHA donuk gözlerle bakarlarken gülmekten kırılarak anlatır.) Şimdi... Biri ortaya çıkacak... Kim olursa. Çıkacak, ben kabak olmam diyecek. Ha eller böyle... *(İki eli işaret parmakları yukarı doğru.)* Bir yandan da tek ayağının üstünde zıplıyacak... Ötekiler soracaklar: Ya kim olur? Diyecek ki meselâ... Tahsin olur!

B. BABA: Estafurullah!

TAHSİN: Oyun canım... Ne diyordum? Ha... Sonra adı söylenen çıkacak ortaya, o da zıplamağa başlayacak... Neyse oynayınca daha kolay öğrenirsiniz...

NEZAHAT: Ay ben başlayayım, ne olur ben başlayayım.

TAHSİN: Dedğim gibi.

NEZAHAT *(TAHSİN'in anlattığına uygun olarak parmaklar yukarı doğru tek ayağının üstünde zıplayarak)*: Ben kabak olamam.... Ben kabak olamam...

TAHSİN: Ya kim olur?

NEZAHAT *(Gülmekten kırılarak)*: Tahsin olur.

TAHSİN *(Oyunu durdurur)*: Eee hep birlikte soracaktık?

NEZAHAT *(Yeniden başlar)*: Ben kabak olamam.... Ben kabak olamam...

ÖTEKİLER: Ya kim olur?

NEZAHAT: Yılmaz olur.

YILMAZ *(Düz)*: Ben oynamıyorum.

TAHSİN *(Zıplayarak)*: Ben kabak olamam... Ben kabak olamam...

ÖTEKİLER: Ya kim olur?

TAHSİN: Sabihanım olur.

SABİHA *(Oyuna katılmak zorundadır artık)*: Ben kabak olamam... Ben kabak olamam....

ÖTEKİLER: Ya kim olur?

SABİHA: Beybabam olur.

B. BABA *(Hevesle girişir oyuna)*: Ben kabak olamam.... Ben kabak olamam....

ÖTEKİLER: Ya kim olur?

B. BABA: Sabri olur. (*Başından beri acılı bir yüzle oyunu seyreden SABRİ, usulca kalkar.*)

SABRİ: Ben kabak olamam.... Ben kabak olamam....

HEPSİ: Ben kabak olamam... Ben kabak olamam... (*SADDET de yerinden fırlar, oyuna katılır, herkesten çok da o eğlenir. TAHSİN ve NEZAHAT'ın zorlama, B. BABAN'ın çocuksu sevinci... SABRİ'yle SABİHA'nın oyuna hiç yaksışmayan acılı yüzleri... YILMAZ yay gibi gerilmiş seyr eder bu saçmalığı.*)

TAHSİN (*Soluk soluğa*): Oh be... (*Dururlar.*) Bizden iş geçmiş ha Sabri? İş geçmiş...

NEZAHAT: Ay çok güldüm... Ay... (*Bir sandalyeye yığılır.*) Vakıt de epey oldu. Eh artık...

TAHSİN: Eyleniyoruz be Nezahat. Oyun bozanlık var mı?

NEZAHAT (*Alçak sesle*): Gece davetliyiz şekerim, unutun galiba?

TAHSİN: Sahi yahu.

NEZAHAT (*Küçümsemeyle*): Kulağına kadar fasulyeye battın.

TAHSİN: Smokinim?

NEZAHAT: Gelmiştir. İnşallah şaşırıp da yine ayağını altına almazsın. (*YILMAZ bu konuşmayı duymuştur. Sırtını döner.*)

TAHSİN (*Yüksek*): Sahiden de geç olmuş yahu.

NEZAHAT (*Yapmacık*): Vaktin nasıl geçtiğini anılamadık.

B. BABA: Daha kalsaydınız...

TAHSİN: Eh, yolcu yolunda gerek.

SABRİ: Sabiha, beyefendinin ceketini...

TAHSİN: Estağfurullah..

NEZAHAT: Ama iyi eğlendik değil mi Sabihanım?

SABİHA: Yine bekleriz.

TAHSİN: İyi ettik de geldik ha beyefendi?

B. BABA: Şeref verdiniz.

TAHSİN (*Abartarak*): Elinize sağlık Sabiha Hanım. Ömrümde böyle nefis yemekleri bir arada yememiştim.

SABİHA: Âfiyet olsun.

TAHSİN: Valla pırlanta gibi bir karın var Sabri. Sen de pırlantasın tabii... Birbirinize yakışıyorsunuz vesselâm.

B. BABA: Çocuğu hemen almadığınıza göre...

TAHSİN: Çocuk?... Ha, evet... Nezahat?

NEZAHAT: Konuştuğumuz gibi şekerim. Hafta sonu şöförü gönderirsin.

TAHSİN: Tamam mı Sabri?

SABRİ: Siz bilirsiniz beyefendi.

NEZAHAT (*Kolundan çekştirerek*): Hişşşt Tahsin...

TAHSİN: Ha, ne var? (*Fısıldaşırlar.*) Tamam... (*Yüksek sesle.*) Çocuğun giyecek temiz bir şeyi yoksa... (*Cüzdanına davranır.*)

SABRİ: Aman beyefendi.

SABİHA: Biz elimizden geldiğince...

NEZAHAT: Aaa ne var şekerim? Saadet bundan sonra bizim de kızımız sayılmaz mı?

TAHSİN (*Parayı sabrinin eline sıkıştırır*): Bir eksiğini tamamlarsınız.

SABRİ (*Utana sıkıla*): Sağolun.

TAHSİN: Ne diyordum? Ha... Eviniz kuş yuvası gibi. Güle güle oturun.

NEZAHAT (*SAADET'e*): Güle güle demek yok mu Nezahat teyzeciğine?

SAADET: Güle güle.

NEZAHAT (*SAADET'i kucaklar şapır şupur öper*): Canım... (*SABİHA'yı da kucaklar.*) İlk hafta sen de birlikte gelirsin Sabihanım, görüşmüş de oluruz.

SABİHA (*Durgun*): İnşallah. (*Dış kapıya doğru yürürler.*)

NEZAHAT: Allahısmarladık beyefendi.

B. BABA: Güle güle hanım kızım, şerefle.

TAHSİN: Valla bayıldım yahu.. Aferin Sabri, aferin.

B. BABA: Yine bekleriz.

TAHSİN: Geliriz yahu, geliriz. Eh, akraba da olduk sayılır... (Güler.)

SABRİ: Oğlanı yanınıza katayım mı beyefendi.

TAHSİN: Yok canım, nasılsa buluruz yolumuzu. (YILMAZ'a.) Eyvallah delikanlı.

YILMAZ (Düz): Güle güle.

TAHSİN: Sözümü unuttum sanma ha! Çıkart ehliyeti, gel otur benim arabanın direksiyonuna. Tamam mı?

NEZAHAT (Sabırsızlanarak): Hadi Tahsin..!

TAHSİN: Geciktik değil mi? Eh Sabri, senin de iş saatin geldi.

SABRİ: Hemen şimdi. Üstümü değişip gideceğim beyefendi.

TAHSİN: İşte ben bu Sabrinin en çok bu tarafını severim. İş başka, dostluk başka! (SABRİ'nin sırtını sıvazlıyarak.) Seni de fabrikaya bıraktırdım ya, önce biyerlere uğramamız gerekiyor. Kusura bakmazsın.

SABRİ: Estağfurullah beyefendi. (YILMAZ'la SAADET'ten başka herkes dışarı çıkmıştır. Bundan sonraki birkaç söz gecekondunun dışından gelir.)

TAHSİN (Gümbür gümbür): Kışkandım yahu! Aşkolsun! Aşkolsun!

ÖTEKİLER (Karışık): Hoşça kalın... güle güle... yine buyurun... şeref verdiniz...

(Gecekondunun dışında bir otomobil hareket eder, korna çalarak hızla uzaklaşır. Uğurlamaya çıkanlar geri dönerler.)

SABİHA (Sıkıntılı bir susmadan sonra): Hani ya, nerede zam?

SABRİ: Aman be... (Düğmelerini çözerek yatak odasına yürür.) Geldikleri yetmiyor da...

SABİHA: Geldikleri gibi de gidiyorlar, kaç para...

SABRÎ (*Gümüş tabağı göstererek*): Bu ne bu?

SABİHA: Teneke parçalarıyla gönlünü avut sen!

SABRÎ: Öyle bil... Dırdır edeceğine şu benim iş urbamı getirsene kız. Ne duruyorsun?

SABİHA: Hem suçlu, hem güçlü! (*Söylenerek yatak odasına gider.*)

SABRÎ (*SAADET'e*): Doydun mu kızım?

B. BABA: Koca bir tabak dolusu fasulye yedi.

SABRÎ (*Ters*): Sana sormadım baba!

B. BABA: İyi canım... (*Elinde SABRÎ'nin iş elbiseleriyle gelen SABİHA'ya.*) Ben şu kirli bardaklardan birini alıyorum.

SABİHA (*Hışım*la): Baba, bir de seninle uğraşmıyayım allahını seversen!

B. BABA: Allah Allah... Ne oluyorsunuz be?

SABRÎ (*Üstünü değiştirirken*): Sefertasına artıklardan bir iki şey koyuver. Öyle karnım acıkıyor ki gece yarısı.

SABİHA: Sen bu kafayla kuru ekmek bulduğuna şükret.

SABRÎ (*Bağırarak*): Karnım acıkıyor dedim kız, laf yetiştirmenin âlemi var mı?

(*YILMAZ'ın büyük adımlarla çıkış kapısına yürüdüğünü görür.*) Nereye sen?

YILMAZ (*Kayıtsız*): Gezmeğe.

SABRÎ (*Patlar*): Ulan kırdığın ceviz bini aştı zaten...

SABİHA (*Yangına körükle gider*): Nasılda çart diye yaktı sigarayı!

SABRÎ: Neydi ulan o?

YILMAZ: Canım istedi.

SABRÎ: Benim canım neler istiyor, haberin var mı?

YILMAZ: İyi ya, sen de yap canının istediğini.

SABRÎ: Madem öküz gibi somurtup duracaktın, ne demeye hemen defolup gitmedin?

YILMAZ (*Gülümser gibi*): Seyretmek için kaldım.

SABRÎ (*Büsbütün öfkelenir*): Panayır çadırı değil mi burası?

Bana bak, senin gibi boş gezenin boş kalfasını ömrümce besleyemem.

YILMAZ: Besleme! (*Yürür.*)

SABRÎ (*Çılgın gibi*): Babanı beğenmiyorsun değil mi it oğlu it? (*YILMAZ durur, dik dik bakar.*) Beğenmiyorsun değil mi?

B. BABA (*Araya girer*): Sabri oğlum... Sen bu Sabiha'nın sözüne uyup da...

SABİHA: Aa şuna bakın!

SABRÎ: Yakmadı mı?

B. BABA: Yakmasına yaktı ama...

SABRÎ (*YILMAZ'a*): Söyle! Babanı beğenmiyorsun değil mi.

YILMAZ (*Düz*): Beğenmiyorum.

SABRÎ (*Düğmelerini ilikliyerek*): Ulan şimdi senin...

B. BABA: Sabri oğlum...

YILMAZ (*Küçümsemeyle*): Bakıyorum ansızın aslan ke-sildin.

SABRÎ: Ağzını topla ulan eşşeoğlu eşşek! Küçük adamız biz, napalım?

YILMAZ (*Sakin*): Yapacak bir şey yok, haklısın.

SABRÎ (*Kudurur*): Şuna bak yahu! Şuna bak. (*YILMAZ çıkmak için yürürken.*) Hey, kimin ulan o boynundaki boyun bağı?

YILMAZ: Senin.

SABRÎ: Çıkar!

YILMAZ (*Kravatı çözer yere atar*): Al!

SABRÎ: Defol! (*SAADET korkuyla ağlamaya başlar.*)

SABİHA: Sus kız! Sus!

SABRÎ: Bir daha bu eve ayak basmıyacaksın ulan!

B. BABA: Çocuklar... çocuklar...

YILMAZ: Basmam.

SABRÎ: Hergele! (*YILMAZ bir şey söylemeden SAADET'in yanına gelir. Ceplerini karıştırır, verecek bir şey bulamaz.*)

Paçavra bebeği yerden alıp çocuğun kucağına koyar. SAADET ağlamayı keser, şaşkın şaşkın bakınır. Kısa, gergin bir susma.)

YILMAZ: Eyvallah! *(Hızla çıkar. SAADET yeniden yaygarayı basarken.)*

SABİHA: Sus kız! Sus... Şimdi ağzına biber doldururum.

B. BABA: Ev ev değil, zırdeliler koğuşu.

SABRİ *(Öfkeliiden çok yorgun)*: Bir daha dönmem dedi, öyle mi?

B. BABA: Sen dönme demedin mi, benim akılsız oğlum?

SABRİ *(Yenik)*: Ulan uğursuz herif... Ulan uğursuz herif! Adam olanın babasına edeceği laflar mıydı ulan onlar?

SABİHA: Dönneyip de ne edecek? Eşşek gibi döner.

SABRİ *(Acıyla)*: Neden yahu? Neden be! Öff! *(Durur.)* Saat kaç?

SABİHA: Saat kolunda.

SABRİ *(Saate bakar)*: İyi... Daha vaktim var. Sabiha, bakkal kapamamıştır daha... var bir ufak al bana.

B. BABA: Oğlum böyle iş saatinde...

SABİHA: Hacı veresiyeyi kessin de kalalım dıral dedenin düdüğü gibi...

SABRİ *(TAHSİN'in verdiği buruş buruş parayı çıkarır cebinden)*: Peşin.

SABİHA: Ee yani Sabri... Peki kızın üstü başı...

SABRİ *(Ansızın parlar)*: Eee sana da mı hesap vereceğiz be!

SABİHA *(Ürker)*: Sen bilirsin...

SABRİ: Ben bilirim ya! *(SABİHA hırkasını toplar hızla çıkar. SABRİ divanın bir köşesine çöker.)*

B. BABA *(Kendi kendine homurdanır)*: Bardağı yiyecektik sanki, nekes karı! *(Sabri yorgun, yenik gözlerle bakar babasına. Sonra masadaki bardaklardan birini alır uzatır.)*

SABRİ *(Hoşgörülle)*: Al hadi... Üzme tatlı canını. *(B. BABA hiç bir şey söylemeden alır bardağı, hemen işe*

*koyulur. SABRÎ, bir gecekonduya, bir babasının çocuksu sevin-
cine, bir yerde oynayan SAADET'e bakar. Usulca yaklaşıp
çocuğa, saçlarını okşar.)*

SABRÎ (Yenik) Bi bok bildiğim yok benim!

PERDE

Ali Püsküllüoğlu

DAĞ BAŞI

(Oyun, 1 Perde)

K İ Ş İ L E R

AHMET, 20 yaşlarında
EMİNE, 17-18 yaşlarında
KOCA HÖSÜK, 45 yaşlarında
ZEMNEP KARI, 50 yaşlarında
VELİ EMMİ, 60 yaşlarında
AVCI OSMAN, 40 yaşlarında
MEMİDİK, 45 yaşlarında
HİDİR, 45 yaşlarında
FETTAH, 20 yaşlarında

Kahveci, Çırak ve birkaç köylü

Olay, Toroslarda bir dağ köyünde geçer. Gerçeğe uysun diye, konuşmalarda yerel ağız kullanılabilir, ama bunda aşırı gidilmemesi yeğlenir.

DEKOR: *Bir orman köyü... Birbirinden uzakta, tek tük, tepelerin uygun yerlerinde, ağaç duvarlı toprak damlar... Sahnenin bir yanında bir mağara ağzı görünür, gerisi loştur. Bir yanda ZEMNEP KARI'nın evinin bir kesiti, ötede köy kahvesinin.*

(Perde, hafif bir poyraz uğultusuyla açılır. Alacakaranlıktır. Hızlı yürümekten soluk soluğa kalmış iki kişinin mağaraya girdikleri izlenir.)

EMİNE: Bura mı?

AHMET: Hı hı... Burayı cinler bile bilmez. Yağmurlu bir günde sığınmıştım bir kezinde... Hani, ağaç kaçakçılığı ederdik ya bir vakitler...

EMİNE: Olmaz olaydı o kaçakçılık. Dağ gibi adamların başını yedi.

AHMET: Doğru... Dağın ayısından kork, korucunun şapkasından ürk, halimiz hal değildi. Bana sorarsan, ölen öldü kurtuldu,

EMİNE: Uyy... amanın, dişim dişime çarpıyor.

AHMET: Ateş yakarım şimdi. Hemen ısınır**sın**.

(*AHMET, kurumuş ağaç dallarını kırıp bir yana yığmaktadır.*)

EMİNE: Gün ısımak üzere... Işır ısımaz izimize düşerler. Gel başka yere gidelim Ahmet. Bulurlar burayı.

(*Ağlamaklı*) Bulurlar burayı o gâvurlar!

AHMET: Bulamazlar.

EMİNE (*Kaygılı*): Sabah hiç olmasa. Sabah olur olmaz ardımıza düşerler.

AHMET: Düşerlerse düşsünler. Bulamazlar. Köylü bizden yana çıkar. Babanı oyalarlar... aha burda aha şurda deyi dağlar aşırırlar ona. Buraya gelmezler. (*İnandırıcı*) Düşünsene bir... aha şuracıkta köy. Kimin aklına gelir burda saklandığımız? Çok uzakları arar onlar.

EMİNE: Öyle mi ki?

AHMET: Öyle ya. Korkma hiç. Bugünü burda geçirelim hele, sonrasına Allah kerim.

(*Kibrit çakar. Yanmaz, yeniden çakar birkaç kez. Odunları tutuşturur.*) Gel, yaklaş ateşe.

EMİNE: Uyy.. amanın... (*Üşümektedir.*)

AHMET: Şimdi ısınır**sın**, bişeyciğin kalmaz.

EMİNE (*Üşümektedir*) Uyy amanın...

AHMET: Akşam karanlığı yola düşeriz istersen. Ahmet Fakılar köyü bir gecclik... şu öte yüzde. Oraya gidelim istersen.

EMİNE: Uyy... amanın... (*Üşümektedir.*)

AHMET: Ahmet Fakılar'da bir Ali Emmi var... Köyün büyüğü. Hatır, gönül adamı. Garipleri de bir sever ki... Anlatırız... Böyle böyle ederiz... Kaçtık deriz.

EMİNE: Ali Emmi köye geldi mi bizde yatar kalkar.

Bilir beni. Olmaz ona gitmek. Babam bulur orda bizi... Bulur da öldürür. Uyy... (*Üşümektedir.*)

AHMET: Korkma hiç. Ali Emmi yaman adam. Korur bizi. Yok-yoksul babası.

EMİNE: Başka yere gidelim Ahmet. Çok uzak ellere. İzimizin bulunamayacağı bir yere. Yitiklere karışalım, yitip gidelim. Yitip gidelim de ölümden kurtulalım. Çukurova Çukurova der dururdun, oraya gidelim.

AHMET: İstersen Çukurovaya da gideriz... Gideriz ya... bilmem ki... (*Düşünür. Birden, karar vermiştir.*) Çukurovaya gideriz. Bu daha iyi. Gideriz.

EMİNE: Gidelim, Ahmet.

AHMET: Bildir çalıştığım Çatalhöyük köyüne gideriz. Bir ovada, dümdüz bir ovada Çatalhöyük köyü. (*Hayaline getirir orayı.*) Çok da kavun karpuz olur. Hey anam hey! Ballı eşek incirleri olur. Sen hiç görmedin eşek incirini. Bir güzel olur ki.

EMİNE: Gidelim oraya.

AHMET: Ekinleri bizim burdaki gibi evlek evlek belleme. Göz alabildiğine sapsarı keser tarlalar. Makınayla biçerler hep.

EMİNE: Gidelim oraya Ahmet.

AHMET: Pamuğu, çapası, çeltiği... Her yandan gelirler çalışmaya.

EMİNE: İkimiz de çalışırız. Pamuğa gideriz, çift süreriz. Her işi yaparız. Bir de evimiz olur.

AHMET: Kerpiç bir ev. Orda kerpiçten yaparlar evleri.

EMİNE: Kerpiç bir ev! Çok mu güzel olur kerpiç ev, Ahmet?

AHMET: Bizim damlardan güzel olur. Sıva tutar, hiç değilse. Sen hiç eşek inciri gördün mü?

EMİNE: Yok, görmedim.

AHMET: Sarıca arılar olur onlarda. Adamı bir sokar ki sarıca arılar.

EMİNE: Gidelim Çatalhöyüğe.

AHMET: Gideriz. Hele bugünü burda edelim bir.

EMİNE: Köylü çoktaan uyandı şimdi.

AHMET: Mümkünü yok bulamazlar. Bugünü geçirelim burda, yeter. İlk akşamdan kaçsaydık şimdiye nerelelerde olurduk. Çok geç verdik kararı.

EMİNE: Kolay mı sandın? Ölümü ardımıza düşürdük. Ölüm tazı bir tavşan olduk.

AHMET: Yapar mı ki baban bunu? Ben neyse, amma seni öldürmez.

EMİNE: Öldürür. İlkini beni öldürür hem de. El yüzüne bakamaz yoksa. Bilmez misin kızı kaçana köylü ne der? (*Ağlamaklı.*) Namusunu yere düşürdüm babamın.

AHMET: Şuna bak. Köylü de bilmez mi ki... (*Yutkunur, duraklar. Sonra dikleşir.*) Köylü bilir. Her şeyi bilir. Senin gönlünün bende olduğunu bilir. Fettahlı'nın sümüklüsüne varmayacağını bilir. Akşama sabaha kaçacağını bilir. Köylü milleti her şeyi... (*Durur. Sesi değişir.*) Şunu da deyivereyim. Bu köyde kaçan ilk kız sen misin? Döndülü kaçalı ne oldu şurda? Gün sekmez bir kız kaçar.

EMİNE: Öyle olmasına öyle...

AHMET: Koca Hösüğün kızı niye gitmesin bu yola? Ha?

EMİNE (*Karşılık vermez.*)

AHMET: Niye susuyorsun? Köylük yer... dağ başı burası. Tel duvakla gelin olmak kaç kıza nasip olur? Ben istemez miyim, düğün dernek kurula, halay çekile, silâhlar atıla?... Ben istemez miyim, kazan kazan aşlar pişe?... Ama, gözü kör olsun yoksulluğun, kapıya bağlanacak at değil. Öyle der anam, "kapıya bağlanacak at değil yoksulluk" der...

EMİNE: Şimdi dünya âlem duymuştur.

AHMET: Duysun.

EMİNE: Ardımıza düşüp öldürürler bizi.

AHMET: Bak, Emine, aklın ermiyor senin her bişeye...
Bu koğukta yıllayacak değiliz. (*Durur, sonra.*) Yoksa
gönlün yok mu bende?

EMİNE: Şuna da bak. Ölümü göze alan başkası herhalde..
Ama, babamı bilirim...

AHMET (*Kızgın*): Ben de bilirim Koca Hösüğü. (*Sesi
değişir.*) Fukara anama yapmadığını komaz şimdi.

EMİNE: Bişey yapmaz.

AHMET: Sen öyle bil. Köyde olası da gözlerinle göresin
şimdi.

EMİNE (*Heyecanlı, fısıltı halinde*): Dinle hele! (*İkisi de
kulak verir.*) Duydun mu?

AHMET (*Fısıltılı*): Sana öyle geldi, yok bişey.

EMİNE: Hele iyi kulak ver.

(*AHMET, ilerler, mağaranın duvarına yaslanarak, bir süre
dışarıya kulak verir. Yüzünde, önce, ses duyduğunu sanan bir
belirti okunur; daha iyice dinler, rahatlar biraz... Bir an
geçer, tam geri dönmek üzereyken yine bir ses duyduğunu san-
mış, heyecanlanmıştı. Ama sonra rahatlar, gevşer, gülümser;
EMİNE'ye doğru gelir.*)

AHMET: Daha gün yeni doğdu. Aramaya çıkmadılar
belki.

EMİNE (*Heyecanı geçmiştir, o da gülümser*): Ahmet?

AHMET (*Oturur*): Ne var?

EMİNE: Hiç...

(*EMİNE de gelip oturur AHMET'in yanına. Başörtüsünü
çözer, örgülü saçlarını omuzlarından öne sarkıtır. Onlarla
oynar, AHMET'e istekle bakar. AHMET, başını başka
yana çevirir. EMİNE, gülümser.*)

EMİNE: Saçlarıma kına koysam daha mı iyi olurdu,
diyorum.

AHMET: Ne bileyim ben, kız? Kınalı saç mı gördüm
anam karıdan gayrı?

(*EMİNE* gülümserken, ı ışık yavaş yavaş kararır. I ışık bu kez *ZEYNEP KARI*'nın bir göz damının içini aydınlatır yavaş yavaş. *ZEYNEP KARI* ev işleriyle uğraşmaktadır; ortalık aydınlanmıştır. Dışarda önce uzakça, sonra yaklaşıarak, bir köpek havlar.)

KOCA HÖSÜK (*Dışardan*): Zeynep karı, Zeynep karı! (*Köpeğe*) Hoşt! Koca canavar, hoşt! (*Kapıya vurur.*) Zeynep karı! Domuz karı!

ZEYNEP KARI: Kim o? Alacaklı gibi ne vuruyorsun kapıya sabah sabah?

KOCA HÖSÜK: Alacaklı malacaklıyı görürsün koca cazı! (*Kapıya vurur.*) Aç kapıyı!

ZEYNEP KARI: Höst, yavaş gel. (*Kapıyı açar. KOCA HÖSÜK* hışımla girer.) Ne var Koca Hösük? Fakir fukaranın kapısını çalar mıydın sen, bir işin düşmese, bir hinliğin olmasa?...

KOCA HÖSÜK: Kapa kuruyası çeneni de beni dinle: Nerde oğlun olacak köpoğlu?

ZEYNEP KARI: Höst, yavaş gel Koca Hösük! İyice yu da öyle al onun babasının adını ağzına. Vakti zamanında, Halil Ağa der de başka bişey demezdin.. Başın sıkışsa koşardın. Şayak salvardan kurtulalı ne oldu şurda? Çuldan kurtuldun da adam mı oldun, Koca Hösük?

KOCA HÖSÜK: Nerde oğlun dedim sana!

ZEYNEP KAR: Oğlumun kâhyası olduğunu bilmezdim...

KOCA HÖSÜK: Şimdiye kadar değildim amma bu sabah oldum kâhyası onun. (*Sinirli sinirli güler.*) Kâhyası oldum... kâhyası, Zeynep Karı.

ZEYNEP KARI: Höst, yavaş gel.

KOCA HÖSÜK (*Dişleri arasından*): Kanadını bir geçirsem elime...

ZEYNEP KARI: Hele heleee... Senin ağzında bir bakla

var. Koca Hösük, Koca Hösük, Ahmedimin başına bir iş gelirse sende bilirim.

KOCA HÖSÜK: Başına iş yerine taş gelsin. İki taşın altına alıp yılan başı ezer gibi ezecğim onun başını, bilmiş olasın Zeynep Kari.

ZEYNEP KARI: Amanının, amanın. Nasıl dillerin varıyor bunu demeye Koca Hösük? O tutulası dillerin? Yerc bat, e mi?

KOCA HÖSÜK: Kapa şu kapanası ağzını, deli karı! Başına yumruğu yemeden söyle oğlunun yerini.

ZEYNEP KARI (*Altan alır*): Dur hele bir... Ne diyorsun sen, Koca Hösük? Bunca pat küt niye, onu deyiver hele ilkin.

KOCA HÖSÜK: Bilmiyormuşdan gelme. Sen yaptın bu işi.

ZEYNEP KARI: Hangi işi?

KOCA HÖSÜK: Şuna da bak! Daha da hık mık ediyor yahu. Söyle kafamın tası atmadan iyice. (*Dışleri arasından.*) Hadi!

ZEYNEP KARI: Bana bak, Koca Hösük. Avur zavur etme fazla. İştten çışten haberim yok benim. Allah-tan kork, kuldan utanmazsan... Bu yaştan sonra sana yalan borcum mu var?

KOCA HÖSÜK: Niye söylemiyorsun öyleyse oğlunun yerini?

ZEYNEP KARI: Dur hele... başıma gelene bak sen... yoksa?

KOCA HÖSÜK: İyi bildin.

ZEYNEP KARI: Vayyy... vay. Südümü helâl etmem sana Ahmet. Bunu yaptıysan. Kala kala Koca Hösüğün kızına kaldıysan.

KOCA HÖSÜK: Bir de bilmezden geliyordun...

ZEYNEP KARI: Vaay, vay.

KOCA HÖSÜK: Yerlerini de biliyorsun sen.

ZEYNEP KARI: Vaaay... vay.

KOCA HÖSÜK: Hadi söyle, neredeler?

ZEYNEP KARI: Gözün çıka Ahmet. Vaay... vay. Köyde kız mı kalmadıydı... vaaay, vay. Koca Hösüğün pasaklısı mı kaldıydı... vaayy, vay.

KOCA HÖSÜK: Kes şu vay vaylamayı.

ZEYNEP KARI: Vaaay, vay. Vay Ahmet. Ben o kızı kapıma gelin eder miyim sandın Ahmet? Yıktın ocağımı.

KOCA HÖSÜK: Ben yıkacağım senin ocağını, deli Zeynep. Ocağına incir ağacı dikeceğim senin.

(Köpek dışarda, uzaktan havlayarak yaklaşmaktadır.)

ZEYNEP KARI: Gözün kör ola Ahmet. Vaaay... vay. *(Köpek kesik kesik havlamaktadır, "Hoşt, hoştt..." diyen bir ses duyulur. VELİ EMMİ'dir bu.)*

KOCA HÖSÜK: Nuh dedin kaldın demek, Zeynep Karı?

ZEYNEP KARI: Bana bak Koca Hösük. Şu saçlarıma bak: Onları yalan söyleyerek ağartmadım senin gibi. *(Dışarda "Hoşt, hooıştt...." diyerek yaklaşır VELİ EMMİ.)*

KOCA HÖSÜK: Saçını elime dolamadan olmayacak demek. *(Vurur.)* Söyle! *(Vurur.)* Hadi! *(Vurur.)* Söyle diyorum sana!

ZEYNEP KARI: Uyyy, uy. Ellerin kırıla Koca Hösük. *(VELİ EMMİ girer.)*

VELİ EMMİ: Koca Hösük, kendine gel! Yahu, bu ne hal böyle? Deli mi oldun?

ZEYNEP KARI: Uyyy, uy! Bir şeycik demem Koca Hösük, ettiğini bulasın. Bulasın uy! Kara yere giresin uy.

KOCA HÖSÜK: Bu iş duyulursa ölümlerden ölüm beğen kendine deli karı! Anlaşıldı mı? Bir sen, bir ben. Köylü duymayacak. Yoksa vay başına gelene.

VELİ EMMİ: Yahu yiğen, ne alıp veremiyorsun dağın

fukarasıyla?

KOCA HÖSÜK: Sen işine bak Veli Emmi...

VELİ EMMİ: Şuna da bak. Ne zamandan beri işimize bakar olduk? Sen tüylendikçe dillenir oldun Hösük yiğen... Büyük küçük tanımaz, emmi dayı saymaz...

KOCA HÖSÜK (*Lafını ağzında kor VELİ EMMİ'nin*): Var git işine Veli Emmi, sokma beni günaha!

ZEYNEP KARI: Uyyy, uy... Gözün kör olsun fukaralık, kapıya bağlanacak at değilsin. Uyyy, uy...

VELİ EMMİ: Sen günaha girmişsin ki boyunca Hösük yiğen... Şu kadını sırtına alıp da sırattan geçirsen nafile.

KOCA HÖSÜK: Bilir bilmez konuşuyorsun Veli Emmi... Bilir bilmez konuşuyorsun.

VELİ EMMİ: Sen öyle bil.

KOCA HÖSÜK: Ben öyle bilsem de böyle bilsem de... Hem sonra, şu köyde boyunca günaha giren bir ben miyim? Senin az mı günahın, Veli Emmi? (*Sinirli alaylı bir gülüşle.*) Hıı? Az mı?

VELİ EMMİ: Eğlen bakalım...

KOCA HÖSÜK (*Aynı gülüşle*): Zeynep Karı ile... Köylü bilmez sanma.

ZEYNEP KARI: Utanmayı çuvala koymuşsun, Koca Hösük.

VELİ EMMİ: Arlanmayı çuvala koymuşsun, Koca Hösük.

KOCA HÖSÜK: Şunlara da bakın... (*Aynı sinir bozucu gülüş.*)

ZEYNEP KARI: Bir şeycik demem Koca Hösük... Uyyy, uy. Kara yere giresin.

KOCA HÖSÜK: Ne o Veli Emmi, işine gelmedi galiba bu ifşaat?

VELİ EMMİ: İftira ki ne iftira...

KOCA HÖSÜK: Bana bak, Zeynep Karı, dediğimi

unutma, bir sen, bir ben. Köylü duyarsa vay başına gclene.

ZEYNEP KARI: Uyyy, uy! Boyun devrile Koca Hösük.

KOCA HÖSÜK: Gözüm üstünde, ona göre. Gidiyorum, ama gözüm üstünde, aklından çıkarma bunu.

ZEYNEP KARI: Git Koca Hösük, git! Cehenneme kadar yolun var! Ahım kalmaz sende.

KOCA HÖSÜK: Çenen kopa deli karı.

VELİ EMMİ: Unutma bunu, Hösük yiğen... Gün ola harman ola...

KOCA HÖSÜK (*Çıkarken*): Harmana çok var daha, Veli Emmi... Keyfine bak sen... (*Sinirli, alaylı bir gülüşle çıkar. Dışarda Köpek havlar, koca Hösük'ün "Hoşt, hoşt" diyerek uzaklaştığı anlaşılır. Köpek de havlayarak uzaklaşmıştır.*)

VELİ EMMİ (*İç geçirir*): Koca Hösük değil bir koca belâ olmuş... Kim derdi ki...

ZEYNEP KARI: Aman Veli Ağa, bilmezlenme... Boyu devrilsin, oldum olası böyle o.

VELİ EMMİ: Gözüne bir görünür var. (*Sessizlik.*) Nerden biliyor dersin?

ZEYNEP KARI: Neyi?

VELİ EMMİ: Bizim işi.

ZEYNEP KARI: Ne bileyim ben? Yerin kulağı var derler...

VELİ EMMİ: Öyle galiba...

ZEYNEP KARI: Kuştan korkan darı ekmez... Buyur otur Veli Aşam.

(*Yer gösterir. VELİ EMMİ otururken ılık yavaş yavaş kararır.*)

(*Bir süre kararmadan sonra yavaş yavaş mağara aydınlanır. AHMET, ayakta, dışarı bakmakta, EMİNE, oturmaktadır.*)

AHMET: Gün öğlene yaklaştı. Akşamı bir getirsek. Akşam olur olmaz çıkarız burdan. Akşam olur olmaz.

Mapisane gibi bura.

EMİNE: Daha çok var akşama. (*Sessizlik.*) Acıktın mı?

AHMET: Yok, acıkmadım.

EMİNE: Şurdaki çıkına ekmek sarmıştım, onu yeriz acıkırsak.

AHMET: Ekmek düşünen kim şimdi? (*İkisi de susar biraz.*

AHMET, döner, EMİNE'ye yaklaşıp.) Emine?

EMİNE: Hı?

AHMET: Biliyor musun, ne düşünüyorum?

EMİNE: Ne bileyim?

AHMET: Düşündüm de... Hani buraya geldiğimiz vakit konuştuklarımızı...

EMİNE: Ee?

AHMET: Gidelim diyorum, Çatalhöyüğe. Bir ev kurarız orda hiç olmazsa. Karışanımız görüşenimiz olmaz. İkiciğimiz... bir başımıza. Kerpiç bir ev... Üstüne de saz döşeriz. Bataklık yerlerde oluyor o otlar. Bir başımıza orda...

EMİNE (*Mutlu*): Bir başımıza...

AHMET: İyi olmaz mı?

EMİNE: Şuna da bak...

AHMET: Sonra anam da gelir belki. Onu getirelim yanımıza, fukarayı komayalım bu dağ başında. E mi? Bizden gayrı kimi var ki?

EMİNE: Evde bir büyük olmalı. Getirelim. Gelsin otursun evimize. Hem... (*Susar.*)

AHMET: Niye sustun?

EMİNE: Hiç. Hem de çocuklara bakar diyecektim.

AHMET: Dur bakalım hele. Ev kurduk da çocuklar kaldı.

EMİNE: İstemiyor musun yoksa?

AHMET: İstemez miyim kız? Vatana millete çocuk gerek. Amma diyorum ki...

EMİNE: Ne diyorsun?

AHMET: Hiç.

EMİNE (*Kıkır kıkır güler*): Hiç mi?..

AHMET: Eğlenme benimle. Hele bir kurtulalım şurdan. Keşke ilk akşamdan kaçsaydık. Şimdiye uçup da gitmiştik bile.

EMİNE: Biraz daha sabretseydik keşke.

AHMET: Olan oldu gayrı.

EMİNE: Dün Hürüce ne dedi bana, biliyor musun?
“Önümüzdeki cuma seni babandan istiyeceğim, oğlum askere gitmeden nişan takacağım sana.” (*Kıkır kıkır güler.*) Nişan taktı Hürüce!

AHMET: Verir miydi baban seni ona?

EMİNE (*Güler*): Kiskandın mı?

AHMET: Şuna da bak.

EMİNE (*Güler.*)

AHMET: Daha uçkurunu bağlamasını bilmez o be!

EMİNE (*Kıkır kıkır güler.*)

AHMET: Ne yani?

EMİNE (*Kıkır kıkır güler.*)

(*Dışarda, bir ıslık duyulur: Biri, ıslıkla bir türkü söylemektedir. İkisi de korkuyla mağaranın arkalarına kaçar. Sessizce, neredeyse soluk almadan, olacağı beklerler. ıslık yaklaştıkça, korkuları artar. Az sonra bir köpek kesik kesik havlar. ıslıkla söylenen türkü durmuştur; bir ses AVCI OSMAN'ın sesi, duyulur: “Ne var gene? Sincap mı buldun? Hadi sende, del’oğlan!” Ses köpekle konuşmaktadır. Köpek, yaklaşır, mağaranın çok yakınında havlar. Sonra AVCI OSMAN belirir. AHMET’le EMİNE, korkulu, şaşkındır. AVCI da şaşırır. Nasıl davranacaklarını bilemezler ilkin.)*

AVCI: Selâmaleykim.

AHMET (*Ses etmez.*)

AVCI: Yoksa?

AHMET: İşte böyle kardaş, başkaca çaremiz yoktu.

AVCI: Zeynep Karı'nın haberi var mı?

AHMET: Yok.

AVCI: Ya Eminenc'e'nin anası Şerife Hatun'un?

AHMET: Kimsenin haberi yok. Kimseciğin.

EMİNE: Kimseciğin.

AHMET: Bir iştir yaptık. Sabaha karşı.

EMİNE: Akşamdan aklımızda yoktu.

AHMET: Belki de vardı amma böyle hemen...

AVCI: Demek böylece... İyi etmişsiniz demem.

AHMET: Amanı bilin mi kardaş!

AVCI: Varın başınızı kurtarın... Hem de burda, köyün burnunun dibinde.

AHMET: Akşamı bir etsek.

AVCI: Koca Hösüğün elinden nasıl kurtulacaksınız? Bu dağları tarıyor belki şimdi.

EMİNE: Ocağına düştük Osman Emmi.

AVCI: Uç gündür avdayım. Köye iniyorum artık. Bir şeycik de avlayamadım... Dırıl Dağı'nacak gittim. Yok, hiç av yok. Yorulduğum yanıma kaldı.

AHMET: Zamanı değil m'ola?

AVCI: Zamanı zamanı olmasına ya... Ben de anlamadım bu işi zati. Her ne hal ise... Birkaç gün sonra yine çıkarım. Hele bir ineyim köye de...

AHMET: Amanı bilir misin Osman Emmi!

AVCI: Korkmayın canım, söylemem yerinizi. Hiç söyler miyim? Koca Hösük sorar ya, söylemem.

AHMET: Sağ ol.

EMİNE: Sağ olasın, Osman Emmi.

AVCI: Söylemem dedim ya, her şey karşılıklı bilirsiniz.

AHMET: Para ne gezsın bizde...

AVCI: Yok canım, para isteyen kim senden... Ammma... amma bir şartım var.

AHMET: Şartın ne ola kardaş? Emmi dayıyız şurda...

AVCI: Orası öyle ya...

AHMET: Büyük mü şartın?

AVCI (*Alaylı*): Bir atla bir deve! (*Güler.*) Yok canım, öyle yapılmıyacak bişey değil.

AHMET: Yaparım öyleyse kardaş.

AVCI: Helbette yaparsın.

AHMET: Amma hele şu kaçaklığımız bir bitsin. Senin bu iyiliğini yerde komam. Sırtımla taş çekerim kapına. Dağdan odun taşıyım kapına. Her bir işini yaparım. Bir sözünü iki etmem. Hele şu kaçaklığımız bir bitsin.

AVCI (*Güler*): Bilirim, Ahmet yiğen, yaparsın bunları. Amma ben seni öyle zora koşmam. Benimki kolaycık bişey canım... çok, çok kolay. Hani şu öte yüzdeki Keklikpınarı'nı bilirsin?

AHMET: Bilirim.

AVCI: İşte orda su kabımı unuttum demincek. Mataramı. Andaç... askercilikten getirmiştım. Kaç yıldır gözüm gibi saklarım... Ava çıkınca da çok işime yarıyor. Kim-seler bulup almadan onu ordan almam gerek. Size raslamasaydım bu koğukta, şimdiye alıp gelmişim.

AHMET: Say ki raslamadın Osman Emmi. Bizi görmedin hiç.

AVCI (*Güler.*)

EMİNE: Kurbanın olam Osman Emmi!

AVCI (*Güler*): Şunlara da bak... (*Ciddileşir.*) Bir koşuda alır gelirsın... bir koşuda. (*Esner.*) Öyle yorgunum, öyle uykusuzum ki...

AHMET: Yat uyu şöyle Osman Emmi, seni bekleriz biz.

AVCI: Ya, öyle yapayım yiğen... Sen bir koşu mataramı alıp gelinceye kadar kestireyim şurda biraz... İyi dedin. (*Yere uzanır, silâhını bir yana koyar, esner.*)

AHMET: Bir koşuda nasıl alır gelirim kardaş? Gözünü seveyim etme... Koca Hösük şimdi duman attırıyordur oralarda. Öyle olmasa bile bir gören olur. Nasıl çıkarım bu koğuktan?

AVCI: Korkma hiç... ben kimseciğe raslamadım oralarda.

EMİNE: Etme kurbanın olam Osman Emmi!

AHMET: Yapma kardaş. Bu iş her bir işten zor şimdi. Sırtta taş çekmekten... her bir işten...

EMİNE: Ocağına düştük Osman Emmi!

AVCI: Şunlara da bak! Ölümden de zor mu? (*Zalimce güler.*) Koca Hösük... Yoğunoluğun Koca Hösüğü... (*Ciddileşir.*) Yoğunoluk köyü bir yana, Koca Hösük bir yana, bunu bilmez misiniz? Bulur o sizi. Bulur da öldürür. Mağarada, ayı ininde değil ya sıçanın deliğinde olsanız gene bulur.

AHMET: Akşam olur olmaz düşeriz yola.

EMİNE: Yeter ki ele verme bizi.

AVCI: Ele verme de ne, size yardım bile ederim. Koca Hösük'te hıncım var zati. Köye gidince bana nerden geldiğimi sorar mı Koca Hösük? Sorar. Ya ben ne derim?

AHMET (*Heyecanlanır*): Yapma kardaş!

AVCI (*Güler*): Dur yahu, korkma. (*Ciddileşir.*) Şu aşağıdan giden yol ne, Ahmet yiğen?

AHMET: Keklik Pınarı yolu.

AVCI: Şu bulunduğumuz yer?

AHMET: Yassıtaş.

AVCI: Ben Koca Hösüğe ne derim?

AHMET: Aman kardaş!

AVCI: Derim ki, "bak Koca Hösük" derim... "Olan olmuş, hak yerini bulmuş" derim... "Onları" derim, "gördüm" derim...

AHMET, EMİNE (*İkisi birden*): Ocağına düştük, Osman Emmi.

AVCI: Durun yahu... Derim ki, "Öğle yemeğini birlikte yedik Teke Gediği'nde, şimdiye Kılıçlar'a düşseler gerek" derim... Anlarsın ya Ahmet yiğen, iz azdırmak derler buna... Teke Gediği nree, Kılıçlar köyü nerce, bura nere... Sürsün atını Koca Hösük, çatlatsın isterse

ki size yetişsin bakalım Kılıçlar'da... (Güler.) Yaa, Ahmet yiğen... Avcı'da yalan mı ararsın?

AHMET: Bu iyiliğinin altında kalmam Osman Emmi.

AVCI: Amma şartım şart!

AHMET: Bir göğse kaldırıyorsun bir yere vuruyorsun beni kardaş!

AVCI: Ne korkuyorsun canım? Ben bir cığara sarıp içinceye kalmaz gelirsin geri... İki sektin mi tamam. Keklik Pınarı nere ki? İki adım...

AHMET: Yapma Osman Emmi, iyilik et bize... İyilik yerde kalmaz. İyilik et ki gün ola ben de sana kul olam.

AVCI (Kızgın): Daha ne iyilik edeyim? Sizi ele vermiyorum. Karşılığında da bişey istemiyorum. Ama ağzımdan çıktı bi kez, inat adamın biriyim. Dağ keçisi gibi...

EMİNE: Yapma bu zulumu!

AVCI: Ne zulumu be?

AHMET: Demek?...

AVCI (Kestirip atar): Yapacaksın bunu!

AHMET (Kararlı): Peki, öyle olsun Avcı Osman. Senin dediğin olsun. Söz bir Allah bir ama... Ben şimdi gideceğim Keklik Pınarı'na, mataranı alıp geleceğim... Sen de verdiğin sözde duracaksın. Vermiyeceksin ele bizi.

AVCI (Alaylı): Söz verdim aslanım... Avcı sözü.

AHMET: Her neyise... söz sözdür.

EMİNE: Gitme, Ahmet!

AHMET: Hemencik gelirim. Bir yol biliyorum. Kestirme orası.

EMİNE: Yere batsın matarası! Alıp başımızı kaçalım daha iyi.

AHMET: Korkma sen, hemen dönerim. (Birden fırlar, gider.)

EMİNE: Gitme Ahmet! Ahmet!

(*Sessizlik. Bir süre geçer.*)

AVCI: Ne o Emine kız, düşman mı olduk?

EMİNE (*Ses etmez.*)

AVCI: Yoğunluk'un en güzel kızı böyle bir çulsuza kaçacaktı demek?

EMİNE: Ağzından çıkanı kulağın duysun Osman Emmi.

AVCI: Bırak şu "emmi" demeyi kız... biz bizyiz şurda.
(*EMİNE ses etmez.*)

AVCI: Her nerde görsem yüreğim "cızzz" ederdi... Yirmisinde olmalıyım da alıp kaçmalıyım şunu derdim.

EMİNE (*Şaşkın*): Osman Emmi!

AVCI: Kes şu "emmi"yi kız... Gönül genç olmalı, gönül...
(*Pis pis güler.*)

EMİNE: Deli mi oldun ne?

AVCI (*Pis, boşuk bir sesle ve gözleri azgınlık dolu*): Deli oldum ya kız, deli!.. Deli ediyorsun sen adamı.

EMİNE: Amanın.. Hiç akla gelir miydi ki...

AVCI (*Kalkar, EMİNE'ye doğru gelirken, aynı sesle*): Hadi, tez tut elini, şu adam gelmeden bitsin bu iş...

EMİNE (*Birdenbire, AVCI'nın çiftlesini yerden kapar ve ona doğrultur*): Bana bak Avcı Osman! (*Geri geri giderken.*)
Bir adım daha yaklaşırsan...

AVCI (*Alaylı, güler*): Oynama tüfekte kız... Köylüyü başımıza mı toplamak istiyorsun?

EMİNE: Toplansın başımıza da öldürsün seni köylü!
Yedi sülâleni koğsun köyden!

AVCI (*EMİNE'nin silâhı kullanamayacağını sanıp, alaylı*):
Hele heleeee... Yavaş gel kız...

EMİNE: Gelme üstüme! Defol git!

(*AVCI, iğrenç bir gülüşle ona yaklaşmaktadır.*)

Gelme dedim sana! (*Bağırır.*) Yaklaşma Avcı Osman!
Yaklaşma!

(*EMİNE, silâhın iki gözünü de AVCI OSMAN'a boşaltır.*
AVCI, gözleri kocaman ve EMİNE'de, devrilir. Gık bile

diyemez. EMİNE, ağlar bir yandan.) Yaklaşma dedim sana... yaklaşma... yaklaşma... (Ağlar. Tüfeği bir yana atıp, dizüstü yere düşer. AHMET, soluk soluğa girer.)

AHMET: Emine!

(AHMET, durumu görür.)

Sus, ağlama.

(EMİNE'yi yerden kaldırır, bir köşeye oturtur.)

EMİNE *(Ağlayarak)*: Başka çarem yoktu, Ahmet...

AHMET: Keşke beni çağırısaydın...

EMİNE: Gittin sandım... Ne bileyim...

AHMET: Şurda ilerde saklanmıştım... Aklıma geldiymi de... bu gâvurun bir bok yiyeceği...

(EMİNE, kesik kesik ağlar. Perişandır.)

EMİNE: Silâh... sesini duydular mı ki?... Duydularsa...

AHMET: Yok. Ben zor duydum. Boğuk boğuktu. Hem, dağ başında silâh sesi mi ararsın...

EMİNE *(Ağlayarak)*: Ne yapacağız şimdi?

(AHMET, karşılık vermez. Cesedi görünmez bir köşeye taşır. Üstüne çalı çırpı örterken, ışık yavaş yavaş kararır.

Birkaç saniye sonra ışık yavaş yavaş köy kahvesini aydınlatır. İki kişi tavla oynamakta, çırak, transistör bir radyoda türkü şarkı aramakta, HİDİR, MEMİDİK, FETTAH, bir masada kendi aralarında konuşmaktadırlar. Çırak, bir türkünün son ezgilerini yakalar. Ezgi biter; anons, radyo klasik batı müziğine geçer. Çırak, çat diye kapatır radyoyu.)

HİDİR *(ÇIRAK'a)*: Eline sağlık.

MEMİDİK: Sabah akşam "gıy gıy da gıy gıy"... Biri türküyse üçü gıy gıy... Anlayan eden var mı demeden...

FETTAH: Anlayan olmasa çalarlar mı?

HİDİR: Sen okumuş adamsın, Fettah Efendi... Adanaları, Ankaraları görmüş adamsın. Sen anlarsın belkim.

FETTAH: Yok, nerde... Anlayan var elbette ya, ben de sizin gibiyim hakçası.

MEMİDİK (*Güler*): Seninki ne biçim okumak, aklım ermedi zati.

FETTAH: İşte öylesine, Memidik Emmi.

MEMİDİK: Yazın yayla vaktidir burdasın; anladık. Ya kışın? Kışın ne işin var köyde?

FETTAH: Köyü göresim geliyor çabucak, Memidik Emmi.

MEMİDİK: Köyü mü göresin geliyor, yoksaaa...

HIDIR: Varma üstüne çocuğun, Memidik.

FETTAH (*Gülerek*): Eh, köyün dedikodusu hoşuma gidiyor diyeyim bari...

MEMİDİK: Sen kimse bilmez bil... Ama deyivereyim ki, seninki kaçmış...

FETTAH: Kim kaçmış, Memidik Emmi?

MEMİDİK: Koca Hösüğünkü.

FETTAH (*Gülerek*): Yok yahu? Eee, kimle?

MEMİDİK: Zeynep Karı'nın Ahmet ortalıkta görünmüyor... Günahı boynuna...

HIDIR: Koca Hösük dört dönüyor ya, göya kimseye bir şey sezdirmiyor.

FETTAH: Ne zaman olmuş bu iş?

MEMİDİK: Bu gece.

HIDIR: Şimdiye Akarca'yı tutmuşlardır.

FETTAH: Gören falan olmamış mı? (*Güler.*) Vay ne iş be!

HIDIR: Gören olsa bile kim söyler Hösüğe? Avur zavurundan geçilmiyordu. Burnu kırılır artık.

MEMİDİK: Kırılır ki sorma.

FETTAH: Ne alıp veremiyorsunuz Koca Hösük'le?

MEMİDİK: Ne alıp veremeyeceğiz, Fettah Efendi? Koca Hösük yabancı mı? Değil. Bu köyden... içimizden. Ama, şu dükkânı açtı açalı, avur zavur eder oldu. Bire aldığını beşe satar, hadi neyse... Şehere gidip alıp geliyor, emek çekiyor der geçersin... Amına velâkin şu

avur zavuru yok mu?...

FETTAH (*Güler*): Siz de veresiye yi azaltın...

HIDIR: Ağzını açsa, “Şu köy tüm borçlu bana” der...

Bunu duydum duyalı beş kuruşluk borç etmedim, vara şu lâfi yalan ola diye.

MEMİDİK: Deftere ne yazar, ne eder Allah bilir... Vermeyle tükenmez ki insanın borcu ona...

FETTAH: O kadar da değil, Memidik Emmi.

MEMİDİK: Abartıyorum sanma Fettah Efendi. Allah seni inandırırın öyle.

HIDIR: Yükü tuttu epeyce. Gelecek yıla kalmaz şehirde dükkân açardı ama, şu kız işi bozdu...

FETTAH: Peki ne yapacak şimdi dersiniz?

MEMİDİK: İbiği düşecek.

FETTAH: Demem o değil, Memidik Emmi, şu kız işini neyliyecek, diyorum.

MEMİDİK: Bulsa elini kana bular... amma bulamaz. Zeynep Karı'ya, Şerife Hatun'a biraz eziyet eder... bir iki adam salar sağa sola... Vururum kırarım der... Bir süre köylünün yüzüne bakamaz. Sonra gene avur zavura başlar. (*VELİ EMMİ girmiştir kahveye.*) Veli Emmi geliyor, lâfın koyusu ondadır. Buyur Veli Emmi! (*VELİ EMMİ gelir, “merhaba” diye ayrı ayrı selâmlaşırlar.*)

HIDIR: Nerden böyle Veli Emmi?

VELİ EMMİ: Şu öte yüzden...

MEMİDİK: Yorulmuşa benzersin.

VELİ EMMİ: Bir ev şurda, iki ev burda... Köy dağınık, insan da yaşlı olursa, eh, yorulmaz da neyler, Memidik? (*Gülerler.*)

HIDIR: Daha nettin yaşlılığa varmaya?

VELİ EMMİ: Yok, geçti artık; öyle sayılırız.

FETTAH: Ben beni bildim bileli hep böylesin sen, Veli Emmi. Hiç değişmedin.

VELİ EMMİ: Sana öyle geliyor Fettah yiğen. Altmışa merdiven dayadın mı geçmiş ola.

MEMİDİK: Veli Emmi'ye çay getir, Hasan. (*Kahvecinin uzaktan "Yolda" dediği duyulur.*) Ne dersin bu işe Veli Emmi?

VELİ EMMİ: Hangi işe Memidik?

MEMİDİK: Bilmezlenme. Şu köyde kuş uçsa haberir olur.

VELİ EMMİ: Köpeği gelmiş, matarasını da bulmuşlar, ama kendi ortalıkta yok. Gören eden de olmamış. (*HIDIR, MEMİDİK ve FETTAH, gülerler.*) Gülecek ne var bunda?

HIDIR (*Gülerek*): Memidik dam diyor sen mertek anlıyorsun, Veli Emmi.

FETTAH: Kimin matarasını bulmuşlar?

VELİ EMMİ: Avcı Osman'ın. Keklik Pınarı'nda.

MEMİDİK: Ec?

HIDIR: Ee?

VELİ EMMİ: Eesi bu. Köylü aramaya çıktı. Hava karrardı, yağmur yağacağa benziyor. Yoksa ben de çıkardım onlarla. Keklik Pınarı dolaylarını iyi bilirim. Kaç ağaç dibi, kaç kaya koğuğu, kaç mağara var, bir bir bilirim.

FETTAH: Başına bir şey mi geldi dersin, Veli Emmi?

VELİ EMMİ: Bunca yılın Avcı Osman'ı o. Ne gelecek başına? Bir yerde uyumuş kalmıştır.

MEMİDİK: Öyle olsaydı köpeği bırakır mıydı başını?

VELİ EMMİ: Sahi iyi dedin. Köpeğin ne işi var gelsin köye? Ben görmedim ya, dediklerine göre boyuna çemkirir dururmuş.

HIDIR: İyi talimliydi köpeği. Vah be! Bir iş gelmiştir başına adamın.

FETTAH: Matarayı kim bulmuş?

VELİ EMMİ: Oğlu. Köpek eve gelmiş çemkirerek. Bak-

mış, babası yok. Derken almış başını gitmiş köpek yeniden. Biraz sonra gene gelmiş. Yusuf şüphelenmiş bu kez. Düşmüş ardına köpeğin. Vara vara Keklik Pınarı'na varmış. Bir de bakmış ki ne göre? Babasının matarası durup duruyor pınarın başında. Köpek havlayıp dururmuş ortalarda. Aramış taramış ya oraları, yon Avcı Osman. Köye gelmiş. Konu komşuya haber etmiş. Silâhlanıp çıktılar demincek Keklik Pınarı yoluna. Köpek oralarda dolanıyormuş zati. Bırakıp gelmemiş...

FETTAH: Öyleyse... Sakın...

HIDIR: Aklına geldiği gibi değildir iş inşallah, Fettah Efendi.

FETTAH: Keşke sen de gideydin Veli Emmi.

VELİ EMMİ: Başına bir iş gelmiş olabileceğini hiç düşünmemiştim doğrusu. Önce gidecek olduydum ya, baktım hava kararıyor, caydım.

MEMİDİK: Islanan kurur, ölen çürür, Veli Emmi. Yağmurdan korkulur mu?

VELİ EMMİ: Doğru dedin Memidik, ıslanan kurur, ölen çürür. Kalkın biz de çikalım aramaya. (*Ayağa kalkarlarken ışık yavaş yavaş kararmaya başlar. "Ben de geleyim mi Veli Emmi?"*, "Gel, Fettah yiğen.", "Şu çay paralarını al, Hasan" gibi birtakım konuşmalar duyulur karanlıkta.)

(*Üç beş saniye sessizlik ve karanlık.*

Önce yavaştan, sonra iyice duyulan gök gürültüsü, yağmur. Işık, yavaş yavaş mağarayı aydınlatır. AHMET'le EMİNE bir yana oturmuş, yağmura kulak vermektedir. Bu sahnede yağmur ve gök gürültüsü ara sıra duyularak sürer gider.)

AHMET: Amma da uzun sürdü. Dağ taş sel olmuştur şimdi.

EMİNE: Burayı da basar mı dersin?

AHMET: Ne?

EMİNE: Sel.

AHMET: Basmaz. Yüksek burası. (*Alaylı.*) Belli de olmaz ha, dağın emdiği sular çıkıverir şu duvarlardan bakarsın.

EMİNE: Ya üstümüze çökerse?

AHMET: Hangi mağaranın çöktüğü duyulmuş? Korkma, çökmez.

EMİNE: Ya ayılar kurtlar?

AHMET: N'olmuş ayılara kurtlara?

EMİNE: Yağmurdan korunmak için delik aramazlar mı?

AHMET: Ec?

EMİNE: Ne ee'si? Dalıverirse şimdi şurdan içeri bir ayı?

AHMET (*Güler*): Amma yaptın ha...

(*Birden gök gürler.*)

Bir yerlere yıldırım düştü herhal. Anam, "Yağmurda ağaç altında durmak iyi olmaz" derdi... Hep ağaca düşermiş yıldırım.

EMİNE: Neden?

AHMET: Ne bileyim kız. Öyle derdi anam işte. Ağaca düşermiş.

EMİNE: Buralar ağaç dolu.

AHMET: Olsun. Gelip de burnumuzun dibine düşecek değil ya.

EMİNE: Hatırımızı da saymaz herhal.

AHMET (*Güler.*)

EMİNE: Gül bakalım. Düşerse çok gülersin.

AHMET: Ağzından yel alsın kız.

EMİNE: Keşke düşse. Düşse de kurtulsak.

AHMET: Şuna da bak.

EMİNE: Başka çaremiz kaldı mı? Bir yere geldik, önümüz yar, arkamız yar. At kendini ki ölesin. Ölesin kurtulasın. (*AHMET, ses etmez.*) Çok mu verirler, Ahmet?

AHMET: Hı?

EMİNE: Çok mu giyerim, diyorum.

(*AHMET karşılık vermez. Sessizlik.*)

Çok gün giyersem bekleme beni, e mi? Askerden gelir gelmez evlen sen. Köy yerinde kız mı yok.
(AHMET ses etmemiştir.)

Ahmet?

AHMET: Hı?

EMİNE: Duydun mu dediklerimi? Beni bekleme diyorum.

AHMET: Hı?

EMİNE: Beni bekleme. (Birden bir çığlık atar, sıçrar kalkar
AHMET de tüfeği kavrayıp sıçrayıp kalkmıştır.)

AHMET: N'oldu Emine?

EMİNE: Yılan! Kocaman kara bir yılan!

AHMET: Korkma, bu yana gel sen. Şimdi öldürürüm onu tüfeğin dipçığıyle. (Hafif.) Korkma.

(EMİNE'nin sık sık soluk aldığı izlenir; hâfiften gök gürler.
AHMET bir süre yılanı arar.)

EMİNE: Yok mu?

AHMET: Yok. Şurda bir delik var, ona akıp gitti herhal. Kara yılansa bir zararı dokunmaz.

EMİNE: Karaydı.

AHMET (EMİNE'nin giysisine bakar): Üstünde kırmızı var mı senin?

EMİNE (Kendi de bilmediği için üstüne başına bakar): Yok.

AHMET (Eski yerine döner oturur, EMİNE ayaktadır): Kırmızıya düşkün olur kara yılan. Çok, çok sever... Kızıl-cık kirazlara çıkarken iyi bakmalı. Kızıl-cıkta çok olurlar. Çukurovada da nar ağaçlarında çok olurdu. Nar çiçeği vakti. Eş eş olur bunlar. Eşini öldürmezsen bir şey yapmaz. Amma öldürdün mü... ötekini de öldürünceye dek kork. Yedi kat yerin dibine de girsen bulur seni. Çukurova'dan kaçsan, buraya, dağlara, yaylaya gelsen, gene düşer ardına. Uyurken sokuverir... bulur, n'etsen bulur. Öldürdün mü, gömeceksin bunları... Ağzına da yiyecek bişey vereceksin. Eşi ağzında gördü mü o yiyeceği, "Demek ki hırsızlık etmişsin de onun

için öldürmüşler seni'', der. Yoksa kurtuluş yok.

EMİNE: Bizden akıllı demek.

AHMET: Hem de daha sevecen. Çoluğa çocuğa hiç dokunmaz.

EMİNE: Yaa?

AHMET: Çatalhöyük'te gözümle gördüm. Bizim ağanın evine girdim ki ne göreyim? Kimsecikler yok, amma bebek beşikte kıkır kıkır ediyor... gülüyor. Sesler çıkıyor. Nedir ola diye yaklaştım beşiğe ki aman Allah. Kocaman kara bir yılanı tutmuş çocuk, oynayıp duruyor... bir yandan da kıkır kıkır gülüyor. Yaa.

EMİNE (*Heyecanlı*): N'oldu ya sonra?

AHMET: Bişey olmadı. Beni görünce kaçtı gitti kerpiç huğun bir deliğine. Hiç bir zararı olmaz bunların.

EMİNE: Bildir da Cinli Ceviz'in orda gördüydüm.

AHMET: Seni seviyor demek ki. Bu da o yılan belki. Ardına düştü.

EMİNE (*Utangaç, güler*): Hadi sen de.

AHMET: Ayı da sever avrat kısmını. Çok duydum ben. Dağa oduna giden avratları kaçırmış ayı. Alır gidermiş inine. Çoluk çocuğa karışarlarmış... yarı insan yarı ayı olurmuş çocukları.

EMİNE: Vıyyy...

AHMET: İnanmadın mı?

EMİNE: Nesine inanayım?

AHMET (*Güler*): Başına gelseydi bir, o vakit inanırdın.

EMİNE: Senin başına gelsin.

AHMET: Ben avrat mıyım ki kız?

(*EMİNE kıkır kıkır güler. AHMET de güler. Aşk tablosu. Yağmur hızlanırken ışık yavaş yavaş kararır. Yağmur hafifler ve kaybolur. Işık yavaş yavaş aydınlanır. Yine mağara. EMİNE, oturmuş, AHMET, ayakta. Ön sahneye ilerler, mağaradan başını çıkarıp bakmaktadır.*)

AHMET: Yağmur iyice dindi.

EMİNE: Kurtulacağız bu mapisneden. Akşam olur olmaz kaçalım burdan...

AHMET: Güneş çıksa bir, vakti anlardık. Akşama var daha herhal.

EMİNE: Kurtulacağız bu mapisneden değil mi?

AHMET: Kurtulacağız.

EMİNE (*Ağzından dökülürcesine*) Kurtulacağız...

AHMET: Akşam iner dağlara birazdan. (*Hayal eder gibi*) Köyde yemeğe oturur herkes. Davar çoktaaan inmiştir ağıllara... Dağlarda kimse kalmaz. Yemeği yer yemez kahveye gidenler... (*Durur*)

EMİNE: Niye sustun?

AHMET: Hiç. Bizi konuşurlar diyecektim.

EMİNE: Ahmet?

AHMET: Hı?

EMİNE: Gidip teslim olalım.

AHMET: Delirdin mi sen? Az daha dayan. Ne kaldı şurda?

EMİNE (*Ayağa kalkar, AHMET'e ilerler*): Gidip teslim olalım!

AHMET: Beni baban öldürür, sen de mapislerde çürürsün. Teslim olursak...

EMİNE: Olalım!

AHMET: Avcı Osman'ın oğlu ikimizi de daha karakola gitmeden vurur.

EMİNE: Vursun!

AHMET: Delirdin mi ne kız? Artık dağlar paklar bizi. Hiç bir yere...

(*Sözünü bitirmez, susar.*)

EMİNE (*Ağlamaklı*) Bulur öldürürler nasıl olsa...

AHMET: Bulamazlar. Bu mağrayı cinler bile bilmez demedim mi sana?

EMİNE: Gidip teslim olalım.

AHMET: N'oldu böyle, Emine?

EMİNE (*Ağlar*) Daha n'olsun? Kurtar beni burdan.
(*EMİNE, ağlar hafif hafif. Bir yandan da konuşur.*)

Kerpiçten bir evimiz olacaktı. İkimiz kesecektik kerpiçini. Çocuklarımız olacaktı...

AHMET: Olacak... gene olacak.

EMİNE: Burda köstebekler gibi kapanıp kaldık.

AHMET: Ne kaldı şurda? Hava kararıyor. Keklik Pınarı yolunda in cin top oynar birazdan.

(*Tam bu sırada uzaktan bir silâh atılmıştır. Bir başka yerden bir daha. Bir ses, "Hoo, Avcosmaaaan."* der. *Yankılanır ses.*)

EMİNE (*Heyecanlı*) İşte olacağı buydu.

AHMET (*Heyecanlı*): Sus, hiç ses etme.

(*Uzaktan uzağa ısıklılar, birtakım sesler duyulur.*)

Aramaya çıkmışlar demek. Düşünemedik. Köpeği de vuracaktık.

EMİNE: Mağaraya girmediydi ki.

AHMET: Av köpeği kokuyu aldı mı bir...

EMİNE: Kurtuluş yok öyleyse...

AHMET: Bizi bir arayan oldu mu sabahtan beri? Olmadı. Demek ki köylü bizimle. Ama şu Avcı Osman işi bozdu. "Kurtuluş yok" deme, var. Var ya...

EMİNE: Ya'sı ne?

AHMET: Bak, Emine... (*Duraklar*) Bak, aklına bir şey gelmesin... Diyorum ki, ben şurdan kimseye görünmeden, ağaçtan ağaca, kayadan kayaya kaçsam... Sen burda kalsan...

EMİNE (*Şaşkın*): Eee?

AHMET: Seni buldukları zaman...

EMİNE: Ahmet?

AHMET: Dur, aklımı karıştırma. Bir düzen hazırlamalıyız... Ortada bir ölü olmasa, kolay. Amma şimdi işimiz büsbütün sarpta.

EMİNE: Yani...

AHMET: Aklına geldiği gibi. Seni Avcı Osman kaçırmış olsun . . .

EMİNE (*Sarsılmıştır*): Aklım karıştı . . . Dur bakayım . . .

AHMET: Ne var bunda? Seni Avcı Osman kaçırdı, buraya getirdi. (*Uzaktan birtakım sesler, tek tük atılan silâhlar*) Arıyorlar. Ama uzaktalar daha. Onlar gelmeden karar vermeliyiz.

EMİNE (*Hâfif hafif hıçkırmağa başlar.*)

AHMET: Aklına birşey gelmesin . . .

(*EMİNE, hıçkırır*)

İkimizi de yakalasalar daha mı iyi?

(*EMİNE, hıçkırır*)

Seni Avcı Osman kaçırdı, buraya getirdi, “Oğluma götürüyorum” diye kandırdı . . .

(*EMİNE, hıçkırır*)

“Aha geldi, aha gelecek” diye bekletti oğlunu . . . Sonra işi namussuzluğa bozdu . . .

(*EMİNE, hıçkırır*)

Sen de kaptığın gibi tüfeğini . . .

(*EMİNE, hıçkırır*)

Böyle dersin onlara. Ben çalışır sana bakarım. Birkaç yıl . . . Sonra çıkarsın . . . Buraya dönmeyiz bir daha. Çukurova’da kalırız . . .

(*EMİNE, hıçkırır.*)

Tamam mı?

(*EMİNE, hıçkırır. Uzaktaki sesler yaklaşmakta, bir köpek kesik kesik havlamaktadır.*)

Al şu tüfeği. (*Çiftelyi EMİNE’nin eline tutuşturur*) Ben burdan ayrılır ayrılmaz, iki gözünü de boşalt havaya.

Dur, önce şu ölüyü şuradan çekeyim . . . Üstündeki dalları atayım, eski yerine getireyim? . . . (*Dediklerini yapar*) Hah, oldu.

(*EMİNE’nin hıçkırığı yavaşlamış, sakinleşmiştir.*)

Dediğim gibi . . . (*Soluk alır*) ben burdan çıkar çıkmaz

iki el tüfek at... Ardı ardına atılan silâhı duyunca, koşup gelirler buraya... Hadi... Ben gidiyorum. Dediklerimi aynen yap.

(Çıkmak üzeredir. EMİNE, ne yaptığını bilmez bir perişanlıkta, silâhı AHMET'e doğrultur ve iki el ateşler. AHMET, "Ah... Emine... ben..." diyerek yığılır kalır.

Uzaktan yakından birtakım konuşmalar, konuşma parçaları işitilir: "Ne yandan geldi?", "Yassıtaş'ın ordan...", "Avcosmanın çiftesine benziyor...", "Hooo, Vel'emmi!" gibi birtakım konuşmalar.

EMİNE, kısık kısık hıçkırarak, yere çökerken)

PERDE

NOKTA
YAYINLARI

Tiyatro, bir toplumun düşünsel etkinliğini gösterir. Kültür, böyle bir etkinliğin sonucudur. Bu nedenle, gelişme dönemindeki toplumlarda tiyatro yapıtlarının önemi büyüktür.

Ulusallaşma duygumuzun ortaya çıktığı dönemde, düşünsel yönden etkinliğimizi, yabancı oyunlarla beslemişiz. İnsanlığı kucaklayan yapıtların dışındaki oyunlar, bir yabancı gibi duymayı, düşünmeyi, görmeyi, hatta gülmeyi, eğlenmeyi öğretmiş bize. Kendi kendimize, sorunlarımıza yabancılaştığımızın nedeni buna da dayanır.

Yurdumuzda, tiyatro alanında büyük atılımlar olmuştur son yıllarda. Elinizdeki derleme bu gelişmeyi Türk oyun yazarlığı yönünden saptamaktadır.

Bu derleme her şeyden önce, amatör tiyatro topluluklarını rastlantısal oyunlardan kurtaracak, önemli etkisini okullarımızda da gösterecektir. Onlara başarılı, duyarlı, görüşü ve “esprisi” güçlü oyunlar sunulmaktadır burada.